

A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

KIADVA A MEKH 4267/2015. SZÁMÚ
HATÁROZATÁVAL
MÓDOSÍTVA A MEKH 4503/2015. SZÁMÚ
HATÁROZATÁVAL
JAVÍTVA AZ FFEO_2015/72-4 ÜGYSZÁMÚ
MEKH VÉGZÉSSEL

HATÁLYOS: 2015. JÚNIUS 8.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	BEVEZETÉS	10
1.1.	SZABÁLYZAT CÉLJA ÉS TÁRGYA.....	10
1.2.	SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET	10
1.2.1.	<i>EU direktívák rendeletek</i>	<i>10</i>
1.2.2.	<i>Törvények.....</i>	<i>10</i>
1.2.3.	<i>Kormányrendeletek.....</i>	<i>10</i>
1.2.4.	<i>Miniszeri Rendeletek.....</i>	<i>11</i>
1.2.5.	<i>A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (továbbiakban: Hivatal) elnökének rendeletei</i>	<i>11</i>
1.2.6.	<i>A Hivatal által határozatlanban jóváhagyott földgázpiaci szabályzatok.....</i>	<i>12</i>
1.3.	A SZABÁLYZAT HATÁLYA, JELLEGE ÉS ÁTMENETI INTÉZKEDÉSEK	12
2.	ALAPFOGALMAK-DEFINÍCIÓK.....	14
3.	AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER SZEREPLŐI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK LEÍRÁSA.....	20
3.1.	AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER SZEREPLŐI.....	20
3.1.1.	<i>Rendszerüzemeltetők.....</i>	<i>20</i>
3.1.2.	<i>Telephelyi szolgáltató.....</i>	<i>20</i>
3.1.3.	<i>Hozzáférésre jogosultság.....</i>	<i>20</i>
3.2.	MŰKÖDÉSI MODELL A GET ALAPJÁN	21
3.2.1.	<i>Földgázellátás</i>	<i>21</i>
3.2.2.	<i>Kereskedelmi ellátás.....</i>	<i>21</i>
3.2.3.	<i>Ellátás egyetemes szolgáltatás keretei között</i>	<i>22</i>
3.2.4.	<i>Rendszerhez való csatlakozás</i>	<i>22</i>
3.2.5.	<i>Rendszerhasználat</i>	<i>22</i>
3.2.6.	<i>Kereskedelmi szerződések.....</i>	<i>22</i>
3.2.7.	<i>Kereskedési platform (KP).....</i>	<i>22</i>
3.2.8.	<i>Szervezett földgázpiac.....</i>	<i>22</i>
3.3.	RENDSZERÜZEMELTETŐK ÉS RENDSZERHASZNÁLÓK EGYÜTTMŰKÖDÉSE	23
3.3.1.	<i>Rendszerhasználati szolgáltatások meghatározása</i>	<i>23</i>
3.3.1.1.	Alapszolgáltatások	23
3.3.1.1.1.	A szállítási rendszerüzemeltető által biztosított alapszolgáltatások	23
3.3.1.1.2.	A szállítási rendszerirányító által biztosított alapszolgáltatások	25
3.3.1.1.3.	A földgázelosztó által biztosított alapszolgáltatások	25
3.3.1.1.4.	A földgázterelő engedélyes által biztosított alapszolgáltatások	27
3.3.1.2.	Alapszolgáltatásokon túli hatósági áron nyújtott egyéb szolgáltatások	28
3.3.1.3.	Kötelezően végzett, kötelezően igénybe veendő alapszolgáltatások	28
3.3.1.3.1.	A szállítási rendszerüzemeltető által nyújtott kötelezően igénybeveendő szolgáltatások az alapszolgáltatások igénybevételével egyidejűleg	28
3.3.1.4.	Választható szolgáltatások	29
3.3.1.5.	Egyedileg igényelhető - nem alapszolgáltatásnak és nem választható szolgáltatásnak minősülő - szolgáltatások ..	29
3.4.	RENDSZERÜZEMELTETŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSE.....	29
3.4.1.	<i>Együttműködési megállapodások a hazai rendszerüzemeltetők között</i>	<i>29</i>
3.4.2.	<i>Rendszerüzemeltetők és határon túli rendszerüzemeltetők kapcsolattartásának szabálya</i>	<i>31</i>
3.5.	SZABÁLYZATI BIZOTTSÁG.....	32
4.	MŰSZAKI KERETRENDSZER.....	33
4.1.	AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER FELÉPÍTÉSE	33
4.1.1.	<i>Földgázszállító rendszer.....</i>	<i>33</i>
4.1.2.	<i>Földgázelosztó rendszerek.....</i>	<i>33</i>
4.1.3.	<i>Földalatti gáztároló rendszerek.....</i>	<i>34</i>
4.1.4.	<i>Telephelyi rendszerek</i>	<i>34</i>
4.2.	A GÁZMINŐSÉGGEL KAPCSOLATOS KÖVETELMÉNYEK	35
4.2.1.	<i>Földgázminőségre vonatkozó előírások.....</i>	<i>35</i>
4.2.2.	<i>A földgáztermelő által betáplált gáz minőségváltozásból eredően szükségessé váló készülékátállítás vagy az átállítást szükségtelessé tevő technológia létesítése</i>	<i>36</i>
4.3.	SZIGETÜZEM MŰKÖDÉSI FELTÉTELEI.....	36

4.3.1.	<i>A földgázszállítói teljes szigetüzem működése</i>	36
4.3.1.1.	<i>A földgázszállítói teljes szigetüzem általános szabályai</i>	36
4.3.1.2.	<i>A felhasználónak járó kapacitás, kereskedőváltás a földgázszállítói teljes szigetüzemben</i>	37
4.3.1.3.	<i>A földgázelosztói teljes szigetüzem általános szabályai</i>	37
4.3.1.4.	<i>A felhasználónak járó kapacitás, kereskedőváltás a földgázelosztói teljes szigetüzemben</i>	38
4.3.2.	<i>A részleges szigetüzem működése</i>	38
4.3.2.1.	<i>A részleges szigetüzem általános szabályai</i>	38
4.3.2.2.	<i>A felhasználónak járó kapacitás, kereskedőváltás a részleges szigetüzemben</i>	39
4.3.2.3.	<i>Gázminőséggel kapcsolatos felelősség a részleges szigetüzemben</i>	40
5.	FÖLDGÁZRENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS	41
5.1.	FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS FELTÉTELEI ÚJ IGÉNYEK ÉS KAPACITÁSBŐVÍTÉS ESETÉN	41
5.1.1.	<i>Csatlakozási kérelem pénzügyi szempontokból történő elutasítása</i>	41
5.1.2.	<i>Csatlakozási szerződés</i>	42
5.1.3.	<i>A földgáztermelő csatlakozása a rendszerüzemeltető rendszeréhez</i>	42
5.1.4.	<i>A földgázelosztó csatlakozása földgázszállító rendszerhez</i>	42
5.2.	FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS FELTÉTELEI	43
5.2.1.	<i>Felhasználó földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozásának feltételei</i>	43
5.2.1.1.	<i>A földgázelosztó rendszerre történő csatlakozás feltételei új igények és kapacitásbővítés esetén</i>	43
5.2.1.2.	<i>Csatlakozási kérelem elutasítása</i>	44
5.2.1.3.	<i>Csatlakozási szerződés</i>	44
5.2.2.	<i>Földgázrendszerek földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozásának feltételei</i>	45
5.2.2.1.	<i>A földgázelosztó és földgázszállító rendszerek egymáshoz csatlakozásának feltételei</i>	45
5.2.2.2.	<i>A földgázelosztói és termelői rendszerek egymáshoz csatlakozásainak feltételei</i>	45
5.2.2.3.	<i>Elosztórendszerek és telephelyi rendszerek földgázelosztó vezetékhez való csatlakozásának feltételei</i>	46
5.3.	FÖLDALATTI GÁZTÁROLÓ RENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS FELTÉTELEI	47
5.4.	VÁSÁROLT KAPACITÁS	47
5.4.1.	<i>Vásárolt kapacitás nyilvántartása</i>	47
5.4.2.	<i>A vásárolt kapacitás terhére történő kapacitáslekötés</i>	48
5.4.3.	<i>Földgázszállító rendszerről vételező felhasználóhoz kötődő nyilvántartandó kapacitások</i>	48
5.4.4.	<i>Földgázszállító rendszeri felhasználó többlet kapacitásigényeinek biztosítása</i>	49
5.4.5.	<i>Elosztó rendszeri felhasználóhoz köthető nyilvántartandó kapacitások</i>	49
5.4.6.	<i>Adatszolgáltatás az egyetemes szolgáltató részére</i>	49
5.5.	A CSATLAKOZÁSI DÍJ MEGHATÁROZÁSA KÖZVETLEN FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZERI CSATLAKOZÁS ESETÉN	50
6.	ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEK	51
6.1.	OPERATÍV IRÁNYÍTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ENGEDÉLYESEK KÖZÖTT	51
6.2.	FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZER ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEI	51
6.3.	FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZER ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEI	52
6.4.	FÖLDALATTI GÁZTÁROLÓ RENDSZER ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEI	53
6.5.	TERMELÉSI NYOMÁSOK BIZTOSÍTÁSA	54
6.6.	KARBANTARTÁS	55
6.6.1.	<i>Karbantartási ütemterv készítése, karbantartások összehangolási rendje</i>	55
6.6.2.	<i>A földgázszállító vezeték karbantartása, rekonstrukciója</i>	55
6.6.3.	<i>A földgázelosztói vezetékek karbantartása és felújítása</i>	57
6.6.4.	<i>A földalatti gáztárolók karbantartása és felújítása</i>	58
6.6.5.	<i>A földgáztermelői technológiák karbantartása és felújítása</i>	58
6.7.	ÜZEMZAVAR ELHÁRÍTÁS	58
6.7.1.	<i>Az üzemzavar elhárítása a földgázszállító rendszeren</i>	58
6.7.2.	<i>Az üzemzavar elhárítása a földgázelosztó rendszeren</i>	59
6.7.3.	<i>Az üzemzavar elhárítása a földgáztároló rendszeren</i>	60
6.8.	MÉRÉSI INFRASTRUKTÚRA ÜZEMELTETÉSE	60
6.8.1.	<i>Mérési infrastruktúra a földgázszállító rendszeren</i>	60
6.8.1.1.	<i>A földgáz mennyiségi mérése</i>	61
6.8.1.2.	<i>A földgáz minőségi paramétereinek meghatározása és mérése</i>	61
6.8.1.3.	<i>A minőségi paraméterek és a mennyiségmérés kapcsolata</i>	61
6.8.1.4.	<i>A mérőberendezések kalibrálása és ellenőrzése</i>	62
6.8.1.5.	<i>A mérőberendezés meghibásodása</i>	62
6.8.1.6.	<i>A gázminőség ellenőrzése</i>	63

A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

6.8.1.7.	A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak földgáz Minőség Elszámolási Rendje (MER) a 2015-10-01-jét megelőző használati időszakra vonatkozóan.....	63
6.8.1.8.	A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak földgáz Minőség Elszámolási Rendje (MER) a 2015-10-01-jét követő használati időszakra vonatkozóan	64
6.8.2.	<i>Mérési infrastruktúra a földgázelosztó rendszeren.....</i>	<i>64</i>
6.8.3.	<i>A felhasználók fogyasztási profilba sorolása.....</i>	<i>65</i>
6.8.4.	<i>Mérési infrastruktúra a földgáztároló rendszeren</i>	<i>66</i>
6.9.	FÖLDGÁZSZAGOSÍTÁS	67
6.10.	TELEMECHANIKAI RENDSZEREK	68
6.10.1.	<i>A TM rendszerekkel szemben támasztott követelmények</i>	<i>68</i>
6.10.1.1.	Szállítási rendszerüzemeltető távfelügyeleti rendszere	68
6.10.1.2.	Földgázelosztó távfelügyeleti rendszere.....	69
6.10.2.	<i>Felhasználók távfelügyelete.....</i>	<i>69</i>
6.10.2.1.	Felhasználói távfelügyeleti rendszerrel szemben támasztott követelmények	70
6.11.	ADATFORGALMI ÉS INFORMÁCIÓS RENDSZER KIALAKÍTÁSI ÉS ÜZEMELTETÉSI KÖVETELMÉNYEI	70
6.11.1.	<i>Együtműködő földgázrendszer informatikai rendszereire vonatkozó előírások.....</i>	<i>70</i>
6.11.1.1.	A szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformja.....	70
6.11.1.1.1.	Az Informatikai Platform kialakítása	70
6.11.1.1.2.	Kialakítási követelmények	72
6.11.1.1.3.	Üzemeltetési követelmények.....	73
6.11.1.1.4.	Csatlakozási feltételek.....	74
6.11.1.1.5.	Informatikai rendszerek közötti kommunikáció előírásai	75
	Szerver – szerver kommunikáció a szállítási rendszerüzemeltető és a gázpiaci partnerek között	75
	EIC – kód kibocsátói szerepkör	75
6.11.1.1.6.	Kódrendszer előírások.....	75
6.11.1.1.7.	Elosztói infrastruktúra (PoD - Point of Delivery) kódtartomány kibocsátás	76
6.12.	BETÁPLÁLÁSI VAGY KIADÁSI PONTOK ÖSSZEVONÁSA.....	76
6.12.1.	<i>Betáplálási pontok összevonása a földgázszállító rendszeren</i>	<i>76</i>
6.12.2.	<i>Földgázszállító vezetéki kiadási pontok összevonása a földgázszállító rendszeren.....</i>	<i>78</i>
6.12.3.	<i>Napi fűtőérték meghatározása az összevont kiadási pontokról ellátott felhasználók fogyasztásának elszámolása során.....</i>	<i>80</i>
6.13.	AZ EGYÜTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER KAPACITÁSAINAK MEGHATÁROZÁSA	81
6.13.1.	<i>A hidraulikai vizsgálat típusa és gyakorisága</i>	<i>81</i>
6.13.2.	<i>Az együtműködő rendszer hidraulikai ellenőrzéséhez szükséges módszertan és egységes számítási segédlet</i>	<i>81</i>
6.13.3.	<i>Kapacitás meghatározás a földgázszállító rendszeren a 2015-10-01-jét megelőző használati időszakra vonatkozóan</i>	<i>84</i>
6.13.3.1.	A lekötött és szabad kapacitások meghatározásának módszertana.....	85
6.13.3.1.1.	Lekötött kapacitás meghatározásának módszertana	85
6.13.3.1.2.	Szabad kapacitás meghatározásának módszertana	85
6.13.3.1.2.1.	A hálózati pontok nem megszakítható szabad kapacitása	86
6.13.3.1.2.2.	A hálózati pontok megszakítható szabad kapacitása	87
6.13.3.1.2.3.	A hálózati pontok fizikai áramlással ellenkező irányú (backhaul) szabad kapacitása	87
6.13.3.2.	Magyar Gázkiegyenlítési Pont (MGP) kapacitása.....	89
6.13.4.	<i>Kapacitás meghatározás a földgázszállító rendszeren a 2015-10-01-jét követő használati időszakra vonatkozóan</i>	<i>89</i>
6.13.4.1.	A lekötött és szabad kapacitások meghatározásának módszertana.....	89
6.13.4.1.1.	Lekötött kapacitás meghatározásának módszertana	89
6.13.4.1.2.	Szabad kapacitás meghatározásának módszertana	89
6.13.4.1.2.1.	A betáplálási-kiadási pontok kapcsolt nem megszakítható szabad kapacitása	90
6.13.4.1.2.2.	A betáplálási-kiadási pontok nem kapcsolt nem megszakítható szabad kapacitása.....	90
6.13.4.1.2.3.	A betáplálási-kiadási pontok nem kapcsolt megszakítható szabad kapacitása	91
6.13.4.1.2.4.	A betáplálási-kiadási pontok fizikai áramlással ellenkező irányú (backhaul) szabad kapacitása	91
6.13.4.2.	Magyar Gázkiegyenlítési Pont (MGP) kapacitása.....	91
6.13.5.	<i>A földgázszállítási igények teljesíthetőségi vizsgálata</i>	<i>92</i>
6.13.6.	<i>A kapacitás meghatározás a földgázelosztó rendszeren</i>	<i>92</i>
6.13.6.1.	A hidraulikai vizsgálat típusa és gyakorisága.....	92
6.13.7.	<i>A kapacitás meghatározása a földgáztároló rendszeren</i>	<i>93</i>
6.13.8.	<i>A szabad kapacitások publikálása</i>	<i>93</i>
6.13.9.	<i>Földgázszállítói, földgázelosztói és földgáztárolói szabad kapacitások összehangolása</i>	<i>95</i>
7.	RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA.....	96
7.1.	A RENDSZERFEJLESZTÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI	96

7.2.	MŰSZAKI-GAZDASÁGI TERVEZÉSI MÓDSZEREK MEGHATÁROZÁSA	96
7.3.	AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER FEJLESZTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ADATBÁZIS	96
7.4.	A RENDSZERÜZEMELTETŐK ÁLTAL VÉGZENDŐ KAPACITÁS ELLENŐRZÉS, FEJLESZTÉSI VIZSGÁLAT	97
7.5.	A RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN	97
7.5.1.	<i>A rendszerfejlesztés alapelvei</i>	97
7.5.2.	<i>Fejlesztési igények éves felülvizsgálata</i>	97
7.5.2.1.	<i>A felhasználói igény előrejelzése</i>	99
7.5.3.	<i>Fejlesztések finanszírozása</i>	100
7.5.4.	<i>Előre nem tervezett rendszerfejlesztési igények vizsgálata</i>	100
7.6.	A RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZEREN	101
7.6.1.	<i>A rendszerfejlesztés alapelvei</i>	101
7.6.2.	<i>Gázéven belüli rendszerfejlesztési igények vizsgálata</i>	101
7.6.3.	<i>Fejlesztések finanszírozása</i>	102
7.6.4.	<i>Fejlesztési igények éves felülvizsgálata</i>	102
7.7.	A RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA A FÖLDGÁZTÁROLÓ RENDSZEREN	103
7.7.1.	<i>A rendszerfejlesztés alapelvei</i>	103
7.7.2.	<i>Fejlesztési igények éves felülvizsgálata</i>	104
7.7.3.	<i>Fejlesztések finanszírozása</i>	104
7.7.4.	<i>Tárolási éven belüli rendszerfejlesztési igények vizsgálata</i>	104
7.8.	AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER FEJLESZTÉSI JAVASLATÁNAK ÖSSZEÁLLÍTÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA	104
7.9.	A SZÁLLÍTÁSI RENDSZERIRÁNYÍTÓ KÖZREMŰKÖDÉSE A RENDSZERÜZEMELTETŐK ÁLTAL NEM VÁLLALT FEJLESZTÉSEKRE VONATKOZÓ PÁLYÁZTATÁSBAN	105
8.	RENDSZERHEZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS SZABÁLYAI	106
8.1.	KAPACITÁSLEKÖTÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI	106
8.2.	MEGSZAKÍTHATÓ KAPACITÁSOKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK	106
8.3.	TÉLI IDŐSZAKON KÍVÜLI KAPACITÁSLEKÖTÉS	107
8.4.	KERESKEDŐ VÁLTÁS SZABÁLYAI	108
8.4.1.	<i>A kapacitás-lekötési szerződések módosításával, a kapacitások átadás-átvételével kapcsolatos szabályok</i>	108
8.4.2.	<i>Az érintett engedélyesek együttműködése</i>	109
8.4.3.	<i>A felhasználó elszámolására vonatkozó szabályok</i>	110
8.4.4.	<i>Végső menedékes kereskedő kijelölése</i>	111
8.5.	A HOZZÁFÉRÉS FELFÜGGESZTÉSÉNEK SZABÁLYAI ÉS FELTÉTELEI	113
8.6.	SZABAD KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ VEZETÉKEN	115
8.6.1.	<i>KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN A 2015.10.01-JÉT MEGELŐZŐ HASZNÁLATI IDŐSZAKRA VONATKOZÓAN</i>	115
8.6.1.1.	<i>Kapacitáslekötés általános szabályai</i>	115
8.6.1.2.	<i>Havi kapacitáslekötés</i>	116
8.6.1.2.1.	<i>Havi kapacitáslekötés folyamata</i>	116
8.6.1.2.2.	<i>Havi megszakítható kapacitáslekötés</i>	118
8.6.1.3.	<i>Napi kapacitáslekötés</i>	118
8.6.1.3.1.	<i>A nem megszakítható napi kapacitáslekötés</i>	118
8.6.1.3.2.	<i>Megszakítható napi kapacitáslekötés</i>	119
8.6.1.4.	<i>Lekötött, de nem nominált kapacitások kezelése</i>	120
8.6.1.5.	<i>Kapacitásaukción</i>	120
8.6.1.5.1.	<i>Kapacitásaukcióna vonatkozó általános szabályok</i>	120
8.6.1.5.2.	<i>Az aukciós és rendszerhasználati díjak szétválasztása</i>	121
8.6.1.5.3.	<i>Az aukciós felhívás tartalmi elemei</i>	122
8.6.1.5.4.	<i>Aukciós ajánlatok tartalmi követelményei</i>	122
8.6.1.5.5.	<i>Az aukciós ajánlatok benyújtásának és kiértékelésének szabályai</i>	122
8.6.1.6.	<i>Rendszerhasználati szerződés és szerződéses biztosítékok</i>	125
8.6.2.	<i>KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN A 2015.10.01-JÉT KÖVETŐ HASZNÁLATI IDŐSZAKRA VONATKOZÓAN</i>	125
8.7.	KAPACITÁS VISSZAADÁSÁNAK ÉS VISSZAVÉTELÉNEK ELJÁRÁSRENDJE	126
8.7.1.	<i>Lekötött kapacitás visszaadása</i>	126
8.7.2.	<i>Lekötött kapacitás visszavétele</i>	127
8.7.3.	<i>Kapacitásbővítés túljegyzési-visszavásárlási mechanizmus alkalmazásával</i>	128
8.8.	MGP HASZNÁLATA	129
8.9.	MÁSODLAGOS KAPACITÁS KERESKEDELEM	130

8.9.1.	<i>Másodlagos kapacitás kereskedelem általános szabályai</i>	130
8.9.2.	<i>Másodlagos kapacitás kereskedelem a földgázszállító rendszeren</i>	130
8.9.3.	<i>Másodlagos kapacitás kereskedelem a földgáztároló rendszeren</i>	131
8.10.	SZABAD KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLDGÁZELOSZTÓ VEZETÉKEN	132
8.10.1.	<i>A szabad kapacitás lekötésének általános szabályai</i>	132
8.10.2.	<i>Szabad kapacitás publikálása</i>	133
8.10.3.	<i>Hosszú távú kapacitáslekötés folyamata</i>	133
8.10.4.	<i>A havi kapacitáslekötés folyamata</i>	135
8.10.5.	<i>Napi megszakítható és nem megszakítható kapacitáslekötés</i>	135
8.10.6.	<i>A hozzáférés felfüggesztésének szabályai és feltételei</i>	137
8.11.	SZABAD KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLD ALATTI GÁZTÁROLÓBAN	137
8.11.1.	<i>Szabályozott hozzáféréssel biztosított kapacitások lekötése</i>	138
8.11.1.1.	Kapacitás lekötés általános szabályai	138
8.11.1.2.	A szabad kapacitások publikálása	138
8.11.1.3.	A kapacitásigény tartalma	139
8.11.1.4.	Az egy éves vagy több éves kapacitás lekötés folyamata.....	140
8.11.1.5.	A kapacitás árverés (aukció) szabályai.....	141
8.11.1.6.	A tárolási éven belüli kapacitáslekötés folyamata.....	142
8.11.1.7.	Új földgáztárolói kapacitások lekötése a gázév során	143
8.11.1.8.	Megszakítható földgáztárolási kapacitás lekötése egy tárolási évre	144
8.11.1.9.	Megszakítható földgáztárolási kapacitás lekötése tárolási éven belül (napi megszakítható kapacitás)	145
8.11.1.10.	Megszakítás a földgáztároló rendszeren.....	146
8.11.1.11.	A hozzáférés felfüggesztésének szabályai és feltételei.....	147
8.12.	A KAPACITÁSLEKÖTÉSI JOGOSULTSÁG IGAZOLÁSA MAGYARORSZÁG TERÜLETÉN TÖRTÉNŐ ÁTSZÁLLÍTÁS ILLETVE BÉRTÁROLTATÁS ESETÉN	147
9.	A NOMINÁLÁS SZABÁLYAI	148
9.1.	A NOMINÁLÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI	148
9.2.	NOMINÁLÁS A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZERRE	149
9.2.1.	<i>A földgázszállító rendszeri nominálásokra vonatkozó általános előírások</i>	149
9.2.2.	<i>Nominálás típusai</i>	151
9.2.3.	<i>A nominálás tartalmi követelményei</i>	151
9.2.4.	<i>Nominálás visszautasításának feltételei</i>	152
9.2.5.	<i>Napi nominálás folyamata</i>	152
9.2.6.	<i>Heti előrejelzés folyamata</i>	153
9.2.7.	<i>Újranominálás a gáznapon - A Hivatal jóváhagyta, de módosításra jelölte</i>	153
9.2.8.	<i>Nominálások egyezőségének vizsgálata a rendszerüzemeltetők között</i>	154
9.2.8.1.	A hazai rendszerüzemeltetők között.....	154
9.2.8.2.	Külföldi rendszerüzemeltető és a szállítási rendszerüzemeltető között	155
9.2.9.	<i>A hálózati és mérési különbséget nominálása</i>	155
9.2.10.	<i>Kapacitás megszakítás a földgázszállító rendszeren</i>	156
9.3.	NOMINÁLÁS A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZERRE	158
9.3.1.	<i>A nominálás általános szabályai</i>	158
9.3.2.	<i>Teljes és részleges szigetüzemi nominálás speciális szabályai</i>	159
9.3.3.	<i>A heti előrejelzés folyamata</i>	159
9.3.4.	<i>Nominálás tartalma</i>	159
9.3.5.	<i>Nominálás a gáznap előtt</i>	160
9.3.6.	<i>Újranominálás a gáznapon - A Hivatal jóváhagyta, de módosításra jelölte</i>	161
9.3.7.	<i>Újranominálás tartalma</i>	161
9.4.	NOMINÁLÁS A FÖLDGÁZTÁROLÓI KAPACITÁSOKRA ÉS OPCIO FELAJÁNLÁSA	161
9.4.1.	<i>Nominálás általános szabályai</i>	161
9.4.1.1.	A heti előrejelzés folyamata.....	162
9.4.1.2.	Nominálás folyamata	162
9.4.1.3.	Nominálás tartalma	163
9.4.2.	<i>Újranominálás a gáznap előtt</i>	163
9.4.3.	<i>Újranominálás a gáznapon</i>	164
9.4.4.	<i>Nominálás megszakítható kapacitásra</i>	164
9.5.	NOMINÁLÁS SPECIÁLIS SZABÁLYAI	165
9.5.1.	<i>A szállítási rendszerüzemeltető és a rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer hálózati pontjain</i>	165
9.5.1.1.	A rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer betáplálási pontjain.....	165
9.5.1.2.	Eljárás nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása esetén	166

9.5.1.3.	Eljárás többlet földgáz betáplálása esetén	166
9.5.1.4.	A rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer kiadási pontjain	167
9.5.1.5.	A szállítási rendszerüzemeltető jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain ..	167
9.5.2.	<i>A földgáztároló engedélyes és a rendszerhasználó jogai és kötelezettségei</i>	169
9.5.3.	<i>Hidraulikai egyensúlyozó eszközök felajánlása tárolói ponton</i>	169
10.	AZ EGYENSÚLYTARTÁS SZABÁLYAI.....	170
10.1.	EGYENSÚLYTARTÁS A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN	170
10.1.1.	<i>A rendszer fizikai egyensúlyának fenntartása</i>	170
10.1.1.1.	Az egyensúly fenntartásának alapelvei	170
10.1.1.2.	Az egyensúlytartás folyamata a földgázszállító rendszeren	170
10.1.2.	<i>A rendszerhasználókra vonatkozó egyensúlytartási szabályok</i>	172
10.1.2.1.	A rendszerhasználókra vonatkozó egyensúlytartási szabályok alapelvei	172
10.1.2.2.	Az egyensúlytartás elszámolása	173
10.1.2.3.	Az egyensúlytartás elszámolása HEG, HEGO eszközöket felajánló rendszerhasználók esetén	174
10.2.	EGYENSÚLYTARTÁS A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZEREN	175
10.2.1.	<i>A földgázelosztói rendszerhasználókra vonatkozó egyensúlytartási szabályok</i>	175
10.2.2.	<i>A földgázelosztóra vonatkozó egyensúlytartási szabályok</i>	175
10.2.3.	<i>Az egyensúlytartás folyamata a földgázelosztó rendszeren</i>	175
10.3.	AZ EGYENSÚLYTARTÁS SPECIÁLIS SZABÁLYAI	176
10.3.1.	<i>A szállítási rendszerüzemeltető kiegyensúlyozó földgáz készletének és kapacitásának beszerzése</i>	176
11.	KORLÁTOZÁS	177
11.1.	KORLÁTOZÁSI BESOROLÁS ÖSSZEÁLLÍTÁSA	177
11.2.	KORLÁTOZÁSI KATEGÓRIÁK	178
11.3.	KORLÁTOZÁS VÉGREHAJTÁSA	178
11.4.	A KORLÁTOZÁS BE NEM TARTÁSÁNAK KÖVETKEZMÉNYEI	180
12.	VÁLSÁGHELYZET KEZELÉSE A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN	182
12.1.	VÁLSÁGHELYZET ELRENDELÉSE.....	182
12.2.	VÁLSÁGHELYZETRE VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSEK	182
12.3.	NOMINÁLÁS, EGYENSÚLYOZÁS, ALLOKÁLÁS, ELSZÁMOLÁS VÁLSÁGHELYZET ESETÉN	182
12.3.1.	<i>I. fokozatú válsághelyzet</i>	182
12.3.2.	<i>II. fokozatú válsághelyzet</i>	183
12.3.2.1.	Nominálás	183
12.3.2.2.	Egyensúlytartás	183
12.3.2.3.	Allokálás	183
12.3.2.4.	Elszámolás	183
13.	MENNYISÉG MÉRÉS, MINŐSÉG ELLENŐRZÉS	185
13.1.	A FÖLDGÁZ MENNYISÉGÉNEK ÉS MINŐSÉGÉNEK MEGHATÁROZÁSA.....	185
13.1.1.	<i>Mérés a földgázszállító rendszeren</i>	185
13.1.1.1.	Mérés a betáplálási pontokon	185
13.1.1.2.	Mérés a kiadási ponton.....	185
13.1.1.3.	Saját fogyasztás, mérési különbözet és földgázszállítási veszteség kezelése	185
13.1.1.4.	Mérési adatok gyűjtésének gyakorisága a földgázszállító rendszeren	186
13.1.2.	<i>Mérés a földgázelosztó rendszeren</i>	186
13.1.2.1.	Mérés a földgázelosztó rendszer betáplálási pontján.....	186
13.1.2.2.	Mérés a földgázelosztó rendszer kiadási pontján	187
13.1.2.3.	Technológiai célú és hálózati és mérési különbözet meghatározása	187
13.1.3.	<i>Mérés a földgáztároló rendszeren</i>	187
13.1.3.1.	Mérési adatok gyűjtésének gyakorisága a földgáztároló rendszeren	188
13.2.	MÉRÉSI HIBÁK KEZELÉSE	189
14.	ALLOKÁLÁS	190
14.1.	RÉSZLETES ALLOKÁLÁSI SZABÁLYOK.....	190
14.1.1.	<i>Allokálás a földgázszállító rendszer hálózati betáplálási, betárolási és kitérési pontjain</i>	190
14.1.2.	<i>Allokálás a földgázszállító rendszer kiadási pontjain</i>	191
14.1.3.	<i>Betáplálási-kiadási pontok speciális allokálási szabályok</i>	194
14.1.4.	<i>Allokálás a részleges szigetüzem földgázszállító rendszeri betáplálási-kiadási pontján</i>	194
14.1.5.	<i>Napon belüli allokált adatszolgáltatás</i>	194

A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

14.2.	JOGCÍM ÁTVEZETÉSI ÜGYLETEK ALLOKÁLÁSA	196
14.3.	ALLOKÁLÁS AZ MGP-N	196
14.4.	BACKHAUL ÜGYLETEK ALLOKÁLÁSA.....	196
15.	ELSZÁMOLÁS	197
15.1.	ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK	197
15.2.	ELSZÁMOLÁS A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN	197
15.2.1.	<i>Elszámolás a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel.....</i>	<i>197</i>
15.2.1.1.	Az elszámolás tartalmi elemei.....	197
15.2.1.2.	Napi operatív földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás	197
15.2.1.3.	Havi előzetes földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás	197
15.2.1.4.	Végleges havi földgázszállító rendszeri elszámolás	197
15.2.1.5.	Mérési jegyzőkönyv és műbizonylat	197
15.2.1.6.	Elszámolás módja hiteles mérés hiánya esetén	198
15.2.2.	<i>Elszámolás a rendszerhasználókkal.....</i>	<i>198</i>
15.2.2.1.	Az elszámolás tartalmi elemei.....	198
15.2.2.2.	Napi operatív földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás	199
15.2.2.3.	Havi előzetes földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás	199
15.2.2.4.	Végleges havi földgázszállító rendszeri elszámolás	199
15.2.2.5.	A szállítási rendszerüzemeltetőnél a kiegyensúlyozó gázon realizált egyensúlyozási értékesítési különbözet elszámolása a rendszerhasználókkal	200
15.2.2.6.	Nominálás eltérési pótdíj meghatározására, elszámolására vonatkozó előírások	204
15.2.2.7.	Kiegyensúlyozási pótdíj meghatározására, elszámolására vonatkozó előírások	204
15.2.2.8.	Kapacitástüllépés meghatározására vonatkozó előírások a földgázszállító rendszeren	205
15.2.2.9.	Gáznapi középhőmérséklet	208
15.2.2.10.	Számlázási előírások	209
15.3.	ELSZÁMOLÁS A FÖLDGÁZTÁROLÓ ENGEDÉLYES RENDSZERÉN.....	209
15.3.1.	<i>A földgáztároló engedélyes napi és órai operatív adatszolgáltatása.....</i>	<i>209</i>
15.3.2.	<i>A földgáztároló engedélyes havi elszámolása.....</i>	<i>210</i>
15.4.	ELSZÁMOLÁS A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZEREN.....	210
15.4.1.	<i>Elszámolás a földgázelosztó rendszer kiadási pontjain.....</i>	<i>210</i>
15.4.2.	<i>Kapacitástüllépés meghatározására vonatkozó előírások.....</i>	<i>211</i>
15.4.3.	<i>Elszámolás a földgázelosztói rendszerhasználókkal.....</i>	<i>211</i>
15.4.4.	<i>Elszámolás módja hiteles mérés hiánya esetén.....</i>	<i>211</i>
15.4.5.	<i>Jegyzőkönyv és műbizonylat</i>	<i>211</i>
15.4.6.	<i>A földgázelosztói rendszerhasználók által fizetett díjtételek.....</i>	<i>212</i>
15.4.7.	<i>Korrekciós mennyiségek számítása.....</i>	<i>212</i>
15.4.8.	<i>A korrekciós elszámoló árak és díjak.....</i>	<i>212</i>
15.4.9.	<i>Profileltérés rendezése.....</i>	<i>213</i>
15.4.10.	<i>Hibás mérés rendezése</i>	<i>213</i>
15.4.11.	<i>Számlázási előírások.....</i>	<i>214</i>
15.4.11.1.	A korrekciós elszámolás és számlázás	214
15.4.11.2.	Vitatott korrekciós elszámolások kezelése	215
15.5.	VITATOTT ELSZÁMOLÁSOK KEZELÉSE	215
15.6.	VÉGLEGES GÁZMÉRLEGGEL ÉS EREDMÉNYFELOSZTÁSSAL LEZÁRT IDŐSZAK KORREKCIÓJA	216
15.6.1.	<i>Jegyzőkönyvvel lezárt elszámolási időszak mérési hibáinak kezelése</i>	<i>216</i>
15.6.2.	<i>Jegyzőkönyvvel lezárt elszámolási időszak allokálásának korrekciója a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain</i>	<i>216</i>
15.6.3.	<i>Korrekciós elszámolás közös általános szabályai</i>	<i>216</i>
16.	ADATSZOLGÁLTATÁS	218
16.1.	AZ ADATSZOLGÁLTATÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI	218
16.2.	ADATSZOLGÁLTATÁS A HIVATAL FELÉ.....	218
16.3.	JEGYZŐKÖNYV ÉS MŰBIZONYLAT	218
16.4.	AZ ENGEDÉLYESEK ÁLTAL BIZTOSÍTOTT ADATSZOLGÁLTATÁS	218
16.5.	FÖLDGÁZELOSZTÓK ÉS ELOSZTÓI RENDSZERHASZNÁLÓK KÖZÖTTI ADATCSERE	219
16.6.	ADATFORGALMI CSATORNÁK	220
16.7.	ADATFORGALMI SZABÁLYOK	221
16.7.1.	<i>Bizalmas adatkezelés</i>	<i>221</i>
17.	A SZERVEZETT FÖLDGÁZPIAC MŰKÖDÉSÉNEK FŐBB SZABÁLYAI.....	223

18.	JOGALKALMAZÁSI SZABÁLYOK	225
18.1.	A JOGALKALMAZÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI.....	225
18.2.	A SZABÁLYZAT MEGSZEGÉSÉNEK KÖVETKEZMÉNYEI	225
18.3.	DISZKRIMINÁCIÓ MENTESSÉG.....	225

1. BEVEZETÉS

1.1. SZABÁLYZAT CÉLJA ÉS TÁRGYA

- (a) Az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat (továbbiakban Szabályzat) célja a földgázpiac szereplői közötti együttműködés, elsődlegesen a rendszerhez való hozzáférés és a rendszerüzemeltetés szabályainak meghatározása az EU Irányelvek és Rendeletek, a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (továbbiakban GET) és módosításai, valamint a hozzájuk kapcsolódó kormány és miniszteri rendeletek előírásainak figyelembevételével.
- (b) A Szabályzat a GET előírásai alapján az együttműködő földgázrendszer működésére, működtetésére és használatára vonatkozó szabályokat, eljárásokat és módszereket, a hálózat használati, mérés-elszámolási és adatforgalmi megállapodások minimális tartalmi elemeit, valamint a rendszerirányítás részletes szabályait rögzíti.

1.2. SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET

1.2.1. EU direktívák rendeletek

- (a) Az európai parlament és a tanács 2009/73/EK irányelve a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről
- (b) Az európai parlament és a tanács 715/2009/EK rendelete a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről és az 1775/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (továbbiakban: 715/2009/EK rendelet)
- (c) Az európai parlament és a tanács 994/2010/EK rendelete a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 2004/67/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről
- (d) A Bizottság 984/2013/EU rendelete a földgázszállító rendszerekben alkalmazott kapacitásallokációs mechanizmusokat szabályozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet kiegészítéséről (továbbiakban: 984/2013/EU rendelet)
- (e) A Bizottság 312/2014/EU rendelete a gázszállítási rendszer-üzemeltetők közötti rendszeregyensúlyozásra vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (továbbiakban: 312/2013/EU rendelet)

1.2.2. Törvények

- (a) 1991. évi XLV. törvény a mérésügyről
- (b) 2006. évi XXVI. törvény a földgáz biztonsági készletezéséről
- (c) 2008. évi XL. törvény a földgázellátásról (továbbiakban: GET)
- (d) 2013. évi XXII. törvény A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról

1.2.3. Kormányrendeletek

- (a) 127/1991. (X. 9.) Kormányrendelet a mérésügyről szóló törvény végrehajtásáról
- (b) 19/2009. (I. 30.) Kormányrendelet a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról (továbbiakban: VHR), valamint annak módosításai

- (c) 265/2009. (XII. 1.) Kormányrendelet a földgázvételezés korlátozásáról, a földgáz biztonsági készlet felhasználásáról, valamint a földgázellátási válsághelyzet esetén szükséges egyéb intézkedésekről
- (d) 48/2010. (II. 26.) Kormányrendelet a földgázkereskedő működésének lehetetlenülése esetén, a felhasználók földgázellátását veszélyeztető helyzet fennállása következtében alkalmazandó eljárásról (továbbiakban: Lehetetlenülés rendelet)
- (e) 53/2012. (III. 28.) Korm. rendelet a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes sajátos építményekre vonatkozó építésügyi hatósági eljárások szabályairól

1.2.4. Miniszteri Rendeletek

- (a) 86/2003. (XII. 16.) GKM rendelet az egyes földgázipari vállalkozások adatszolgáltatásainak rendjéről
- (b) 12/2004. (II.13.) GKM rendelet A földgázellátásban műszaki biztonsági szempontból jelentős munkakörök betöltéséhez szükséges szakmai képzésről és gyakorlatról
- (c) 79/2005. (X. 11.) GKM rendelet A szénhidrogén szállítóvezetékek biztonsági követelményeiről és a Szénhidrogén szállítóvezetékek biztonsági szabályzata közzétételéről
- (d) 80/2005. (X. 11.) GKM rendelet a gázelosztó vezetékek biztonsági követelményeiről és a Gázelosztó Vezetékek Biztonsági Szabályzata közzétételéről
- (e) 27/2009 KHEM rendelet közüzemi nagykereskedelmi engedélyesnél felmerült bevételi hiány megtérítésének részletes szabályairól
- (f) 28/2009 KHEM rendelet a földgázpiaci egyetemes szolgáltatáshoz kapcsolódó árszabások megállapításáról
- (g) 29/2009 KHEM rendelet a földgázpiaci egyetemes szolgáltatáshoz kapcsolódó árak
- (h) 74/2009. (XII.7.) KHEM a földgáz rendszerhasználat árszabályozásának kereteiről és módosításai
- (i) 13/2011. NFM rendelet A földgáz biztonsági készlet mértékéről, értékesítéséről és visszavételéről
- (j) 17/2013. (IV.30) NFM rendelet A földgáz rendszerüzemeltetők és egyetemes szolgáltatók által külön díj ellenében végezhető, valamint ingyenesen biztosítandó szolgáltatásokról

1.2.5. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (továbbiakban: Hivatal) elnökének rendeletei

- (a) 1/2013. (VII. 11.) MEKH rendelet a földgáz rendszerhasználati díjakról, a rendszerüzemeltető által nyújtott szolgáltatás minőségének a rendszerhasználati díjakon keresztül történő ösztönzésének szabályairól, a nyújtott szolgáltatás minőségétől függően alkalmazható rendszerhasználati díjakról, valamint a rendszerhasználati díjak alkalmazásának feltételeiről (továbbiakban: Tarifarendelet)
- (b) 1/2014. (III. 4.) MEKH rendelet a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal igazgatási szolgáltatási díjainak mértékéről, valamint az igazgatási szolgáltatási, a felügyeleti díjak és egyéb bevételek beszedésére, kezelésére, nyilvántartására és visszatérítésére vonatkozó szabályokról

- (c) 9/2014. (IX. 29.) MEKH rendelet a földgáz csatlakozási díjak meghatározásának szempontjairól, a csatlakozási díjak elemeiről, a csatlakozási díjakról és alkalmazásuk szabályairól, valamint a villamos energia hálózati csatlakozási díjak meghatározásának szempontjairól, a díjak elemeiről, mértékéről és alkalmazásuk szabályairól szóló 7/2014. (IX. 12.) MEKH rendelet módosításáról (továbbiakban: Csatlakozási díj rendelet)

1.2.6. A Hivatal által határozatban jóváhagyott földgázpiaci szabályzatok

- (a) Szervezett földgázpiaci szabályzat
(b) Kapacitáslekötési platform működési szabályzata
(c) Kereskedési platform szabályzata

1.3. A SZABÁLYZAT HATÁLYA, JELLEGE ÉS ÁTMENETI INTÉZKEDÉSEK

- (a) A Szabályzat hatálya kiterjed egyrészt a GET-ben definiált:
- i. szállítási rendszerirányítóra;
 - ii. szállítási rendszerüzemeltetőre
 - iii. a szállítóvezeték-létesítőre;
 - iv. földgáztároló engedélyesre;
 - v. földgázelosztóra;
 - vi. földgázkereskedőre;
 - vii. korlátozott földgáz-kereskedelmi engedélyesre;
 - viii. egyetemes szolgáltatói engedélyesre;
 - ix. szervezett földgázpiacot működtető engedélyesre;
 - x. telephelyi szolgáltatóra;
 - xi. felhasználókra;
 - xii. földgáztermelőkre.
- (b) A Szabályzat hatálya kiterjed a következő tevékenységekre:
- i. a földgáz vezetéken történő szállítására, elosztására, tárolására; azon belül:
 - a kapacitás értékesítésre és lekötésre;
 - a napi gázforgalmazásra és elszámolásra;
 - egyensúlytartásra;
 - kapcsolódó rendszerüzemeltetők együttműködésére;
 - ii. földgázszállító, földgázelosztó vezeték, földgáztároló üzemeltetésére;
 - iii. a Magyarország területén történő földgáz átszállítására;
 - iv. a Magyarország területén található földgáztárolókban történő bértároltatásra;
 - v. az együttműködő földgázrendszer rendszerirányítására;
 - vi. a telephelyi szolgáltatásra;
 - vii. a célvezeték létesítésére, üzemeltetésére;

- viii. az infrastruktúrafejlesztésre;
 - ix. az együttműködő földgázrendszeren bekövetkező üzemzavar és válság kezelésére.
- (c) A Szabályzat vonatkozó előírásait az érintetteknek be kell tartaniuk, illetve üzletszabályzataikat és szerződéseiket is a Szabályzat előírásainak figyelembe vételével kell kialakítaniuk.
- (d) A GET vonatkozó pontja¹ szerint jelen Szabályzatot és annak módosításait a szállítási rendszerirányító által történt benyújtást követően a Hivatal hagyja jóvá, és a honlapján teszi közzé.
- (e) A Szabályzatot minden olyan esetben is módosítani kell, amikor a jogszabályi változások azt szükségessé teszik. A VHR vonatkozó pontjának² megfelelően a Szabályzatot, illetve annak módosításait a szállítási rendszerirányítónak egységes szerkezetben kell benyújtania a Hivatalnak jóváhagyásra. A javaslatához csatolni kell a módosítások indokolását, valamint a véleményezők által indokolt ellenvéleményeket. A szállítási rendszerirányító – az Szabályzati Bizottság (továbbiakban SZB) bevonásával – köteles olyan előkészítő munkát végezni, amely lehetővé teszi, hogy a Hivatal határidőre vonatkozó előírásainak hiányában a jogszabályi változások kihirdetését követő 90 napon belül az azokban foglaltakat a Szabályzatba átvezesse, és a módosított Szabályzatot egységes szerkezetben a Hivatalnak jóváhagyásra benyújtsa. Indokolt esetben a Hivatal a határidőt 60 nappal meghosszabbíthatja.
- (f) A Hivatal közzétételét követő két héten belül a propán-, butángázok és ezek elegyeinek vezetéken történő elosztási engedélyesek kivételével az engedélyesek kötelesek a Hivatal által jóváhagyott Szabályzatot az ügyfelforgalom számára nyitva álló helyiségekben jól látható módon elhelyezni, a honlapjukon hozzáférhetővé tenni.

¹ GET 127. § b)

² VHR 116. § (8)

2. ALAPFOGALMAK-DEFINÍCIÓK

A GET-ben, a VHR-ben, Tarifarendelemben, a 715/2009/EK, 984/2013/EU és 312/2013/EU rendeletekben, továbbá a Kereskedési Platform Működési szabályzatában, a Kapacitáslekötési platform működési szabályzatában és a Szervezett Földgázpiac működési szabályzatában rögzített fogalom meghatározásokon túlmenően, azokkal összhangban a jelen Szabályzatban részletezett fogalmak és értelmezésük a következők:

	Fogalom megnevezése	Értelmezése
1.	Alapdíjas felhasználó	A 100 m ³ /óra és az alatti, az üzemi paraméterek (üzemi nyomás, térfogat, hőmérséklet) alapján gáztechnikai normál állapotra átszámított névleges (össz)teljesítményű mérővel rendelkező felhasználó.
2.	Allokálás	Az együttműködő földgázrendszer két egymáshoz közvetlenül kapcsolódó rendszerüzemeltetője közötti földgáz forgalom maradéktalan felosztása az adott hálózati ponton érintett rendszerhasználó párokra, ahol az egyik rendszerhasználó az egyik rendszerüzemeltető, a másik rendszerhasználó a másik rendszerüzemeltető rendszerhasználója.
3.	Betáplálási-kiadási pont	A GET 3.§ 1b. pont szerinti fogalom.
4.	Bértárolás	A GET 3.§ 1a. pont szerinti fogalom.
5.	Csatlakozási szerződés	A GET 3.§ 3. pont szerinti fogalom.
6.	EASEE Gas	European Association for the Streamlining of Energy Exchange – Gas Európai Szövetség a Gázkereskedelem Korszerűsítéséért szervezet, ami többek között az energiaipari adatcsere szabványos technikáját dolgozta ki.
7.	Egyesített földgáztároló (földgáztárolói rendszer)	A földgáztároló engedélyes tulajdonában lévő földalatti gáztárolók - kereskedelmi szempontból történő - összevonásával kialakított földgáztároló rendszer, amely egy virtuális földalatti gáztárolóként és egyetlen virtuális átadási-átvételi pontként jelenik meg a kapacitáslekötés, nominálás, allokálás, elszámolás tekintetében a rendszerhasználó számára.
8.	Együttműködő földgázrendszer	A GET 3.§ 10 pont szerinti fogalom.
9.	EIC kód	„Energy Identification Coding scheme”. Egységes azonosítási kódrendszer, amely az energiaipari információs rendszerek közötti automatikus kommunikációban használt a kommunikáció tárgyának azonosítására szolgál.
10.	Elosztóhálózat-használati szerződés	A GET 3.§ 11a pont szerinti fogalom.
11.	Elosztóvezeték	A GET 3.§ 12. pont szerinti fogalom.
12.	Elszámolóház	A Kereskedési platformon és a szervezett földgázpiacon megkötött ügyletek elszámolásával, klíringjével, központi szerződő fél tevékenységével és az ügyletek garantálásával kapcsolatos szolgáltatásokat teljesítő szakosított hitelintézet, beleértve annak a teljesítés során közreműködő kapcsolt vállalkozásait is.

A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

13.	ENTSO-E	The European Network of Transmission System Operators for Electricity – Európai Villamos Szállítói Rendszerüzemeltetők Szervezete, ami segíti a tagok együttműködését.
14.	ENTSO-G	The European Network of Transmission System Operators for Gas – Európai Gáz Szállítói Rendszerüzemeltetők Szervezete, ami segíti a tagok együttműködését.
15.	Égэшő	Az a hőmennyiség, amely meghatározott mennyiségű gáznak levegőben való tökéletes elégése során felszabadul, ha az égéstermékek a kiindulási hőmérsékletre hűlnek le, és az égés során keletkezett víz cseppfolyós állapotban van jelen.
16.	Felhasználási hely	A GET 3.§ 16. pont szerinti fogalom.
17.	Fizikai áramlással ellentétes irányú (Backhaul) kapacitás	A Tarifarendelet 2. § y) pont szerinti fogalom.
18.	Forgalmi rend	A földgázszállító rendszeren kialakított eljárásrend, ami a földgázszállítási feladatnak megfelelően meghatározza a vezetékszakaszokon lévő gázforgalmi irányt.
19.	Forráshiány	A földgázszállító rendszer azon állapota, amikor a fogyasztási igények meghaladják a forrás mennyiségét.
20.	Forrástöbblet	A földgázszállító rendszer azon állapota, amikor a forrás mennyiség meghaladja a fogyasztási igényeket.
21.	Föld alatti gáztároló	A földgáz tárolására alkalmas leművelt földgáztelepek a termelőhöz és/vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltetőhöz való csatlakozást, az ezen rendszerekre történő kitérőt és a rendszerekről való földgázbetárolást lehetővé tevő technológiai létesítményekkel.
22.	Földgáztárolói aktuális ki- és betárolási kapacitás	A földgáztároló névleges ki- és betárolási kapacitásának adott időszakban igénybe vehető (nominálható) része.
23.	Földgáztárolói alap nominálás	A földgáztárolói nem megszakítható kapacitásra vonatkozó nominálás, HEG és HEGO nélkül.
24.	Földgáztárolói Informatikai Platform	A földgáztároló földgáztárolási tevékenységét támogató információ technológiai rendszer.
25.	Kiegyensúlyozó földgáz	A GET 3.§ 45. pont szerinti fogalom.
26.	Fűtőérték	Az a hőmennyiség, amely meghatározott mennyiségű gáznak levegőben való tökéletes elégése során felszabadul, ha az összes égéstermék gáz halmazállapotú a reagáló anyagok hőmérsékletén.
27.	Gázév	A GET 3.§ 36. pont szerinti fogalom.
28.	Gázhónap	A VHR 1.§ 6. pont szerinti fogalom.
29.	Gáznap	A 984/2013/EU rendelet 3. cikk 7. pontjában meghatározott fogalom.
30.	Gáztechnikai normál köbméter	Az a gázmennyiség, amely 288,15 K hőmérsékleten és 101325 Pa nyomáson 1 köbméter (m ³) térfogatot foglal el.
31.	Hálózati pont	A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási, összekapcsolási, és virtuális pontja.
32.	Határkeresztezési betáplálási-kiadási pont	Olyan hálózati pont, amelyen Magyarország határán keresztül földgázszállítás valósul meg.

A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

33.	HEG	Hidraulikai egyensúlyozó gáz, a KP szabályzatban definiált fogalom.
34.	HEGO	Hidraulikai egyensúlyozó gáz opció, a KP szabályzatban definiált fogalom.
35.	Jogcím átvezetési szolgáltatás	A földgázszállító vagy földgázelosztó rendszeren egy meghatározott földgáz mennyiség feletti rendelkezési jog két rendszerhasználó közötti átvezetése a földgázszállító rendszer fizikai vagy virtuális pontján, valamint a földgázelosztó rendszer fizikai pontján.
36.	Kapacitás aukció	Egy – a 984/2013/EU rendelet, a Kapacitáslekötési platform szabályzat, valamint rendszerüzemeltetők szabályzata alapján lefolytatott – eljárás, amely során a kapacitások túligénylése esetén a kapacitások szétosztása piaci alapokon megvalósul.
37.	Kapacitásdíjas felhasználó	Az a felhasználó, aki üzemi paraméterek alapján 100 m ³ /óra feletti gáztechnikai normál állapotra átszámított névleges (össz)teljesítményű mérővel és órai kapacitás lekötéssel rendelkezik kapcsolódó rendszerüzemeltetőnél. Ezen felhasználók tekintetében a rendszerhasználó szerződési időszakon belüli legnagyobb kapacitás-lekötése nem lehet kisebb 15/15 °C-os fűtőérték alapú 3131 MJ/óránál.
38.	Kapacitásfüggetlen rugalmassági eszköz (KFRE)	A rendszerhasználók által a gáznap előtt, a gáznapra vonatkozóan, a nominálás során a szállítónak az általuk lekötött kapacitás felett betáplálási ponton felajánlott földgázvásárlási jog vagy kiadási ponton felajánlott eladási jog, amelyek lehívásával a szállítási rendszerüzemeltető a rendszer egyensúly helyreállítását végzi, amennyiben a szükséges szabad kapacitás rendelkezésre áll.
39.	Kapacitáslekötési platform	A GET 3.§ 43. pont szerinti fogalom.
40.	Kapacitás megszakítási hiba	A kapacitás megszakítás elrendelésétől számított határidő után használt órai kapacitás igénybevételi szint és az elrendelt megszakítás alapján igénybe vehető órai kapacitásszint közötti különbség, amennyiben ez pozitív.
41.	Kapcsolódó rendszerüzemeltető	Az a rendszerüzemeltető, akinek az üzemeltetésében levő technológiai rendszer fizikai földgázforgalmazásra alkalmas módon csatlakozik egy másik rendszerüzemeltető rendszeréhez.
42.	Kapcsolt kapacitás	A 984/2013/EU rendelet 3. cikk 4. pontjában meghatározott fogalom.
43.	Karbantartás	Karbantartásnak minősül rendszerüzemeltetők fizikai rendszerének, illetve azok elemeinek élettartama alatt az adott elemnek az előírt működési feladatok teljesítéséhez szükséges állapotban tartásához vagy annak helyreállításához szükséges műszaki, adminisztratív és vezetői cselekvések kombinációja (MSZ EN 13306 európai szabvány).
44.	Kereskedési platform	A 312/2014/EU rendelet 3. cikk 4. pontjában meghatározott fogalom.
45.	Kiegyensúlyozási szolgáltatás	A szállítási rendszerüzemeltető által a KP-n tagsággal nem rendelkező rendszerhasználók számára nyújtott kiegyensúlyozási szolgáltatás.
46.	Korlátozás	Intézkedéssorozat a fogyasztás csökkentésére, melynek célja az együttműködő földgázrendszer hidraulikai egyensúlyának helyreállítása. A szerződésszerű megszakítható fogyasztás megszakítása nem minősül korlátozásnak.
47.	Legkisebb be- és kitérési kapacitás	A felszíni technológia (kompresszorok, gázelőkészítők, szabályozó rendszerek, stb.) műszaki adottságai, paraméterei

A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

		miatt egy óra alatt a földgáztároló által az betáplálási-kiadási ponton minimálisan fogadható és kiadható gázmennyiség. [MJ/nap, MJ/ óra]
48.	LIO	„Local Issuing Office” - A magyar gázipari EIC kódokat a ENTSO-E Central Issuing Office (CIO) által engedélyezett jogi személy bocsájthat ki.
49.	Mérési különbszet és földgázszállítási veszteség	A földgázelosztó/földgázszállító rendszerbe betáplált és kiadott földgáz mennyiségeknek különbsége, amit a saját fogyasztás és a vezetékészlet változás figyelembevételével határoz meg a rendszerüzemeltető.
50.	Minőség Elszámolási Rend (továbbiakban: MER)	Az egyes hálózati pontokhoz tartozó kromatográf mintaáramok hozzárendelésének meghatározására szolgáló eljárásrend, ami szabályozza a kromatográfok mintaáramainak forgalmi rendtől függő helyettesítését is, valamint meghatározza az egyes hálózati pontokhoz tartozó éves súlyozott átlag fűtőértéket és földgázcsoportot. „A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak földgáz minőségi elszámolási rendje” tárgyú dokumentum a szállítási rendszerüzemeltető internetes honlapján publikálásra kerül.
51.	MKEH	Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal (az OMH jogutódja).
52.	MSZKSZ	Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség
53.	Napi kapacitás lekötésre feljogosító keretszerződés	A szállítási rendszerüzemeltető vagy a földgázelosztó és egy kapacitásigénylő közötti olyan rendszerhasználati szerződés, ami a napi kapacitás igénybevételének szerződéses feltételeit tartalmazza.
54.	Névleges betárolási kapacitás	Az egy földgáztároló engedélyes üzemeltetésében lévő földgáztárolók önálló kapacitásai alapján, ezek eredőjeként számított földgáz betárolásra felhasználható összesített kapacitás. [MJ/nap]
55.	Névleges kitérési kapacitás	Az egy földgáztároló engedélyes üzemeltetésében lévő földgáztárolók önálló kapacitásai alapján, ezek eredőjeként számított, a földgáz kitérésre használható összesített kapacitás. [MJ/nap]
56.	Névleges mobil kapacitás	Az egy földgáztároló engedélyes üzemeltetésében lévő földgáztárolók önálló kapacitásai alapján, ezek eredőjeként számított földgáztárolásra felhasználható mobil kapacitás. [MJ]
57.	Nominálás	A GET 3.§ 50. pont szerinti fogalom.
58.	OBA (Operational Balancing Account)	A szállítási rendszerüzemeltető és az erre vonatkozó együttműködési megállapodást aláíró kapcsolódó rendszerüzemeltető közötti dokumentum, mely tartalmazza a napi mért és a rendszerhasználókkal elszámolt energia mennyiség különbséget naponta és göngyöltve.
59.	OMSZ	Országos Meteorológiai Szolgálat
60.	Összekapcsolási pont	A GET 3.§ 50a pont szerinti fogalom.
61.	POD	PoD (Point of Delivery): - Elszámolási Pont - A rendszerüzemeltetők és a rendszerhasználók szerződésében a felhasználó felhasználási helyéhez hozzárendelt egyedi azonosító(k).
62.	Profil alapú elszámolási rendszer	A 100 m ³ /óra és annál kisebb mérőteljesítménnyel rendelkező háztartási és nem háztartási felhasználási helyek fogyasztásának előzetes gáznapi elszámolása (allokálása) a földgázelosztó által.

A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

63.	Releváns pont	A szállítási rendszerüzemeltető által üzemeltetett hálózathoz tartozó, a 715/2009/EK rendelet I. melléklet 3.2 pontja szerinti hálózati pontok.
64.	Rendszerhasználati szerződés	A GET 3.§ 51. pont szerinti fogalom.
65.	Rendszerhasználó	A GET 3.§ 51a. pont szerinti fogalom.
66.	Rendszer-összekötési pont	A 984/2013/EU rendelet 3. cikk 10. pontjában meghatározott fogalom.
67.	Rendszerösszekötő	A GET 3.§ 52d. pont szerinti fogalom.
68.	Rendszerüzemeltető	A GET 3.§ 52a pont szerinti fogalom.
69.	Részleges szigetüzem	A GET 3.§ 52b. pont szerinti fogalom.
70.	SCADA	Supervisory Control And Data Acquisition - Felügyelő, ellenőrző és adatgyűjtő rendszer. A földgázszállító rendszeren a TM rendszer részeként működő eszközök irányítását ellátó folyamatirányító rendszer.
71.	Szabad kapacitás	A GET 3.§ 53. pont szerinti fogalom.
72.	Szállítóvezeték	A GET 3.§ 54. pont szerinti fogalom.
73.	Szervezett földgázpiac	A GET 3.§ 55 pont szerinti fogalom.
74.	Szerződött kapacitás a földgázelosztó rendszer kiadási pontján	A rendszerhasználó és a földgázelosztói rendszer üzemeltetője közötti hatályos rendszerhasználati (kapacitáslekötési) szerződésben lekötött kapacitás.
75.	Szezonális földgáztárolás	A rendszerhasználó mobil gázának az adott tárolási év betárolási időszakában történő egyszeri betárolása a földgáztárolóba és kitérési időszakában történő egyszeri kitérési időtartama a földgáztárolóból.
76.	Szigetüzem	A GET 3.§ 55a. pont szerinti fogalom.
77.	Tárkiolvasás	A gáztechnológiai rendszeren, illetve felhasználónál telepített (hiteles, vizsgált) gázmennyiség mérő rendszer számítóművének belső memóriájából (tár terület) történő, különböző mérési időszakokra (óra, nap, hónap) vonatkozó adatok elektronikus kimásolása (kiolvasása) vizuálisan (megjelenítő felületen-display) vagy szoftveresen (szabványos csatlakozó felületen).
78.	Tárolási év	A GET3.§ 55b. pont szerinti fogalom.
79.	Technikai (műszaki) kapacitás	A GET 3.§ 55c pont szerinti fogalom
80.	Telemechanikai Rendszer (TM)	Földgázszállítási technológián elhelyezett eszközök, műszerek és kommunikációs berendezések, valamint az ezek irányítását ellátó SCADA rendszer összessége.
81.	Terhelésváltási sebessége	A földalatti gáztárolón egy óra alatt végrehajtható maximális kapacitásváltozás [m ³ /óra/óra.]
82.	Trade-típusú nominálás	Jogcím átvezetési szolgáltatás keretében történő nominálás a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján.
83.	Újranominálás	A GET 3.§ 63. pont szerinti fogalom.
84.	Üzemzavar	A GET 3.§ 65. pont szerinti fogalom.
85.	Vásárolt kapacitás	A GET 3.§ 67. pont szerinti fogalom.

86.	Virtuális tárolói szolgáltatás	Olyan tárolási szolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a rendszerhasználó számára a földgáztároló valós fizikai földgázforgalmával és/vagy az időszak szerint meghirdetett tárolási iránnyal ellentétes irányú földgázforgalmazásra.
87.	Zéró nominálás	A rendszerhasználó által leadott olyan nominálás, amelyben a gáznapra vonatkozó tervezett kapacitáshasználat és szállítási feladat nulla.

3. AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER SZEREPLŐI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK LEÍRÁSA

3.1. AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER SZEREPLŐI

3.1.1. Rendszerüzemeltetők

- i. Szállítási rendszerüzemeltető;
- ii. Földgáztároló engedélyes;
- iii. Földgázelosztó.

3.1.2. Telephelyi szolgáltató

Telephelyi szolgáltató a VHR vonatkozó előírásait³ és a jelen Szabályzatban a földgázelosztóra vonatkozó szabályokat köteles betartani.

3.1.3. Hozzáférésre jogosultság

(a) A földgázszállító rendszer használatára jogosultak:

- i. saját jogon eljáró felhasználók saját felhasználásuk mértékéig;
- ii. földgázkereskedelmi engedélyesek, ide értve a korlátozott földgázkereskedelmi engedélyeseket is;
- iii. egyetemes szolgáltatók;
- iv. a szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállítói kiegyensúlyozó gáz biztosítása céljából;
- v. a rendszerüzemeltetők technológiai és veszteség kezelési célra használt földgáz mértékéig;
- vi. földgáztermelők Magyarország területéről történő kivitel érdekében az adott földgázszállító rendszerbe táplált termelésük mértékéig;
- vii. MSZKSZ a biztonsági készlet feltöltéséhez szükséges kapacitások mértékéig;
- viii. az a külföldi személy vagy társaság, aki a rendszert a földgáz Magyarország állam határain keresztül átszállítása (átszállítató) céljából veszi igénybe; Az átszállítást igénybevevő jogosult a földgázszállító rendszer használatára. Az együttműködő földgázrendszerhez való hozzáférése során a kapacitás lekötés általános szabályai az irányadók. A hozzáférés feltétele, hogy a szolgáltatást igénybevevő a szállítási rendszerüzemeltető számára írásban nyilatkozzon arról, hogy a földgázt nem értékesíti Magyarország területén működő földgázkereskedőnek és/vagy felhasználónak.
- ix. az a földgáz kereskedelmi engedéllyel nem rendelkező vállalkozás (bértároltató), aki a bértároláshoz a földgázszállító rendszer határkeresztezési betáplálási-kiadási és tárolói pontjait az elérhető szabad kapacitás függvényében használja. A bértárolást igénybevevő jogosult a földgázszállító rendszer használatára. Az együttműködő földgázrendszerhez való hozzáférése során a kapacitás lekötés általános szabályai az irányadók. A tárolói hozzáférés feltétele, hogy a szolgáltatást igénybevevő a földgáztároló engedélyes számára írásban nyilatkozzon

³ VHR 13. §

arról, hogy a tárolóban általa tárolt gázt nem értékesíti Magyarország területén működő földgázkereskedőnek és/vagy felhasználónak.

- (b) A földgázelosztó rendszer használatára jogosultak:
- i. saját jogon eljáró felhasználók saját felhasználásuk mértékéig;
 - ii. földgázkereskedelmi engedélyesek;
 - iii. egyetemes szolgáltatók;
 - iv. a földgázelosztó technológiai és veszteség kezelési célra használt földgáz mértékéig;
 - v. földgáztermelők Magyarország területéről történő kivitel érdekében az adott földgázelosztó rendszerbe táplált termelésük mértékéig.
- (c) A földgáztároló rendszer használatára jogosultak:
- i. saját jogon eljáró felhasználók saját felhasználásuk mértékéig;
 - ii. földgázkereskedelmi engedélyesek, ide értve a korlátozott földgázkereskedelmi engedélyeseket is;
 - iii. egyetemes szolgáltatók;
 - iv. a szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállítói kiegyensúlyozó gáz biztosítása céljából;
 - v. a rendszerüzemeltetők technológiai és veszteség kezelési célra használt földgáz mértékéig;
 - vi. MSZKSZ a biztonsági készletezéshez szükséges kapacitások mértékéig;
 - vii. földgáztermelők Magyarország területéről történő kivitel érdekében az adott földgáztároló rendszerbe táplált termelésük mértékéig;
 - viii. a bértárolást végző jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozás.
- (d) A szervezett földgázpiacon kereskedésre jogosultak:
- i. a GET vonatkozó⁴ bekezdésében felsoroltak, amennyiben KP tagsággal rendelkeznek.

3.2. Működési modell a GET alapján

3.2.1. Földgázellátás

A felhasználók a GET és a VHR vonatkozó előírásai alapján meghatározott feltételek mellett az egyetemes szolgáltatásban vagy a kereskedelmi ellátás keretei között vételezhetnek földgázt.

3.2.2. Kereskedelmi ellátás

- (a) A kereskedelmi kapcsolatok a GET és a VHR előírásainak megfelelően, és a polgári jog előírásait figyelembe véve szabadon megkötött kereskedelmi, szolgáltatási szerződések révén jönnek létre.
- (b) Bármely felhasználó jogosult a kereskedelmi ellátásban részt venni, azaz jogosult földgázkereskedőtől, termelőtől földgázt vásárolni a felhasználási

⁴ GET 46 § (2)

helyén, a földgázszállító, illetve a földgázelosztó rendszer bármely hálózati pontján, valamint a földgáztárolóban.

- (c) A földgázkereskedők szabadon vásárolhatnak földgázt a földgázszállító, valamint a földgázelosztó rendszer bármely hálózati pontján, a földgáztárolóban földgázkereskedőtől vagy termelőtől.
- (d) A földgázkereskedő ellehetetlenülése esetén az egyetemes szolgáltatásra jogosultak igénybe vehetik a végső menedékes szolgáltatást.

3.2.3. Ellátás egyetemes szolgáltatás keretei között

- (a) A GET-ben⁵ meghatározott feltételeket teljesítő felhasználó jogosult az egyetemes szolgáltatást igénybe venni.
- (b) Az egyetemes szolgáltatás szabályait a GET⁶ és VHR⁷ vonatkozó előírásai és az egyetemes szolgáltató üzletszabályzata tartalmazza.
- (c) Az egyetemes szolgáltató ellehetetlenülése esetén az egyetemes szolgáltatásra jogosultak igénybe vehetik a végső menedékes szolgáltatást.

3.2.4. Rendszerhez való csatlakozás

A földgáz rendszer üzemeltetői által működtetett rendszerekhez való csatlakozás feltételeit a GET⁸ és a VHR⁹ vonatkozó fejezetei és a jelen Szabályzat 5. fejezete szabályozza.

3.2.5. Rendszerhasználat

A földgázszállító, földgáztároló, földgázelosztó rendszereket a 3.1.3. pontban felsorolt szereplők rendszerhasználati szerződések megkötésével vehetik igénybe.

3.2.6. Kereskedelmi szerződések

A szereplők között kereskedelmi szerződések alapján létesített kapcsolatok formáit és szabályait a kereskedői tevékenységet végző engedélyesek (földgázkereskedők, egyetemes szolgáltatók) üzletszabályzatai tartalmazzák.

3.2.7. Kereskedési platform (KP)

A KP a földgázszállító rendszer napi egyensúlyozási feladatait támogató speciális elektronikus piactér.

A KP a GET és a VHR vonatkozó előírásai, valamint a Hivatal által jóváhagyott „Kereskedési platform szabályzata” (továbbiakban KP szabályzat) szerint működik. A KP szabályzatot a KP üzemeltetője a honlapján közzéteszi.

Jelen Szabályzat alkalmazása során az Elszámolóház napi piaci ügyletekkel kapcsolatos, mindenkor jóváhagyott szabályzatait is figyelembe kell venni.

3.2.8. Szervezett földgázpiac

A szervezett földgázpiac egy teljes mértékben elektronikus, klíring alapú kereskedési rendszer.

⁵ GET 32. § (1)

⁶ GET 32-40. §

⁷ VHR 27-35. §

⁸ GET 67-70. §

⁹ VHR 63-72. §

A szervezett földgázpiac a GET¹⁰ és a VHR¹¹ vonatkozó előírásai, valamint a Hivatal által jóváhagyott szervezett földgázpiaci szabályzat szerint működik. A szervezett földgázpiaci szabályzatot a szervezett földgázpiaci engedélyes a honlapján közzéteszi.

3.3. RENDSZERÜZEMELTETŐK ÉS RENDSZERHASZNÁLÓK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

3.3.1. Rendszerhasználati szolgáltatások meghatározása

- (a) A rendszerüzemeltetők által nyújtott szolgáltatások igénybevétele csak az igénybevett szolgáltatásra vonatkozó érvényes rendszerhasználati szerződés megléte esetén lehetséges.
- (b) Az kötelezően végzett alapszolgáltatások, kötelezően igénybe veendő alapszolgáltatások és a választható szolgáltatások igénybevételének feltételeit a rendszerüzemeltetők üzletszabályzata tartalmazza. A rendszerhasználati szerződések egyedi feltételeit a vonatkozó szerződések mellékleteiként kell kezelni.

3.3.1.1. Alapszolgáltatások

A rendszerüzemeltetők által biztosított alapszolgáltatások igénybevételére a rendszerhasználók a Hivatal elnöke által rendeletben meghatározott díjak megfizetése és a kapcsolódó áralkalmazási feltételek mellett jogosultak.

3.3.1.1.1. A szállítási rendszerüzemeltető által biztosított alapszolgáltatások

A szállítási rendszerüzemeltető által valamennyi rendszerhasználó számára biztosított alapszolgáltatások a következők:

- i. a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontonkénti szabad kapacitásának meghatározása és közzététele;
- ii. rendszerhasználati szerződések megkötése jelen Szabályzat szerint meghirdetett földgázszállító rendszeri kapacitások használatára a következők alapján:
 - Kiadási nyomásérték
 - új kiadási pontok esetén:
 - Szabályozott nyomásértéket 3 és 15 bar között lehet igényelni. A beállított nyomásérték +5, -4 % pontosságú.
 - Nem szabályozott ún. távvezetéki kiadási nyomást lehet igényelni; ez esetben a garantált minimumnyomást a földgázszállító rendszer adottságainak függvényében ajánlja fel a szállítási rendszerüzemeltető, amelyet a későbbiekben a peremfeltételek megváltozása esetén felülvizsgálhat, szükség esetén módosíthat.
 - meglévő kiadási pontok esetén:
 - A szállítási rendszerüzemeltető működési engedélyében rögzítettek szerint kell biztosítani.

10 GET 46-49. §
11 VHR 36-38. §

- Szabályozott vagy nem szabályozott kiadási nyomásértéket a rendszer alkalmassági vizsgálatának megfelelően lehet módosítani a szállítási rendszerüzemeltető hozzájárulása alapján.

A kiadási nyomásértéket új kiadási pontok esetén a csatlakozási szerződésben, vagy fejlesztési megállapodásban kell rögzíteni, illetve a megvalósítást követően a kapcsolódó rendszerüzemeltetőknek az együttműködési megállapodásban is rögzíteni kell.

- Kiadási hőmérséklet: kiadási ponton mért gázhőmérséklet az együttműködési megállapodásban meghatározott időtartamon kívül nem lehet kevesebb, mint 0 C°.
- iii. előírt pontosságú (V. számú melléklet szerinti) mérések biztosítása;
- iv. földgázszállító rendszeri kapacitáslekötés lebonyolítása a Szabályzat 8.6. pontjának és a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően:
- a földgázszállító rendszer kapacitásának vizsgálata és meghatározása a betáplálási-kiadási pontokon;
 - a földgázszállító rendszer technikai és szabad kapacitásának közzététele betáplálási-kiadási pontokra vonatkozóan;
 - kapacitáslekötési igénybejelentések fogadása és feldolgozása;
 - aukciók lebonyolítása;
 - hosszú távú és rövid távú kapacitáslekötések kezelése;
 - másodlagos kapacitások átadás-átvételének lebonyolítása.
- v. a földgázszállító rendszerre vonatkozó nominálások fogadása és feldolgozása;
- vi. földgázszállítási feladatok végrehajtása a rendszerhasználók általi nominálásoknak és a rendszerhasználati szerződéseknek megfelelően, az alábbiak szerint:
- a betáplálási pontokon a földgáz átvétele és annak mennyiségi és minőségi (a mennyiség pontos meghatározásához szükséges mértékű) bizonylatolása;
 - a kiadási pontokon a földgáz mennyiségi és minőségi átadása és bizonylatolása;
 - a rendszerhasználók által átadott földgáz szállítása és felelős megőrzése a betáplálási és a kiadási pontok között;
 - az együttműködő földgázrendszer összevont hálózati pontjaira leadott nominálások egyezésének ellenőrzése, nem egyezés esetére vonatkozó eljárásrend kidolgozása a hazai kapcsolódó rendszerüzemeltetővel és annak alkalmazása;
- vii. a földgázszállító rendszer hidraulikai egyensúlyának biztosítása érdekében megfelelő intézkedések megtétele:
- az együttműködő földgázrendszer napon belüli egyensúlyának megtervezése;
 - napi operatív intézkedések megtétele a rendszeregyensúly biztosítása érdekében a rendszerhasználók által elsődlegesen a KP-n továbbá más átlátható és megkülönböztetés mentes módon biztosított rugalmassági

eszközök, valamint annak hiánya esetén a szállítási rendszerüzemeltető saját forrásai igénybevételeivel;

- viii. a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain forgalmazott (átvett-átadott) földgáz mennyiségek a rendszerhasználók részére történő meghatározása és felosztása a kapcsolódó rendszerüzemeltetők allokálása alapján;
- ix. előzetes, majd végleges mennyiségi és pénzügyi elszámolás készítése, beleértve a kapacitás túllépési, nominálási eltérési- és a kiegyensúlyozási pótdíjat, és azok megküldése a szerződött partner részére;
- x. a földgázszállító rendszer folyamataira vonatkozó Informatikai Platform fejlesztése és üzemeltetése:
 - a vonatkozó jogszabályban¹² és a Szabályzat 16. fejezetében meghatározott alap adatszolgáltatás biztosítása;
 - a jogszabályokban és a Szabályzatban meghatározott adatszolgáltatás biztosítása a szerződött partner részére.
- xi. Az együttműködő földgázrendszer képviselője nemzetközi szakmai szervezetekben;
- xii. KP üzemeltetése;
- xiii. Kapcsolattartás az elszámolóházzal.

3.3.1.1.2. A szállítási rendszerirányító által biztosított alapszolgáltatások

- i. Az együttműködő földgázrendszer szükséges fejlesztéseinek összehangolása és a fejlesztési javaslatok Hivatalhoz történő betérjesztése;
- ii. a Szabályzat elkészítése és az elkészített tervezet Hivatalhoz jóváhagyásra történő betérjesztése;
- iii. az együttműködő földgázrendszer együttműködő képességének megőrzése érdekében szükséges intézkedések megtervezése, a szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó javaslata alapján a Korlátozási Besorolás összeállítása és a Hivatalhoz jóváhagyásra történő betérjesztése;
- iv. földgázellátási zavar vagy földgázellátási válsághelyzet esetén az együttműködő földgázrendszeren a szükséges korlátozás irányítása;
- v. közreműködés az együttműködő földgázrendszer fejlesztése céljából jóváhagyott fejlesztési terv végrehajtása érdekében meghatározott pályázat előkészítésében;
- vi. a fenti tevékenység ellátására alkalmas adatforgalmi és informatikai rendszert üzemeltet.

3.3.1.1.3. A földgázelosztó által biztosított alapszolgáltatások

A földgázelosztó a földgázelosztó hálózatot igénybevevő rendszerhasználók számára az alábbi alapszolgáltatásokat biztosítja:

- i. a földgázelosztó rendszeri kapacitáslekötés lebonyolítása érdekében:

¹² 86/2003. (XII.16.) GKM rendelet

- a földgáz elosztása a földgázelosztó rendszer betáplálási-kiadási pontjai között;
 - adatszolgáltatási kötelezettség a földgázelosztó rendszer betáplálási pontonkénti szabad kapacitásának közzétételére;
 - közzéteszi a földgázelosztó rendszer betáplálási pontonkénti napi éghő adatokat;
 - az egyetemes szolgáltató részére minden év január 30-ig megadja az elosztóvezetésekről vételező már bekötött és az év közben várhatóan bekötésre kerülő egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók számát és fogyasztását profilsoportonkénti bontásban.
 - rendszerhasználati szerződéskötés a földgázelosztó hálózaton történő elosztásra.
- ii. a földgázelosztó rendszer fizikai egyensúlyának biztosítása érdekében:
- a földgázelosztó rendszerre vonatkozó nominálások fogadása, feldolgozása
 - napi operatív intézkedések megtétele;
 - a szükséges felhasználói korlátozó intézkedések elrendelése esetén azok végrehajtása és végrehajtatása a földgázelosztó rendszeren;
 - diszpécser- és készenléti szolgálat folyamatos működtetése;
- iii. a gáznap utáni elszámolás készítése;
- iv. a földgázelosztó rendszer betáplálási pontjain a mért, a szállítási rendszerüzemeltetőtől, a csatlakozó elosztótól, a termelőtől átvett földgázmennyiségnek napi allokálása a földgáz átadás-átvételében érintett saját és a csatlakozó rendszeri rendszerhasználók az adott ponton értelmezett kereskedelmi kapcsolataira, illetve megküldése az elosztói rendszerhasználóknak és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek;
- v. a földgázelosztó rendszer kiadási pontjain a hiteles mérés megvalósítása (átalány díjas felhasználók kivételével);
- vi. a földgázelosztó rendszer kiadási pontjain a gázmérők leolvasása az üzletszabályzatban meghatározott gyakorisággal, a végleges mennyiségi elszámolás elkészítése és megküldése a földgázelosztó rendszert használó rendszerhasználóknak. Az adatszolgáltatás minimális tartalmi elemei: felhasználó név, cím, felhasználási hely címe, POD, mérő gyári szám, leolvasás ideje, leolvasott mennyiség, előző leolvasás ideje, előző leolvasott mennyiség, elszámolt mennyiség (m³ és MJ), elszámolási időszakra érvényes skálázási tényező, elszámolási időszakot követő időszak skálázási tényező. Az adatszolgáltatást minden elosztói engedélyesnek egységes formában kell nyújtania.
- vii. nyilvántartja a felhasználási hely és a felhasználó adatait, amelyről a rendszerhasználó kérésére igazolást ad, és amely nyilvántartás legalább a következő adatokat tartalmazza: felhasználási hely egyedi azonosítója, felhasználási helyen lévő fogyasztásmérő berendezés jellemző adatai és azonosító száma, felhasználó vásárolt-, lekötött kapacitása, felhasználó profilba sorolása, felhasználó korlátozási besorolása, felhasználó azonosításához szükséges adatok és felhasználó fogyasztási adatai;
- viii. végrehajtja a kereskedőváltás kapcsán felmerülő földgázelosztói feladatokat;

- ix. a GET-ben foglaltaknak megfelelő ügyfélszolgálatot működtet;
- x. közintézményi felhasználó esetén igénybejelentésre biztosítja a kikapcsolás alóli mentességet (moratórium);
- xi. a földgázelosztó hálózat kiadási pontján a lekötött maximális kapacitás feletti túllépések figyelése, meghatározása és megküldése az érintett rendszerhasználó felé;
- xii. profil alapú elszámolási rendszer fejlesztése, karbantartása és működtetése;
- xiii. profil alapú elszámolási rendszer működtetéséből adódó utólagos korrekció alapadatainak biztosítása, pénzügyi elszámolások előkészítése;
- xiv. iparági adatcsere modell fejlesztése, karbantartása, működtetése a XVIII. sz. melléklet szerinti Adatcsere Szabályzatban megfogalmazottaknak megfelelően.

3.3.1.1.4. A földgáztároló engedélyes által biztosított alapszolgáltatások

- (a) A földgáztároló engedélyes által valamennyi rendszerhasználó számára biztosított alapszolgáltatás szezonális, nem megszakítható földgáztárolási kapacitás rendelkezésre bocsátása a 8.11. pontban foglaltak szerint, amelyre vonatkozóan az engedélyes az alábbi tevékenységeket végzi:
 - i. kapacitásadatok meghatározása és közzététele:
 - a tárolási kapacitást lekötő által igénybe vehető terhelésváltási paraméterek (fel- és leterhelési korlátok) folyamatos és aktualizált közzététele;
 - a földgáztároló töltöttségének függvényében rendelkezésre álló aktuális ki- és betárolási csúskapacitás folyamatos és aktualizált közzététele;
 - a földgáztároló kapacitásának meghatározása és folyamatos és aktualizált közzététele;
 - a földgáztároló szabad mobil-, kitérolási és betárolási kapacitásának folyamatos és aktualizált közzététele;
 - a lekötésre felkínált kapacitáscsomagok összetételének (mobilkapacitás, betárolási és kitérolási kapacitás) és a csomagok darabszámának közzététele;
 - az egyedileg (nem csomagban) lekötésre felkínált mobilkapacitás, betárolási és kitérolási kapacitás közzététele;
 - a földgáztároló engedélyes által felkínált kapacitások mindkét ajánlattípusban a teljes mennyiség mértékéig külön-külön leszerződhetők.
 - ii. földgáztárolási szerződéskötés;
 - iii. kapacitáslekötési folyamat lebonyolítása a Szabályzatnak megfelelően;
 - iv. a szerződött mennyiségek betárolása;
 - v. a földgáztárolóban elhelyezett földgáz szerződött minőségben történő kitérolása;
 - vi. a szerződő partner által átadott földgáz felelős megőrzése a tárolási tevékenység teljes folyamatában;

- vii. földgáztárolói nominálások fogadása, kapacitásvizsgálatok elvégzése, ellenőrzése és visszaigazolása;
 - viii. hőmennyiség (és térfogat) alapú napi elszámolások készítése, és a tárgyhónapot követő 5. munkanapig elszámolás a havi gázforgalomról, valamint az ezzel összefüggő adatszolgáltatás lebonyolítása;
 - ix. napi szintű földgázminőség ellenőrzése a ki- és betárolás folyamán, mérések (saját méréssel, vagy külső fél által történő) elvégzése és bizonylatolása;
 - x. a földgáztároló betáplálási-kiadási pontjain a mért, a kapcsolódó rendszerüzemeltetőtől és a termelőtől átvett földgáz mennyiségek napi allokálása a földgáz átadás-átvételében érintett saját és csatlakozó rendszeri rendszerhasználók adott ponton értelmezett kereskedelmi kapcsolataira, illetve megküldése a tárolói rendszerhasználóknak és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek;
 - xi. a Szabályzatban és a vonatkozó rendeletekben meghatározott adatszolgáltatás biztosítása;
 - xii. az elszámolás alapjait képező mérésekhez használt saját, vagy külső fél által biztosított mérőeszközök mérési pontosságának fenntartása, valamint a külső fél által üzemeltetett mérőeszközök rendszeres vizsgálatának ellenőrzése;
 - xiii. a csatlakozó rendszerek közös pontjaira leadott nominálások egyezésének ellenőrzése a nem egyezés esetére vonatkozó eljárásrend kidolgozása a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel, és a kidolgozott eljárásrend szerinti működés biztosítása;
 - xiv. kapacitások és mobil gázkészlet átadás-átvételének támogatása a földgáztárolói Informatikai Platformon.
- (b) A földgáztároló engedélyes által a tárgyalásos kapacitásokra vonatkozóan biztosított alapszolgáltatás igénybevételére a rendszerhasználó a szerződésben meghatározott ár megfizetése mellett jogosult.

3.3.1.2. Alapszolgáltatásokon túli hatósági áron nyújtott egyéb szolgáltatások

A rendszerüzemeltetők a 17/2013. (IV. 30.) NFM rendeletben meghatározott alapszolgáltatásokon túli egyéb szolgáltatásokat az e jogszabály által meghatározott külön díj ellenében nyújtják. Ezen szolgáltatások nyújtásának szerződéses feltételeit a rendszerüzemeltetők üzletszabályzatai tartalmazzák.

3.3.1.3. Kötelezően végzett, kötelezően igénybe veendő alapszolgáltatások

3.3.1.3.1. A szállítási rendszerüzemeltető által nyújtott kötelezően igénybeveendő szolgáltatások az alapszolgáltatások igénybevételével egyidejűleg

A szállítási rendszerüzemeltető ezen szolgáltatásokat az üzletszabályzatában meghatározott feltételek mellett kötelezően nyújtja.

- (a) A rendszerhasználónak – kivéve a földgázszállító rendszert átszállításra, illetve csak a földgáztárolói kiadási pontra történő szállításra történő használat eseteit - a rendszerhasználati szerződés megkötése esetén a kötelezően igénybeveendő szagosításra szerződést kell kötnie a szállítási rendszerüzemeltetővel földgázszállító vezeték használata esetén. A szagosítási szolgáltatás szerződéses feltételeit a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata, díját a Tarifarendelet tartalmazza.

- (b) Azon rendszerhasználók, akik KP tagsággal nem rendelkeznek kötelesek a szállítási rendszerüzemeltetővel a GET vonatkozó bekezdése alapján¹³ kiegyensúlyozási szolgáltatásra vonatkozó szerződést kötni. A kiegyensúlyozási szolgáltatásra vonatkozó szerződéses feltételeket és díjakat a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata tartalmazza. A szervezett földgázpiacon földgáz vételére és eladására irányuló, fizikai szállítással teljesíthető ügyletet csak olyan rendszerhasználó köthet, aki KP tagsággal rendelkezik.

3.3.1.4. Választható szolgáltatások

A rendszerüzemeltetők által a rendszerhasználók számára biztosított választható szolgáltatásokra alkalmazandó szerződéses feltételeket a VHR vonatkozó bekezdése¹⁴ alapján a rendszerüzemeltetők üzletszabályzata tartalmazza, amely szolgáltatások igénybevétele az üzletszabályzatban meghatározott – a Hivatal által a VHR vonatkozó paragrafus¹⁵ alapján jóváhagyott – díj ellenében lehetséges.

3.3.1.5. Egyedileg igényelhető - nem alapszolgáltatásnak és nem választható szolgáltatásnak minősülő - szolgáltatások

- (a) A VHR vonatkozó bekezdése¹⁶ szerint a rendszerüzemeltetési szolgáltatásokkal kapcsolatban felmerült egyedi igényeket a rendszerhasználóknak írásban kell benyújtaniuk a rendszerüzemeltetőhöz.
- (b) Az igényelhető szolgáltatások teljesíthetőségét a rendszerüzemeltető az igény megismerését követően elbírálja. Az igény elbírálásakor az azonos bánásmód elvét minden körülmények között be kell tartani.
- (c) Az egyedileg igényelt szolgáltatásokat a többi rendszerhasználó részére is elérhetővé kell tenni. Ennek érdekében ezeket a szolgáltatásokat a rendszerüzemeltető az internetes honlapján közzéteszi.

3.4. RENDSZERÜZEMELTETŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

3.4.1. Együttműködési megállapodások a hazai rendszerüzemeltetők között

- (a) Az együttműködő földgázrendszer minden, a tevékenységükkel érintett - ide értve a próbaüzemet is - csatlakozó pontjára vonatkozóan
- i. a szállítási rendszerüzemeltetőnek a földgázelosztóval;
 - ii. a szállítási rendszerüzemeltetőnek vagy a földgázelosztónak a földgáztároló engedéllyessel;
 - iii. a szállítási rendszerüzemeltetőnek, a földgáztároló engedélyesnek, és a földgázelosztónak a földgáztermelővel;
 - iv. a földgázelosztónak a földgázelosztóval;
 - v. a telephelyi engedélyesnek a földgázelosztóval vagy szállítási rendszerüzemeltetővel;
 - vi. a szállítási rendszerüzemeltetőnek a földgázszállító rendszerhez közvetlenül kapcsolódó felhasználóval;

¹³ GET 9. § (3)

¹⁴ VHR 79 § (3)

¹⁵ VHR 150. §

¹⁶ VHR 79 § (4)

- vii. szállítási rendszerüzemeltetőnek a szállítási rendszerüzemeltetővel;
- viii. a szállítóvezeték létesítőnek a szállítási rendszerüzemeltetővel.

megkötött együttműködési megállapodásban kell rendelkezni az érintett pont közös használatáról, a kötelezettségek és felelősségek rögzítéséről, az elszámolások és a vitás kérdések rendezéséről.

- (b) A telephelyi engedélyes a földgázszállító vezeték és a telephelyi vezeték csatlakozási pontján, illetve a földgázelosztó vezeték és a telephelyi vezeték csatlakozási pontján kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek tekintendő.
- (c) A telephelyi engedéllyel való együttműködés során a szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszerhez, a földgázelosztó a földgázelosztó rendszerhez kapcsolódó rendszerüzemeltetőre vonatkozó előírásoknak megfelelően jár el.
- (d) Az (a) pont szerinti engedélyesek közötti kapcsolattartás az együttműködési megállapodásokban előírtak szerint történik. Ezen együttműködési megállapodásokban kell rögzíteni a kapcsolattartók nevét, címét, beosztását, felelősségét és elérhetőségét.
- (e) A szállítóvezeték létesítő engedély kérelmezője, illetve a létesítendő vezetékhez kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltető közötti együttműködési megállapodásra vonatkozó előírásokat a VHR vonatkozó paragrafusa¹⁷ tartalmazza.
- (f) Az együttműködési megállapodás minimális tartalmi elemei a következők:
 - i. Eljárásrend az érintett pont használatáról;
 - ii. A földgáz átadás-átvételi helye;
 - iii. Átadási nyomás és hőmérséklet;
 - iv. A földgáz betáplálási-kiadási pont(ok) kapacitásai;
 - v. A rendszerhasználók azonosításának szabályai;
 - vi. Napi szállítandó mennyiségek egyeztetése;
 - vii. A lekötött kapacitások egyeztetése (a kapcsolódó pontok(ok) használatához és a Korlátozási Besorolás összeállításához);
 - viii. Allokálás a földgázszállító rendszer betáplálási illetve kiadási pontjaira;
 - ix. Eljárás a lekötött kapacitás túllépése esetén;
 - x. Eljárás kapacitásfejlesztésre vonatkozóan;
 - xi. A földgáz mennyiségének mérése és elszámolása;
 - xii. A földgáz minőségi jellemzői és azok mérése, bizonylatolási rendje;
 - xiii. A mennyiségi és a minőségi adatok kifogásolása;
 - xiv. Földgáz szagosításával kapcsolatos egyéb információk;
 - xv. Adatszolgáltatás;
 - xvi. Megszakítás és korlátozás elrendelése és végrehajtása (rendkívüli helyzetekben történő együttműködés);

¹⁷ VHR 98/C. §

- xvii. Megszakítás és korlátozás kidolgozása, különös tekintettel a lekötött kapacitások egyeztetésének módjára, valamint ennek elrendelése és végrehajtása (rendkívüli helyzetekben történő együttműködés);
 - xviii. Üzemzavar és karbantartás miatti üzemszünet;
 - xix. Kapcsolattartás módja, a Felek képviselői;
 - xx. Vitás kérdések rendezése;
 - xxi. Jogutódlás.
- (g) Az együttműködési megállapodások tartalmának egységessége érdekében azon rendszerüzemeltetők, amelynek rendszereihez csatlakozási lehetőség áll fenn, honlapjukon minta megállapodásokat tesznek közzé:
- i. a szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállítási betáplálási-kiadási pontokra;
 - ii. a földgázelosztók azon földgázelosztói betáplálási pontjaira, ahol a betáplálás közvetlenül a földgáztermelő rendszeréből történik;
 - iii. a földgázelosztók a földgázelosztó rendszerek kiadási pontjaira;
 - iv. a földgáztároló engedélyes azon földgáztárolói betáplálási-kiadási pontra, ahol a betárolás vagy kitárolás közvetlenül a földgáztermelő rendszerére, vagy abból történik.

3.4.2. Rendszerüzemeltetők és határon túli rendszerüzemeltetők kapcsolattartásának szabálya

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a határon túli kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel kötelesek együttműködési megállapodást kötni. Az együttműködési megállapodás minimális tartalmi elemei a következők:
- i. Eljárásrend az érintett pont használatáról;
 - ii. A földgáz átadás-átvételi helye;
 - iii. Átadási nyomás és hőmérséklet;
 - iv. A földgáz betáplálási-kiadási pont(ok) kapacitásai, kapacitások összekapcsolásának szabályai;
 - v. Rendszerhasználók által megadott szállítató párok, illetve a gáz napi nominálások egyeztetési szabályai;
 - vi. Allokálás a földgázszállító rendszer betáplálási, illetve kiadási pontjaira;
 - vii. A földgáz mennyiségének mérése és elszámolása;
 - viii. A földgáz minőségi jellemzői és azok mérése, bizonylatolási rendje;
 - ix. A mennyiségi és a minőségi adatok kifogásolása;
 - x. Kommunikáció és adatátvitel;
 - xi. Válsághelyzet kezelése;
 - xii. Üzemzavar és karbantartás miatti üzemszünet;
 - xiii. Kapcsolattartás módja, a felek képviselői, az objektumokra történő belépés rendje;
 - xiv. Adatszolgáltatás rendje;
 - xv. A fejlesztési, felújítási és karbantartási tevékenységgel kapcsolatban az egyes felek kötelezettségei és a szükséges egyeztetések módja;

- xvi. Vitás kérdések rendezése;
 - xvii. Jogutódlás.
- (b) A kapcsolódó rendszerüzemeltetők diszpécser szervezete folyamatos, közvetlen operatív kapcsolatot tart fenn a csatlakozó külföldi rendszerüzemeltető diszpécser szervezetével.
- (c) Amennyiben a csatlakozó határon túli rendszerüzemeltetőnél alkalmazott nominálási szabályok nem a Szabályzatban meghatározott mértékegységet és módszereket írnak elő, akkor a szállítási rendszerüzemeltető a rendszerüzemeltetővel kötött együttműködési megállapodásban rögzíti azokat az elveket, konverziós módszert, szabályt és a szükséges paramétereket, amelyek alapján a rendszerhasználó a nominálásához szükséges átváltásokat el tudja végezni. Mindezeket az információkat és folyamatosan aktualizált paramétereket a szállítási rendszerüzemeltető a honlapján publikálja.

3.5. SZABÁLYZATI BIZOTTSÁG

A GET vonatkozó pontja¹⁸ alapján a Szabályzat elkészítése a szállítási rendszerirányító feladata. A GET vonatkozó bekezdése¹⁹ előírja, hogy a Szabályzat készítése, módosítása során a szállítási rendszerirányító köteles kikérni a Szabályzati Bizottság véleményét. A szállítási rendszerirányító az SZB támogatásával minden év október 31-ig felülvizsgálja a Szabályzatot a GET vonatkozó bekezdése²⁰ szerint. Az SZB ügyrendjét jelen Szabályzat I. számú melléklete tartalmazza.

18 GET 12. § a)

19 GET 110. § (2)

20 GET 110. § (3)

4. MŰSZAKI KERETRENDSZER

4.1. AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER FELÉPÍTÉSE

4.1.1. Földgázszállító rendszer

- (a) Földgázszállító rendszert szállítási rendszerüzemeltető engedélyes üzemeltethet.
- (b) A földgázszállító rendszer az alábbiakban felsorolt főbb elemekből áll:
 - i. határkeresztezési betáplálási-kiadási pontok;
 - ii. összekapcsolási pontok;
 - iii. termelői betáplálási pontok;
 - iv. tárolói betáplálási-kiadási pontok;
 - v. vezetékszakaszok;
 - vi. Magyar Gázkiegyenlítési Pont (MGP);
 - vii. kompresszorállomások;
 - viii. gázátadó állomások, kiadási pontok;
 - ix. gázvezetéki csomópontok;
 - x. bányauzemi villamos és távközlési kábelek;
 - xi. rendszerirányító és koordináló központ;
 - xii. Országos Telemechanikai Rendszer;
 - xiii. Informatikai Platform;
 - xiv. Simone szimulációs szoftver;
 - xv. rendszerirányítást, üzemeltetést, karbantartást támogató szoftverek;
 - xvi. korrózió védelmi berendezések;
 - xvii. központi és egyedi szagosító rendszerek;
 - xviii. földgáz mennyiség és minőségmérő berendezések.
- (c) A földgázszállító vezeték rendszer részletes leírása az engedélyes üzletszabályzatában található.

4.1.2. Földgázelosztó rendszerek

- (a) Földgázelosztó rendszert földgázelosztói engedélyes üzemeltethet.
- (b) A földgázelosztó rendszerek az alábbi főbb elemekből állnak:
 - i. nagynyomású elosztóvezetékek;
 - ii. nagy-középnomású elosztóvezetékek;
 - iii. középnomású elosztó vezetékek;
 - iv. növelt kisnyomású elosztóvezetékek;
 - v. kisnyomású elosztóvezetékek;
 - vi. körzeti nyomásszabályozó állomás;
 - vii. települési gázfogadó állomások;

- viii. korrózióvédelmet biztosító berendezések;
- ix. diszpécser központok;
- x. fogyasztásmérő berendezések, korrektorok, nyomásszabályozók;
- xi. távadat továbbító és fogadó berendezések;
- xii. Informatikai Platform.

4.1.3. Földalatti gáztároló rendszerek

- (a) Földalatti gáztároló rendszert földgáztároló engedélyes üzemeltethet.
- (b) A földalatti gáztároló rendszerek jellemző adatai a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában találhatóak.
- (c) A földalatti gáztároló rendszerek főbb elemei:
 - i. besajtoló/kitermelő kúthálózatok;
 - ii. földtani tároló szerkezetek;
 - iii. mezőbeli gyűjtő és földgázelosztó rendszerek;
 - iv. gázelőkészítő technológiai rendszerek;
 - v. kompresszor telepek;
 - vi. segédüzemek;
 - vii. Földgáztárolói Informatikai Platform;
 - viii. diszpécser központ;
 - ix. az betáplálási-kiadási pontig kiépített vezetékek.
- (d) A földgáztároló engedélyes a földalatti gáztároló rendszeren működő irányítástechnikai rendszerrel és annak üzemeltetésére alkalmas személyzettel, valamint olyan egyéb technikai háttérrel rendelkezik, amely biztosítja a földgáztárolási tevékenység működésének teljes körű támogatását és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel való folyamatos (on-line) információcserét.

4.1.4. Telephelyi rendszerek

- (a) A telephelyi rendszereket a telephelyi engedélyesek üzemeltetnek.
- (b) A telephelyi rendszerek az alábbi főbb elemekből állnak:
 - i. nagynyomású telephelyi vezetékek;
 - ii. nagy-középnomású telephelyi vezetékek;
 - iii. középnomású telephelyi vezetékek;
 - iv. növelt kisnyomású telephelyi vezetékek;
 - v. kisnyomású telephelyi vezetékek;
 - vi. körzeti nyomásszabályozó állomás;
 - vii. telephelyi gázfogadó állomások;
 - viii. korrózióvédelmet biztosító berendezések;
 - ix. diszpécser központok;
 - x. Informatikai Platform.

4.2. A GÁZMINŐSÉGGEL KAPCSOLATOS KÖVETELMÉNYEK

4.2.1. Földgázminőségre vonatkozó előírások

- (a) A földgáz minősége akkor megfelelő, ha teljesíti VHR 11. sz. mellékletében foglalt előírásokat.
- (b) A VHR 11. sz. mellékletében definiált 2S gázcsoport csak teljes szigetüzem esetén táplálható be a földgázszállító rendszerbe.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a Minőség Elszámolási Rendben (MER) publikálja a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjaira vonatkozó, az egyes pontokon forgalmazott napi gázmennyiségekkel súlyozott égéshő alapján képzett átlagokat, valamint tájékoztató jelleggel a gázévet megelőző évben előforduló minimum és maximum égéshő értékeket. A MER elkészítésének szabályait, tartalmi követelményeit jelen Szabályzat 6.8.1.7 és 6.8.1.8. pontja tartalmazza. Az ennek megfelelő földgázminőség egy ajánlás a kereskedők és a felhasználók számára a szerződésben rögzített égéshő, illetve bármely, az adott betáplálási vagy kiadási ponttal kapcsolatos térfogat – energiatartalom számításához.
- (d) Amennyiben egy termelési ponton a termelő jelzi, hogy a publikált égéshőtől 5%-nál nem nagyobb mértékben eltérő földgázt fog a rendszerbe betáplálni, ezt a MER-ben a szállítási rendszerüzemeltető átvezetheti.
- (e) A földgázszállító rendszer kiadási pontjain vagy e pontokról ellátott földgázelosztói rendszereken, amennyiben azok nem teljes vagy részleges szigetüzemek, a kereskedők és egyetemes szolgáltatók számára a MER és a VHR 66/A. § által meghatározott égéshő tartományra ajánlott szerződni a felhasználókkal, kereskedőkkel.
- (f) Szigetüzemben a szigetüzemet működtető rendszerüzemeltető köteles minden év február 15-re napi betáplált gázmennyiségekkel súlyozott szigetüzemi égéshő átlagot képezni a MER-ben meghatározott módon és azt honlapján publikálni. A szigetüzemben a felhasználókkal a kereskedők kötelesek a publikált égéshőből a VHR 66/A. § által meghatározott égéshő tartományt a felhasználókkal szerződésben rögzíteni.
- (g) A földgázszállító rendszer betáplálási pontján betáplált földgáz minősége akkor megfelelő, ha eleget tesz az (a) pont feltételeinek és a betáplált földgáz égéshője nem tér el $\pm 5\%$ -nál nagyobb mértékben azon kiadási pontra a MER-ben publikált égéshő átlagától, amelyekre a szállítási rendszerüzemeltető hidraulikai elemzése alapján a legnagyobb valószínűséggel kerülhet a betáplált földgáz. Amennyiben a földgáztermelő által betáplált földgáz miatt a szállítóvezeték kiadási pontjain a földgáz égéshője $\pm 5\%$ -nál nagyobb mértékben változik a betáplálást megelőző gázév átlagos földgáz-égéshőjéhez képest a VHR 66/A. § szerint, akkor a szállítási rendszerüzemeltető írásban jelzi a termelőnek - melyet az érintett rendszerhasználók részére is megküld -, hogy a nem megfelelőséget szüntesse meg. Abban az esetben, ha a földgáztermelő 90 napnál hosszabb ideig nem tudja biztosítani az előírt tartományban a gázminőséget, akkor a Hivatalhoz kell fordulnia az új tartomány engedélyezéséért. A földgáztermelő által javasolt új tartománynak is a VHR 11. sz. mellékletben meghatározott határértékeken belül kell lennie. A Hivatal engedélye után a szállítási rendszerüzemeltetőnek kötelessége átvezetni a MER-ben az érintett betáplálási ponton és a hidraulikai számítások alapján meghatározott kiadási pontokon a számított értékeket, és publikálni a weblapján a változást.

4.2.2. A földgáztermelő által betáplált gáz minőségváltozásból eredően szükségessé váló készülékátállítás vagy az átállítást szükségtelenné tevő technológia létesítése

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető köteles az 5 éves várható termelési adatok alapján a földgáztermelő által szolgáltatott és általa garantált mennyiségi és minőségi adatok szerint meghatározni azt az időpontot, amikortól a minőségváltozásból eredően szükségessé válik a készülékek átállítása vagy az átállítást szükségtelenné tevő technológia létesítése.
- (b) Ha szükséges a készülékek átállítása, a szállítási rendszerüzemeltető annak tervezett időpontját megelőző két gázévvvel korábban köteles az érintett rendszerüzemeltetőt értesíteni. A rendszerüzemeltető köteles tájékoztatni a felhasználókat a készülékek átállításának szükségességéről és folyamatáról.
- (c) Az (a) bekezdés szerinti adatszolgáltatás nem megfelelőisége vagy elmaradása folytán keletkező károkért a földgáztermelő tartozik felelősséggel.
- (d) Minőségváltozásból eredően akkor válik szükségessé a készülékek átállítása, vagy az átállítást szükségtelenné tevő technológia létesítése, ha megváltozik a földgáztermelő által betáplált gáz gázcsoportja. Minden kiadási pont gázcsoport besorolásának a nyilvántartását jelen Szabályzat 6.8.1.7 és 6.8.1.8. szerinti a MER tartalmazza.
- (e) Egy földgázcsoporton belül a földgáz égési jellemzőinek csak olyan mértékű változása megengedett az MSZ 1648 szabvány előírásai alapján, amely a gázkészülék működését nem befolyásolja, azaz a készülék, az égő megváltoztatását, illetve átalakítását nem teszi szükségessé. Az eredetileg szolgáltatottól eltérő csoportba tartozó földgázt csak a készülék megfelelő átállítása (alkatrészcsere, átszerelés) után szabad szolgáltatni.

4.3. SZIGETÜZEM MŰKÖDÉSI FELTÉTELEI

A szigetüzemben a felhasználót ellátó új földgázkereskedő vagy a felhasználó - saját rendszerhasználata esetén - a következő pontok szerint juthat kapacitáshoz és használhatja a rendszert.

A szigetüzemben a földgáz minőség mérését és bizonylatolását a termelő végzi.

4.3.1. A földgázszállítói teljes szigetüzem működése

4.3.1.1. A földgázszállítói teljes szigetüzem általános szabályai

- (a) A termelő köteles a földgázszállítói teljes szigetüzem betáplálására vonatkozó, általa garantált 10 éves mennyiségi és minőségi termelési adatokat éves bontásban a vele szerződéssel rendelkező rendszerhasználónak és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek megadni minden év február 1-jéig. A mennyiség és kapacitás vonatkozásában ± 20 % tolerancia sávot, valamint minőség szempontjából a MER-ben publikált, a termelési ponthoz rendelt átlag égéshőhöz viszonyított ± 5 %-os tolerancia tartományt a termelő a termelés során (éves, napi, órai maximum, órai minimum) nem haladhatja meg.
- (b) A 2008. december 31. előtt létrejött szigetüzemeknél a földgáztermelő köteles jelen Szabályzat szerint minden év február 1-jéig leadni a szállítási rendszerüzemeltetőnek 10 évre előre az évente várható termelését és jelezni a várható földgázminőséget. Ha a földgáztermelő nem jelenti be határidőre a termelését, a szállítási rendszerüzemeltető köteles megkezdeni szigetüzem felszámolását.

- (c) A földgázszállítói teljes szigetüzem rendszerüzemeltetője köteles a 10 éves várható termelési és fogyasztási adatok alapján meghatározni azt az időpontot, amikortól a minőségváltozásból eredően a készülékek átállítása vagy az átállítást szükségtelenné tevő technológia létesítése szükségessé válik.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető a 10 éves várható termelési és fogyasztási adatok alapján köteles a termelésnek a fogyasztás szintje alá történő csökkenését megelőzően legalább két gázévvvel a földgázszállítói teljes szigetüzem földgázszállító rendszerhez való csatlakoztatását, azaz a földgázszállítói teljes szigetüzem megszüntetését megkezdni.
- (e) Ha szükséges a készülékek átállítása, a rendszerüzemeltető annak várható időpontját megelőző két gázévvvel korábban köteles az érintett, a felhasználókat közvetlenül ellátó rendszerüzemeltetőket, valamint a közvetlenül rendszeréről vételező felhasználókat értesíteni. A földgázszállítói teljes szigetüzemhez csatlakozó és a felhasználókhöz közvetlenül kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles tájékoztatni a rendszeréről vételező felhasználókat a készülékek átállításának szükségességéről, várható időpontjáról és folyamatáról.
- (f) A földgázszállítói teljes szigetüzemről ellátott felhasználót az őt közvetlenül ellátó rendszerüzemeltető köteles tájékoztatni a szigetüzem sajátosságairól, különös tekintettel a felhasználói készülékek beszerzésére és beállításaira, továbbá az esetleges földgáz-minőségváltozásból eredő készülék-átállítási költségekre.
- (g) A földgázszállítói teljes szigetüzemben a nem megfelelő földgáz betáplálásból eredő mindennemű kárért a betápláló termelő felelős.

4.3.1.2. A felhasználónak járó kapacitás, kereskedőváltás a földgázszállítói teljes szigetüzemben

- (a) A felhasználó kereskedőváltása vagy önálló rendszerhasználata esetén a 8.4.1. pont alapján meghatározott földgázszállító rendszeri kapacitásokat kell a felhasználónak vagy a nevében eljáró kereskedőnek átadni, aki ez alapján 8.4.1. (c) pont szerint köteles lekötni a gázévv hátralévő idejére.
- (b) A teljes szigetüzemben jelenlévő kereskedőnek mindenképpen csökkentenie kell a kapacitás lekötését a kiadási ponton a kereskedőt váltó felhasználó részére átadott kapacitással.
- (c) Az átadott forráskapacitások függvényében a termelő és az új földgázkereskedő között a kitermelt földgáz megvásárlására vonatkozóan szerződésnek kell létrejönnie, a korábbi földgázkereskedő ennek a mértékében csökkentheti a szigetüzem betáplálási pontjára vonatkozó lekötését.

4.3.1.3. A földgázelosztói teljes szigetüzem általános szabályai

- (a) A termelő köteles a földgázelosztói teljes szigetüzem betáplálására vonatkozó, általa garantált 10 éves mennyiségi és minőségi termelési adatokat éves bontásban a földgázelosztónak megadni minden év március 31-ig.
- (b) A termelő termelése a földgázelosztói szigetüzemhez csatlakozó felhasználók vételezésétől függ, amelynek minden esetben fedeznie kell a felhasználói igényeket. A termelő köteles a felhasználók tényleges szigetüzemi összes igényének megfelelő mennyiségű földgázt a rendszerbe betáplálni.
- (c) A termelt gáz égéshője a termelés során nem haladhatja meg a minőség szempontjából a termelési ponthoz rendelt átlag égéshőhöz viszonyított $\pm 5\%$ -os tolerancia tartományt.
- (d) A földgáztermelő köteles a 10 éves várható termelési és fogyasztási adatok alapján meghatározni azt az időpontot, amikortól a minőségváltozásból eredően

a készülékek átállítást szükségtelenné tevő technológia létesítése szükségessé válik.

- (e) A földgázelosztó a földgáztermelő által szolgáltatott 10 éves várható termelési és fogyasztási adatok alapján köteles a termelésnek a fogyasztás szintje alá történő csökkenését megelőzően legalább két gázévvvel a földgázelosztói teljes szigetüzem földgázszállítói rendszerhez való csatlakoztatását, azaz a földgázelosztói teljes szigetüzem részleges földgázelosztói szigetüzemmé való kialakítását megkezdeni.
- (f) A teljes szigetüzem megszűnése kapcsán felmerülő felhasználói ellátáshoz szükséges költségeket azon rendszerüzemeltető köteles viselni, amely a felhasználók ellátásához szükséges rendszerfejlesztést megvalósítja a jóváhagyott fejlesztési javaslat alapján.
- (g) A földgázelosztó a teljes szigetüzemről ellátott felhasználókat köteles tájékoztatni a szigetüzem sajátosságairól. A földgázelosztási teljes szigetüzem esetén csak olyan rendszerhasználó lehetséges, aki a fogyasztói igény kielégítéséhez szükséges gázmennyiségre gázvásárlási szerződéssel rendelkezik a betáplálást végző termelővel, vagy a termelővel gázvásárlási szerződésben lévő kereskedővel.
- (h) A földgázelosztói teljes szigetüzemben a nem megfelelő földgáz betáplálásból eredő mindennemű kárért a betápláló rendszerhasználó felelős.
- (i) A földgázelosztói teljes szigetüzemben a felhasználók ellátásának felelőssége a rendszerhasználót terheli. Az esetleges betáplálási ponti zavarokból, minőségi hibából eredő károkért kártérítési felelősséggel tartozik.
- (j) A rendszerhasználó felelős azért, hogy az általa a földgázelosztó rendszerbe betáplált földgáz minősége megfeleljen a 4.3.1.3. (c). pontban meghatározott gázminőségi előírásoknak.
- (k) Amennyiben az elosztórendszer üzemeltetőjének a tudomására jut, hogy az elosztórendszerbe betáplált földgáz minősége eltér a szerződésben meghatározottaktól, a földgázelosztó köteles az érintett rendszerhasználót és a csatlakozó termelőt írásban haladéktalanul értesíteni a nem megfelelő földgáz betáplálásának tényéről.
- (l) A földgázelosztó a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása esetén jogosult áthárítani a termelőre minden olyan kárt, amit a nem megfelelő minőségű gáz betáplálása okozott részére, vagy a hozzá csatlakozó fogyasztók részére, valamint megtagadhatja a rendszerhasználó minőségileg hibás gázának az átvételét.

4.3.1.4. A felhasználónak járó kapacitás, kereskedőváltás a földgázelosztói teljes szigetüzemben

A felhasználó kereskedőváltása vagy önálló rendszerhasználata esetén a fenti eljárásnak megfelelő földgázelosztói kapacitásokat kell a felhasználónak vagy a nevében eljáró kereskedőnek átadni, melyet az új kereskedőnek kötelessége lekötni a gázév hátralévő idejére.

4.3.2. A részleges szigetüzem működése

4.3.2.1. A részleges szigetüzem általános szabályai

- (a) Részleges szigetüzem csak földgázelosztói rendszeren lehetséges, földgázszállítói részleges szigetüzem nem értelmezhető.

- (b) Földgázszállítói teljes szigetüzemet csak megszüntetni lehet, ami azt jelenti, hogy a földgázszállító rendszer integráns részévé kell tenni, a korábbi teljes szigetüzem és a földgázszállító rendszer csatlakozási pontja nem hálózati elszámolási pont.
- (c) A részleges szigetüzem egyensúlyát az oda betápláló földgáztermelő és a földgázelosztó közötti szerződésben a betáplálási pontra a termelő által garantált, illetve a földgázelosztó és a szállítási rendszerüzemeltető együttműködési megállapodásában az elosztó rendszer szállító oldali betáplálási pontján a szállítási rendszerüzemeltető által vállalt nyomás fenntartása biztosítja. A termelő köteles a betáplált mennyiséget úgy szabályozni, hogy a szállítói betáplálás az együttműködési megállapodásban rögzített minimális mennyiséget garantálja.
- (d) A termelői betáplálási ponton a részleges szigetüzem gázforgalmának elszámolhatósága érdekében:
 - i. A szállítási rendszerüzemeltető létre hoz egy virtuális földgázszállító rendszeri betáplálási pontot. A virtuális betáplálási pontra vonatkoztatott mennyiségi és minőségi adatok azonosak a termelő által működtetett termelői fizikai betáplálási pont mérési adataival. A napi mennyiségi és minőségi adatokat a termelő köteles a szállítási rendszerüzemeltető számára naponta a szállítási rendszerüzemeltető által meghatározott adatforgalmi csatornán átadni.
 - ii. A szállítási rendszerüzemeltető létrehoz a földgázszállító rendszeren egy virtuális kiadási pontot a földgázelosztó irányában, melynek adatai megegyeznek az i. bekezdés szerinti virtuális betáplálási pont adataival.
 - iii. A ii. bekezdés szerinti virtuális kiadási pontot a 6.12.2. pontban részletezett szabályok szerint a szállítási rendszerüzemeltető összevonja a földgázelosztó irányú fizikai kiadási ponttal és kereskedelmi-rendszerhasználati szempontból (kapacitáslekötés, nominálás, matching, allokáció, stb.) egy pontként kell kezelni.
 - iv. Az összevont virtuális földgázszállító rendszeri kiadási pont napi súlyozott átlag égéshőjét a szállítási rendszerüzemeltető határozza meg, rendszer kiadási pontján és a termelői betáplálási pontján az adott gáznapon a részleges szigetüzembe táplált ténylegesen megmért földgáz mennyiségének és égéshőjének figyelembevételével.

4.3.2.2. A felhasználónak járó kapacitás, kereskedőváltás a részleges szigetüzemben

- (a) A részleges szigetüzemben jelenlévő kereskedőnek mindenképpen csökkentenie kell a kapacitás lekötését az elosztó rendszeri kiadási ponton és a földgázszállító rendszerén a kereskedőt váltó felhasználó visszaadott kapacitásával.
- (b) Az átadott forráskapacitások függvényében a termelő és az új földgázkereskedő között a kitermelt földgáz megvásárlására vonatkozóan szerződésnek kell létrejönnie, melynek időtartama legalább a gázév végéig kell, hogy tartson. A korábbi földgázkereskedő ennek a mértékében csökkentheti a szigetüzem betáplálási pontjára vonatkozó lekötését.
- (c) A részleges szigetüzemben a földgáztermelővel szerződéssel rendelkező rendszerhasználónak vagy a termelőnek földgázszállító rendszeri virtuális betáplálási pontján kapacitást kell lekötöni.
- (d) Amennyiben a termelő, aki saját felhasználása vagy Magyarország területéről történő kivitele érdekében akar földgázt szállíttatni, annak mértékéig kapacitást kell lekötönie a részleges szigetüzem szállítórendszeri virtuális betáplálási

pontján. A kapacitás használata az adott gáznapon a fizikai irányú szállítási feladat mértékében korlátozott. A fizikai ellenirányú szállításra nincs lehetőség.

- (e) Amennyiben a tervezett termelés kevesebb, mint a részleges szigetüzemben a rendszerhasználók által ellátott felhasználók várható fogyasztása, a felhasználó, vagy a nevében eljáró földgázkereskedő köteles földgázszállító rendszeri betáplálási ponti kapacitásra, valamint a részleges szigetüzem földgázszállító rendszer felé irányuló összevont kiadási pontján a szállítási rendszerüzemeltetővel kiadási ponti kapacitásra vonatkozó szerződést kötni és a hiányzó gázmennyiséget az elosztó rendszerbe betáplálni.
- (f) A részleges szigetüzemben a földgáztermelővel szerződéssel nem rendelkező rendszerhasználónak a földgázszállító rendszer betáplálási pontjára és a részleges szigetüzem irányába szállító összevont kiadási pontra kapacitást kell lekötnie.
- (g) Az a rendszerhasználó, akinek a részleges szigetüzemen belül többlet forrása van, azt virtuálisan a földgázszállító rendszerbe betáplálhatja olyan mértékben, hogy az valós fizikai betáplálást a földgázszállító rendszer irányába ne igényeljen mivel a részleges szigetüzem földgázszállítói betáplálási pontján a földgázszállító rendszer irányába történő áramlás nem lehetséges.

4.3.2.3. Gázminőséggel kapcsolatos felelősség a részleges szigetüzemben

- (a) Amennyiben a részleges szigetüzemben a termelő saját mérései alapján észleli a nem megfelelő földgáz betáplálását, köteles azt azonnal megszüntetni a kapcsolódó rendszerüzemeltető és a vele szerződésben álló rendszerhasználó egyidejű értesítése mellett.
- (b) A rendszerüzemeltető köteles a csatlakozó szállítási rendszerüzemeltetőt értesíteni a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása miatt kialakult helyzetről és újranominálást kezdeményezni. Ebben az esetben a szállítási rendszerüzemeltető köteles újranominálást elrendelni az érintett rendszerhasználók számára.
- (c) Amennyiben a termelő nem szüntette meg a nem megfelelő földgáz betáplálását a részleges szigetüzembe, az abból eredő mindennemű kárért viseli a kártérítési felelősséget.
- (d) Amennyiben egy rendszerhasználó a kizárólag a részleges szigetüzem betáplálási pontján rendelkezik forrással és a nem megfelelő földgáz minőség miatt a termelő megszüntette a földgáz betáplálását, valamint a rendszerhasználó nem intézkedett más forrásról a szállítórendszer irányából, akkor a földgázszállító rendszerről a kapacitás rendelkezésre állása esetén kiegyensúlyozó gáz betáplálása történik a részleges szigetüzem irányába az érintett rendszerhasználó számára. Ebben az esetben a felhasznált kapacitásra vonatkozóan a rendszerhasználónak a kapacitástúllépési pótdíjat a Hivatal elnökének rendeletében előírtaknak megfelelően meg kell fizetnie a szállítási rendszerüzemeltető részére.

5. FÖLDGÁZRENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS

5.1. FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS FELTÉTELEI ÚJ IGÉNYEK ÉS KAPACITÁSBŐVÍTÉS ESETÉN

- (a) A csatlakozás megvalósításához szükséges, hogy az igénylő megfeleljen a Csatlakozási díj rendelet vonatkozó előírásainak, illetve a (d) pontban felsorolt esetek ne álljanak fent.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető jelen Szabályzat 7.5.4. pontja alapján köteles elbírálni a hozzá eljuttatott csatlakozási igényt.
- (c) A csatlakozási igény elbírálásához megvalósíthatósági vizsgálatot kell készíteni, melyben meghatározásra kerülnek a csatlakozás műszaki és pénzügyi feltételei:
 - i. Amennyiben az igénylésben szereplő csatlakozás kiépítéséhez szükséges fejlesztés szerepel a szállítási rendszerüzemeltető fejlesztési javaslatában, és az igény megfelel az (a) pont szerinti követelményeknek, a szállítási rendszerüzemeltető azt jóváhagyja.
 - ii. Amennyiben a csatlakozási pont kialakításához szükséges fejlesztés nem szerepel a fejlesztési tervben, de az igény megfelel az (a) pont szerinti követelményeknek, a szállítási rendszerüzemeltető köteles az igénylővel a csatlakozás lehetséges műszaki és pénzügyi feltételeiről egyeztetni. Amennyiben az igénylő elfogadja a csatlakozás műszaki és pénzügyi feltételeit, azt a szállítási rendszerüzemeltető köteles a soron következő 10 éves fejlesztési javaslatában szerepeltetni.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető elutasíthatja a csatlakozási kérelmet, ha:
 - i. a csatlakozásnak műszaki akadálya van;
 - ii. a csatlakozás jogszabályba ütközik;
 - iii. a felhasználói igénnyel jelentkező a csatlakozási díj megfizetését, vagy a csatlakozás külön jogszabályban²¹, vagy a szállítási rendszerüzemeltető Üzletszabályzatában meghatározott feltételeit nem vállalja;
 - iv. az igénylő nem rendelkezik a 3.1.3. fejezet (a) pontja szerinti hozzáférési jogosultsággal.

5.1.1. Csatlakozási kérelem pénzügyi szempontokból történő elutasítása

A csatlakozási kérelem pénzügyi szempontokból történő elutasítása esetén, amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető által meghatározott műszaki feltételek teljesülnek, az igénylő kérheti a csatlakozásnak a saját költségére való megépítését a szállítási rendszerüzemeltetőtől. Az igénylő által finanszírozott csatlakozási pont tulajdonlását és működtetését, valamint műszaki kialakítását illetően az eszköz tulajdonosának és a szállítási rendszerüzemeltetőnek meg kell egyeznie. A szállítási rendszerüzemeltető a megállapodás alapján kezdeményezi működési engedélyének módosítását.

21 VHR 63-72 §

5.1.2. Csatlakozási szerződés

- (a) A földgázszállító rendszeri csatlakozási pont megvalósításának műszaki tartalmát és az időütemezését a szállítási rendszerüzemeltető és a csatlakozási pont kialakítását kérelmező piaci szereplő közötti csatlakozási szerződésben le kell szabályozni.
- (b) A csatlakozási szerződésben rögzíteni kell:
- i. a csatlakozási pont helyét;
 - ii. a csatlakozási pont tulajdonosát;
 - iii. felhasználási hely megnevezését (helyrajzi szám);
 - iv. a vásárolt kiadási ponti kapacitást;
 - v. a csatlakozási díj mértékét, teljesítésének módját és határidejét;
 - vi. a vásárolt kapacitás rendelkezésre állásának és a vételezés megkezdésének időpontját;
 - vii. a vásárolt kapacitás biztosításának pénzügyi, műszaki és egyéb feltételeit, ideértve a létesülő beruházás tulajdonjogi kérdéseit;
 - viii. a szerződésszegés eseteit és ennek jogkövetkezményeit;
 - ix. a csatlakozási szerződés megszűnésére, megszüntetésére vonatkozó rendelkezéseket.

5.1.3. A földgáztermelő csatlakozása a rendszerüzemeltető rendszeréhez

- (a) A földgáztermelő csak a 4.2. pontban meghatározottnak megfelelő minőségű földgázt táplálhatja be a földgázszállító vagy a földgázelosztó vezetékbe, az ettől eltérő minőségű földgáz betáplálását biztosító csatlakozást a szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó megtagadhatja.
- (b) Ha a termelt földgáz nem felel meg a 4.2. pontban meghatározott földgázminőségnek, a termelő azonnal köteles megszüntetni a betáplálást. Amennyiben ez nem történik meg, a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásból eredő károkért az azt betápláló rendszerhasználó és a termelő egyetemlegesen felelősek.
- (c) A termelő köteles a saját rendszerén olyan műszaki megoldást, eszközt alkalmazni, amely képes azonnal megszüntetni a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálását.
- (d) Abban az esetben, ha a földgáztermelő csatlakozása gázév közben történik, akkor az érintett rendszerüzemeltető a betáplálási szabad kapacitást publikálja és az érintett földgázforráshoz tartozó kapacitás lekötési díját időarányosan kell megfizetni.

5.1.4. A földgázelosztó csatlakozása földgázszállító rendszerhez

A földgázszállító rendszeri csatlakozási pont megvalósításának műszaki tartalmát és az időütemezését a szállítási rendszerüzemeltető és a csatlakozási pont kialakítását kérelmező földgázelosztó közötti, a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata szerinti fejlesztési megállapodásban kell szabályozni.

5.2. FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS FELTÉTELEI

5.2.1. Felhasználó földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozásának feltételei

5.2.1.1. *A földgázelosztó rendszerre történő csatlakozás feltételei új igények és kapacitásbővítés esetén*

- (a) A csatlakozás megvalósításához szükséges, hogy az igénylő megfeleljen a GET²² és VHR²³ vonatkozó előírásainak, illetve az (e) pontban felsorolt esetek ne álljanak fent.
- (b) A földgázelosztó az üzletszabályzatában leírtak alapján köteles elbírálni a hozzá eljuttatott csatlakozási igényt .
- (c) Amennyiben a gázátadóhoz kapcsolódó rendszeren ellátott felhasználók egyidejűségi tényezővel számított várható kapacitásigénye túllépi a gázátadó technikai kapacitását, a földgázelosztó köteles a megváltozott kapacitásigényről a szállítási rendszerüzemeltetőt tájékoztatni. Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető arról tájékoztatja a földgázelosztót, hogy a szükséges szabad kapacitás a földgázszállító rendszeren nem áll rendelkezésre, a csatlakozás során az 5.1. pont szerinti feladatokat is el kell végezni.
- (d) A csatlakozási igény elbírálásához megvalósíthatósági vizsgálatot kell készíteni, melyben meghatározásra kerülnek a csatlakozás műszaki és pénzügyi feltételei:
 - i. Amennyiben az igénylésben szereplő csatlakozás kielégítéséhez a szükséges szabad kapacitás rendelkezésre áll, és az igény megfelel az (a) pont szerinti követelményeknek, abban az esetben a földgázelosztó az együttműködő földgázrendszerhez történő csatlakozási díjrendelet szerinti díj megfizetését követően biztosítja a vásárolt kapacitást.
 - ii. Amennyiben a csatlakozási pont kialakításához szükséges szabad kapacitás nem áll rendelkezésre a betáplálási-kiadási ponton, de az igény megfelel az (a) pont szerinti követelményeknek, a földgázelosztó köteles az igénylővel a csatlakozás lehetséges műszaki és pénzügyi feltételeiről egyeztetni.
- (e) A földgázelosztó elutasíthatja a csatlakozási kérelmet, ha:
 - i. a csatlakozásnak műszaki akadálya van;
 - ii. a csatlakozás jogszabályba ütközik;
 - iii. a felhasználói igénnyel jelentkező a csatlakozási díj megfizetését, valamint a csatlakozás külön jogszabályban meghatározott feltételeit nem vállalja;
 - iv. az igénylő nem rendelkezik a 3.1.3. fejezet (b) pontja szerinti hozzáférési jogosultsággal.
- (f) A földgázelosztó köteles honlapján közzétenni a felhasználói igénybejelentés formanyomtatványát.
- (g) A felhasználó a felhasználói igénybejelentés földgázelosztóhoz való eljuttatásával jelzi igénybejelentését.

22 GET 67 §
23 VHR 63-72 §

- (h) A földgázelosztó köteles a felhasználó új vagy növekvő kapacitásigény kiszolgálhatóságát megvizsgálni és a felhasználót 30 napon belül tájékoztatni.
- (i) A felhasználói tájékoztatóval egy időben a földgázelosztó csatlakozási szerződéses ajánlatot köteles tenni.
- (j) Amennyiben a földgázelosztó a benyújtott kapacitásnövelési igényt nem tudja, vagy gazdaságtalansága miatt nem kívánja kielégíteni, akkor a felhasználó kezdeményezheti célvezeték vagy másik földgázelosztó vezetéki csatlakozás kiépítését.
- (k) A földgázelosztó és felhasználó közötti csatlakozási szerződés megkötésével a felhasználó az általa igényelt felhasználói helyre kapacitást vásárolt, mely határozatlan ideig illeti meg a felhasználót.
- (l) A felhasználó a vásárolt kapacitásának mértékéig jogosult földgázelosztói kapacitást a felhasználói helyen lekötni.
- (m) Amennyiben a földgázelosztó vezetéki kiadási pontra a vásárolt kapacitás feletti kapacitásigény érkezik, és az igény kielégítéséhez van rendelkezésre álló hálózati kapacitás, a felhasználó csatlakozási szerződés megkötésével kapacitást vásárolhat.
- (n) Amennyiben a földgázelosztó vezetéki kiadási pontra a vásárolt kapacitás feletti kapacitásigény érkezik, és az igény kielégítéséhez nincs rendelkezésre álló hálózati kapacitás, akkor a felhasználó és a rendszer tulajdonosa a hálózat fejlesztésére csatlakozási szerződést köthet.
- (o) A földgázelosztó hálózathoz való hozzáféréshez vásárolt kapacitásokat (a korábbi időkben más módon megszerzett elosztó hálózati hozzáférési kapacitásokat az elosztói üzletszabályzatokban rögzített eljárásrend szerint meghatározott kapacitásokat) a földgázelosztó köteles naprakészen nyilvántartani.

5.2.1.2. Csatlakozási kérelem elutasítása

A csatlakozási kérelem elutasítása esetén, amennyiben a földgázelosztó által meghatározott műszaki feltételek teljesülnek, az igénylő kérheti a csatlakozás megépítését a saját költségére. Az igénylő által finanszírozott csatlakozási pont tulajdonlását és működtetését, valamint műszaki kialakítását illetően az eszköz tulajdonosának és a földgázelosztónak meg kell egyeznie.

5.2.1.3. Csatlakozási szerződés

- (a) A földgázelosztó rendszer csatlakozási pont megvalósításának műszaki tartalmát és az időütemezését a földgázelosztó és a csatlakozási pont kialakítását kérelmező piaci szereplő közötti csatlakozási szerződésben kell rögzíteni.
- (b) A csatlakozási szerződésben le kell rögzíteni:
 - i. a csatlakozási pont helyét;
 - ii. a csatlakozási pont tulajdonosát;
 - iii. a vásárolt kiadási ponti kapacitást;
 - iv. a csatlakozási díj mértékét, teljesítésének módját és határidejét;
 - v. a vásárolt hálózati kapacitás rendelkezésre állásának és a vételezés megkezdésének időpontját;
 - vi. a vásárolt kapacitás biztosításának pénzügyi, műszaki és egyéb feltételeit ideértve a létesülő beruházás tulajdonjogi kérdéseit;

- vii. a szerződészegés eseteit és ennek jogkövetkezményeit;
- viii. a csatlakozási szerződés megszűnésére, megszüntetésére vonatkozó rendelkezéseket;
- ix. a földgázelosztási szolgáltatás igénybevételére vonatkozó tájékoztatást;
- x. a rendszerhasználati szerződés nélküli felhasználás szankcióját.

5.2.2. Földgázrendszerek földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozásának feltételei

5.2.2.1. A földgázelosztó és földgázszállító rendszerek egymáshoz csatlakozásának feltételei

- (a) A földgázelosztó rendszer a földgázszállító vezetékhez a gázátadó állomásokon keresztül csatlakozik. A gázátadó állomás kimenő nyomása a földgázelosztó vezeték belépési pontjának üzemnyomásával egyenlő.
 - i. Abban az esetben, ha az átadási nyomást a jelen Szabályzat 3.3.1.1. pontjában foglalt nyomásértékhez képest a földgázelosztó változatlan kapacitásigény mellett változtatni akarja, akkor módosítani kell a szállítási rendszerüzemeltetővel kötött együttműködési megállapodást. Az átalakítás műszaki és gazdasági feltételeiről a feleknek meg kell állapodniuk.
 - ii. A nyomásemeléshez szükséges földgázelosztói oldalra vonatkozó engedélyek és hozzájárulások beszerzése a kérelmező kötelezettsége. Az esetleges többletdíjat a szállítási rendszerüzemeltető az indokolt költségek alapján, a jóváhagyott üzletszabályzatával összhangban számíthatja fel.
- (b) A gázátadó állomás túlnyomás elleni védelmének olyannak kell lenni, hogy a földgázelosztó vezeték nyomása még átmenetileg sem emelkedhet a földgázelosztó által a vonatkozó szabvány²⁴ szerint meghatározott legnagyobb üzemzavari nyomás (MIP), vagy az engedélyezési nyomás fölé.
- (c) A csatlakoztatás további feltétele, hogy mind a gázátadó állomás, mind a földgázelosztó vezeték rendszer rendelkezzen érvényes, a területileg illetékes bányakapitányság által vagy az üzemeltető minőségbiztosítási rendszere alapján kiadott használatbavételi engedéllyel.
- (d) Földgázelosztó vezetéknek a földgázszállító vezeték rendszerhez történő csatlakozásához a szállítási rendszerüzemeltető kapacitás- és a műszaki megoldást elfogadó nyilatkozatai szükségesek.

5.2.2.2. A földgázelosztói és termelői rendszerek egymáshoz csatlakozásainak feltételei

- (a) A földgázelosztó rendszeréhez csatlakozni kívánó földgáztermelő az igénybejelentésekor köteles megadni a rendszerbe történő betáplálási kapacitásigényét (MJ/óra, MJ/nap), betáplálási nyomását és gázminőségi adatait.
- (b) Amennyiben a földgáztermelő betáplálási kapacitása, betáplálási nyomása és a betáplálendő gáz minősége nem teszi szükségessé a földgázelosztói rendszer fejlesztését, akkor a földgázelosztó köteles az új vagy növekvő kapacitásigényét befogadni.

24 MSZ EN 12186

- (c) Amennyiben a földgázelosztó rendszerüzemeltető a benyújtott kapacitásnövelési igényt rendszerének fejlesztésével tudja csak kiszolgálni, akkor ajánlatát 60 napon belül meg kell küldenie a kapacitást igénylőnek.
- (d) A földgáztermelő a mérőállomáson köteles a gázt a rendszerhasználó által meghatározott teljesítményben, és a földgázelosztó által meghatározott nyomáson és minőségben a földgázelosztónak átadni.
- (e) A földgáztermelői átadási pont és a földgázelosztói vezeték csatlakozási pontja közötti vezeték létesítésének módjáról, műszaki feltételeiről és költségmegosztásáról az elosztóvezeték tulajdonosa és a földgáztermelő írásos szerződésben köteles egymással megállapodni.
 - i. Amennyiben a szállítóvezeteki kiadási pont / elosztó vezeték betáplálási pont szállítókapacitása (MJ/óra) nagyobb, mint a csatlakozó elosztórendszeren összesített rendszerhasználói kapacitás igény (MJ/óra), abban az esetben a földgáztermelő a teljes beruházási költség megfizetésével köteles a földgázelosztó rendszer tulajdonosának a létesítés költségét megfizetni, vagy a vezetéket saját tulajdonában megépíteni és üzemeltetéséről gondoskodni.
 - ii. Amennyiben a szállítóvezeteki kiadási pont / elosztó vezeték betáplálási pont szállítókapacitása (MJ/óra) kisebb, mint a csatlakozó elosztórendszeren összesített rendszerhasználói kapacitásigény (MJ/óra) és valós rendszerhasználói igény jelentkezik a földgáztermelői hely felőli elosztó-vezeték betáplálásra, abban az esetben a földgázelosztó rendszer tulajdonosa a földgáztermelővel állapodik meg a létesítendő gázelosztó-vezeték költségmegosztásában.
- (f) Amennyiben a földgáztermelő saját tulajdonban kívánja tartani a földgáztermelői hely és a meglévő földgázelosztó vezeték közötti létesítendő gázelosztó vezetéket, akkor annak üzemeltetésére a Hivatal által kijelölt földgázelosztóval üzemeltetési megállapodást köteles kötni.
- (g) A földgáztermelő köteles a földgázelosztóval kötött hálózati csatlakozási szerződésben rögzített kapacitásokat és a földgáz minőségét biztosítani.

5.2.2.3. Elosztórendszerek és telephelyi rendszerek földgázelosztó vezetékhez való csatlakozásának feltételei

- (a) Földgázelosztó vezetéknek, telephelyi vezetéknek földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozásához a földgázelosztó kapacitás- és a műszaki megoldást elfogadó nyilatkozatai szükségesek.
- (b) Földgázelosztó vezetékhez csatlakozni szándékozó telephelyi engedélyes csatlakozási szerződéssel szerezhet jogot a földgázelosztó vezeték csatlakozáshoz.
- (c) Földgázelosztó rendszer, valamint telephelyi rendszer földgázelosztó vezetékhez a két rendszerüzemeltető együttműködési megállapodásában foglaltaknak megfelelően csatlakozhat.
- (d) A csatlakozó két földgázelosztó, valamint földgázelosztó és telephelyi engedélyes nyomáskülönbség nélkül, szakaszoló elzáró beépítésével biztosítja a csatlakozást.
- (e) A földgázelosztó vezetékhez csatlakozó földgázelosztó vezeték, valamint telephelyi engedélyes együttműködési megállapodást köteles kötni a csatlakozást biztosító földgázelosztóval.

- (f) A földgázelosztó vezetéki csatlakozási ponton a csatlakozást biztosító földgázelosztó köteles gázmennyiség mérésére alkalmas eszközt üzemeltetni.
- (g) A csatlakozó földgázelosztói, valamint telephelyi engedélyes a nominálási eljárásnak megfelelően köteles gáznapot megelőzően nominálását megadni.
- (h) A csatlakozást biztosító földgázelosztó gáznapot követően köteles a csatlakozási pontra allokálását megadni.
- (i) A csatlakozás további feltétele, hogy a csatlakozó földgázelosztó vezetéki vagy telephelyi rendszer rendelkezzen érvényes, a területileg illetékes hatóság által vagy az üzemeltetői engedélyes minőségbiztosítási rendszere alapján kiadott használatbavételi engedéllyel.

5.3. Földalatti gáztároló rendszerhez történő csatlakozás feltételei

- (a) A földalatti gáztárolókhoz csatlakozhat földgázelosztó, szállítási rendszerüzemeltető és földgáztermelő.
- (b) A földalatti gáztárolóhoz való csatlakozás feltételeit - a földalatti gáztároló műszaki adottságai miatt – a földgáztároló engedélyes mindig az adott igény benyújtásakor – egyedileg bírálja el.
- (c) A földalatti gáztárolói csatlakozási pont megvalósításának műszaki tartalmát és időütemezését a földgáztároló engedélyes és a csatlakozási pont kialakítását kérelmező, az (a) pontban meghatározott piaci szereplő között megkötendő szerződésben rögzíti.
- (d) A csatlakozás megvalósítását követően a csatlakozási ponton történő együttműködést a földgáztároló engedélyes és a csatlakozási pont kialakítását kérelmező közötti együttműködési megállapodásban kell szabályozni.

5.4. VÁSÁROLT KAPACITÁS

5.4.1. Vásárolt kapacitás nyilvántartása

- (a) A vásárolt kapacitás a felhasználó által fejlesztési megállapodás alapján, hálózatfejlesztési hozzájárulással vagy csatlakozási díj megfizetésével vagy egyéb igazolt módon megszerzett kapacitás.
- (b) A rendszerüzemeltetők a csatlakozási szerződés létrejöttével kötelesek a csatlakozási szerződés szerinti, a földgázelosztó, illetve a földgázszállító rendszer kiadási pontjára értelmezett vásárolt kapacitást (MJ/óra) a nyilvántartásukban rögzíteni. A földgázszállító rendszerre 2004. előtt csatlakozott felhasználók esetében a hálózati csatlakozási szerződésben, vagy a felhasználási helyen rendelkezésre álló kapacitásra vonatkozó dokumentumban rögzített kapacitás (amely alatt nem a lekötött teljesítmény értendő), vagy hálózati csatlakozási szerződés, kapacitásnyilatkozat és egyéb - rendelkezésre álló hálózati kapacitást igazoló - dokumentumok hiányában a fogyasztónál mérőcsere nélkül kielégíthető kapacitásigény a vásárolt kapacitás. Azon felhasználónál, amelynél a kapacitás igényt részben, vagy egészben csak megszakítható kapacitással lehet kiszolgálni, a vásárolt kapacitás a földgázszállító rendszeren ennek megfelelően részben, vagy egészben megszakíthatóként kell rögzíteni.
- (c) Amennyiben a csatlakozási szerződés a csatlakozási díj befizetésének meg nem történte miatt érvényét veszti, a földgázelosztó az adott felhasználási helyhez rögzített vásárolt kapacitást törli a nyilvántartásából.

- (d) Az újonnan csatlakozni szándékozó, kapacitásdíjas felhasználók esetében a felhasználók vagy a felhatalmazásuk alapján eljáró kereskedők a hálózathoz való csatlakozási igény bejelentésekor kötelesek megadni a felhasználói helyen vételezni kívánt órai kapacitást (MJ/óra), éves mennyiséget (MJ) és a csúcskihasználási óraszámot (óra/nap). A csúcskihasználási óraszámot az első teljes gázév után a tényfogyasztás alapján aktualizálni kell.
- (e) Az újonnan csatlakozni szándékozó felhasználók vagy a felhatalmazásuk alapján eljáró kereskedők a hálózathoz való csatlakozási igény bejelentésekor kötelesek a IV. számú melléklet 4. a) pontja szerinti adatszolgáltatást teljesíteni a földgázelosztó felé.

5.4.2. A vásárolt kapacitás terhére történő kapacitáslekötés

- (a) Amennyiben a rendszerhasználó a kapacitáslekötései során a felhasználó vásárolt kapacitáit csak részben vagy egyáltalán nem kötötte le és azt követően az eredetileg vásárolt kapacitás értékét újra igénybe kívánja venni, akkor ezen irányú szándékát be kell jelentenie a hozzá közvetlenül kapcsolódó rendszerüzemeltetőjének.
- (b) A rendszerüzemeltető köteles ellenőrizni az (a) pont szerinti igényelt kapacitást, amely a vásárolt kapacitást nem haladhatja meg. A rendszerüzemeltető ugyancsak ellenőrzi a kapacitás rendelkezésre állását a saját rendszerén. A földgázelosztó rendszerről vételező felhasználó esetén a földgázelosztó köteles továbbá a szállítási rendszerüzemeltetőtől igazolást kérni arról, hogy a szükséges kapacitás a földgázszállító rendszeren rendelkezésre áll. Amennyiben a szükséges kapacitások rendelkezésre állnak, a rendszerüzemeltető erről értesíti a felhasználót. Amennyiben a szükséges kapacitás nem áll rendelkezésre, akkor az 5.1. pont szerint kell eljárni.
- (c) Amennyiben az igényelt kapacitás a földgázelosztó hálózat felhasználó által igényelt felhasználási helyén rendelkezésre áll, de a földgázszállító rendszeren nem áll rendelkezésre a szükséges szállítórendszeri kapacitás, a 7.5 pont alapján kezdeményezni kell a szállítási rendszerüzemeltetőnél a kiadási pont kapacitásbővítését. A csatlakozás az elosztói rendszeren a szállítórendszeri fejlesztés jóváhagyása esetén, a szállítórendszeri fejlesztéssel összehangoltan végezhető el. Amennyiben szállítóvezetéki fejlesztés szükséges, akkor azt a 10 éves fejlesztési javaslatban szerepeltetni kell, amelynek megvalósítása annak elfogadása és jóváhagyása után történhet.
- (d) Amennyiben a földgázszállító- vagy az elosztórendszeren az igényelt kapacitás nem áll rendelkezésre, abban az esetben a kapacitás igénybevételére legkorábban az igénybejelentéstől számított második gázév első napjától kerülhet sor a (c) pont figyelembe vételével, kivéve, ha a földgázelosztóval ettől eltérő időpontról állapotodott meg.

5.4.3. Földgázszállító rendszerről vételező felhasználóhoz kötődő nyilvántartandó kapacitások

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszeréhez közvetlenül csatlakozó felhasználók alábbi adatait köteles nyilvántartani:
 - i. Felhasználó vásárolt kapacitása (MJ/óra);
 - ii. Felhasználó lekötött kapacitása (MJ/óra);
 - iii. Felhasználó csúcskihasználási óraszám (óra/nap).
- (b) Az egyedi vagy összevont hálózati pont csúcskihasználási óraszámát az adott egyedi vagy összevont hálózati pontra vonatkozóan a folyamatban lévő gázév

január 15-ét megelőző 365 naptári nap csúcsnapi fogyasztása és az ezen a napon vizsgált óracsúcsa hányadosaként kell meghatározni.

5.4.4. Földgázszállító rendszeri felhasználó többlet kapacitásigényeinek biztosítása

- (a) A többlet kapacításra vonatkozó igénybejelentése során a felhasználó köteles meghatározni az új kiadási ponti kapacitást (MJ/óra), valamint a tervezett csúcskihasználási óraszámot (óra/nap).
- (b) Az (a) pontban rögzített adatok alapján a szállítási rendszerüzemeltető meghatározza a felhasználó összevont forrásoldali kapacitásigényét (MJ/nap).
- (c) Amennyiben a felhasználó a vásárolt kapacitásánál nagyobb igényt határozott meg, az 5.1. pont szerint kell eljárni.
- (d) Amennyiben a vásárolt kapacitáson belül kívánja növelni a felhasználó az igényelt kapacitását és az igényelt kapacitás rendelkezésre áll, a földgázszállító rendszeren, a szállítási rendszerüzemeltető az (a) és a (b) pont szerinti kapacitás és csúcskihasználási óraszám adatokat nyilvántartásba veszi.
- (e) Amennyiben a vásárolt kapacitáson belül kívánja növelni a felhasználó az igényelt kapacitását és az igényelt kapacitás nem áll rendelkezésre a földgázszállító rendszeren, a szállítási rendszerüzemeltető az igényt rögzíti. A GET vonatkozó²⁵ bekezdése alapján, ha a felhasználó vásárolt kapacitását, vagy annak egy részét két egymást követő gázévben nem kötötte le, annak igénybevételére legkorábban az igénybejelentéstől számított második gázév első napjától kerülhet sor kivéve, ha a szállítási rendszerüzemeltetővel ettől eltérő időpontról állapodott meg.

5.4.5. Elosztó rendszeri felhasználóhoz köthető nyilvántartandó kapacitások

A földgázelosztók által a következő felhasználókat megillető kapacitásokat kell nyilvántartani:

- i. Felhasználói hely vásárolt kapacitása (MJ/óra);
- ii. Felhasználói hely lekötött kapacitása (MJ/óra);

5.4.6. Adatszolgáltatás az egyetemes szolgáltató részére

- (a) Az egyetemes szolgáltató szükséges felkészülése érdekében a földgázelosztó köteles minden év január 1-jéig honlapján közzétenni a szolgáltatási területén lévő egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók 2.600 napfok szám és -12 °C gáznap középhőmérséklet szerint meghatározott gázigényét megynkénti bontásban.

A napfok szám számítása:

$$N_a = \sum_i (T_{\phi} - T_{\alpha i})$$

- N_a - napfok szám
- T_{ϕ} - fűtési küszöbhőmérséklet (16 °C)
- $T_{\alpha i}$ - gáznapon mért napi középhőmérséklet

25 GET 72. § (4) bekezdés

A fenti képlet szerinti összesítést azon gáznapokra kell meghatározni, amikor a gáz napi középhőmérséklet 16 °C-nál kevesebb.

- (b) A földgázelosztó a fenti adatokat a tárgyévet megelőző év december 20-i állapot szerint a működési területén lévő egyetemes szolgáltatók felhasználóira vonatkozóan adja meg.
- (c) A földgázelosztó köteles az egyetemes szolgáltató részére minden év január 30-ig megadni az elosztóvezetékéről vételező már bekötött és az év közben várhatóan bekötésre kerülő egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók számát és fogyasztását, profilcsoportonkénti bontásban.
 - i. A földgázelosztó az adatokat a teljes működési területére vonatkozóan azon egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználókra adja meg egyetemes szolgáltatóként, akik tárgyév január 1-jével az adott egyetemes szolgáltató felhasználói.
 - ii. A földgázelosztó az adatokat a teljes működési területére vonatkozóan, a működési területén jelen lévő összes egyetemes szolgáltatónak megadja a megépült leágazó vezetékkel, vagy annak hiányában csatlakozási szerződéssel rendelkező felhasználókra vonatkozóan, akiknek nincs megjelölt kereskedőjük.

A megadott adatok az év közben várhatóan bekötésre kerülő egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók tekintetében tájékoztató jellegűek.

5.5. A CSATLAKOZÁSI DÍJ MEGHATÁROZÁSA KÖZVETLEN FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZERI CSATLAKOZÁS ESETÉN

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a csatlakozni szándékozó, illetve a már csatlakozott, de kapacitásbővítést igénylő félel csatlakozási szerződést köt, amelyben rendelkezik a csatlakozási díj mértékéről és a finanszírozás menetéről.
- (b) A csatlakozási díjból történő finanszírozást a Hivatalhoz benyújtásra kerülő engedélykérelemben szerepeltetni kell. A csatlakozási díj mértéke az engedély kiadását követően válik véglegessé.
- (c) A csatlakozási pont megvalósíthatóságának lehetőségeit finanszírozási szempontok alapján, az alábbiak figyelembevételével kell a szállítási rendszerüzemeltetőnek vizsgálnia:
 - i. szállítási rendszerüzemeltetési díjat növelő csatlakozási pont kialakítása;
 - ii. szállítási rendszerüzemeltetési díjat nem növelő csatlakozási pont kialakítása.

Ennek részletes szabályozását a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában kell szerepeltetni.

6. ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEK

6.1. OPERATÍV IRÁNYÍTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ENGEDÉLYESEK KÖZÖTT

Az operatív irányítás és együttműködés, valamint a földgázz szállító, földgázelosztó, földgáztároló és földgáztermelő rendszerek csatlakozásának szabályai az üzletszabályzatokban, a rendszerhasználati szerződésekben és az együttműködési megállapodásokban kerülnek meghatározásra.

6.2. FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZER ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEI

- (a) A földgázz szállító rendszer teljes egészére a távfelügyelet megléte.
- (b) A távfelügyeleti rendszer folyamatos, napi 24 órán keresztül történő üzemeltetése.
- (c) Ügyeleti-készenléti rendszer folyamatos fenntartása.
- (d) A rendszer berendezéseinek, eszközeinek időszakos ellenőrzése. Meghibásodások lehetőleg legrövidebb időn belül történő elhárítása.
- (e) Olyan karbantartási rendszer alkalmazása, amely biztosítja a meghibásodások, üzemzavarok megelőzését, valamint a rendszer megfelelő műszaki és biztonsági állapotát.
- (f) Meghibásodások, üzemzavarok elhárítására alkalmas gépekkel, berendezésekkel, anyagokkal, tartalék alkatrészsel, megfelelő képzettségű szakemberállománnyal, illetve műszaki utasításokkal, vagy az ezt biztosító beszállítói szerződésekkel kell rendelkezni.
- (g) Földgázz szállító rendszeren történő rendkívüli események, meghibásodások, üzemzavarok kezelésére, nyilvántartására azok későbbi kielemezésére szolgáló rendszer fenntartása.
- (h) Földgázz szállító rendszert és földgázz szállító vezetékét kizárólag szállítási rendszerüzemeltető üzemeltethet.
- (i) A szállítási rendszerüzemeltető az együttműködő földgázrendszer biztonsága érdekében köteles az általa üzemeltetett rendszert biztonságosan, hatékonyan üzemeltetni.
- (j) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázz szállító rendszer üzemeltetése során köteles figyelembe venni és betartani a GET, a VHR és a kapcsolódó rendeletek, a Szabályzat, a Bányatörvény és a kapcsolódó miniszteri rendeletek, valamint minden egyéb, a tevékenységéhez kapcsolódó biztonsági, környezetvédelmi, stb. jogszabály/szabályzat előírásait.
- (k) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszer üzemeltetéséhez szükséges következő műszaki feltételeket biztosítja:
 - i. folyamatosan gondoskodik a földgázz szállító rendszer üzembiztonságáról, karbantartásáról. Ennek érdekében jogosult objektumonként évente 1 alkalommal max. 48 óra időtartamú, gázz szünettel járó karbantartást végezni a gázátadó állomásain, illetve betáplálási pontjain, amennyiben a leállásokat előre bejelentette;
 - ii. a leállás elkerülése érdekében alkalmazható egyedi műszaki eljárások lehetőségét a 6.6.2. (c) bekezdése tartalmazza;

- iii. ennek érdekében a minőségbiztosítási rendszerével összehangolt karbantartási rendszerrel rendelkezik;
- iv. üzemzavar elhárítására alkalmas ügyeleti szolgálattal rendelkezik. Üzemzavar esetén minden olyan intézkedést haladéktalanul megtesz, amely a szerződéses kötelezettségeinek fenntartásához és a hiba elhárításához szükséges;
- v. biztosítja az egyes objektumok távfelügyeletét;
- vi. üzembiztos és jelen Szabályzat V. számú mellékletében meghatározott pontosságú mérési rendszerrel (gázmennyiség, gázminőség, nyomás, hőmérséklet) rendelkezik, amelyek minden betáplálási-kiadási pont vonatkozásában biztosítják a szükséges paramétereket;
- vii. a földgázszállító rendszer, illetve földgázszállító vezeték üzemeltetője összehangolja a gázszünettel vagy a földgázszállító vezeték kapacitásainak ideiglenes csökkentésével járó karbantartásait a csatlakozó rendszerek üzemeltetőivel.

6.3. FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZER ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEI

- (a) Földgázelosztói rendszereket, illetve földgázelosztó vezetéket kizárólag földgázelosztó üzemeltethet.
- (b) Egymáshoz csatlakozó földgázelosztói hálózatok üzemeltetési rendjében a földgázelosztóknak kell megállapodni.
- (c) A földgázelosztó üzemeltethet olyan földgázelosztó vezetéket is, amelynek nem vagy nem egyedüli tulajdonosa. A teljesen vagy részben idegen tulajdonú földgázelosztó vezeték üzemeltetésére a földgázelosztó vezeték tulajdonosa és a földgázelosztó üzemeltetési megállapodást köteles kötni.
- (d) A nem földgázelosztói tulajdonban lévő gázelosztó vezeték vagyoneértéke nem haladhatja meg a földgázelosztó üzemeltetésében lévő eszközvagyon könyvszerinti értékének a felét.
- (e) A földgázelosztó az üzemeltetés során az alábbi feltételeket biztosítja:
 - i. gondoskodik a földgázelosztó rendszer üzembiztonságáról és karbantartásáról, melynek érdekében a földgázszállító vezetéki éves karbantartással kapcsolatos leállással összhangban, azzal egy időben gázátadó állomásonként évente legfeljebb 1 alkalommal max. 48 órára, illetve adott évben nem tervezett földgázszállító vezetéki gázszünettel járó karbantartás esetén gázátadó állomásonként évente legfeljebb 1 alkalommal, max. 24 órára gázszünetet tarthat a földgázelosztó rendszeren;
 - ii. a földgázszállító vezetéki karbantartással egy időben végzett földgázelosztó vezetéki karbantartást követően a földgázelosztó max. 8 órán belül újraindítja és helyreállítja a földgázelosztó rendszeren a szolgáltatást;
 - iii. a hálózat üzemeltetési és karbantartási feladatokra minőségbiztosítási rendszert működtet;
 - iv. üzemzavar elhárításához – megfelelő technikai felszereltséggel, ügyeleti-készenléti szolgálattal rendelkezik. Üzemzavar esetén minden olyan intézkedést megtesz, amely a szerződéses kötelezettségének fenntartásához, a hiba szakszerű elhárításához szükséges;
 - v. biztosítja a földgázelosztói rendszer kiadási pontjain a mérések üzemszerű rendelkezésre állását;

- vi. a földgázelosztó rendszer, illetve földgázelosztó vezeték üzemeltetők összehangolják karbantartásaikat a csatlakozó rendszerek üzemeltetőivel;
- vii. a rendszerhasználó kérésére ellátási javaslatot tesz a gázszünet alatt vételezni kívánó azon rendszerhasználók részére, akik igénylik ezen időszakra is a földgázellátást és vállalják az ellátásához szükséges provizórikus rendszer kiépítésének többletköltségét.

6.4. FÖLDALATTI GÁZTÁROLÓ RENDSZER ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEI

- (a) A földgáztároló engedélyes engedélyköteles tevékenysége vonatkozásban a működési engedélyében meghatározott működési, illetve szolgáltatási területén folyamatosan gyakorolja jogait és eleget tesz kötelezettségeinek, különös tekintettel:
 - i. a mérő és adatátviteli eszközök üzemeltetésére, felügyeletére;
 - ii. a karbantartás és üzemzavar elhárítás irányítására;
 - iii. műszaki irányító szolgálat működtetésére;
 - iv. az engedélyes tevékenységhez kapcsolódó rendszerszintű szolgáltatások tervezésére és végzésére, valamint az igénybevételéhez kapcsolódó elszámolásra;
 - v. az üzemvitel, az üzemirányítás és az ügyfélszolgálat területén az engedélyes működési tevékenységéhez kapcsolódó döntési és irányítási jogokra, kötelezettségekre.
- (b) A GET vonatkozó bekezdései²⁶ alapján a földgáztároló engedélyesnek rendelkeznie kell saját méréssel, vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető által biztosított hiteles méréssel, adatátviteli eszközökkel, saját szervezetén belül mindezek folyamatos üzemeltetését és felügyeletét ellátó, a karbantartást és az üzemzavar elhárítást irányító szervezetekkel, valamint műszaki irányító szolgálattal.
- (c) Amennyiben a földgáztároló engedélyes tulajdonában több földalatti gáztároló van, akkor azokat a jelen Szabályzat szerint egy - egyesített - földgáztárolói rendszerként kezeli a földgáztároló engedélyes. Jelen Szabályzatban kidolgozott minden eljárás ennek a figyelembevételével készült. A földgáztárolói szolgáltatás igénybevételének, a földgázszállító rendszerhez közvetlenül csatlakozó, egy engedélyes által üzemeltetett átadási – átvételi pontja az egyesített földgáztároló esetében, a földgázszállító rendszeren egy összevont átadási-átvételi pont. Az egyesített földgáztárolói rendszer által nyújtott szolgáltatások igénybevételének szabályait a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza. A földgáztároló engedélyes gazdasági, vagy technológiai indokok miatt dönthet úgy, hogy valamely tárolóját önállóan - az egyesített tárolótól függetlenül – üzemelteti. Ebben az esetben a földgáztároló engedélyesnek az egyesített tárolótól függetlenül üzemeltetett tárolójára érvényes - a tárolási szolgáltatásra vonatkozó - eljárásrendjét meg kell határoznia és a honlapján a rendszerhasználók számára közzé kell tennie.
- (d) A földgáztároló engedélyes a földalatti gáztárolók üzemeltetése során köteles figyelembe venni a GET, a Bányatörvény és a kapcsolódó rendeletek, valamint minden egyéb, a tevékenységgel összefüggő biztonsági, környezetvédelmi jogszabály előírásait.

26 GET 26 § (2)

- (e) A földgáztároló engedélyes saját szervezeti, működési rendjét úgy köteles kialakítani, hogy a lekötött kapacitásait és a földgáztárolási szolgáltatásokat a vonatkozó jogszabályok, jelen Szabályzat és a megkötött földgáztárolási szerződés szerint tudja a rendszerhasználók számára biztosítani.
- (f) A földgáztárolási tevékenység alapvetően szezonális földgáztárolási szolgáltatást biztosít.
- (g) A betárolási és kitérolási időszakot, a névleges és leköthető (szabad) kapacitásokat a földgáztároló engedélyes meghatározza, és az internetes honlapján közzéteszi. A közzétett betárolási és kitérolási időszakok kezdete és vége az időjárás és a felhasználói igények függvényében változhat.
- (h) A tárolók műszaki sajátossága miatt betárolás és kitérolás csak akkor lehetséges, ha a napi nominálások összege eléri vagy meghaladja a földgáztároló engedélyes által közzétett minimális be-, illetve kitérolási napi földgázforgalmat. Ezért a rendszerhasználó nominálását a földgáztároló engedélyes csak abban az esetben fogadja be, amennyiben az adott gáznapra összesen nominált mennyiség legalább egyenlő a betárolási, illetve kitérolási feladat végrehajtásához minimálisan szükséges mennyiséggel.
- (i) A földgáztároló engedélyes működési engedélyében meghatározott egyes földalatti gáztárolók ki- és betárolási időszakai átmenetileg, rövid időre átfedésbe kerülhetnek, ha az ellátási célból szükséges.
- (j) A betárolási és kitérolási időszakok között minden esetben karbantartási (átállási) szünet szükséges. Ezek várható időtartamát földalatti gáztárolónként és időszakonként a földgáztároló engedélyes az internetes honlapján közzéteszi. Az egynél több földgáztárolót üzemeltető földgáztároló engedélyesnek az időszakok közötti átállási időszakban is biztosítania kell rugalmasságot, valamint gondoskodnia kell arról, hogy a karbantartásokat ne minden földalatti gáztárolónál végezze azonos időszakban, azaz a ki- és betárolási igény közel folyamatosan kiszolgálható legyen.
- (k) Az időegység alatt a földalatti gáztárolóba betárolható gázmennyiség a földalatti gáztároló töltöttségének és a földalatti gáztárolóhoz érkező gáz nyomásának függvénye. Az időegység alatt a földgáztárolóból kitérolható gázmennyiség a földgáztároló töltöttségének és a földgáztárolóhoz csatlakozó vezetéken lévő gáznyomás függvénye.
- (l) A földgáztároló engedélyes az egyesített földgáztárolói rendszer betárolásra és kitérolásra vonatkozó műszaki információit az internetes honlapján folyamatosan közzéteszi.
- (m) Kitéroláskor a földgáztároló engedélyes a kapcsolódó rendszerüzemeltető számára a földgázt a földgáz betáplálási-kiadási ponton, az együttműködési megállapodásban rögzített nyomáson köteles átadni.
- (n) Betároláskor a földgáztárolóhoz kapcsolódó rendszerüzemeltető a földgáztároló engedélyes számára a földgázt a földgáz betáplálási-kiadási ponton, az együttműködési megállapodásban rögzített nyomáson köteles átadni. Amennyiben a kapcsolódó rendszerüzemeltető nem a szerződött gáznyomást biztosítja a földgáz betáplálási-kiadási ponton, a betárolási feladat nem szerződésszerű teljesítéséért a földgáztároló engedélyes nem felelős.

6.5. TERMELÉSI NYOMÁSOK BIZTOSÍTÁSA

A termelők a kapcsolódó földgázszállító, földgázelosztó rendszer irányába kötelesek a mindenkori üzemeltetési nyomáson, maximum a földgázszállító rendszer vagy földgázelosztó rendszer engedélyezési nyomásáig biztosítani a

betáplálást, amelynek értékét betáplálási pontonként az együttműködési megállapodásban kell rögzíteni.

6.6. KARBANTARTÁS

6.6.1. Karbantartási ütemterv készítése, karbantartások összehangolási rendje

- (a) Az együttműködő földgázrendszeren földgázszünettel járó munkálatok április 15. és október 15. közötti időszakban végezhetők, kivéve az előre nem tervezhető és a jogszabályban meghatározott eseteket. A felhasználó írásbeli kérése alapján, a rendszerüzemeltetővel lefolytatott egyeztetés szerint a karbantartási munka ettől eltérő időpontban is elvégezhető, amennyiben az más felhasználó ellátását nem érinti.
- (b) A VHR vonatkozó paragrafus²⁷ értelmében az alábbi eljárásrend figyelembe vételével kell az éves karbantartási terv összeállítását végrehajtani:
 - i. A rendszerüzemeltetők, közvetlen távvezetéki felhasználók vagy az őt ellátó földgázkereskedő az éves karbantartási tervüket december 15-ig kötelesek a szállítási rendszerüzemeltető részére megküldeni;
 - ii. A szállítási rendszerüzemeltető a terv összeállításakor a rendszerüzemeltetők karbantartási időpontjait lehetőség szerint figyelembe veszi;
 - iii. A szállítási rendszerüzemeltető éves leállási és karbantartási tervét január 15-ig közzéteszi az internetes honlapján;
 - iv. A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszerről közvetlenül ellátott felhasználókat, a földgázelosztók a földgázelosztó rendszerről ellátott felhasználókat és az érintett engedélyeseket kötelesek tájékoztatni a gázszünet kezdetéről és végéről a GET vonatkozó pontja²⁸ alapján.
- (c) A földgázelosztó az alábbi adatokat köteles a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjára feltölteni január 15-ig:
 - i. a karbantartás a földgázelosztói rendszerről ellátott felhasználót érint-e?
 - ii. felhasználói gázszünet kezdete;
 - iii. felhasználói gázszünet vége;
 - iv. érintett felhasználói kör, érintett települések, illetve felhasználók.
- (d) Amennyiben a földgázelosztó által feltöltött adatok alapján a szállítási rendszerüzemeltető által elvégzendő munka nem érinti a felhasználók földgázzal történő ellátását, akkor az nem minősül a Szabályzat 6.2. (k) i. pontjában leírt felhasználói gázszünettel járó karbantartásnak.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető a VHR vonatkozó bekezdéseinek²⁹ figyelembevételével év közben, saját hatáskörben módosíthatja a tervezett leállási időpontokat.

6.6.2. A földgázszállító vezeték karbantartása, rekonstrukciója

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető évente köteles az általa üzemeltetett földgázszállító vezetékre a földgázelosztókkal és a kapcsolódó

²⁷ VHR 94. §

²⁸ GET 78 § (2)

²⁹ VHR 94. § (5)-(6)

rendszerüzemeltetőkkel előzetesen egyeztetett leállási terv figyelembevételével karbantartási tervet készíteni, amelynek a következő főbb elemeket kell tartalmaznia:

- i. a földgázszállító vezetékrendszer tisztítási ütemtervét;
 - ii. a földgázszállító vezeték és tartozékainak karbantartási és ellenőrzési tervét;
 - iii. a kompresszor állomások karbantartási és ellenőrzési tervét.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult olyan, az együttműködő földgázrendszer üzemképességének megőrzése érdekében folytatott karbantartás elvégzésére, amely a földgázszállító szolgáltatás leállításának eredményeként a gázátadó állomás szekunder oldalán évente egy alkalommal - amennyiben a felhasználó földgázzal történő ellátását is érinti -, a VHR vonatkozó bekezdése³⁰ alapján meghatározott gázátadói üzemszünetet eredményezhet.
- (c) Amennyiben egy rendszerhasználó egyedi műszaki megoldás (pl. provizórium) alkalmazásával lehetővé kívánja tenni a karbantartás gázszüneteltetés nélküli elvégzését, a szállítási rendszerüzemeltetővel egyeztetett módon megteheti, de a megoldás kiépítésének többlet költsége a rendszerhasználót terheli. A rendszerhasználóknak az egyedi műszaki megoldási igényüket az éves kapacitáslekötési folyamat során, február 28-ig kell írásban jelezniük, melynek megvalósítási lehetőségeiről, azok költségeiről és határideiről a szállítási rendszerüzemeltető 60 napon belül tájékoztatja az igénylő rendszerhasználót.
- (d) Azon karbantartási műveleteket, amelyek a földgázszállító rendszer kapacitását ideiglenesen csökkentik, a szállítási rendszerüzemeltető annak jóváhagyását követően a GET vonatkozó bekezdése³¹ által meghatározott időpontok betartása mellett internetes honlapján köteles közzétenni, megadva a munkálatok kezdésének és befejezésének időpontját.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszeréhez kapcsolódó másik szállítási rendszerüzemeltető karbantartási munkáiról a tudomásszerzést követően haladéktalanul tájékoztatja az érintett rendszerhasználókat.
- A Hivatal jóváhagyta, de módosításra jelölte:** Ezen munkálatok eredményeként bekövetkező ideiglenes kapacitás csökkenésért, szolgáltatási szünetért a szállítási rendszerüzemeltetőt semmilyen felelősség nem terheli. Az a rendszerhasználó, akit a kapacitás csökkenés hátrányosan érint, szerződés hiányában is a karbantartást végző kapcsolódó rendszerüzemeltetőhöz fordulhat kártérítési igényével.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult a közzétett leállási időpontok megváltoztatására, de a változást és az új időpontot az érintett rendszerek üzemeltetőivel egyeztetnie kell a VHR vonatkozó bekezdései³² alapján, valamint a rendszerhasználókat tájékoztatni kell jelen Szabályzat 6.6.1 (b) iv. pontja szerint.
- (g) A 24 óránál hosszabb ideig tartó tervezett karbantartás során, ha a karbantartási munkák a tervezettnél előbb befejeződnek és a kapcsolódó rendszerüzemeltető is visszaigazolta a karbantartással érintett rendszer rendelkezésre állását, akkor a szállítási rendszerüzemeltető jelzi a rendszerhasználók felé a munkálatok előbbi befejeződését és újránominálási lehetőséget biztosít az érintett rendszerhasználók részére.

30 VHR 94. § (1)

31 GET 78. § (2)

32 VHR 94. § (5)-(6)

- (h) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult a közzétett leállási időpontok törlésére a VHR vonatkozó bekezdése³³ alapján a leállás tervezett időpontja előtt.
- (i) A földgázszállítási kapacitások csökkenésével/leállással járó tervszerű megelőző karbantartási munkálatokról a szállítási rendszerüzemeltetőnek a következő adatokat kell közzétenni:
 - i. a munka azonosító kódja;
 - ii. az érintett gázipari objektum kódja;
 - iii. a földgázszállítási gázzünet kezdete;
 - iv. a földgázszállítási gázzünet vége;
 - v. az érintett földgázelosztó/közvetlen távvezetési felhasználó kódja.
- (j) A földgázszállító rendszerét érintő tervszerű megelőző karbantartásnak nem minősülő gázzünettel járó munka felmerüléséről:
 - i. ha a szállítási rendszerüzemeltető saját érdekből végzi a munkát, akkor egyeztet a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel a GET vonatkozó bekezdése³⁴ alapján, amint annak ténye ismertté válik, de legalább 15 nappal korábban;
 - ii. ha harmadik fél kezdeményezi a munka elvégzését, a kezdeményező köteles az érintettek hozzájáruló nyilatkozatait a szállítási rendszerüzemeltető részére bemutatni a munkák megkezdése előtt legalább 20 nappal korábban. A hozzájáruló nyilatkozatok mielőbbi beszerzésének érdekében a szállítási rendszerüzemeltető az érintett felek között egyeztetést kezdeményezhet.
- (k) A (j) pontba nem sorolható, nem tervezett, illetve az (i) pontnak megfelelően nem közzétett, de a földgázszállító rendszer kapacitásának csökkenésével járó karbantartás miatt a rendszerhasználók számára le nem szállított gázmennyiség után a szállítási rendszerüzemeltető a II. számú melléklet szerinti nominálási eltérési díjat, és a nem biztosított kapacitásra a Hivatal elnökének rendeletében meghatározott pótdíjat köteles megfizetni.
- (l) A nominálási eltérési díj kiszámításánál annak alapja a leállást megelőző 10 gáznap során az adott ponton a rendszerhasználó által vételezett átlagos napi gázmennyiség és a leállás/kapacitáscsökkenés időtartama alatt a rendszerhasználó által vételezett átlagos napi gázmennyiség különbsége.
- (m) Nominálási eltérési díjat a karbantartási és rekonstrukció munkálatokkal érintett pontokra és időszakra a rendszerüzemeltető nem érvényesít.

6.6.3. A földgázelosztói vezetékek karbantartása és felújítása

- (a) A földgázelosztó évente köteles az általa üzemeltetett földgázelosztó vezetékekre karbantartási tervet készíteni, amely tartalmazza:
 - i. a földgázelosztó vezetékek és tartozékainak karbantartását;
 - ii. a gázfogadó állomások és nyomásszabályozók karbantartását és ellenőrzését;
 - iii. a földgázelosztó vezetékek üzemeltetéséhez használt gépek, eszközök, mérőműszerek karbantartását, ellenőrzését.

33 VHR 94.§ (6)

34 GET 78. § (2)

- (b) A földgázelosztó az üzemeltetési és biztonsági szempontok figyelembevételével középtávú földgázelosztó vezetéki felújítási (rekonstrukciós) tervet készít.
- (c) Egyéb esetekben a földgázelosztó a 6.6.2. pont szerintiék értelemszerű alkalmazásával köteles eljárni.

6.6.4. A földalatti gáztárolók karbantartása és felújítása

- (a) A földgáztároló engedélyes évente köteles az általa üzemeltetett földgáztárolókra karbantartási tervet készíteni, amely meghatározza a felszínalatti és felszíni berendezések karbantartási időpontjait és a műszaki tartalom fő irányvonalait.
- (b) A földgáztároló engedélyes a - kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és a rendszerhasználót érintő - gázzsűnettel járó karbantartások időpontját minden év december 15-ig bejelenti a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére. A kapcsolódó rendszerüzemeltető az általa üzemeltetett rendszer karbantartási ütemtervének elkészítésekor a tervezett leállások időpontját figyelembe veszi.

6.6.5. A földgáztermelői technológiák karbantartása és felújítása

- (a) A földgáztermelő évente köteles az általa üzemeltetett technológiákra karbantartási tervet készíteni az erre vonatkozó jogszabály alapján.
- (b) A földgáztermelő a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és a rendszerhasználót érintő gázzsűnettel vagy kieséssel járó tervezett tevékenységeinek időpontját minden év december 15-ig bejelenti a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére. Részleges szigetüzem esetén a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek, teljes szigetüzem tekintetében a szállítási rendszerirányítónak küldi meg minden év december 15-ig a szigetüzemben tervezett, kieséssel járó karbantartások listáját.
- (c) A földgáztermelő a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és a rendszerhasználót érintő gázzsűnettel vagy kieséssel járó, előre nem tervezett tevékenységeinek várható időpontját, annak rendelkezésre állásakor haladéktalanul bejelenti a kapcsolódó rendszerüzemeltető felé.

6.7. ÜZEMZAVAR ELHÁRÍTÁS

6.7.1. Az üzemzavar elhárítása a földgázszállító rendszeren

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető köteles a GET vonatkozó paragrafusa³⁵ szerint a földgázszállító rendszeren bekövetkező üzemzavar haladéktalan elhárítására alkalmas ügyeleti szolgálatról gondoskodni.
- (b) Ennek érdekében köteles:
 - i. 24 órás diszpécsterszolgálatot tartani;
 - ii. a veszélyhelyzet megszüntetésére alkalmas ügyeleti-készenléti szolgálatot üzemeltetni;
 - iii. az üzemzavar dokumentálására, értékelésére alkalmas nyilvántartást vezetni.
- (c) Az üzemzavar észlelését követően a szállítási rendszerüzemeltető diszpécsterszolgálat köteles behatárolni annak mértékét és a rendszerre való hatását.

35 GET 96.§ (12)

- (d) Az ügyeleti szolgálat köteles a veszélyhelyzet elhárítását haladéktalanul megkezdeni. A szállítási rendszerüzemeltető az üzemzavar elhárítás egyes fázisának elvégzésére vállalkozókat vonhat be.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető a kialakult üzemzavarról és annak a rendszerre kifejtett hatásáról, az üzemzavar elhárításának fejleményeiről haladéktalanul és folyamatosan tájékoztatja a szállítási rendszerirányítót.
- (f) Az üzemzavarok esetén a szállítási rendszerüzemeltetőt neki nem felróható okok miatt pótdíjfizetési és kapacitásdíj visszafizetési kötelezettség nem terheli. Amennyiben az üzemzavar érint földgázszállító rendszerről közvetlenül vételező felhasználót, termelőt vagy kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és fenn áll annak veszélye, hogy felhasználói vételezés csökkentésére kerülhet sor, abban az esetben a szállítási rendszerüzemeltető az érvényes együttműködési megállapodásokban szabályozott módon köteles az érintettek értesítését elvégezni.
- (g) Amennyiben az üzemzavar elhárítás során felhasználói vételezés csökkentésre kerül sor, az érvényes Korlátozási Besorolás szerint kell eljárni.
- (h) A szállítási rendszerüzemeltető a korlátozás elrendelését követően a rendszeregyensúly fenntartásának érdekében élhet az újránominálási javaslatával a rendszerhasználók irányába. Jelen Szabályzat 9.2.7. pontja alapján a rendszerhasználók élhetnek az újránominálás lehetőségével.
- (i) Amennyiben regionális korlátozásra kerül sor, az érintett rendszeren a felhasználók egy része ellátható, abban az esetben az alábbiak figyelembe vételével kell eljárni:
 - i. kapacitás megszakítás rendelhető el az üzemzavarral érintett térségben;
 - ii. korlátozás rendelhető el, amennyiben a felhasználók bizonyos része ellátható az alacsonyabb korlátozási besorolású felhasználók korlátozása esetén. Ebben az esetben a jelen Szabályzat 11. pontja alapján kell eljárni.
- (j) A szállítási rendszerirányító az üzemzavar kialakulásából fakadó korlátozásról, annak okairól a korlátozás feloldásától számított 8 napon belül köteles jelentést küldeni a Hivatal irányába a GET vonatkozó paragrafusa³⁶ szerint.

6.7.2. Az üzemzavar elhárítása a földgázelosztó rendszeren

- (a) A földgázelosztó köteles a GET vonatkozó paragrafusa³⁷ szerint a földgázelosztói rendszeren bekövetkező üzemzavar haladéktalan elhárítására alkalmas ügyeleti szolgálatról gondoskodni.
- (b) Ennek érdekében köteles:
 - i. 24 órás diszpécsterszolgálatot tartani;
 - ii. a veszélyhelyzet megszüntetésére alkalmas ügyeleti-készenléti szolgálatot üzemeltetni;
 - iii. az üzemzavar dokumentálására, értékelésére alkalmas nyilvántartást vezetni.
- (c) A földgázelosztó üzletszabályzatában köteles szabályozni:
 - i. az ügyeleti-készenléti szolgálat szervezeti felépítését;
 - ii. a bejelentett vagy feltárt üzemzavar fogadásának módját, nyilvántartását;

³⁶ GET 96.§ (7)
³⁷ GET 96.§ (12)

- iii. az eljárás során elvégzendő teendőket;
 - iv. a felhasználók ellátásában résztvevő engedélyes kiértékelésének rendjét;
 - v. a felhasználók kiértékelésének módját.
- (d) Az ügyeleti szolgálat köteles a veszélyhelyzet elhárítását haladéktalanul megkezdeni. A földgázelosztó az üzemzavar elhárítás egyes fázisának elvégzésére vállalkozókat vonhat be. A gáztalanítási és gáz alá helyezési munkákat csak a földgázelosztó végezheti.
- (e) A földgázelosztó a kialakult üzemzavarról és annak a rendszerre kifejtett hatásáról, az üzemzavar elhárításának fejleményeiről haladéktalanul és folyamatosan tájékoztatja a szállítási rendszerirányítót.
- (f) Ha az üzemzavar elhárítás során felhasználói vételezés csökkentésre kerül sor, akkor az érvényes Korlátozási Besorolás szerint kell eljárni.
- (g) Az egyetemes szolgáltató és a teljesítménydíjas egyetemes szolgáltatói felhasználó szerződésében rögzíteni kell a földgázelosztó és a teljesítménydíjas felhasználók együttműködését üzemzavar esetén.
- (h) A földgázelosztó és az elosztó hálózati rendszerhasználó közötti rendszerhasználati szerződésben rögzíteni kell az együttműködést üzemzavar esetén.
- (i) Ha a felhasználó célvezetékekkel kapcsolódik a földgázelosztói rendszerre, a földgázelosztó és a nyilvántartásba vett felhasználó együttműködési megállapodást köteles kötni az üzemzavar és a válsághelyzet esetén szükséges teendőkre vonatkozóan.

6.7.3. Az üzemzavar elhárítás a földgáztároló rendszeren

- (a) A földgáztároló engedélyesnek rendelkeznie kell saját szervezetén belül az üzemzavar elhárítást irányító szervezettel, valamint műszaki irányító szolgálattal.
- (b) Amennyiben a földgáztárolói rendszeren az (a) pontban leírt üzemzavar történik, akkor a földgáztároló engedélyes haladéktalanul írásban értesíti a szállítási rendszerirányítót, a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt, valamint a rendszerhasználót. Az értesítés módját az együttműködési megállapodások és a földgáztárolási szerződések szabályozzák.
- (c) A földgáztároló engedélyes haladéktalanul köteles intézkedni az (a) pontban meghatározott üzemzavar elhárításról és a földgáztárolási szolgáltatás mielőbbi helyreállításáról.
- (d) A biztonsági földgáztárolást végző engedélyes a válsághelyzet esetére az üzemeltetés fokozott felügyeletét biztosító, rendkívüli eljárás és utasítási rendet dolgoz ki.

6.8. MÉRÉSI INFRASTRUKTÚRA ÜZEMELTETÉSE

6.8.1. Mérési infrastruktúra a földgázszállító rendszeren

- (a) A földgázszállító rendszeren szállított földgáz mennyiség és minőség mérésére a szállítási rendszerüzemeltető mennyiségmérő és minőség ellenőrző berendezéseket köteles üzemeltetni.
- (b) A földgáz mennyiségmérő és minőség ellenőrző berendezések mindenkor meg kell, hogy feleljenek a vonatkozó magyar szabványoknak és a mérésekre vonatkozó előírásoknak.

6.8.1.1. A földgáz mennyiségi mérése

- (a) A földgáz mennyiségének mérése jelen Szabályzat V. számú mellékletében szereplő eszközökkel és a 13. fejezetben meghatározott módon történik.
- (b) Elszámolási mérésre csak az MKEH által vizsgált vagy használati etalonnal ellenőrzött mérőműszerek alkalmazhatók.
- (c) A mérőberendezésnek képesnek kell lennie órai és napi mérési adatok szolgáltatására és azok legalább 50 napig történő tárolására.

6.8.1.2. A földgáz minőségi paramétereinek meghatározása és mérése

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető által végzett minőségi méréseket tekintve a földgáz minőségi paraméterei alatt az alábbi jellemzők értendők:
 - i. összetevőinek koncentrációja (metán, etán, propán, n-bután, i-bután, n-pentán, i-pentán, neo-pentán, hexán és annál nehezebb szénhidrogének, szén-dioxid, nitrogén stb.);
 - ii. relatív sűrűsége;
 - iii. alsó hőértéke (fűtőértéke);
 - iv. felső hőérték (égéshő);
 - v. Wobbe szám.
- (b) Az összetétel mérését folyamatos üzemű, terepi kivitelű földgáz kromatográfval, illetve az ellenőrzéseket akkreditált laboratóriumokban végzik.
- (c) A relatív sűrűség és hőértékek kiszámítását a földgáz összetételből az „MSZ ISO 6976 - A hőértékek, a sűrűség, a relatív sűrűség és a Wobbe-szám számítása a földgázösszetételből” szerint kell elvégezni.
- (d) A napi súlyozott minőségi átlag értékek meghatározásához szükséges gázátadók és a terepi kromatográfokban képzett minőségi adatok óránkénti összerendelését a szállítási rendszerüzemeltető hidraulikai szimuláció alapján végzi el. A napi súlyozott minőségi átlag értékeket az elszámolási pontok órai mennyiségei és az órai összerendelésben érintett kromatográf mintaáram órai átlag adatai alapján az OTR rendszer határozza meg. Ezen eljárás szerint képzett napi súlyozott minőségi paramétereket kell elsődlegesen a napi elszámolás során használni.
- (e) A gázhálózaton telepített kromatográfokban képezni kell a földgáz minőségi paramétereinek órai és 24 órás átlagértékeit.
- (f) Amennyiben a (d) pontban leírtak szerint nem határozható meg a napi súlyozott minőségi paraméterek, akkor az elszámoláshoz az (e) pont szerint képzett 24 órás átlag értéket kell használni.

6.8.1.3. A minőségi paraméterek és a mennyiségmérés kapcsolata

- (a) A meghatározott minőségi paraméterek kiindulási alapadatként szolgálnak:
 - i. a földgáz mennyiség kiszámítására szolgáló algoritmusban (az üzemi sűrűség kiszámításához a mérőperemes mérőrendszerben és az eltérési tényező kiszámításához a mérőperemes és turbinás mérőrendszerben);
 - ii. a földgáz energiatartalmának kiszámításához.
- (b) Az elsődleges elszámolási rendszerben a földgáz napi energiatartalmának meghatározása betáplálási pontonként naponta, az adott napon átadott-átvett gáztechnikai normál állapotban mért gáztérfogat és a 6.8.1.2 (e) pont szerint

meghatározott napi átlag fűtőérték összeszorzásával történik. A kiadási pontokon az adott órában átadott gáztechnikai normál állapotban mért gáztérfogat és a 6.8.1.2 (d) pont szerint meghatározott órai fűtőérték összeszorzásával létrejött órai energiatartalmak napi összegének képzésével történik.

- (c) Amennyiben a 6.8.1.2 (d) pont szerint a napi súlyozott fűtőérték nem határozható meg, akkor a földgáz energiatartalmának meghatározása betáplálási és kiadási pontonként naponta, az adott napon átadott-átvett gáztechnikai normál állapotban mért gáztérfogat és a napi 24 (23/25 téli/nyári átállással érintett napokon) órai átlag fűtőérték összeszorzásával történik.
- (d) Bármely időszakra értelmezett összes hőmennyiség az adott időszak gáznapi hőmennyiségeinek összege.
- (e) Bármely összevont gázátadó állomás napi hőmennyiség értéke az összevont egyedi gázátadók aznapi hőmennyiségeinek összegzésével áll elő.

6.8.1.4. A mérőberendezések kalibrálása és ellenőrzése

- (a) A földgázrendszeren működő mennyiség- és minőségmérő berendezések mérési pontosságáról a mérőt üzemeltető rendszerüzemeltető köteles gondoskodni.
- (b) A mérésre csak MKEH által vizsgált, vagy használati etalonnal ellenőrzött mérőberendezések használhatók. A mérőberendezések pontosságát erre a tevékenységre akkreditációval rendelkező szervezetnek kell ellenőriznie, ha az érintett felek független harmadik fél által végzett ellenőrzést igényelnek. Ha az adott ellenőrzésre nincs akkreditációval rendelkező szervezet, akkor egyéb független szervezetnek kell végezni az ellenőrzést.
- (c) Érvényes kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználó vagy megbízottja, illetve a kapcsolódó rendszerüzemeltető bármikor írásban kérheti a szállítási rendszerüzemeltetőtől a kapacitáslekötésben érintett mérőberendezések soron kívüli ellenőrzését. Kérelem esetén a mérőberendezés helyszíni felülvizsgálatát a szállítási rendszerüzemeltető az ellenőrzést igénylő fél értesítése mellett, az igény bejelentésétől számított egy héten belül meg kell, hogy kezdje. Ha az ellenőrzés azt mutatja, hogy a mérőberendezés pontossága megfelel a vonatkozó magyar szabványoknak és a mérésekre vonatkozó előírásoknak, akkor az ellenőrzés költségét az ellenőrzést kérő fél viseli. Ellenkező esetben az ellenőrzés költsége a szállítási rendszerüzemeltetőt terheli.
- (d) A mérésben érintett, az adott rendszeren érvényes kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználónak, vagy megbízottjának, illetve a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek jogában áll részt venni a mérőberendezések kalibrálásán és ellenőrzésén. Ennek érdekében a szállítási rendszerüzemeltetőnek az ellenőrzés illetve kalibrálás időpontjáról kellő időben értesíteni kell az érintett feleket. Az ellenőrzést, kalibrálást és beállítást azonban a szállítási rendszerüzemeltető, vagy az általa ezzel megbízott szervezet végzi.
- (e) A mérésben érintett, érvényes kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználó, illetve a kapcsolódó rendszerüzemeltető kérheti, hogy a szállítási rendszerüzemeltető a kalibrálást, ellenőrzést követően küldje meg számára a kalibrálás, ellenőrzés eredményéről készült jegyzőkönyvet. A kalibrálással megbízott szervezet által aláírt jegyzőkönyvben rögzített eredmény minden érintett fél számára kötelező érvényű.

6.8.1.5. A mérőberendezés meghibásodása

- (a) Ha a mérőberendezés vagy annak egyik eleme pontatlanná válik, meghibásodik, vagy a mérési adatok átvitelében fennakadás keletkezik, akkor a szállítási rendszerüzemeltetőnek haladéktalanul gondoskodnia kell a pontatlan vagy hibás

mérőberendezés javításának vagy cseréjének megkezdéséről, a mérés helyettesítéséről, valamint a mérési adatok átvitelének helyreállításáról.

- (b) A mérőberendezés vagy az adatátvitel hibájának megszüntetéséig a rendszerüzemeltető a jelen Szabályzat 15.2.1.6 pontja szerint számol el kapcsolódó rendszerüzemeltetővel.

6.8.1.6. A gázminőség ellenőrzése

- (a) A földgáz minőségi paramétereit a földgázszállító rendszeren a szállítási rendszerüzemeltető méri, illetve azt az alapszolgáltatást meghaladó igény esetén külön szerződés alapján a kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználók számára rendelkezésre bocsáthatja.
- (b) A földgáz minőségi paramétereinek meg kell felelniük a 4.2. pont előírásainak.
- (c) A földgázelosztó a földgáz minőségi paramétereinek ellenőrzésére saját mérőberendezést üzemeltethet.

6.8.1.7. A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak földgáz Minőség Elszámolási Rendje (MER) a 2015-10-01-jét megelőző használati időszakra vonatkozóan

- (a) A MER szabályozza azt, hogy az egyes hálózati pontokhoz mely kromatográf mintaáramokat lehet hozzárendelni, illetve szabályozza a kromatográfok mintaáramainak forgalmi rendtől függő helyettesítésének rendjét.
- (b) A MER az alábbiakat tartalmazza:
 - i. a kromatográfok forgalmi irányait, mintaáramainak kódját;
 - ii. az egyes hálózati pontok földgázcsoportját, kapcsolódó rendszerüzemeltetőjét;
 - iii. az éves súlyozott átlag fűtőértéket, ami a napi átlag fűtőértékek napi mennyiségekkel súlyozott éves átlaga és meghatározásra kerül minden hálózati pontra. Az éves súlyozott átlag fűtőértéket a szállítási rendszerüzemeltető képi az előző év január 1-jétől december 31-ig tartó időszakra számolva;
 - iv. tájékoztató jelleggel az éves minimum és maximum fűtőértékeket, az előző év január 1-jétől december 31-ig tartó időszakra;
 - v. a szagosítási normától eltérő szagosítási szintek alkalmazását a kiadási pontokon.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető feladata a MER elkészítése és éves felülvizsgálata. Érvényessége egy adott gázévre vonatkozik. Publikálása legkésőbb február 15-én a szállítási rendszerüzemeltető internetes honlapján, míg hatályba lépése a gázév első napján történik.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető az új betáplálási vagy kiadási pont, illetve új kromatográf üzembe helyezése előtt - az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltetők értesítése mellett - aktualizálja a MER-t és publikálja azt honlapján.

6.8.1.8. A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak földgáz Minőség Elszámolási Rendje (MER) a 2015-10-01-jét követő használati időszakra vonatkozóan

- (a) A MER szabályozza azt, hogy az egyes hálózati pontokhoz mely kromatográf mintaáramokat lehet hozzárendelni, illetve szabályozza a kromatográfok mintaáramainak forgalmi rendtől függő helyettesítésének rendjét.
- (b) A MER az alábbiakat tartalmazza:
 - i. a kromatográfok forgalmazási irányait, mintaáramainak kódját;
 - ii. az egyes hálózati pontok földgázcsoportját, kapcsolódó rendszerüzemeltetőjét;
 - iii. az éves súlyozott átlag égéshőt, ami a napi átlag égéshők napi mennyiségekkel súlyozott éves átlaga és meghatározásra kerül minden hálózati pontra. Az éves súlyozott átlag égéshőt a szállítási rendszerüzemeltető képzí az előző év január 1-jétől december 31-ig tartó időszakra számolva;
 - iv. tájékoztató jelleggel az éves minimum és maximum égéshőket, az előző év január 1-jétől december 31-ig tartó időszakra;
 - v. a szagositási normától eltérő szagositási szintek alkalmazását a kiadási pontokon.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető feladata a MER elkészítése és éves felülvizsgálata. Érvényessége egy adott gázévre vonatkozik. Publikálása legkésőbb február 15-én a szállítási rendszerüzemeltető internetes honlapján, míg hatályba lépése a gázév első napján történik.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető az új betáplálási vagy kiadási pont, illetve új kromatográf üzembe helyezése előtt - az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltetők értesítése mellett - aktualizálja a MER-t és publikálja azt honlapján.

6.8.2. Mérési infrastruktúra a földgázelosztó rendszeren

- (a) A földgáz mennyiségének elszámolási mérésére a földgázelosztók mennyiségmérő rendszereket alkalmaznak.
- (b) Az elszámolási mennyiségmérő rendszereket a földgázelosztók üzletszabályzatukban foglaltak szerint üzemeltetik, és meghatározott időnként ellenőrzik, illetve ellenőriztetik. Az elvégzett ellenőrzés eredményét a mérésben érintett minden fél számára hozzáférhetővé kell tenni.
- (c) Az elszámolási földgázmérési rendszereknek meg kell felelniük az 1991. évi XLV. törvény végrehajtásáról intézkedő 127/1991. (X. 9.) Kormányrendeletnek, valamint a 6/2001. (III. 19.) GM rendelet és a 8/2006 (II. 27.) GKM rendelet előírásainak.
- (d) Az elszámolási mennyiségmérők közül a forgódugattyús és a turbinás gázmérőkre a jelen Szabályzat V. számú mellékletében felsorolt előírásokat kell alkalmazni. A lemezes (membrános) gázmérőknél az MKEH HE 2-2000. számú előírásait kell figyelembe venni.
- (e) A földgázelosztó köteles a kapacitásdíjas felhasználó 100 m³/óra vagy az a feletti kapacitásigény esetén gázmérőjét, vagy gázmérőit a jelen Szabályzat előírásainak megfelelő adatátviteli berendezéssel ellátni.
- (f) Amennyiben adott felhasználó fogyasztási szokásai alapján a profilba sorolás nem, vagy indokolatlan mértékű hibával tehető meg, a földgázelosztó és a

felhasználót ellátó földgázkereskedő közös megállapodásával a felhasználó profil alapú fogyasztásának meghatározásánál igazoltan pontosabb eljárás alkalmazható.

- (g) Az alapidíjas felhasználók nem kötelezettek, de rendelkezhetnek az (e) pont alatti mérő rendszerrel. Amennyiben a felhasználó nem rendelkezik az (e) pont alatti mérő rendszerrel, annak napi fogyasztását az egységes, országos, fogyasztási profil alapú elszámolási rendszer segítségével kell megállapítani.
- (h) A profil alapú elszámolási rendszer részletes szabályait és eljárásrendjét a jelen Szabályzat 6.8.3 fejezete és IV. számú melléklete tartalmazza.
- (i) Amennyiben az (e) pont szerinti előírásoknak a földgázelosztó nem, vagy csak részben tud eleget tenni, akkor köteles a mérési adatok helyszíni leolvasásáról vagy leolvastatásáról napi gyakorisággal gondoskodni.

6.8.3. A felhasználók fogyasztási profilba sorolása

- (a) A felhasználók fogyasztói profilba sorolása, nyilvántartása és a nyilvántartás rendszeres éves karbantartása a földgázelosztó feladata és kötelezettsége.
- (b) A földgázelosztó köteles az egyetemes szolgáltató részére minden év január 30-ig megadni az elosztóvezetékéről vételező már bekötött és az év közben várhatóan bekötésre kerülő egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók számát és fogyasztását profilcsoportonkénti bontásban.
- (c) A teljes körű profilba sorolás elmaradása miatt felmerülő többletköltségek a földgázelosztót terhelik.
- (d) A felhasználói profilokat az alapidíjas, a 6.8.2 (e) pont szerinti mérővel nem rendelkező felhasználókhoz tartozó mérőhelyekre kell megállapítani. Az ilyen felhasználókat, illetve a mérési pontokat (POD) profilos felhasználói körbe tartozónak kell tekinteni.
- (e) Amennyiben egy kapacitásdíjas felhasználó mérő helye átmenetileg nem rendelkezik a 6.8.2 (e) pont szerinti mérő rendszerrel meghibásodás vagy üzemzavar idejére, az ilyen felhasználók érintett mérési pontjaira a földgázelosztó a nominálás arányában allokálja az érintett napok fogyasztását, amelynek időtartama max. 3 munkanap.
- (f) Amennyiben egy kapacitásdíjas felhasználó mérő helye átmenetileg nem rendelkezik hiteles mérőrendszerrel akkor az előző (f) pont lép hatályba. Az ebből keletkező károkért a földgázelosztó kártérítési kötelezettséggel tartozik a rendszerhasználók felé.
- (g) A mérővel nem rendelkező, átalánydíjas felhasználókra külön profilbesorolás nem történik, elszámolásuk (nominálásuk, allokálásuk) a Hivatal elnökének rendelete szerint a havi mennyiségek nap arányos megosztásával történik.
- (h) Az előre fizető mérővel rendelkező felhasználók elszámolására is a profilos felhasználókra vonatkozó szabályok érvényesek.
- (i) Az „Ügyfélszolgálati kérdőívet” az egyetemes szolgáltatónak/földgázkereskedőnek kell eljuttatnia a felhasználóhoz, majd kitöltés után a földgázelosztóhoz.
- (j) A földgázelosztó a kitöltött kérdőív figyelembevételével a IV. számú melléklet 4.A és 4.B melléklet szerinti „döntési fa” alapján besorolja a mérőhelyet a fogyasztási jellegének megfelelő fogyasztási profilba.
- (k) Amennyiben a felhasználó a Profilba sorolási kérdőívet nem töltötte ki, a földgázelosztó – a felhasználót ellátó földgázkereskedő tájékoztatása mellett –

jogosult a mérőhely korábbi fogyasztási szokása alapján fogyasztási profilba sorolni a mérőhelyet. Az ebből adódó esetleges kockázatokért a földgázelosztó nem felelős.

- (l) A profilbesorolás megváltoztatását a felhasználót ellátó földgázkereskedő kezdeményezheti a földgázelosztónál. A földgázelosztó nem tagadhatja meg a felhasználó átsorolását, amennyiben azt a földgázkereskedő által benyújtott, kitöltött Ügyfélszolgálati kérdőívben foglalt adatok a „döntési fa” alapján indokolják.
- (m) A felhasználó profilbesorolásának megváltoztatása az Ügyfélszolgálati kérdőív beérkezését követő felhasználói hely sikeres gázmérő leolvasásának napjával történhet meg.
- (n) A profilos felhasználókra vonatkozó profilműködés megállapításának részletes szabályait a IV. számú melléklet tartalmazza.

6.8.4. Mérési infrastruktúra a földgáztároló rendszeren

- (a) A földgáztároló engedélyes köteles a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel a földgáz átadási-átvételi ponton történő (vagy arra vonatkoztatott) elszámolási méréséről és a mért adatok másik fél számára történő átadásáról megállapodni, amely megállapodást a felek között létrejött együttműködési megállapodásban kell rögzíteni.
- (b) A méréseknek biztosítani kell az átadott-átvett földgáz mennyiségének és minőségének pontos meghatározását.
- (c) A földgáz minőségére vonatkozó ellenőrző méréseket úgy kell a rendszerüzemeltetők között felosztani, hogy a 4.2.1. (a) pontjában előírt minőségű földgáz paramétereinek megfelelő ellenőrzése minden átadási-átvételi ponton biztosított legyen. A mérés gyakoriságát a mérést végző rendszerüzemeltető határozza meg az MSZ 10715 alapján. A méréstől azon paraméterek esetében – az átadó-átvevő felek külön megállapodás alapján - el lehet tekinteni, ahol a visszavezethetőség biztosított, azaz a paraméterek megváltozása a földgázszállítás vagy a földgáztárolás során nem következhet be.
- (d) A földgáztároló engedélyes által a földgáz be- és kitárolása során végzett mennyiség és minőség mérések során – ha azok elszámolási mérésnek, vagy a földgáz minőségét igazoló méréseknek minősülnek – ugyanazon feltételeknek kell megfelelniük, mint a jelen Szabályzat szerint a szállítási rendszerüzemeltető által a földgázszállító vezetéseken alkalmazott mennyiségi és minőségi méréseknek.
- (e) A betárolási időszakban a földgázszállító rendszer kiadási pontjain a 4.2.1. (a) pont által előírt minőségű földgáz jellemzőinek méréséről a szállítási rendszerüzemeltető köteles gondoskodni, és a mérési eredményeket a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek, illetve a kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználóknak a napi adatszolgáltatás keretében átadni. A (c) pontban leírtak alapján a rendszerüzemeltetők az együttműködési megállapodásban ettől eltérően is rendelkezhetnek.
- (f) A kitárolási időszakban a földgázszállító rendszer betáplálási pontjain a 4.2.1. (a) pont által előírt minőségű földgáz jellemzőinek méréséről a földgáztároló engedélyes köteles gondoskodni, és a mérési eredményeket a csatlakozó szállítási rendszerüzemeltetőnek az együttműködési megállapodásban rögzített gyakorisággal, a rendszerhasználóknak napi gyakorisággal átadni. A (c) pontban leírtak alapján a rendszerüzemeltetők az együttműködési megállapodásban ettől eltérően is rendelkezhetnek.

- (g) Azokon a földalatti gáztárolói átadás – átvételi pontokon, ahol a termelő közvetlenül adja át a földgáztárolónak betárolásra az általa megtermelt földgázt, az átadott földgáz mennyiségének és minőségének mérése a termelő és a földgáztároló engedélyes között megkötött együttműködési megállapodás alapján történik.

6.9. FÖLDGÁZSZAGOSÍTÁS

- (a) A VHR vonatkozó paragrafusa³⁸ szerint - az abban leírt kivételektől eltekintve- a földgáz szagosítása a szállítási rendszerüzemeltető kötelezettsége. A földgázszállító és földgázelosztó rendszerbe történő közvetlen termelői betáplálás esetén a szagosítást a termelővel kötött szerződés alapján a termelő, annak hiányában a szállítási rendszerüzemeltető végzi.
- (b) A földgázszagosítási szolgáltatást a földgázszállító rendszeren a szállítási rendszerüzemeltető a mindenkori vonatkozó szabványokban és az üzletszabályzatában előírtaknak megfelelően a földgázszállító rendszer kiadási pontjain biztosítja.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a szagosítóanyag beadagolását központi, valamint egyedi szagosító egységekkel végzi.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető a beadagolt szagosító anyag mennyiségét szagosító egységenként ellenőrzi és dokumentálja. A földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszerüzemeltető a szagszintet a saját rendszerén ellenőrzi és dokumentálja az MSZ-09-74.0011 szabványban leírt módon. A földgázelosztó köteles gondoskodni arról, hogy a kapcsolódó földgázelosztói rendszereken a szagszintet ellenőrizték, és arról visszajelzés érkezzen a szállítási rendszerüzemeltető számára.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető szagszint mérésekkel időszakosan ellenőrzi a földgázszállító rendszer központilag szagosított rendszerén kijelölt betáplálási-kiadási pontjain a szagosítás megfelelőségét.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető mennyiségarányos szagosítást végez a téli és a nyári szagosítási normának megfelelően. A téli és nyári szagosítási normát a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata tartalmazza.
- (g) A csatlakozó rendszer fizikai sajátosságaiból adódóan az üzletszabályzatban rögzítettől eltérő szagosító anyag beadagolás mértékét a szállítási rendszerüzemeltető a MER-ben a honlapján publikálja.
- (h) A szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában rögzítettől eltérő beadagolási norma beállítását a szagszint mérések alapján, továbbá a rendszerhasználónak, vagy a Kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek erre vonatkozó külön, műszakilag indokolt kérése, kezdeményezése esetén módosítja.
- (i) A földgáz szagosításáért a rendszerhasználó részére szagosítási díjat kell felszámítani a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatban foglaltaknak megfelelően.
- (j) Abban az esetben, ha az együttműködő földgázrendszeren több szállítási rendszerüzemeltető működik, a szagosítási rendszerüket kötelesek a szállítási rendszerirányító koordinációjával összehangolni.

38 VHR 103 §

- (k) Szagosított gáz földalatti tárolóba történő forgalmazása esetén a kitároláskor alkalmazott rászagosítási normát egyedi mérések alapján kell meghatározni, oly módon, hogy a rászagosítás utáni együttes szagszint feleljen meg az (f) pontban előírtaknak.
- (l) A földgáztermelői átadási ponton az átadandó gáz nyomásának biztosítása, mennyiségi és minőségi mérése a földgáztermelő kötelezettsége a saját költsége terhére.
- (m) A földgázelosztó a szagosító anyag mennyiségének ellenőrzésére saját mérőberendezést üzemeltethet.
- (n) A termelő elosztói részleges szigetüzembe történő betáplálása esetén a szállítási rendszerüzemeltetővel kötött egyedi szagosítási szerződésben rögzített szagosítási norma alapján biztosítja a szagosítási szolgáltatást a földgázelosztó rendszer termelői betáplálási pontján.
- (o) A termelő részleges szigetüzembe történő betáplálása esetén a szállítórendszeri virtuális betáplálási pontra allokált mennyiség alapján számított szagosítási díjat a szállítási rendszerüzemeltetővel számolja el.
- (p) Az elosztói részleges szigetüzemben a szagosítás díjat a szállító rendszer összevont kiadási pontján rendszerhasználati szerződéssel rendelkező rendszerhasználó számára a rendszerhasználati szerződés szerint a szállítási rendszerüzemeltető számolja el a szállítórendszeri virtuális betáplálási ponton a rendszerhasználóra allokált mennyiség alapján.
- (q) A földgázelosztók a szaghatás megfelelőségét ellenőrzik, dokumentálják, és 5 évre archiválják. Nem megfelelő szagszint esetén a földgázelosztó az egyetemes szolgáltató, földgázkereskedő vagy felhasználó értesítésével egy időben értesíti a szállítási rendszerüzemeltetőt vagy a földgáztermelőt a szükséges intézkedések megtétele érdekében.

6.10. TELEMECHANIKAI RENDSZEREK

- (a) A Telemechanikai Rendszer (TM) a földgázszállítási és földgázelosztási technológián elhelyezett távadók, az azok jeleit, jelzéseit kezelő/feldolgozó intelligens terepi berendezések (műszerek), kommunikációs eszközök és szolgáltatások halmaza, valamint az ezek irányítását ellátó SCADA rendszer összessége. A SCADA számítástechnikai eszközök, programok és adatbázisok specifikus feladatok ellátására alkotott együttese.
- (b) Információkinyerés a fenti adatforgalom adatainak lehívását (esetleg tárolását), valamint a telemechanika üzemállapotait megjelenítő helyi jelzéseket jelenti.
- (c) A TM rendszer feladata gyors, egyértelmű, az adott helyzetben szükséges mélységű áttekintést biztosítani a rendszerüzemeltető részére a felügyelt technológia felett, és megadni a rendszerüzemeltető számára a döntésekhez szükséges információkat és beavatkozási lehetőségeket.

6.10.1. A TM rendszerekkel szemben támasztott követelmények

6.10.1.1. Szállítási rendszerüzemeltető távfelügyeleti rendszere

A szállítási rendszerüzemeltetőnek a földgázszállító vezetékrendszeren működő TM rendszerrel és annak folyamatos üzemeltetésére alkalmas személyzettel és technikai háttérrel kell rendelkeznie, amely biztosítja:

- i. a TM hardver és szoftver, valamint az adatátviteli rendszer legalább 99,97%-os rendelkezésre állását;

Számítása a terepi műszerezés és kommunikáció esetén: $(8.760-T)/8.760$, ahol T= a kieső órák száma

A SCADA esetében: T= a kieső órák száma a rendszerfelügyelet szempontjából kritikus fontosságú üzleti funkciók (adatgyűjtés, beavatkozások, adatmegjelenítés) vonatkozásában. Nem befolyásolja a rendelkezésre állást az az üzemmód, amikor a SCADA rendszer tartalék eszközeinek igénybevételével biztosított az üzleti funkciók kiszolgálása.

- ii. a hosszú távú archiválásra kijelölt adatok biztonságos tárolását 5 év időtartamban.

6.10.1.2. Földgázelosztó távfelügyeleti rendszere

A földgázelosztónak a földgázelosztó vezetékrendszeren működő irányítási rendszerrel és annak üzemeltetésére alkalmas személyzettel és technikai háttérrel kell rendelkeznie, amely biztosítja

- i. a napi nominálási és allokálási feladathoz és rendszerüzemeltetéshez szükséges adatok eseti vagy folyamatos rendelkezésre állását;
- ii. a gyűjtött adatok biztonságos tárolását legalább 7 év időtartamban.

6.10.2. Felhasználók távfelügyelete

- (a) A földgázelosztók és a szállítási rendszerüzemeltető kötelesek a kapacitásdíjas felhasználó 100 m³/óra, vagy a feletti kapacitásigényű felhasználó gázmérőjét, vagy gázmérőit távleolvasásra és órai fogyasztási adataik órai gyakoriságú előállítására és továbbítására alkalmas fogyasztásmérővel és adatátviteli berendezéssel ellátni.
- (b) A kapacitásdíjas felhasználónak a kereskedelmi szerződése teljesíthetőségének megfelelő alátámasztása, valamint fogyasztása felügyelhetősége érdekében rendelkeznie kell olyan, az alábbiakban meghatározott távfelügyelő berendezéssel ellátott mérővel, mely által képessé válik a mérési adatokat automatizáltan kezelni és továbbítani a közvetlen kapcsolatban álló szállítási rendszerüzemeltető vagy földgázelosztó felé. A földgázkereskedők, valamint a mérlegkör felelősök felé történő adatszolgáltatásról a feleknek a szerződésben kell megállapodni.
- (c) A földgázelosztók és a szállítási rendszerüzemeltető kötelesek olyan mérési távfelügyeleti rendszert kiépíteni és működtetni, amely alkalmas a rendszerükön lévő, 100 m³/óra, vagy a feletti kapacitásigényű felhasználó adatátviteli berendezései által előállított adatok (a) pont szerinti gyakoriságának megfelelő továbbítására, fogadására és feldolgozására.
- (d) A távfelügyelt mérőberendezésnek képesnek kell lennie órai és napi allokációhoz szükséges adatok szolgáltatására és azok legalább 50 napig történő tárolására.
- (e) A távfelügyelő rendszer olyan vezetékes vagy vezeték nélküli távközlési összeköttetésre épülő eszközrendszer, amelynek alkalmazásával a felhasználó, telephelyi szolgáltató gázmérőjének adatai egy tetszőleges elhelyezkedésű központban, adott sorrendben, önműködően, a kívánt gyakorisággal lekérdezhetők.
- (f) A távfelügyelő berendezés elemei:
 - i. vezetékes, vagy vezeték nélküli távközlési összeköttetésre alkalmas interface (modem);
 - ii. mikroszámítógép;

- iii. gázmérő - mikroszámítógép csatoló (pl.: RS232; RS422).
- (g) A távfelügyelő berendezést eltérő megállapodás hiányában a földgázelosztónak vagy szállítási rendszerüzemeltetőnek kell biztosítani. A távfelügyelő berendezés üzemeltetési költségeiről a felhasználó és a távfelügyelő rendszer tulajdonosa állapodnak meg.
- (h) A távfelügyelő berendezés megbízhatóságát a szállítási rendszerüzemeltető vagy földgázelosztó ellenőrizheti.
- (i) A távfelügyelt berendezés olyan szabvány szerinti gázmérő berendezés, amely rendelkezik szabvány szerinti kommunikációs kimenettel (pl. RS232).

6.10.2.1. Felhasználói távfelügyeleti rendszerrel szemben támasztott követelmények

- (a) A földgázelosztó a távfelügyeleti rendszer üzembiztonságát a gáznapi mennyiségi adatok rendelkezésre állására vonatkozó mutatószám meghatározásával jellemzik.
- (b) A rendelkezésre állás azt mutatja meg, hogy a földgázelosztó felhasználói távfelügyeleti rendszerében működő összes adatküldő és -fogadó eszközállományt alapul véve a vizsgálatot megelőző időszakban milyen arányban álltak rendelkezésre megfelelő időben a mért napi mennyiségi adatok.
- (c) A földgázelosztók a földgázelosztó rendszeren működő felhasználói távfelügyeleti rendszerek rendelkezésre állási mutatószámát 97.0%-ban kötelesek biztosítani.
 - i. Számítása: $(365 \cdot Z - T) / 365 \cdot Z$, ahol
 - T= a kieső napok számával („Kieső nap”: Minden olyan gáznapi, amelyen legalább 1 óra adatkiesés történt.)
 - Z= a távadatátviteli eszközök számával egyezik meg.
- (d) Amennyiben a felhasználói távfelügyeleti rendszer valamely telepített eleme hibásodik meg oly módon, hogy a távfelügyelt mérőberendezésből nem lehet a tárolt adatokat kiolvasni, illetve hibás tárolt adatokat lehet kiolvasni, jelen Szabályzat 15.4.10. „Hibás mérések rendezése” fejezetében leírtakat kell alkalmazni.
- (e) A földgázelosztóra vonatkozó, (c) pont szerinti éves rendelkezésre állási mutatószámokat minden gázév elején a földgázelosztók aktualizálják és a rendszerhasználók számára hozzáférhetővé teszik.

6.11. ADATFORGALMI ÉS INFORMÁCIÓS RENDSZER KIALAKÍTÁSI ÉS ÜZEMELTETÉSI KÖVETELMÉNYEI

6.11.1. Együttműködő földgázrendszer informatikai rendszereire vonatkozó előírások

6.11.1.1. A szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformja

6.11.1.1.1. Az Informatikai Platform kialakítása

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető köteles olyan – a rendszerhasználók, a rendszerüzemeltetők és a Hivatal által is hozzáférhető – Informatikai Platformot

létrehozni, és azt működtetni, amely lehetővé teszi a GET vonatkozó pontjában³⁹ foglaltak alapján földgázszállítási tevékenységéhez szükséges információk befogadását, illetve ezen információknak és eredményeknek rendezett, átlátható, jogosultság alapon hozzáférhető módon történő megjelenítését.

- (b) Az Informatikai Platformhoz rendelt a szállítási rendszerüzemeltető egy internetes honlapot is üzemeltet, amelyen a rendszerhasználók, a rendszerüzemeltetők és a Hivatal számára releváns és publikus információkat tesz közzé mindenki számára elérhetően.
 - (c) Az Informatikai Platform elsődleges feladata a földgázszállító rendszer használatával kapcsolatos napi adatforgalom lebonyolítása a szállítási rendszerüzemeltető és a rendszerhasználók, illetve a kapcsolódó rendszereket üzemeltető engedélyesek között.
 - (d) Az Informatikai Platform olyan alkalmazásrendszer, a hozzátartozó adatbázis kezelőkkel, amely a vonatkozó jogszabályok által előre definiált szabályok alapján képes más rendszerekkel szabványos kétirányú adatkapcsolatot létesíteni. Az Informatikai Platformot az együttműködő földgázrendszert üzemeltető engedélyesek, rendszerhasználók és a Hivatal megállapodás alapján használhatják.
 - (e) A szállítási rendszerüzemeltető és a rendszerhasználók közötti elsődleges operatív kommunikáció az Informatikai Platformon történik. Az egyes kommunikációkat joghatályosan csak az Informatikai Platformon lehet megtenni. A Platform vagy annak valamely szolgáltatásának rendelkezésre állási hibája vagy a rendszerhasználó informatikai rendszerének 2 órát meghaladó hibája esetén, ha az érintett adatcsere üzleti határidején belül a normál üzemmenet nem állítható helyre, akkor az üzleti folyamatok működtetése kerülő eljárások alkalmazásával történhet meg. A szállítási rendszerüzemeltető az alábbi eljárások közül választ, melyek egyenértékűek az IP-n elvégezhető adatszolgáltatással:
 - i. az IP-n rendelkezésre álló alternatív adatmegadási mód (pl. interaktív felület, SOAP interfész, állomány feltöltés)
 - ii. adatfeltöltés forrásának eljuttatása elektronikus levél (e-mail) mellékleteként az üzleti folyamathoz alapértelmezetten definiált tartalmi és formai szabályok megtartásával, közvetlenül feldolgozható (betölthető) formában
 - iii. azon esetekben, amikor az i. pont nem használható (és az adatok száma nem haladja meg a 100 tételt) úgy telefax
- Kerülő eljárások hiányában - eseti adatcsere vonatkozásában - a kommunikáció papír alapú, hivatalos levél formájában is történhet, amennyiben erről a szállítási rendszerüzemeltető az érintetteket előzetesen írásban tájékoztatta. A tájékoztatás ki kell, hogy térjen az adatszolgáltatás tárgyára és a kerülő eljárás alkalmazásának várható időtartamára.
- (f) Amennyiben az Informatikai Platform nem elérhető, a rendszerhasználó - saját informatikai rendszerének ellenőrzését követően - köteles erről a szállítási rendszerüzemeltetőt telefonon értesíteni.
 - (g) Az Informatikai Platform használati szabályainak definiálása és publikálása a szállítási rendszerüzemeltető feladata. A használati szabályokat a szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platform használatának szabályait dokumentáló megállapodásban teszi közzé.

39 GET 10.§

- (h) A földgázelosztók és földgáztároló engedélyesek olyan informatikai rendszert kötelesek működtetni, amely alkalmas a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján biztosított adatok feldolgozására és adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítésére.
- (i) A szállítási rendszerüzemeltető köteles a rendszerüzemeltető engedélyesek részére igény esetén az összekapcsoláshoz szükséges műszaki adatokat megadni.
- (j) Az Informatikai Platform fejlesztését, üzemeltetését és felügyeletét a szállítási rendszerüzemeltető végzi.
- (k) A szállítási rendszerüzemeltető köteles 24 órán belül figyelmeztető jelzést küldeni az Informatikai Platformhoz csatlakozó hozzáférésre jogosultaknak és kapcsolódó rendszerüzemeltetőknek, amennyiben az Informatikai Platformon a jogosultságaik szerinti korábban közzétett adataik felülírásra kerültek.
- (l) A szállítási rendszerüzemeltető köteles a platformra beküldött és azon keletkezett adatokat legalább 7 gázéven keresztül megőrizni, az azokhoz szabályozott formában történő hozzáférést a Hivatal részére szükség szerint biztosítani.
- (m) A szállítási rendszerüzemeltető köteles az
 - i. Informatikai Platformhoz történő hozzáférésben;
 - ii. az elérhető adatszolgáltatások formai és tartalmi elemeiben tervezett változtatásokról az életbe lépésüket megelőzően 15 nappal a honlapján és elektronikus levél formájában tájékoztatni a rendszerhasználókat és a Hivatalt.

6.11.1.1.2. Kialakítási követelmények

- (a) Az Informatikai Platform használatára vonatkozó megállapodással rendelkező partnerek (rendszerhasználók, kapcsolódó rendszerüzemeltetők és a Hivatal) által elérhető szolgáltatások:
 - i. nominálások / újránominálások fogadása és ellenőrzése;
 - ii. nominálások visszautasítása / visszaigazolása;
 - iii. allokációs adatközlések bonyolítása;
 - iv. napi operatív adatok közzététele gáznapot követően;
 - v. kapacitás igénylése, módosítása.
- A felsorolt szolgáltatások elérése minden esetben jogosultságfüggő.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető honlapján valamennyi partner számára elérhető információk:
 - i. korlátozásra vonatkozó információk;
 - ii. éves leállási ütemterv;
 - iii. napi kiegyensúlyozó gázár;
 - iv. a földgázszállítási szabad kapacitás meghatározásának módszertana;
 - v. betáplálási-kiadási pontokra vonatkozó műszaki információ, technikai (műszaki)-, lekötött- és szabad kapacitások;
 - vi. a hazai gázpiac kínálati és keresleti viszonyait jellemző információk: az együttműködő földgázrendszer egészére összesített nominálások, a szállítási rendszerüzemeltető által a hazai gázfogyasztás gáznapra

vonatkozó előrejelzése, valamint a rendszerbe ténylegesen belépő és az onnan kilépő összesített gázmennyiségek;

- vii. szállítási rendszerüzemeltető közleményei;
 - viii. szabályzatok, formanyomtatványok;
 - ix. kapacitás visszaadással kapcsolatos adatok;
 - x. Minőség Elszámolási Rend.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformnak a jogszabályok változásából eredő fejlesztési feladatait a Hivatallal egyeztetett tartalommal és határidők szerint végzi el.

6.11.1.1.3. Üzemeltetési követelmények

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető köteles az Informatikai Platform üzemeltetése során biztosítani a birtokába jutott, nem közcélú adatok bizalmas kezelését és a szerződő partnerek felé történő folyamatos, egységes szintű, szelektív hozzáférést.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető a kor műszaki színvonalának megfelelő legmagasabb szintű védelmi rendszert alkalmaz.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltetőnek diszkriminációmentes hozzáférést kell biztosítani minden szerződő partnere részére. A partnerek számára az elérhető szolgáltatások körét a megkötött rendszerhasználati szerződés vagy megállapodás alapján a szállítási rendszerüzemeltető állítja be.
- (d) Amennyiben egy szerződő partner az Informatikai Platformmal való kapcsolata során annak működését veszélyezteti, megsérti a kölcsönösen elfogadott üzemeltetési szabályokat, akkor a szállítási rendszerüzemeltető a hozzáférést letilthatja. A hozzáférés letiltás, kizárás ideje alatt az IP felhasználó az Informatikai Platform semmilyen jogosultság alapú szolgáltatását, felületét nem éri el.
- (e) A működést veszélyeztető tényezők:
- i. minden olyan művelet, amely más partner adatainak manipulálására vagy megszerzésére irányul,
 - ii. az Informatikai Platform túlterhelését okozó eljárások futtatása függetlenül a szándékosság fennállásától,
 - iii. Az Informatikai Platform működését és/vagy integritását veszélyeztető támadás, függetlenül a véletlen (vírus) vagy szándékos okoktól.
- (f) Eljárásrend a veszélyeztető cselekmények megszüntetése érdekében:
- i. A veszélyeztető cselekmény tényének a felfedezését követően a szállítási rendszerüzemeltető megvizsgálja a hatásokat, és annak megfelelően dönt az Informatikai Platform működését érintő változtatásokról, amelyekkel a normál működés visszaállítható, vagy a jogosulatlan hozzáférés, adatelérés megszüntethető, az érintett IP felhasználók értesítésével együtt.
 - ii. Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető a saját eszközeivel nem tudja a szolgáltatást visszaállítani, akkor az üzemeltetési szabályokat megszegő, vagy illetéktelenül csatlakozó IP felhasználókat kizárja az Informatikai Platform hozzáféréseiből, melyről a szállítási rendszerüzemeltető értesítést küld.
 - iii. A kizárt IP felhasználók részére a kérdéses probléma megszüntetése esetén a szállítási rendszerüzemeltető ismét engedélyezi a hozzáférést.

- iv. Amennyiben az IP felhasználók esetén felmerül a szándékos támadás esete, vagy az incidens az IP felhasználó által is ismeretlen okokból áll fenn, a szállítási rendszerüzemeltető a Hivatal és a nyomozó hatóságok értesítése után, mindaddig fenntartja az IP felhasználó tiltását, míg azt szükségesnek látja.
 - v. Az Informatikai Platformot érő külső támadások esetén (ismeretlen elkövetők) a szállítási rendszerüzemeltető az általános jogi gyakorlatnak megfelelően jár el.
- (g) Kiegészítő műszaki megoldás az Informatikai Platform hozzáféréseiből kizárt IP felhasználók számára:
- i. A hozzáféréstől eltiltott IP felhasználóknak a szállítási rendszerüzemeltetővel az Informatikai Platformhoz való hozzáférési megállapodásban rögzített módon kell kommunikálniuk e-mailben annak érdekében, hogy a szállítási rendszerüzemeltető az IP felhasználói adatait az IP felhasználó nevében rögzítse az Informatikai Platformon, illetve az IP felhasználó számára eljuttassa a keletkező adatokat.
 - ii. Szándékos károkozás, vagy egyéb incidens esetén a felügyeleti szervek döntése alapján kaphat csak a kizárt IP felhasználó újra hozzáférést az Informatikai Platformhoz.

6.11.1.1.4. Csatlakozási feltételek

- (a) Az Informatikai Platformot a kapcsolódó rendszerüzemeltetők, a Hivatal és a rendszerhasználók vehetik igénybe.
- (b) Az Informatikai Platformhoz való csatlakozási igényt a szállítási rendszerüzemeltetőhöz kell benyújtani.
- (c) Az Informatikai Platformhoz való csatlakozásra – adatküldés, adatfogadás vonatkozásában - az (e) pontban meghatározott technikai feltételek rendelkezésre állása esetén van mód.
- (d) Az Informatikai Platformhoz való csatlakozás részletes technikai feltételeit a szállítási rendszerüzemeltető a honlapján köteles publikálni.
- (e) Az együttműködő földgázrendszert üzemeltető engedélyeseknek és a csatlakozásra jogosultaknak a kapcsolódást lehetővé tevő olyan infrastruktúrával kell rendelkezniük, amely alkalmazásával képesek az Informatikai Platformhoz való csatlakozásra. A vonatkozó minimum konfiguráció és paraméterek, valamint szükséges feltételek az alábbiak:
 - i. az ajánlott internet böngésző futtatására alkalmas számítástechnikai eszköz;
 - ii. MS Windows XP/7 operációs rendszer, vagy azt követő verzió;
 - iii. MS Office 2003 alkalmazás;
 - iv. IE 7.0 Explorer;
 - v. Internet hozzáférés (megfelelő sávszélességgel);
 - vi. Független külső hitelesített digitális tanúsítvány szolgáltató által kiállított, személy azonosítására (authenticáció) alkalmas, megfelelő tartalmi elemekkel rendelkező - digitális tanúsítvány, melynek importálását a saját rendszerébe a csatlakozásra jogosult, míg az Informatikai Platformba a szállítási rendszerüzemeltető végzi el.

- (f) Az Informatikai Platformhoz való csatlakozásról, a Platform használatáról a csatlakozásra jogosultak és a szállítási rendszerüzemeltető megállapodást kötnék.

6.11.1.1.5. Informatikai rendszerek közötti kommunikáció előírásai

Szerver – szerver kommunikáció a szállítási rendszerüzemeltető és a gázpiaci partnerek között

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető informatikai platformjához történő hozzáférést és adatcsere vonatkozásában nemzetközi szabványokra és ajánlásokra (EASEE-GAS, ENTSO-G) épülő műszaki megoldásokat dolgoz ki, és tesz hozzáférhetővé saját nyilvános honlapján.
- (b) A kommunikáció során az érintett partnereknek a kommunikációs szabályoknak megfelelően kell adatcserét végezni.
- (c) A tranzakciók kapcsán használt adatok egységes saját kódrendszer támogatásával kerülnek lekezelésre. Az azonosítók kialakítása és karbantartása a szállítási rendszerirányító feladata.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető informatikai rendszerének, valamint az egymással kommunikáló informatikai rendszereknek az alábbi elvárásoknak kell megfelelniük:
- i. zárt, hitelesített, HTTPS protokollon kell alapulnia;
 - ii. ügynevezett web service-en keresztül kell megvalósítani, SOAP interface-en keresztül, amely során a kommunikációban résztvevő két fél XML formátumú adatcsomagokkal azonosítja a kérés és a válaszüzeneteket.
- (e) A kommunikáció során küldött és fogadott valamennyi üzenetre igaz, hogy egy üzenet minden esetben akkor, és csak akkor minősül érvényesnek, ha a (b) pontban specifikált kommunikációs sémában rögzített formai és tartalmi követelményeknek eleget tesz. (Amennyiben tehát egy üzenet nem felel meg a formai és tartalmi követelményeknek, a fogadó visszautasítja azt.)

EIC – kód kibocsátói szerepkör

- (a) A hazai földgázpiacon a szállítási rendszerirányító rendelkezik az ENTSO-E szervezettől kód kibocsátói jogosítvánnyal, amely birtokában egy egységes, a szabályozott földgázpiac minden szereplőjére kiterjedő iparági kommunikációs sémát és kódrendszert üzemeltet.
- (b) A kódrendszer az ENTSO-E mindenkor aktuális kódkezelési szabályainak megfelelően és azzal szinkronban kerül üzemeltetésre, terjedelme kizárólag az ott meghatározott fogalmakra értelmezendő.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető informatikai rendszert üzemeltet, mely gondoskodik a kódigénylés, módosítás és megszüntetés feladatainak szabályozott formában történő megvalósításáról, valamint az adatok helyben történő tárolásáról, valamint ENTSO-E CIO felé jóváhagyásra történő átadásáról.

6.11.1.1.6. Kódrendszer előírások

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető által, mint ENTSO-G tag által kialakítandó kommunikációs séma során az alkalmazandó kódrendszerrel szembeni elvárások:
- i. A szállítási rendszerüzemeltető az EIC kódok nyilvántartása során köteles betartani az Adatvédelmi törvény rendelkezéseit, ezzel összhangban:

- csak olyan kísérő adatot tárolhat az egyes kiadott EIC kódokhoz kapcsolódóan, amelyek az adott kód használatához feltétlenül szükséges, a végfelhasználói anonimitás megőrzése mellett,
 - köteles kidolgozni egy, a kódrendszert kezelő informatikai rendszerhez való szabályozott formában történő hozzáférés metodikáját rögzítő eljárási rendet.
- ii. Az alkalmazott EIC kódokban elfogadott karakterek: 0..9, A..Z, valamint a '-' karakter.
 - iii. A hazai földgázrendszerhez hozzáférő rendszerhasználók egy EIC kóddal rendelkezhetnek, amelyet a LIO ad ki. Kód igénylése esetén az igénylő köteles nyilatkozni arról, hogy 'X' típusú EIC kódot más LIO-tól nem igényelt.

6.11.1.1.7. Elosztói infrastruktúra (PoD - Point of Delivery) kódtartomány kibocsátás

- (a) A POD a magyarországi gázipari szereplők által használt kód, mely formai jegyeiben az EIC – kódhoz hasonló – de azzal nem azonos, szegmentált kód.
- (b) A POD kezelés alapelve, hogy a felhasználható kódintervallumot a szállítási rendszerüzemeltető jelöli ki és publikálja, míg az elemi kiosztásáért és karbantartásáért és annak integritása megőrzéséért a kódigénylő gázipari partner felelős.
- (c) A POD kód intervallumok a szállítási rendszerüzemeltető honlapján az erre a célra kialakított felületen megtekinthetők.
- (d) A kód kötelező formai elemeit a VII. sz. melléklet 3. pontja tartalmazza.

6.12. BETÁPLÁLÁSI VAGY KIADÁSI PONTOK ÖSSZEVONÁSA

6.12.1. Betáplálási pontok összevonása a földgázszállító rendszeren

- (a) A földgáztárolói betáplálási pontok összevonását a földgázszállító rendszer pontjain a földgáztároló engedélyes kezdeményezheti az alábbi feltételekkel:
 - i. Az összevonandó betáplálási pontok ugyanannak a földgáztároló engedélyesnek a tulajdonába kell, hogy tartozzanak.
 - ii. Az egybefüggő földgázszállító rendszerre kapcsolódjanak a földgáztárolói betáplálási pontok.
 - iii. A földgáztároló engedélyes az összevonásban szereplő betáplálási pontok mindegyikére, külön-külön bontásban köteles megadni az éves/napi/órás rendelkezésre álló és tervezett kapacitásokat, annak érdekében, hogy a szállítási rendszerüzemeltető el tudja végezni betáplálási pontok és a rendszer hidraulikai vizsgálatát.
 - iv. Az egyes fizikai betáplálási pontokon azonos gázcsoportú földgáz táplálható be.
- (b) Az összevont betáplálási pont kapacitása az összevonásra került betáplálási pontok kapacitásának MJ/óra és MJ/nap mértékegységben képzett összege.
- (c) A bejelentett és a feltételeknek megfelelő igény elfogadását a szállítási rendszerüzemeltetőnek 30 munkanapon belül kell visszaigazolni.
- (d) A felmerülő betáplálási pontok összevonásának hatályba lépési időpontja az összevonás tényének visszaigazolását követő gázév kezdete.

- (e) A visszaigazolt összevonás mindaddig érvényben marad, amíg a szállítási rendszerüzemeltető vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető annak indokolt módosítását nem kezdeményezi.
- (f) A betáplálási pontok összevonása esetén a rendszerhasználónak az alábbi szabályokat kell alkalmazni:
- i. Az összevont betáplálási pontra kell kapacitást lekötöni.
 - ii. A kapacitáslekötéseknek MJ/óra és MJ/nap kapacitásértékekben meg kell egyeznie a szállítási rendszerüzemeltető és kapcsolódó rendszeren összevont betáplálási pontonként és rendszerhasználónként.
 - iii. Az összevont betáplálási pontra kell nominálni.
- (g) A betáplálási pontok összevonása esetén a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek az alábbi szabályokat kell alkalmaznia:
- i. Az összevont betáplálási pont egyes hálózati pontjain igénybe vehető technikai kapacitás nem lehet nagyobb
 - a betáplálási pont maximális kapacitásánál, vagy
 - a földgáztermelő által az aktuális gázévre megadott maximális betáplálási kapacitásánál, vagy
 - a földgáztároló által az aktuális gázévre megadott maximális betáplálási kapacitásánál.

Azon betáplálási pontok esetén, amikor a földgáztermelő keverőgázt igényel a földgázszállító rendszerről minőségjavítás céljából és a szállítási rendszerüzemeltető azt megszakítható kapacitásként biztosítja, a keverőgáz kapacitását figyelembe kell venni a betáplálási pont technikai kapacitásának meghatározásánál.
 - ii. Az összevonásra hivatkozva technológiai átalakítások nem kezdeményezhetők a földgázszállító rendszeren.
 - iii. Az összevonásban szereplő betáplálási pontok leállítását, indítását, jelentős üzemmenet változását a kapcsolódó rendszerüzemeltetők operatívan egyeztetik.
 - iv. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a gáznap előtti nominálást, illetve a gáznapon történő újranominálást követően, egy órán belül felosztja a nominált igényeket az összevont betáplálási pontban szereplő betáplálási pontokra, és megküldi a szállítási rendszerüzemeltető részére.
 - v. A szállítási rendszerüzemeltető ezt követően két órán belül operatív egyeztetést kezdeményez az üzemmenetről, a felosztás szükség szerinti megváltoztatásáról. Amennyiben ezt nem teszi, a kapcsolódó rendszerüzemeltető felosztása elfogadásra került.
 - vi. A szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformon minden gáznap után 10:00-ig publikálja az összevonásban szereplő betáplálási pontokon átadott hőmennyiség adatokat külön-külön.
 - vii. A kapcsolódó rendszerüzemeltető az összevont betáplálási pontok gáznaponkénti összegzett mennyiségét allokálja fel az egyes rendszerhasználókra.
 - viii. Az összevont pontok napi energiamennyiségét az összevonásban szereplő betáplálási pontok energiamennyiségeinek összegzésével a szállítási rendszerüzemeltető képi. Az összevont pontok napi energiamennyiségét a csatlakozó rendszer üzemeltetője által a térfogatra tett allokáció arányában a szállítási rendszerüzemeltető felosztja az egyes rendszerhasználókra. A

napi minőségi és összetétel adatoknak az összevont pontok mennyiségarányos súlyozott átlagértékeit kell tekinteni.

- ix. Ha az összevont betáplálási pont tekintetében fejlesztési igény jelentkezik, akkor a fejlesztés helyének és mértékének meghatározása a kapcsolódó rendszerüzemeltetők feladata. A kapcsolódó rendszerüzemeltető megadja a betáplálási pontokra a fejlesztési igényeit, majd a szállítási rendszerüzemeltető ezután elvégzi a földgázszállítási feladat hidraulikai és gazdasági szempontból történő vizsgálatát és a VHR-ben meghatározott határidőre⁴⁰ nyilatkozik a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek a földgázszállító rendszer kapacitásának hosszú távú rendelkezésre állásáról.

6.12.2. Földgázszállító vezetéki kiadási pontok összevonása a földgázszállító rendszeren

- (a) Kiadási pontok kapacitáslekötési szempontból történő összevonását a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek kell kezdeményeznie a szállítási rendszerüzemeltető felé.
- (b) Az összevont kiadási pont kapacitása az összevonásra került kiadási pontok kapacitásának MJ/óra és MJ/nap mértékegységben képzett összege.
- (c) A kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek rendszerleírással kell az igényét alátámasztania, figyelembe véve a várható üzemviszonyokat.
- (d) A bejelentett és a feltételeknek megfelelő igény elfogadását a szállítási rendszerüzemeltetőnek 30 munkanapon belül kell visszaigazolni.
- (e) A felmerülő kiadási pontok összevonásának hatályba lépési időpontja az összevonás visszaigazolásában megjelölt gázhónap első napja.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszer összevont kiadási pontjára benyújtott kapacitásigényeket átadja a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek, aki azt köteles, az összevonásban szereplő kiadási pontokra külön-külön megbontani éves/napi/órás kapacitás értékekre.
- (g) A visszaigazolt összevonás mindaddig érvényben marad, amíg a szállítási rendszerüzemeltető vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető annak indokolt módosítását nem kezdeményezi.
- (h) A kapacitáslekötési szempontból történő összevonás típusok az alábbiak:
- i. I. típusú összevonás az alábbi feltételek egyidejű teljesülése mellett kezdeményezhető:
 - Az összevonandó kiadási pontok ugyanannak a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek az összefüggő földgázelosztó rendszeréhez kapcsolódnak, és ugyanazon bekerített területen helyezkednek el.
 - ii. II. típusú összevonás az alábbi feltételek egyidejű teljesülése mellett kezdeményezhető:
 - Az összevonandó kiadási pontok ugyanannak a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek az összefüggő földgázelosztó rendszeréhez kapcsolódnak, és különböző, nem ugyanazon bekerített területen helyezkednek el.
- (i) A kiadási pontok I. és II. típusú összevonása esetén a rendszerhasználókra az alábbi szabályokat kell alkalmazni:

40 VHR 65. §

- i. Az összevont kiadási pontra kell kapacitást lekötöni.
 - ii. A kapacitáslekötéseknek MJ/óra és MJ/nap kapacitásértékekben meg kell egyezniük a földgázszállító rendszer kiadási és a földgázelosztó rendszer betáplálási pontján összevont kiadási pontonként és rendszerhasználónként.
 - iii. Az összevont kiadási pontra kell nominálni.
- (j) A kiadási pontok I. és II. típusú összevonása esetén az alábbi szabályokat kell alkalmazni:
- i. Az összevont kiadási pont egyes hálózati pontjainak technikai kapacitása nem lehet nagyobb az adott hálózati pont maximális kapacitásánál. A szállítási rendszerüzemeltető a technikai kapacitást az aktuális gázévre várható hidraulikai viszonyok alapján határozza meg.
 - ii. Az összevonásra hivatkozva technológiai átalakításokat nem lehet kezdeményezni a földgázszállító rendszeren.
 - iii. Az összevonásban szereplő kiadási pontok leállítását, indítását, jelentős üzemmenet változását a kapcsolódó rendszerüzemeltetők operatívan egyeztetik.
 - iv. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a gáznap előtti nominálást, illetve a gáznapon történő újranominálást követően, - egy órán belül felosztja a nominált igényeket az összevont kiadási pontban szereplő kiadási pontokra, és megküldi a szállítási rendszerüzemeltető részére.
 - v. A szállítási rendszerüzemeltető ezt követően két órán belül operatív egyeztetést kezdeményez az üzemmenetről, a felosztás szükség szerinti megváltoztatásáról. Amennyiben ezt nem teszi, a kapcsolódó rendszerüzemeltető felosztása elfogadásra került.
 - vi. A kapacitás túllépésre vonatkozó adatszolgáltatást a kapcsolódó rendszerüzemeltető az összevont kiadási pontra kell megadja.
 - vii. A szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformon minden gáznap után 10:00-ig publikálja az összevonásban szereplő kiadási pontokon átadott hőmennyiség adatokat külön-külön.
 - viii. A kapcsolódó rendszerüzemeltető az összevont kiadási pontok gáznaponkénti összegzett mennyiségét allokálja fel az egyes rendszerhasználókra.
 - ix. Az összevont átadók napi energiamennyiségét az összevonásban szereplő kiadási pontok energiamennyiségeinek összegzésével a szállítási rendszerüzemeltető képzzi. Az összevont átadók napi energiamennyiségét a csatlakozó rendszer üzemeltetője által a térfogatra tett allokáció arányában a szállítási rendszerüzemeltető felosztja az egyes rendszerhasználókra. A napi minőségi és összetétel adatoknak az összevont átadó mennyiségarányos súlyozott átlagértékeit kell tekinteni.
 - x. Ha az összevont kiadási pont tekintetében fejlesztési igény jelentkezik, akkor a fejlesztés helyének és mértékének meghatározása a kapcsolódó rendszerüzemeltetők feladata. A kapcsolódó rendszerüzemeltető megadja a kiadási pontokra a fejlesztési igényt, majd a szállítási rendszerüzemeltető elvégzi a szállítási feladat hidraulikai és gazdasági szempontból történő vizsgálatát 30 munkanapon belül, és nyilatkozik a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek a kapacitások hosszú távú rendelkezésre állásáról. Ha az összevonásnál fejlesztési igény jelentkezik, akkor a Hivatal a fejlesztésről a működési engedély módosítására irányuló eljárás keretében dönt.

6.12.3. Napi fűtőérték meghatározása az összevont kiadási pontokról ellátott felhasználók fogyasztásának elszámolása során

- (a) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető által a MER-ben az összevonásban szereplő bármely kiadási pontra publikált fűtőértéknek a MER-ben az összevont átdóra publikált fűtőértéktől való eltérése nem haladja meg az 5%-ot, a kiadási pontokról ellátott felhasználókra vonatkozó napi és havi energiatartalmat az összevont átdóra a szállítási rendszerüzemeltető által naponta publikált fűtőérték felhasználásával kell elszámolni.
- (b) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető által a MER-ben az összevonásban szereplő bármely kiadási pontra publikált fűtőérték $\pm 5\%$ -ot meghaladó mértékben eltér a MER-ben az összevont átdóra publikált fűtőértéktől, akkor a kiadási pontokról ellátott felhasználókat hozzá kell rendelni vagy az összevont vagy a fizikai kiadási pontok egyikéhez a következő eljárás szerint:
- i. Amennyiben a fizikai kiadási pontokról ellátott elosztó rendszerek összekapcsolásra kerültek és egyértelmű az összekapcsolás és a kiadási pontok közötti havi fogyasztási adatokból, hogy az összekapcsolás után kevert gáz áramlik az elosztórendszeren (a csatlakozási ponton a két kiadási pontról származó havi gázmennyiség különbsége kisebb, mint 20%), akkor az összekapcsolás helye és a kiadási pontok közötti elosztó rendszeren az egyedi kiadási ponti fűtőértékkel kell elszámolni. A, gázáramlás szerint az összekapcsolás helye utáni felhasználóknál az érintett kiadási pontok napi mennyiségével súlyozott átlag fűtőértéket kell használni a felhasználók elszámolása során.
 - ii. Amennyiben a fizikai kiadási pontokról ellátott elosztó rendszerek havi gázfogyasztásából azonosítható egy olyan felhasználói kör (elosztói terület), amely bizonyosan a fizikai kiadási pontról kerül ellátásra, a földgázelosztó köteles a hálózat felépítése és a felhasználók havi fogyasztásának ismeretében az egyes hónapokra meghatározni az összevonásban érintett minden fizikai kiadási pont tekintetében azt a fogyasztói kört (elosztói területet), amely az adott fizikai átdadási pontról 50%-nál nagyobb valószínűséggel kizárólag az adott kiadási pontról kerül ellátásra.
 - iii. Az i pont szerinti valószínűséget az egyes fizikai kiadási pontról az elosztó rendszerbe táplált havi mennyiség és az ahhoz közvetlenül (a kiadási ponttól jellemző gázáramlási irányt figyelembe véve) csatlakozó elosztó rendszerről fogyasztó felhasználók havi vételezése arányként kell meghatározni.
 - iv. Amennyiben az összevonásban szereplő kiadási pontok közül egy vagy több kiadási pontot a szállítási rendszerüzemeltető a földgázelosztóval egyeztetve időlegesen leállít akkor az iii pont szerint a leállított kiadási ponthoz rendelt felhasználókat az összevont kiadási pont súlyozott átlag fűtőértékével kell elszámolni.
 - v. A földgázelosztó minden gázévre vonatkozóan a megelőző gázév adatai alapján köteles az így meghatározott felhasználói kör egyedi vagy összevont kiadási pont összerendelést honlapján publikálni.
 - vi. A havi fogyasztásokat a profilos felhasználók esetén a profil alapján, a távleolvasott felhasználók esetén a mérések alapján kell meghatározni.

6.13. AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER KAPACITÁSAINAK MEGHATÁROZÁSA

6.13.1. A hidraulikai vizsgálat típusa és gyakorisága

- (a) Hidraulikai vizsgálatot – annak fajtájától függően – eltérő gyakorisággal kell végezni.
- (b) Naponta elvégzendő vizsgálatok:
 - i. a földgázz szállító rendszer üzemmenetének optimalizálása;
 - ii. a rendszerhasználók részéről történő igénybejelentések (nominálás) teljesíthetőségének vizsgálata.
- (c) Hetente elvégzendő vizsgálatok:
 - i. a heti előrejelzések alapján a földgázz szállítási kapacitásigények kielégítésének előtervezése.
- (d) Havonta elvégzendő vizsgálatok:
 - i. a földgázz szállító rendszer kapacitásainak meghatározása.
- (e) Évente elvégzendő vizsgálatok:
 - i. a földgázz szállító rendszer szűk kapacitású szakaszainak meghatározása;
 - ii. a földgázz szállító rendszer fejlesztési igényeinek meghatározása a prognosztizált fogyasztás és forrás adatok alapján.
- (f) Eseti jellegű vizsgálatok:
 - i. új igények teljesíthetőségének vizsgálata;
 - ii. hozzáférési igény elutasítása esetén, a Hivatal felügyelete mellett elvégzendő felülvizsgálat;
 - iii. üzemzavar, illetve havária esetén a földgázz szállítási lehetőségek vizsgálata.

6.13.2. Az együttműködő rendszer hidraulikai ellenőrzéséhez szükséges módszertan és egységes számítási segédlet

- (a) Hardver eszközökkel szemben támasztott követelmények:
 - i. A gépeknek mind szerver, mind kliens oldalon meg kell felelniük a különböző hidraulikai szoftvereknek a hardver eszközökkel szemben támasztott követelményeinek (minimum konfigurációs igényének).
 - ii. A hidraulikai hálózati topológia grafikus megjelenítéséhez kliens gépenként a szoftver által támasztott követelményeknek megfelelő megjelenítő eszközzel kell rendelkezni.
 - iii. A hardver eszközök rendelkezésre állásának 99,97%-osnak kell lennie.
 - iv. A hardver eszközöknek tartalék kapacitással, illetve bővítési lehetőséggel kell rendelkezniük.
 - v. A szimulációs eredményeket olyan kapacitású archív adatbázis szerveren kell tárolni, ami minimum 5 éves tárolást tesz lehetővé.
 - vi. A hardver eszközöknek rendelkezniük kell olyan eszközzel, amely lehetővé teszi az eredmények nyomtatott formában történő megjelenítését.
- (b) Az együttműködő rendszer hidraulikai ellenőrzését az arra alkalmas, Európában elfogadott számítási algoritmussal dolgozó hidraulikai szoftverrel kell végezni.

- (c) Szoftver eszközökkel szemben támasztott követelmények:
- i. Alkalmasnak kell lenniük külső adatbázisokkal való kétirányú kommunikációra.
 - ii. A szimulációs programhoz jogosultsági szintek alapján történhessen a hozzáférés.
 - iii. A hidraulikai szimulációs programoknak alkalmasnak kell lenniük statikus és tranziens (dinamikus) állapot vizsgálatára is.
 - iv. A szimulációs programoknak grafikus adatbeviteli és eredmény megjelenítő felülettel kell rendelkezniük.
 - v. Az alkalmazásoknak beépített interaktív kereső és nyomtatási funkcióval kell rendelkezniük.
 - vi. A szimuláció során legyen lehetőség határérték figyelésre.
 - vii. Dinamikus szimuláció esetén a szoftver rendelkezzen profil beviteli, aritmetikai, relációs és logikai operátor megadási lehetőséggel.
 - viii. A szimulációs szoftverben az összes földgázszállító rendszerre jellemző típuselem megjeleníthetőségét és paraméterezésének lehetőségét biztosítani kell.
 - ix. A szimulációs szoftverben felépített hálózatnak a tényleges hálózattal megegyező hidraulikai karakterisztikával kell rendelkeznie.
 - x. A szoftvernek a szimulálni kívánt hőmérséklet- és nyomástartományok megfelelő számítási algoritmussal kell rendelkeznie.
- (d) A szoftver a GET vonatkozó bekezdése⁴¹ szerint létrehozott adatbázis adatai, azaz a rendszerre vonatkozó műszaki paraméterek és a felhasználói igények adatai alapján, a földgázra vonatkozó fizikai törvények és tapasztalati képletek felhasználásával számol.
- (e) A hidraulikai szoftverrel végezhető szimulációk fajtái:
- i. statikus szimuláció: Az állandósult, vagy statikus modellel egy időpillanatra történik a hidraulikai rendszer leképezése, következésképp a program nem számol a rendszer vezeték készletének változásával, ezért ezen számítások esetében a forrás-fogyasztás egyensúly alapvető követelmény.
 - ii. tranziens, vagy dinamikus szimuláció: Tranziens szimulációs modellel egy választott időintervallumra történik a szimuláció futtatása, ebben az esetben a program számol a vezetékészlet változásával, és az adott időintervallumon belül számolja a forrás és a fogyasztás, a nyomás, a gázhőmérséklet, a vezetékészlet változásait, valamint a gáz minőségi összetételét is.
 - iii. ONLINE szimuláció: A földgázszállító rendszer mérési pontjairól 2 perces gyakorisággal érkező mérési adatok alapján tranziens szimulációval számítja a rendszer állapotát. Ez a 2 percenként végzett állapotrekonstrukciós számítás a gázhálózat aktuális állapotát határozza meg, azaz a nyomást, a közegáramot, a gázhőmérsékletet és a gázösszetételt számolja ki a földgázszállító rendszer hálózat pontjaira a bemenő mérési adatoknak megfelelően.
- (f) A hidraulikai szimulációk alapadatai:

41 GET 81. § (2)

- i. a vezetérendszer geometriai paraméterei: belső átmérő, hossz, cső érdessége;
 - ii. csomóponti vezetékkapcsolatok;
 - iii. betáplálási pontokon a betáplált földgáz minőségi és mennyiségi paraméterei (gázösszetétel, gázhőmérséklet, gázmennyiség, nyomás);
 - iv. fogyasztási pontokon a fogyasztott földgáz mennyisége;
 - v. a földgázszállító rendszer aktív elemeinek (szabályozók, kompresszor állomások, elzárók) állapota és munkapontja.
- (g) A hidraulikai vizsgálathoz szükséges gázforgalmi adatokat a rendszerhasználók és a rendszerüzemeltető engedélyesek biztosítják a szállítási rendszerüzemeltető, illetve szállítási rendszerirányító számára, amely utóbbi végzi a konkrét számításokat.
- (h) A vizsgálatok esetében törekedni kell arra, hogy a betáplálási mennyiségek órai szinten állandóak legyenek, tehát lehetőség szerint az adatbázisban szereplő betáplálási mennyiségek napi adatainak 1/24 részével kell számolni.
- (i) A kiadási pontokon jelentkező kapacitásigények napi adataiból - az elmúlt évek tény fogyasztási adatai és az adott fogyasztási pontra jellemző profil alapján - kell képezni a csúcsponti kapacitásigények értékét, mely a különböző fogyasztási pontok egyéni profiljai alapján figyelembe veszi az egyidejűséget is.
- (j) A hidraulikai vizsgálat általános szabályai:
- i. A szimulációs szoftverben felépített hálózatnak a vizsgált hálózattal megegyező hidraulikai karakterisztikával kell rendelkeznie.
 - ii. A szimuláció minden esetben egyensúlyi állapotból indul. A 24 órás dinamikus szimuláció futtatásához kiinduló statikus szimulációt kell futtatni.
 - iii. A szimulációnak profillal kell számolnia a napi fogyasztást a prognosztizált óracsúcs alapján (óracsúcs x aktuális profilszorzó) minden egyes fogyasztási pontra.
 - iv. A forráspontokon az adott pontra jellemző gázösszetétel figyelembe vételével kell történnie a gázminőség felvételének. A szimuláció teljes időhorizontján a gázminőség számításának a földgázszállító rendszer összes pontján folyamatosnak kell lennie.
 - v. A szimuláció során egy vagy több forráspontot ajánlott adott nyomású pontként definiálni.
 - vi. Adott nyomású forráspontoknál a betáplált gázmennyiség értéke nem haladhatja meg a prognosztizált értéket.
 - vii. Adott terhelésű forráspontoknál kialakuló távvezetési nyomás értéke kisebb legyen, mint a forráspont lehetséges betáplálási nyomása.
 - viii. A rendszer kiadási pontjain a távvezetési nyomásnak nagyobbnak kell lennie, mint az átadási nyomásnak. Az egyes kiadási pontokon a szállítórendszer működése szempontjából minimálisan szükséges távvezetési nyomás értéke a mindenkori forgalmi rend - figyelembe véve a gázminőséggel és a szagosítással kapcsolatos követelményeket is-, valamint a szállítási igények függvénye. A szállítórendszer biztonságos működése szempontjából megfelelő távvezetési nyomás az adott szállítási körülmények függvényében kerül meghatározásra.
 - ix. A gázátadó állomások bemenő oldali nyomását a téli tervezett csúcsterhelési időszak alapján kell meghatározni, hidraulikai számításokkal,

figyelembe véve, hogy a bemenő oldali nyomás minden gázátadó állomáson a névleges kiadási nyomásnál legalább 5 barral nagyobb legyen.

- x. A földgázszállító rendszer csomóponti kapcsolásának meg kell egyeznie a vizsgált időszak – feltételezett – jellemző kapcsolási rendjével.
 - xi. A szimulált távvezetési nyomásszabályozók beállítási értékeinek a szoftverben azonosnak kell lennie a valós beállítási értékekkel.
 - xii. A kompresszorállomások beállítási értékei feleljenek meg a jellemző üzemmenetnek. A kompresszorállomásokon számított mennyiségi és teljesítmény adatoknak az állomásra jellemző határértékeken belül kell maradniuk.
 - xiii. A rendszer lokális részein nem alakulhat ki – szállított mennyiség által alá nem támasztott túlzott kompresszorozásból adódó – indokolatlanul magas nyomásérték.
 - xiv. Az anomáliák csökkentése, a vizsgálati eredmények pontosítása végett minden esetben két dinamikus szimulációt kell futtatni egymás után teljesen azonos beállításokkal. Az első 24 órás vizsgálat kiinduló állapotát a statikus, míg a második 24 órás vizsgálat kiinduló állapotát az első 24 órás futtatás eredményének kell szolgáltatnia. Kiértékelésre a második, anomáliáktól mentes szimulációs futtatás kerül.
 - xv. A 24 órás összegzett forrás, illetve fogyasztás értékének meg kell egyeznie egymással.
 - xvi. A 24 órás szimuláció során törekedni kell arra, hogy a szimuláció végén a vizsgált rendszer vezetékészlete megegyezzen az induló vezetékészlettel, azaz törekedni kell a napi szintű forrás-fogyasztás egyensúly fenntartására.
- (k) A hidraulikai vizsgálat segítségével a következő feladatok végezhetőek el:
- i. a földgázszállító rendszer üzemmenetének optimalizálása;
 - ii. a földgázszállító rendszer szűk kapacitás keresztmetszeteinek meghatározása;
 - iii. a földgázszállító rendszer fejlesztési igényeinek meghatározása a 7 fejezet alapján;
 - iv. a földgázszállító rendszer kapacitásainak meghatározása;
 - v. a kapacitásigénylők igénybejelentése teljesíthetőségének vizsgálata;
 - vi. az elszámoláshoz szükséges óránkénti gázátadó és kromatográfok összerendelése a szállítási iránynak megfelelően.

6.13.3. Kapacitás meghatározás a földgázszállító rendszeren a 2015-10-01-jét megelőző használati időszakra vonatkozóan

- (a) A földgázszállító rendszerre az alábbi kapacitásokat kell meghatározni:
- i. maximális napi technikai kapacitás a betáplálási ponton (MJ/nap);
 - ii. maximális órai technikai kapacitás a kiadási ponton (MJ/óra).
- (b) A megrendelt földgázszállítási feladatok teljesíthetőségét a szállítási rendszerüzemeltető matematikai modellezéssel, hidraulikai szimuláció (hidraulikai vizsgálat) alapján határozza meg.
- (c) Az adott hálózati pont $m^3/óra$, m^3/nap technikai kapacitás értékeit a MER-ben az adott pontra publikált fűtőértékkel kell MJ/óra, MJ/nap értékre átszámolni oly

módon, hogy a MJ/órás értékeket a kerekítés szabályainak figyelembevételével egész számra kell kerekíteni, ahol a MJ/nap-os értékek a MJ/órás érték és az adott gáznap órái számának szorzata.

- (d) A kapacitások meghatározása során a szállítási rendszerüzemeltető figyelembe veszi a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat szerinti kiosztott éves kapacitáslekötés alapján 2015. július, augusztus és szeptember hónapokra visszavetített⁴² kapacitásokat.

6.13.3.1. A lekötött és szabad kapacitások meghatározásának módszertana

6.13.3.1.1. Lekötött kapacitás meghatározásának módszertana

- (a) A lekötött kapacitások meghatározásánál a betáplálási és a kiadási pontokon a rendszerhasználók által az aktuális rendszerhasználati szerződésekben összesen lekötött kapacitást kell figyelembe venni, az alábbi bontásban:
- i. Nem megszakítható kapacitások (egy gázévnél hosszabb időtartamra lekötött, egy gázéves időtartamra lekötött, lekötött téli fogyasztási időszakon kívüli, havi, napi);
 - ii. Megszakítható kapacitások (egy gázéves, havi, napi megszakítható kapacitások összesen);
 - iii. A fizikai szállítással ellentétes irányú (backhaul) kapacitások.

6.13.3.1.2. Szabad kapacitás meghatározásának módszertana

- (b) Szabad kapacitás meghatározásának peremfeltételei a szállítási rendszerüzemeltető rendszeren az alábbiak:
- i. A geometriai és hidraulikai jellemzőkből számított, időegység alatti maximális közegáram meghatározásra kerül a betáplálási-kiadási pontokra hidraulikai számítások segítségével.
 - ii. A hidraulikai jellemzőknél figyelembevételre kerülnek a vizsgált időszakra a kapcsolódó rendszerek (földalatti gáztárolók, határkeresztezési pontok, hazai termelési betáplálási-kiadási pontok) maximális kapacitás, minimális és maximális nyomás adatai.
 - iii. A szabad kapacitás meghatározása a földgázszállító rendszer betáplálási pontjain MJ/nap, kiadási pontjain MJ/óra mértékegységben történik.
 - iv. A szabad kapacitások meghatározásánál figyelembevételre kerülnek a visszaadott kapacitások.
- (c) A hálózati pontok szabad kapacitásait 10 gázévre előre kell az alábbi bontásban megadni:
- i. Napi bontásban az aktuális hónapban.
 - ii. Havi bontásban legalább 18 hónapra előre.
 - iii. A további gázévekre éves bontásban.
- (d) A földgázszállító rendszer hálózati pontjaira vonatkozó szabad kapacitások meghatározási módszertana az alábbi esetekre vonatkozik:
- i. A hálózati pontok nem megszakítható szabad kapacitása.
 - ii. A hálózati pontok megszakítható szabad kapacitása.

⁴² GET 134/B §. (4)

- iii. A hálózati pontok fizikai áramlással ellentétes irányú (backhaul) szabad kapacitása.

6..13..3..1..2..1. A hálózati pontok nem megszakítható szabad kapacitása

Betáplálási pontok nem megszakítható szabad kapacitása

- (a) A betáplálási pontok nem megszakítható szabad kapacitásának meghatározása az alábbiak szerint történik:

- i. Figyelembe vett adatok és peremfeltételek:

- A nagynyomású földgázszállító rendszer betáplálási (import, földalatti gáztároló, hazai termelés) pontjainak technikai napi (MJ/nap) és órai (MJ/óra) kapacitás adatai.
- A rendszerhasználók által lekötött napi (MJ/nap) kapacitás adatok.
- A vonatkozó jogszabályok alapján az azokban meghatározott célra elkülönített kapacitások.
- A rendszerhasználók által leadott kapacitás igények esetében az órai és napi kapacitások közötti átszámításnál 24-es csúcs-kihasználási óraszámot kell alkalmazni.
- A szabad kapacitás meghatározása a nagynyomású földgázszállító rendszer betáplálási pontjainak technikai napi kapacitásai, valamint a rendszerhasználók által adott betáplálási pontra összesen lekötött nem megszakítható napi kapacitások különbség képzésével történik.

- ii. Szabad kapacitás = (adott betáplálási pont technikai kapacitása) – (adott betáplálási pontra lekötött nem megszakítható kapacitások összege) – (jogszabályi rendelkezés alapján elkülönített kapacitás). A szabad kapacitás meghatározásánál a hidraulikailag legnagyobb szállítható mennyiséget csökkenteni kell a szállítási rendszerüzemeltető a földgázelosztó és a földgáztároló engedélyes által a rendszerükre vonatkozó technológiai és veszteség-kezelési célra a földgázszállító rendszeri betáplálási pontjain lekötött kapacitásokkal, valamint szükség esetén a rendszeregyensúly fenntartás érdekében lekötött kapacitással.

A földgázelosztó és földgáztároló engedélyes rendszerüzemeltetők technológiai célú földgázfelhasználásának és veszteség pótlására vonatkozó kapacitás lekötéseiket a rendszerükön tervezett technológiai célú földgázfelhasználások függvényében és a rendszerükön jelentkező rendszerhasználói igények után, a 3 előző gázév üzemeltetési tapasztalatainak figyelembevételével egyedileg határozzák meg.

A földgázszállító rendszer sajátgáz felhasználását, a vezetékkészletet, valamint a betáplálási és kiadási pontokon naponta forgalmazott földgázt a szállítási rendszerüzemeltető méri. Ezen mérések alapján a szállítási rendszerüzemeltető saját technológiai célú és a veszteség pótlására felhasznált földgáz mennyiségét az alábbi képlettel lehet meghatározni:

Technológiai célú igény = méréskülönbözet és veszteség + sajátgáz felhasználás.

Ahol a méréskülönbözet

=

(zárókészlet + kiadási ponti mérések)

(nyitókészlet + betáplálási ponti mérések)

A szállítási rendszerüzemeltetői a fenti eljárással naponta meghatározza technológiai célú földgázfelhasználását. A 3 előző gázév legmagasabb napi földgázfelhasználása a szállítási rendszerüzemeltető betáplálási ponti kapacitásigénye.

Kiadási pontok nem megszakítható szabad kapacitása

A kiadási pontok szabad kapacitásának meghatározása az alábbiak szerint történik:

- i. Figyelembe vett adatok és peremfeltételek:
 - a kiadási pontok technikai napi (MJ/nap) és órai (MJ/óra) kapacitás adatai;
 - a rendszerhasználók által lekötött napi (MJ/nap) és órai (MJ/óra) kapacitás adatok a kiadási pontokon.
- ii. A kiadási pontok szabad kapacitásainak meghatározása a kiadási pontok technikai napi/órai kapacitásai, valamint a rendszerhasználók által adott kiadási pontra összesen lekötött nem megszakítható napi/órai kapacitások különbség képzésével történik. :

6..13..3..1..2..2. A hálózati pontok megszakítható szabad kapacitása

Betáplálási pontok megszakítható szabad kapacitása

Megszakítható szabad kapacitást azokon a betáplálási pontokon kell meghatározni, amely pontokon a nem megszakítható kapacitás teljes mértékben lekötésre kerül vagy a szállítási viszonyok miatt megszakítható kapacitást ajánlott fel a szállítási rendszerüzemeltető.

Kiadási pontok megszakítható szabad kapacitása

Megszakítható szabad kapacitást azokon a kiadási pontokon kell meghatározni, amely pontokon a nem megszakítható kapacitás teljes mértékben lekötésre kerül vagy a szállítási viszonyok miatt megszakítható kapacitást ajánlott fel a szállítási rendszerüzemeltető.

6..13..3..1..2..3. A hálózati pontok fizikai áramlással ellenkező irányú (backhaul) szabad kapacitása

Betáplálási pontok szabad backhaul kapacitása

(a) A betáplálási pontok backhaul szabad kapacitásának meghatározása az alábbiak szerint történik:

- i. Figyelembe vett adatok és peremfeltételek:
 - A nagynyomású földgázszállító rendszer betáplálási (import, földalatti gáztároló, hazai termelés) pontjainak technikai (MJ/óra, MJ/nap) kapacitás adatai.
 - A rendszerhasználók által lekötött napi (MJ/nap) és órai (MJ/óra) kapacitás adatok.

- A rendszerhasználók által leadott kapacitás igények esetében az órai és napi kapacitások közötti átszámításnál 24-es csúcs-kihasználási óraszámot kell alkalmazni.
 - Import betáplálási pontokon figyelembe kell venni az országos földgázrendszer biztonságos ellátásához szükséges minimális beszállítási mennyiséget.
 - A backhaul szabad kapacitás meghatározása: a nagynyomású földgázszállító rendszer betáplálási pontjain lekötött órai kapacitásból le kell vonni az országos földgázrendszer biztonságos ellátásához szükséges minimális órai mennyiséget és a rendszerhasználók által az adott betáplálási pontra összesen lekötött órai backhaul kapacitásokat.
- ii. A szállítási rendszerüzemeltető a mindenkori hidraulikai és kapacitás lekötési viszonyok függvényében dönt a lekötésre felkínált backhaul kapacitás nem megszakítható vagy megszakítható jellegéről, illetve az alkalmazott megszakíthatósági típusról.
 - iii. Fizikai áramlással ellentétes irányú szállítási feladat teljesíthetősége függ a fizikai áramlás irányú szállítási feladat adott gáznapra vonatkozó nagyságától.

Kiadási pontok szabad backhaul kapacitása

- (a) A kiadási pontok megszakítható szabad kapacitásának meghatározása az alábbiak szerint történik:
 - i. Figyelembe vett adatok és peremfeltételek:
 - A nagynyomású földgázszállító rendszer kiadási pontjainak technikai (MJ/óra, MJ/nap) kapacitás adatai.
 - A rendszerhasználók által lekötött napi (MJ/nap) és órai (MJ/óra) kapacitás adatok.
 - A rendszerhasználók által leadott kapacitás igények esetében az órai és napi kapacitások közötti átszámításnál 24-es csúcs-kihasználási óraszámot kell alkalmazni.
 - A backhaul szabad kapacitás meghatározása a nagynyomású földgázszállító rendszer adott kiadási pontján összesen lekötött órai kapacitásainak figyelembe vételével és a rendszerhasználók által az adott betáplálási pontra összesen lekötött órai backhaul kapacitások különbség képzésével történik:
 - ii. A szállítási rendszerüzemeltető a mindenkori hidraulikai és kapacitás lekötési viszonyok függvényében dönt a lekötésre felkínált backhaul kapacitás nem megszakítható vagy megszakítható jellegéről, illetve az alkalmazott megszakíthatósági típusról.
 - iii. Fizikai áramlással ellentétes irányú szállítási feladat teljesíthetősége függ a fizikai áramlás irányú szállítási feladat adott gáznapra vonatkozó nagyságától.
- (b) A földgázszállítási feladatok teljesíthetőségi vizsgálata az alábbiak szerint történik:
 - i. A földgázszállítási feladat teljesíthetőségének vizsgálata a peremfeltételek figyelembevételével jelen Szabályzat 6.13.1. pontjában rögzítettek szerint történik.
 - ii. Egy adott földgázszállítási feladat teljesíthetősége függ:

- a betáplálási ponton publikált szabad kapacitástól és a kiadási ponton publikált szabad kapacitástól;
- a földgázszállító rendszer hidraulikai paramétereitől;
- a földgázszállító rendszer hidraulikai viszonyaitól, azaz attól, hogy honnan hová, milyen peremfeltételek mellett kell szállítani.
- A szállítási rendszerüzemeltető minden teljesíthetőség számítását a már lekötött kapacitások együttes figyelembevételével végez el.

6.13.3.2. Magyar Gázkiegyenlítési Pont (MGP) kapacitása

Az MGP – mint virtuális pont – kapacitása korlátlanul áll rendelkezésre.

6.13.4. Kapacitás meghatározás a földgázszállító rendszeren a 2015-10-01-jét követő használati időszakra vonatkozóan

- (a) A földgázszállító rendszerre az alábbi kapacitásokat kell meghatározni:
- i. órai technikai kapacitás a betáplálási ponton (kWh/óra);
 - ii. órai technikai kapacitás a kiadási ponton (kWh/óra).
- (b) A megadott földgázszállítási igények teljesíthetőségét a szállítási rendszerüzemeltető matematikai modellezéssel, hidraulikai szimuláció (hidraulikai vizsgálat) alapján határozza meg.
- (c) A hatályos Európai Unió rendeletekben előírtaknak megfelelően a kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltetők egyeztetnek a rendszer-összekötési ponti kapacitásokkal kapcsolatban.
- (d) Az adott hálózati pont 0 °C-ra meghatározott m³/óra-ban kifejezett technikai kapacitás értékét a MER-ben az adott pontra publikált égéshővel kell kWh/óra értékre átszámolni oly módon, hogy a kWh/órás értéket a kerekítés szabályainak figyelembevételével egész számra kell kerekíteni. A MER-ben mindkét érték megjelenik.
- (e) A technikai (műszaki) kapacitás a geometriai jellemzők mellett hidraulikai jellemzők segítségével, betáplálási-kiadási pontokra kerül meghatározásra. t a
- (f) A hidraulikai jellemzőknél figyelembevételre kerülnek a vizsgált időszakra a kapcsolódó rendszerek (földalatti gáztárolók, import betáplálási pontok, hazai termelési betáplálási pontok) maximális kapacitás és nyomás adatai.

6.13.4.1. A lekötött és szabad kapacitások meghatározásának módszertana

6.13.4.1.1. Lekötött kapacitás meghatározásának módszertana

- (e) A lekötött kapacitások meghatározásánál a betáplálási és a kiadási pontokon a rendszerhasználók által az aktuális rendszerhasználati szerződésekben összesen lekötött kapacitást figyelembe kell venni az alábbiak szerint:
- i. kapcsolt vagy nem kapcsolt
 - ii. nem megszakítható vagy megszakítható;
 - iii. az áramlás irányával megegyező vagy a fizikai szállítással ellentétes irányú (backhaul).

6.13.4.1.2. Szabad kapacitás meghatározásának módszertana

- (a) Szabad kapacitás meghatározásának peremfeltételei a szállítási rendszerüzemeltető rendszeren az alábbiak:

- i. A szabad kapacitás meghatározása a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain kWh/óra mértékegységben történik.
 - ii. A szabad kapacitások meghatározásánál figyelembevételre kerül a
 - technikai kapacitás;
 - a jogszabály alapján elkülönített kapacitás kvóta;
 - a szűkületkezelési eljárásban felszabadított kapacitással korrigált, korábban értékesített kapacitás;
 - adott időszakra vonatkozó, fejlesztésből eredő többlet kapacitás.
- (b) A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjaira vonatkozó szabad kapacitások meghatározási módszertana az alábbi esetekre vonatkozik:
- i. A betáplálási-kiadási pontok kapcsolt / nem kapcsolt nem megszakítható szabad kapacitása.
 - ii. A betáplálási-kiadási pontok nem kapcsolt megszakítható szabad kapacitása.
 - iii. A betáplálási-kiadási pontok nem kapcsolt, fizikai áramlással ellentétes irányú (backhaul) szabad kapacitása.

6..13..4..1..2..1. A betáplálási-kiadási pontok kapcsolt nem megszakítható szabad kapacitása

A szállítási rendszerüzemeltető a szállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain a kapcsolt nem megszakítható szabad kapacitásokat a vonatkozó 984/2013/EU rendelet vonatkozó előírásaiban⁴³ leírtaknak megfelelően határozza meg.

6..13..4..1..2..2. A betáplálási-kiadási pontok nem kapcsolt nem megszakítható szabad kapacitása

- (a) A betáplálási-kiadási pontok nem kapcsolt nem megszakítható szabad kapacitásának meghatározása az alábbiak szerint történik:
- i. Figyelembe vett adatok és peremfeltételek:
 - A nagynyomású földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak technikai órai (kWh/óra) kapacitás adatai.
 - A rendszerhasználók által lekötött (kWh/óra) kapacitás adatok.
 - A 984/2013/EU rendelet előírásai⁴⁴ szerint meghatározott célra elkülönített kapacitások.
 - (b) Ha egy rendszer-összekötési ponton bármely időszakra vonatkozóan több nem megszakítható kapacitás áll rendelkezésre, mint a kapcsolódó rendszerüzemeltető oldalán, akkor a 984/2013/EU rendelet vonatkozó előírásai⁴⁵ szerint kell eljárni.
 - ii. Az így kiszámított szabad kapacitás kihasználhatósága azonban a földgázszállító rendszer hidraulikai viszonyaitól függ, azaz attól, hogy honnan hová, milyen peremfeltételek mellett kell szállítani.

⁴³ 984/2013/EU rendelet 11 - 15. cikk

⁴⁴ 984/2013/EU rendelet 8.cikk (6)-(8) bekezdései

⁴⁵ 984/2013/EU rendelet 19. cikk 5. pont

- (c) A kapacitáslekötési eljárásban felkínált szabad kapacitás számítása:
- i. éves lekötés esetén a 984/2013/EU rendelet 11. cikke szerint;
 - ii. éves-negyedéves és gördülő negyedéves lekötés esetén a 984/2013/EU rendelet 12. cikke szerint;
 - iii. gördülő havi kapacitáslekötés esetén a 984/2013/EU rendelet 13. cikke szerint;
 - iv. gördülő napi kapacitáslekötés esetén a 984/2013/EU rendelet 14. cikke szerint történik.

6.13.4.1.2.3. A betáplálási-kiadási pontok nem kapcsolt megszakítható szabad kapacitása

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a szállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain megszakítható kapacitásként nem kapcsolt kapacitásokat ajánl fel.
- (b) Nem kapcsolt megszakítható szabad kapacitást azokon a betáplálási-kiadási pontokon ajánlhat fel a szállítási rendszerüzemeltető, amely pontokon a nem megszakítható kapacitás kapacitástermékeként a Tarifarendelemben meghatározott mértékben lekötésre kerül, vagy a szállítási viszonyok miatt csak nem kapcsolt megszakítható kapacitás felajánlása történhet meg.

6.13.4.1.2.4. A betáplálási-kiadási pontok fizikai áramlással ellenkező irányú (backhaul) szabad kapacitása

- (a) A betáplálási-kiadási pontok backhaul szabad kapacitásának meghatározása az alábbiak szerint történik:
- i. Figyelembe vett adatok és peremfeltételek:
 - A nagynyomású földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak technikai (kWh/óra) kapacitás adatai.
 - A rendszerhasználók által lekötött órai (kWh/óra) kapacitás adatok.
 - Rendszer-összekötési pontokon az országos földgázrendszer biztonságos ellátásához szükséges minimális beszállítási mennyiséget.
 - ii. A szállítási rendszerüzemeltető a mindenkori hidraulikai és kapacitás lekötési viszonyok függvényében dönt a lekötésre felkínált backhaul kapacitás nem megszakítható vagy megszakítható jellegéről.
 - iii. Fizikai áramlással ellentétes irányú szállítási feladat teljesíthetősége függ a fizikai áramlás irányú szállítási feladat adott gáznapra vonatkozó nagyságától.
- (b) Szabad kapacitás számítása:
- Kapacitásaukción értékesítésre felajánlott backhaul szabad kapacitás = A - C, ahol
- „A” a szállítási rendszerüzemeltető backhaul kapacitástermékhez tartozó kapacitása az országos földgázrendszer biztonságos ellátásához szükséges minimális órai mennyiségek figyelembe vételével;
 - „C” korábban a rendszerhasználók által lekötött backhaul kapacitások összege

6.13.4.2. Magyar Gázkiegyenlítési Pont (MGP) kapacitása

Az MGP – mint virtuális pont – kapacitása korlátlanul áll rendelkezésre.

6.13.5. A földgázszállítási igények teljesíthetőségi vizsgálata

- (a) A földgázszállítási igény teljesíthetőségének vizsgálata a peremfeltételek figyelembevételével jelen Szabályzat 6.13.1. pontjában rögzítettek szerint történik.
- (b) Egy adott földgázszállítási igény teljesíthetősége függ:
- a földgázszállító rendszer hidraulikai paramétereitől;
 - a földgázszállító rendszer hidraulikai viszonyaitól, azaz attól, hogy honnan hová, milyen peremfeltételek mellett kell szállítani;
 - A szállítási rendszerüzemeltető minden teljesíthetőség számítást a már lekötött kapacitások együttes figyelembevételével végez el.

6.13.6. A kapacitás meghatározás a földgázelosztó rendszeren

6.13.6.1. A hidraulikai vizsgálat típusa és gyakorisága

- (a) A földgázelosztási feladatok teljesíthetőségét a földgázelosztó hidraulikai szimuláció (hidraulikai vizsgálat) alapján határozza meg, ami a vizsgált hálózat vagy hálózat rész földgázszállítási kapacitásának meghatározását jelenti.
- (b) A hidraulikai vizsgálat segítségével a következő feladatok végezhetőek el:
- i. a földgázelosztó rendszer üzemmenetének optimalizálása;
 - ii. a földgázelosztó rendszer szűk kapacitás keresztmetszeteinek meghatározása;
 - iii. a fejlesztési igények teljesíthetőségének meghatározása a prognosztizált fogyasztás alapján a földgázelosztó hálózat betáplálási pontjain;
 - iv. a földgázelosztó rendszer kapacitásainak meghatározása, az igénybejelentések teljesíthetőségének vizsgálata.
- (c) A hidraulikai vizsgálat – annak céljától és időtávjától függően két különböző típusú szimuláció elvégzése lehetséges:
- i. a rövidtávú igénybejelentések (éven belüli kapacitáslekötések) elbírálására alkalmazható szimuláció. Ez a módszer a meglévő felhasználói állomány és a rendelkezésre álló teljesítményadatok figyelembevételével határozza meg a földgázelosztó rendszeren a földgázelosztási feladatok teljesíthetőségét.
 - ii. a hosszú távú kapacitásigény kielégítésének, valamint a földgázelosztó hálózati fejlesztési igények vizsgálatára alkalmazható szimuláció. A vizsgálat egy feltételezett üzemállapotra és a felhasználók előre jelzett kapacitásigényének, valamint a földgázelosztó vezetéki fejlesztési igények ismerete alapján határozza meg a földgázelosztó vezetéken kiadható kapacitásokat, illetve a felhasználói igények alapján létesítendő földgázelosztó vezetékek műszaki paramétereit.
- (d) A hidraulikai vizsgálatához szükséges gázforgalmi adatokat – a földgázelosztó saját adatállománya mellett - a rendszerhasználók biztosítják a földgázelosztó számára. A szükséges gázforgalmi adatok körét a földgázelosztó üzletszabályzata tartalmazza.
- (e) A földgázelosztó hálózat hidraulikai vizsgálatának alapelvei:
- i. a hidraulikai vizsgálatot végző szoftver programhoz szükséges alapadatok:
 - a földgázelosztó rendszer felépítése (sugaras vagy hurkolt);

- a csomóponti kapcsolatok;
 - a hálózati nyomásszabályozók beállítási értékei.
- ii. a vizsgálati szimuláció peremfeltételei:
- egyensúlyi állapotból történő kiindulás;
 - órai forrás-felhasználói egyensúly;
 - az induló vezetékészlet egyenlő a záró vezetékészlettel;
 - a betáplálási nyomás nagyobb a vezetéki nyomásnál;
 - kilépési nyomás kisebb a vezetéki nyomásnál;
 - kiértékelés.

6.13.7. A kapacitás meghatározása a földgáztároló rendszeren

- (a) A földalatti gáztárolók technikai kapacitásai a következők:
- i. (összesített) névleges mobil kapacitás (MJ);
 - ii. névleges betárolási kapacitás (MJ/nap);
 - iii. névleges kitérési kapacitás (MJ/nap);
 - iv. aktuális ki- és betárolási kapacitás (MJ/nap);
 - v. legkisebb ki- és betárolási kapacitás (MJ/nap).
- (b) Az aktuális kapacitások meghatározása a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában található meg. Az aktuális kapacitások mértékéről a földgáztároló engedélyes saját internetes honlapján és a Földgáztárolói Informatikai Platformon folyamatos tájékoztatást ad.
- (c) A kapacitásigénylők az (a) pont szerinti, a földgáztároló engedélyes által annak internetes honlapján közzétett földgáztárolói kapacitások felülvizsgálatára a Hivatalhoz adhatnak be kérelmet.
- (d) A földgáztároló engedélyes a meghirdetett kapacitásait a publikálást megelőzően köteles egyeztetni a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel.

6.13.8. A szabad kapacitások publikálása

- (a) A rendszerüzemeltetőknek minden releváns pontra vonatkozóan, a jelen fejezet (b) és (c) pont szerinti információkat felhasználóbarát módon közzé kell tenniük a honlapjukon.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető és a földgáztároló engedélyes honlapján mindkét áramlási irány legnagyobb technikai kapacitását, az összes nem megszakítható és megszakítható kapacitást és a rendelkezésre álló szabad kapacitásokat publikálja az alábbiak szerint:
- i. napokra lebontottan az adott hónapra a lekötött és szabad kapacitásokat 5 évig visszamenőlegesen;
 - ii. havi bontásban legalább 18 hónapra előre havi vagy gyakoribb frissítéssel;
 - iii. a további gázévekre éves bontásban 10 évre előre, havi frissítéssel;
 - iv. a rövid távú (a következő napra felkínált) szolgáltatások rendelkezésre állásának napi frissítéseit;
 - v. a következő órára meghirdetett kapacitásokat.

- (c) A szállítási rendszerüzemeltető köteles közzétenni a szállítórendszerben az egyes gáznapok kezdetekor lévő gáz mennyiségét, továbbá előrejelzést adni a szállítórendszerben az egyes gáznapok végén lévő földgáz mennyiségéről. A szállítórendszerben a gáznap végén lévő földgáz mennyiségére vonatkozó előrejelzést a gáznap során óránként frissíteni kell.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető köteles gondoskodni a másodlagos piacon felajánlott és szerződésben lekötött kapacitások összesített értékének napi bontású közzétételéről és a közzétett adatok naponta történő aktualizálásáról, amennyiben ezek az adatok a szállítási rendszerüzemeltető rendelkezésére állnak. A közzéteendő információknak tartalmazniuk kell:
- i. azon hálózati pont megjelölését, ahol a kapacitásértékesítés történt;
 - ii. a kapacitás típusát: betáplálási vagy kiadási, nem megszakítható vagy megszakítható;
 - iii. a kapacitáshasználati jogok mennyiségét és időtartamát;
 - iv. az ügylet típusát: átruházás, engedményezés stb.;
 - v. az ügyletek/átruházások összes számát.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető köteles gondoskodni a szerződéses szűkületkezelési eljárások során felszabadított kapacitások összesített értékének napi bontású közzétételéről és a közzétett adatok naponta történő aktualizálásáról, amennyiben ezek az adatok a szállítási rendszerüzemeltető rendelkezésére állnak. A közzéteendő információknak tartalmazniuk kell:
- i. azon betáplálási-kiadási pont megjelölését, ahol a szűkületkezelési eljárás történt;
 - ii. a kapacitás típusát: betáplálási vagy kiadási, kapcsolt vagy egyedi;
 - iii. a kapacitáshasználati jogok változásának mennyiségét és időtartamát;
 - iv. az ügylet típusát:
 - túljegyzési- visszavásárlási mechanizmus,
 - egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszíted« mechanizmus,
 - lekötött kapacitás visszavétele,
 - hosszú távú »használd vagy elveszíted« mechanizmus;
 - v. az ügyletek összes számát.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető az előző pontokban meghatározott információkat és dokumentumokat valamennyi releváns pont tekintetében köteles legalább 7 évre visszamenőleg tárolni.
- (g) A szállítási rendszerüzemeltetőnek a szabványos és nem szabványos nem megszakítható kapacitásokra vonatkozóan az egyes kapacitásaukciókon értékesítésre felkínálandó szabad kapacitást a KLP Szabályzat szerinti határidőig kell meghirdetni.

6.13.9. Földgázszállítói, földgázelosztói és földgáztárolói szabad kapacitások összehangolása

- (a) A GET vonatkozó bekezdése⁴⁶ szerint a rendszerüzemeltetők kötelesek a rendszerük csatlakozási pontjain a következő gázévre rendelkezésre álló szabad kapacitásokról egyeztetni minden év január 31-ig.
- (b) A földgáztároló engedélyes köteles a szállítási rendszerüzemeltetővel egyedileg, előzetesen egyeztetni földgáztárolói kapacitásbővítés, illetve új földgáztároló létesítése esetén. Az egyeztetés során rögzíteni kell a kapacitás fejlesztés helyét, a felek műszaki és pénzügyi kötelezettségeit, valamint a megvalósítás határidejét.

⁴⁶ GET 76. § (5)

7. RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA

7.1. A RENDSZERFEJLESZTÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

- (a) A rendszerüzemeltető a hozzá benyújtott kapacitás igényadatokat, fogyasztói igény előrejelzéseket felülvizsgálja - az elmúlt időszak tény fogyasztási adatait valamint a -12 °C-ig fenntartható ellátást figyelembe véve – és szükség esetén módosítja a benyújtott igényeket, előrejelzéseket.
- (b) A rendszerüzemeltetőhöz benyújtott rendszerhasználói kapacitás igényt nem megszakítható kapacitásként kell biztosítani. Amennyiben az új igény biztosításához fejlesztés szükséges, azt a Hivatal jóváhagyásának megfelelően kell megvalósítani.
- (c) A földgázelosztó rendszerhez csatlakozó 20 m³/óra teljesítményigény feletti felhasználók igényeit egyidejűségi tényező nélkül, a 20 m³/óra teljesítményigény alattiak igényeit egyidejűségi tényezővel kell figyelembe venni az (a) pont szerinti előrejelzés meghatározásánál. A földgázelosztók fejlesztési tervében ezeket a felhasználói csoportokat elkülönítetten is be kell mutatni.

7.2. MŰSZAKI-GAZDASÁGI TERVEZÉSI MÓDSZEREK MEGHATÁROZÁSA

- (a) A rendszerüzemeltetők a hálózataik műszaki fejlesztésének tervezése során hálózatdiagnosztikai adatokon alapuló modellezéseket kötelesek végezni.
- (b) A rendszerfejlesztések során a rendszerüzemeltetők a rendszereik üzemszerű működésének modellezése kapcsán olyan számítási eljárásokat, informatikai programokat kötelesek használni, melyek a felhasználói terheléseket figyelembe véve határozzák meg a kiadási pontok nyomásértékeit.
- (c) A kiadási pontok nyomásértékei nem csökkenhetnek az üzemeltetési nyomástartomány alsó határértéke alá.
- (d) A hálózatfejlesztés gazdasági tervezése során figyelembe kell venni a Csatlakozási díj rendelet előírásait.

7.3. AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER FEJLESZTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ADATBÁZIS

- (a) A fejlesztések tervezéséhez a szállítási rendszerirányító és a rendszerüzemeltetők az országos földgázellátásra vonatkozóan adatbázist hoznak létre, és azt az adatbázis adatainak rendszeres frissítésével folyamatosan működtetik. Az adatbázis kialakításánál figyelembe kell venni az általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó, uniós jogi rendelkezésben a szállítási rendszerüzemeltetőre előírt adatszolgáltatási kötelezettségeket és a Vhr-ben meghatározott szempontokat, valamint legalább tartalmaznia kell az alábbiakat:
 - i. a szállító vezetékek - beleértve a gázátadó állomásokat is - műszaki adatbázisát;
 - ii. a szállító- és az elosztó vezetékekre vonatkozó - gázátadó állomásonkénti - fogyasztás adatokat;
 - iii. a felhasználói igények 10 gázévre vonatkozó becsült adatait az adott gázévtől kezdődő 10 éves időszakra éves, gázátadó állomásonkénti

bontásban, valamint a tizedik gázévre vonatkozó tervezett fogyasztási adatokat gázátadó állomásonkénti bontásban;

- iv. a földgáztermelésre, valamint a határkeresztezõ földgázforgalomra vonatkozó adatokat;
- v. a szállítási rendszerüzemeltetõ, földgázelosztó és a földgáztároló engedélyesek fejlesztési javaslatait;
- vi. a regionális és a közösségi szintû hálózatokra vonatkozó 10 éves fejlesztési javaslatot;
- vii. a szállítási rendszerirányító Hivatal által jóváhagyott 10 éves fejlesztési tervét;
- viii. a fejlesztések pénzügyi-gazdasági tervezéséhez szükséges adatokat.

7.4. A RENDSZERÜZEMELTETŐK ÁLTAL VÉGZENDŐ KAPACITÁS ELLENŐRZÉS, FEJLESZTÉSI VIZSGÁLAT

A rendszerüzemeltetõ évente a felhasználói igénybejelentések alapján köteles elvégezni a rendszer technikai állapotának számításhoz ellenõrzését. Az ellenõrzés során figyelembe kell venni, hogy a nyilvántartott szerzõdéses és nyilvántartásba vételt kezdeményezõ felhasználók ellátása legalább -12 °C-ig fenntartható legyen.

7.5. A RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN

7.5.1. A rendszerfejlesztés alapelvei

- (a) A szállítási rendszerüzemeltetõ évente a saját rendszerére vonatkozóan kapacitás felülvizsgálatot végez.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltetõ fejlesztési javaslata határkeresztezõ vezeték esetén kétirányú kapacitásbõvítésre vonatkozó javaslatot vagy ez alóli mentességi kérelemre vonatkozó indoklást tartalmaz.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltetõ fejlesztési javaslatát évente köteles felülvizsgálni és szükség esetén kiegészíteni az elmúlt idõszakra vonatkozó teljesülés és a jövõbeni teljesíthetõség mutatóival, valamint a várható igényekkel.
- (d) A földgázszállító rendszert úgy kell fejleszteni, hogy mindenkor alkalmas legyen a Hivatal által jóváhagyott fejlesztési tervben rögzített kapacitásigények biztonságos kielégítésére.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltetõnek a földgázszállításban érintett mûszaki létesítmények, illetve berendezések fejlesztéseit a biztonsági elõírások betartását figyelembe véve és a legkisebb költség elvével összhangban kell végezni.

7.5.2. Fejlesztési igények éves felülvizsgálata

- (a) A kapacitásigények éves felülvizsgálatra kerülnek az alábbi pontok figyelembe vételével:
 - i. a kiadási pontokon jelentkező igények;
 - ii. a betáplálási pontokon jelentkező igények, illetve a rendelkezésre álló kapacitások.

- (b) A rendszerhasználónak a saját, illetve saját felhasználóira vonatkozó kapacitás és földgázszállítási igényeit minden gázévet megelőzően február 28-áig a szállítási rendszerüzemeltető részére meg kell küldenie. Az adatszolgáltatást a következő 10 gázévre tájékoztató jelleggel kell a Szabályzat 7.1. pontja alapján megadni, a Szabályzat szerinti 7.5.2.1. pontban leírt adattartalommal. A kapacitásigénylő földgáz kereskedők az igénybejelentésnél a február 1-jén általuk ellátott felhasználókra vonatkozóan kötelesek az adatszolgáltatást megadni.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszert a megadott igényeknek megfelelően készíti fel. Amennyiben a következő gázévben a rendszerhasználók az előző gázévi adatszolgáltatáshoz képest megnövelik a kapacitásigényüket, a szállítási rendszerüzemeltető elkészíti a fejlesztési javaslatot és jóváhagyásra benyújtja a Hivatal részére. A szállítási rendszerüzemeltető a Hivatal által jóváhagyott fejlesztés megvalósítását követően köteles kiszorgálni a megnövelt kapacitásigényeket.
- (d) A földgázszállító rendszer kapacitás ellenőrzése és a szükséges fejlesztési javaslatok kidolgozása az alábbi pontok figyelembevételével történik:
 - i. a szállítási rendszerüzemeltető az elfogadott kapacitásigényeknek megfelelően elvégzi a szükséges hidraulikai számításokat;
 - ii. a vizsgálatokat kapacitás- és hidraulikai tanulmányban foglalja össze, kiemelve a kapacitásfejlesztéshez szükséges fejlesztési javaslatokat (azonosítás, ütemezés);
 - iii. a fejlesztési igényekhez kapcsolódó műszaki tartalom kidolgozása;
 - iv. a fejlesztéshez kapcsolódóan költségbecslések elkészítése szükséges;
 - v. fejlesztések kivitelezéséhez kapcsolódóan időütemterv elkészítése szükséges.
- (e) A földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszerüzemeltetők az összevontan kezelt hálózati pontokra benyújtott igényeket kötelesek megbontani a fizikai hálózati pontokra. A földgázszállító rendszerre benyújtott kapacitás igényeket a szállítási rendszerüzemeltető összesíti és átadja a kapcsolódó rendszerüzemeltetőknek, aki a benyújtott igényeket 15 napon belül köteles megbontani. Amennyiben földgázszállító rendszerre és a kapcsolódó rendszerre leadott igények eltérőek, úgy a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek egyeztetést kell kezdeményeznie a szállítási rendszerüzemeltetővel.
- (f) A földgázelosztók minden évben legkésőbb július 15-ig kötelesek megadni egyedi vagy összevont betáplálási-kiadási pontonként a szállítási rendszerüzemeltetőnek a várható éves mennyiséget, valamint a legnagyobb napi és órai becsült, illetve a minimális órai gázmennyiségeket a következő 10 gázéves időszakra gázévenként, figyelembe véve a rendszeréhez már kapcsolódó, illetve leendő felhasználók becsült igényeit. A földgázelosztó a fejlesztési javaslat készítésekor alkalmazott optimista, reális, pesszimista adatsorokat köteles megadni a szállítási rendszerüzemeltetőnek.
- (g) Az (e) és (f) pontok szerinti adatszolgáltatást a rendszerüzemeltetők a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján teszik meg.
- (h) A hazai termelőknek és a földgáz tároló engedélyesnek kapcsolódási pontonként minden gázévet megelőzően február 1-jéig azon szállítási rendszerüzemeltető részére, amelyhez kapcsolódik meg kell küldeni a rendelkezésre álló kapacitásokat betáplálási pontonként a következő 10

gázévre éves, illetve az első gázévre a szállítandó mennyiségeket havi bontásban, amely az alábbi információkat tartalmazza:

- i. Termelőkre vonatkozóan:
 - betáplálási pontonként várható gáztermelést (MJ/év);
 - első gázévre a várható gáztermelést (MJ/hó);
 - betáplálási pontonként a maximális rendelkezésre álló napi (MJ/nap) és órai kapacitásokat (MJ/óra);
 - betáplálási pontonként a jellemző nyári napi átlagos gáztermelést (MJ/nap);
 - betáplálási pontonként a legkisebb órai termelési értékeket (MJ/óra);
 - gázminőség javítása céljából igényelt keverőgáz mennyiséget (MJ/nap, MJ/óra).
- ii. Földgáztárolókra vonatkozóan kitárolás esetén:
 - betáplálási pontonként várható kitárolási mennyiséget (MJ/év);
 - első gázévre a várható kitárolási gázmennyiséget (MJ/hó);
 - betáplálási pontonként a maximális rendelkezésre álló napi (MJ/nap) és órai kapacitásokat (MJ/óra);
 - betáplálási pontonként a legkisebb órai mennyiséget (MJ/óra);
 - tárolói pontonként a felterhelés sebességét (MJ/óra/óra).
- iii. Földgáztárolókra vonatkozóan betárolás esetén:
 - kiadási pontonként várható betárolási mennyiséget (MJ/év);
 - első gázévre a várható betárolási gázmennyiséget (MJ/hó);
 - kiadási pontonként a maximális igényelt betárolási napi (MJ/nap) és órai mennyiségeket (MJ/óra);
 - kiadási pontonként a jellemző nyári napi átlag mennyiséget (MJ/nap);
 - kiadási pontonként a legkisebb órai mennyiségeket (MJ/óra);
 - tárolói pontonként a leterhelés sebességét (MJ/óra/óra).

7.5.2.1. A felhasználói igény előrejelzése

- (a) A felhasználói igény előrejelzésnek a következő adatokat kell tartalmaznia egy adott kiadási pontra:
 - i. Gázévre vonatkozó tervezett szállított mennyiség (MJ/év);
 - ii. első gázévre vonatkozóan havi bontásban a tervezett szállított mennyiség (MJ/hó);
 - iii. kiadási pontonként a maximális csúcsigények (MJ/óra, MJ/nap,);
 - iv. kiadási pontonként az átlagos nyári napi átlag (MJ/nap) és a legkisebb óraigények;
 - v. a felhasználók ellátása érdekében kötött gázbeszerzési szerződések alapján szállítatni kívánt gázmennyiség betáplálási pontonként (MJ/év; MJ/hó, MJ/óra).
- (b) betáplálási adatok felmérését:

- i. betáplálási pontonként várható földgázszállítási igényeket (MJ/év);
 - ii. betáplálási pontonként a maximális napi (MJ/nap) és órai csúcsigényeket (MJ/óra);
 - iii. betáplálási pontonként a jellemző nyári napi átlag (MJ/nap) és a legkisebb órai igényeket (MJ/óra).
- (c) földalatti gáztárolók betárolási és kitárolási adatainak felmérését:
- i. a letárolandó és kitárolandó igényeket (MJ/év);
 - ii. a betárolási ciklusban jellemző napi letárolandó (MJ/nap) és jellemző órai csúcsigényeket (MJ/óra) és azok határértékeit;
 - iii. a téli csúcsnapi kitárolandó (MJ/nap) és óracsúcs igényeket (MJ/óra).

7.5.3. Fejlesztések finanszírozása

A fejlesztések finanszírozási módjának megválasztása a gazdaságossági vizsgálatok eredményének figyelembevételével történik a Szabályzat 7.2. pontjában foglalt elvek szerint.

7.5.4. Előre nem tervezett rendszerfejlesztési igények vizsgálata

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető részére a rendszerhasználó eljuttatja a felmerült új kapacitás igényt.
- (b) Az egyedi kapacitásigény bejelentéséhez szükséges információk:
- i. felhasználó éves gázigénye (MJ/év, m³/év);
 - ii. kiadási pontra vonatkoztatott várható napi csúcs (MJ/nap, m³/nap);
 - iii. felhasználó igényelt vételezési óracsúcs teljesítménye (MJ/óra, m³/óra) az adott években;
 - iv. igényelt minimum földgázszállítási mennyiségek (MJ/nap, m³/nap), (MJ/óra, m³/óra);
 - v. névleges nyomásigény a kiadási ponton;
 - vi. kiadási ponton a fogyasztás felterhelési üteme (MJ/óra; időintervallum);
 - vii. betáplálási pontonként várható földgázszállítási igények (MJ/év, m³/év);
 - viii. betáplálási pontonként a maximális napi (MJ/nap, m³/nap) és órai csúcsigények (MJ/óra, m³/óra);
 - ix. betáplálási pontonként a jellemző nyári napi átlag (MJ/nap, m³/nap);
 - x. betáplálási pontonként a legkisebb órai igények (MJ/óra, m³/óra).
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető az igény beérkezésétől számított 60 napon belül kapacitásbiztosítási nyilatkozatban rögzíti a kapacitásigény biztosításának feltételeit.
- (d) A kapacitásbiztosítási nyilatkozatnak tartalmaznia kell:
- i. a kapacitás biztosítható-e;
 - ii. az igény teljesítéséhez szükséges műszaki feltételeket;
 - iii. a megvalósítás időbeni ütemezését;
 - iv. a fejlesztések várható pénzügyi forrásigényét.

- (e) Az engedélyes a kapacitásbiztosítási nyilatkozatban javaslatot tesz a finanszírozás módjára.
- (f) Amennyiben a rendszerhasználói kapacitásigény kielégíthető már meglévő gázátadó állomás átalakításával vagy bővítésével, akkor a fejlesztést a szállítási rendszerüzemeltető a Hivatal részére benyújtandó fejlesztési javaslatban történő szerepeltetése nélkül megvalósítja⁴⁷.

7.6. A RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZEREN

7.6.1. A rendszerfejlesztés alapelvei

- (a) A földgázelosztó rendszert úgy kell fejleszteni, hogy mindenkor alkalmas legyen a földgázelosztási igények biztonságos kielégítésére.
- (b) A földgázelosztó a fejlesztéseknél köteles figyelembe venni:
 - i. a földgázigények alakulását;
 - ii. a biztonságos ellátás feltételeit.
- (c) A földgázelosztó a földgázelosztó rendszert igény szerint, de legalább évente egyszer felülvizsgálja abból a célból, hogy a jelentkező felhasználó igényei az adott kiadási pontokon biztosíthatók-e. Szükség esetén megfelelő intézkedéseket kezdeményez.
- (d) A földgázelosztó a rendelkezésre álló közép- és hosszú távú igények alapján a legkisebb költség elvének figyelembevételével, műszaki-hidraulikai vizsgálattal meghatározza a szükséges vezetékfejlesztéseket éves bontásban. Egyeztetést folytat a szállítási rendszerüzemeltetővel a közép- és hosszú távú igények földgázszállító vezetéki és gázátadó állomási kielégíthetőségéről.
- (e) A földgázelosztók a fejlesztési igények vizsgálatához kötelesek a szállítási rendszerüzemeltető részére a szükséges információkat biztosítani.
- (f) A földgázelosztó rendszeren a rendszerfejlesztés történhet:
 - i. a már meglévő rendszer szűk kapacitásának feloldására;
 - ii. új felhasználók bekapcsolása céljából:
 - leágazó vezeték építése nélkül;
 - leágazó vezeték építésével;
 - a meglévő földgázelosztó rendszer bővítése új földgázelosztó vezetékekkel;
 - új települések, településrészek, területek bekapcsolása új földgázelosztó hálózat építésével.

7.6.2. Gázéven belüli rendszerfejlesztési igények vizsgálata

- (a) A földgázelosztó részére a rendszerhasználó eljuttatja a felmerült új kapacitás igényt.
- (b) Egyedi kapacitásigény bejelentéséhez szükséges információk:
 - i. felhasználó igényelt vételezési óracsúcs teljesítménye (MJ/óra) az adott években;

⁴⁷ GET. 83.§ (5) bek.

- ii. kiadási pontra vonatkoztatott várható napi csúcs (MJ/nap);
 - iii. a névleges nyomásigény a kiadási ponton.
- (c) A földgázelosztó az igény beérkezésétől számított 30 napon belül kapacitásbiztosítási nyilatkozatban rögzíti a kapacitásigény biztosításának feltételeit.
- (d) Földgázelosztó vezetéki betáplálási pont szűk kapacitása esetén a földgázelosztó köteles a szállítási rendszerüzemeltetővel egyeztetni a kapacitásbiztosítás átadóponti kapacitás bővítési feltételeiről.
- (e) A kapacitásbiztosítási nyilatkozatnak tartalmaznia kell:
- i. a kapacitás biztosítható-e;
 - ii. az igény teljesítéséhez szükséges műszaki feltételeket;
 - iii. a megvalósítás időbeni ütemezését;
 - iv. a fejlesztések várható pénzügyi forrásigényét.
- (f) Az engedélyes a kapacitásbiztosítási nyilatkozatban javaslatot tesz a finanszírozás módjára.

7.6.3. Fejlesztések finanszírozása

A földgázelosztó működési engedélyében nem szereplő új települések, településrészek, területek, vagy nyilvántartásba vett felhasználók bekapcsolásával összefüggő új földgázelosztó vezeték építése esetén a Csatlakozási díj rendelet és a földgázelosztó üzletszabályzatában foglaltak szerint kell eljárni.

7.6.4. Fejlesztési igények éves felülvizsgálata

- (a) A kapacitás igények évente felülvizsgálatra kerülnek az alábbi pontok figyelembevételével:
- i. a kiadási pontokon jelentkező igények;
 - ii. a betáplálási pontokon rendelkezésre álló kapacitások.
- (b) A rendszerhasználónak a saját, illetve saját felhasználóira vonatkozó kapacitás és elosztási igényeit minden gázévet megelőzően február 28-ig a földgázelosztó részére meg kell küldenie, amely az alábbi információkat tartalmazza kiadási és betáplálási pontonként a következő 10 gázévre a Szabályzat szerinti 7.1. (a) alapján:
- i. A rendszerhasználó a saját felhasználóira vonatkozóan a kiadási pontok igényfelmérését (az adatok gáztechnikai normálállapotra vonatkoznak (101 325 Pa, 288,15 K)): kiadási pontonként a maximális napi (MJ/nap) és órai csúcsigényeket (MJ/óra).
- (c) A földgázelosztó rendszer kapacitás ellenőrzése és a szükséges fejlesztési javaslatok kidolgozása az alábbi pontok figyelembevételével történik:
- i. a földgázelosztó a kapacitási igényeknek megfelelően évenként elvégzi a szükséges hidraulikai számításokat;
 - ii. a vizsgálatokat kapacitás- és hidraulikai tanulmányban foglalja össze, kiemelve a kapacitásfejlesztéshez szükséges fejlesztési javaslatokat (azonosítás, ütemezés);
 - iii. a fejlesztési igények kielégítésének előkészítési fázisában műszaki tartalom kidolgozása szükséges;

- iv. a fejlesztéshez költségbecslések elkészítése szükséges;
 - v. a fejlesztések kivitelezéséhez időütemterv elkészítése szükséges.
- (d) A földgázelosztó a (c) pont alapján kidolgozott fejlesztési javaslatát a kapcsolódó betáplálási-kiadási pontok vonatkozásában minden év július 31-ig megküldi azon szállítási rendszerüzemeltető részére, amely rendszeréhez kapcsolódik.
- (e) Amennyiben a földgázelosztó rendszerre és a kapcsolódó földgázszállító rendszerre leadott igények eltérőek, úgy a földgázelosztó egyeztetést kezdeményez a szállítási rendszerüzemeltetővel.
- (f) A hazai termelőknek és a földgáztároló engedélyesnek kapcsolódási pontonként minden gázévet megelőzően február 1-jéig a földgázelosztó részére meg kell küldeniük a rendelkezésre álló kapacitásokat betáplálási pontonként a következő 10 gázévre, amely az alábbi információkat tartalmazza:
- i. Termelőkre vonatkozóan:
 - betáplálási pontonként a maximális rendelkezésre álló napi (MJ/nap) és órai kapacitásokat (MJ/óra);
 - betáplálási pontonként a jellemző nyári napi átlagos (MJ/nap);
 - betáplálási pontonként a legkisebb órai termelési értékeket (MJ/óra);
 - gázminőség javítása céljából igényelt keverőgáz mennyiséget (MJ/nap, MJ/óra).
 - ii. Földgáztárolókra vonatkozóan kitárolás esetén:
 - betáplálási pontonként a maximális rendelkezésre álló napi (MJ/nap) és órai kapacitásokat (MJ/óra);
 - betáplálási pontonként a legkisebb órai mennyiséget (MJ/óra).
 - iii. Földgáztárolókra vonatkozóan betárolás esetén:
 - kiadási pontonként a maximális igényelt betárolási napi (MJ/nap) és órai mennyiségeket (MJ/óra);
 - kiadási pontonként a legkisebb órai mennyiségeket (MJ/óra).

7.7. A RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA A FÖLDGÁZTÁROLOÓ RENDSZEREN

7.7.1. A rendszerfejlesztés alapelvei

- (a) A földgáztároló rendszert úgy kell fejleszteni, hogy mindenkor alkalmas legyen a földgáztárolási igények biztonságos kielégítésére.
- (b) A földgáztároló engedélyesnek a földgáztárolásban érintett műszaki létesítmények, illetve berendezések fejlesztéseit a biztonsági előírások betartását figyelembe véve és a legkisebb költség elvével összhangban kell elvégeznie.
- (c) A VHR vonatkozó rendelkezése alapján⁴⁸ a földgáztároló engedélyes két évente felülvizsgálja az általa üzemeltetett földalatti gáztárolók műszaki állapotát és meghatározza a várható élettartamukat. Erről jelentést készít, amelyet a felülvizsgálatot követő év március 31-ig megküld a Hivatalnak.

48 VHR 18.§

- (d) A fejlesztések során csak olyan rendszerelemek kerülnek beépítésre, melyek biztosítják, hogy a rendszerhasználók részére a földgáztárolási szerződésekben foglalt feltételek szerint rendelkezésre álljon a szerződött kapacitás.

7.7.2. Fejlesztési igények éves felülvizsgálata

- (a) A földgáztároló rendszer fejlesztéséhez szükséges közép- és hosszú távú várható, tájékoztató jellegű földgáztárolási igényeket a rendszerhasználatra jogosultak a földgáztároló engedélyes részére a következő tárolási évre vonatkozó igényeikkel együtt kötelesek megadni. Az információkat az alábbiak szerint a következő 10 tárolási évre, éves bontásban kell biztosítani:
- i. mobilkapacitás igény (MJ);
 - ii. betárolási kapacitás igény (MJ/nap);
 - iii. kitárolási kapacitás igény (MJ/nap).
- (b) A fejlesztési terv összeállításához a földgáztároló engedélyes figyelembe veszi továbbá:
- i. az általa végzett piacelemzés eredményét;
 - ii. a rendszeregyensúly fenntartás érdekében a szállítási rendszerüzemeltető által lekötni kívánt kapacitásokat;
 - iii. a fejlesztéshez szükséges költségbecsléseket;
 - iv. a pénzügyi megtérülést.
- (c) A földgáztároló engedélyes a fejlesztési tervét a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel való egyeztetést követően állítja össze.
- (d) A földgáztároló a (c) pont alapján kidolgozott fejlesztési tervét a kapcsolódó hálózati pontok vonatkozásában minden év július 31-ig megküldi azon szállítási rendszerüzemeltető részére, amely rendszeréhez kapcsolódik.

7.7.3. Fejlesztések finanszírozása

A fejlesztések finanszírozási módjának megválasztása a gazdaságossági vizsgálatok eredményének figyelembevételével történik a Szabályzat 7.2. pontjában foglalt elvek szerint.

7.7.4. Tárolási éven belüli rendszerfejlesztési igények vizsgálata

- (a) A földgáztároló engedélyes a tárolási éven belül jelentkező kapacitásigények kiszolgálására, amennyiben az műszakilag lehetséges, azonnali rendszerfejlesztést hajthat végre.
- (b) A tárolási év közben fejlesztett kapacitások értékesítésére a jelen Szabályzat 8.11.1.7. pontja az irányadó.

7.8. AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER FEJLESZTÉSI JAVASLATÁNAK ÖSSZEÁLLÍTÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

- (a) A rendszerhasználó kizárólag tájékoztató jelleggel - későbbi kötelezettség nélkül - a 7.5.2. (b) pont szerint a rendszerüzemeltető részére megadja a február 1-jén az ellátási körébe tartozó, illetve a jövőben belépő új felhasználók várható 10 éves kapacitásigényét gázéves megosztásban.
- (b) A rendszerüzemeltető évente a saját földgázszállító- vagy földgázelosztó vezetéseire vagy földgáztárolóira vonatkozóan kapacitás-felülvizsgálatot végez, amit fejlesztési tanulmányban foglal össze.

- (c) A (b) pont alapján a rendszerüzemeltető - kivéve azon szállítási rendszerüzemeltetőt, aki a szállítási rendszerirányítói feladatokat ellátja - a szállítási rendszerirányító 10 éves fejlesztési javaslatához megadja saját fejlesztési javaslatait minden év augusztus 31-ig, amelyek alapján a szállítási rendszerirányító a Hivatal felé minden év december 31-ig benyújtja az összehangolt fejlesztési javaslatot.
- (d) A (c) pont szerinti adatszolgáltatást a rendszerüzemeltetők a szállítási rendszerirányító Informatikai Platformján teszik meg.
- (e) A javaslatnak tartalmaznia kell a földgázszállító- és földgázelosztó vezetékek igényfelmérését, annak indokolását és az elvégzett érzékenységi vizsgálatokat, a javasolt fejlesztéseket és azok érintettjeit, a becsült fejlesztési költségeket, kiemelt figyelemmel a szigetüzemben működő rendszerekre.
- (f) A szállítási rendszerirányító a többi rendszerüzemeltetővel együttműködve a szállítóvezetékek - beleértve a gázátadó állomásokat is -, az elosztóvezetékek, valamint a földgáztárolók kapacitás-felülvizsgálatának eredményeit és a fejlesztési javaslatokat összehangolja, az összehangolt javaslatot az engedélyesek és felhasználói érdekvédelmi szervezetek képviselőivel véleményezteteti, és a Hivatal részére elbírálásra és jóváhagyásra benyújtja. A fejlesztési javaslatban a szállítási rendszerirányító javaslatot tesz a kétirányú kapacitásbővítésre, vagy abban ez alóli mentesítésre vonatkozó kérelmet terjeszt elő. Véleményeltérés esetén a szállítási rendszerirányító az eltérő véleményeket is köteles benyújtani a Hivatalhoz. A Hivatal a vizsgálat során - szükség esetén - nyilvános egyeztetést tart a rendszerhasználókkal a fejlesztési javaslatról és annak eredményét jegyzőkönyvben rögzíti, illetve határkeresztező kapacitás beruházások esetén egyeztet az érintett ország hatóságaival a költségmegosztásról és a beruházás műszaki-gazdasági feltételrendszeréről.
- (g) A jóváhagyott 10 éves fejlesztési terv alapján a Hivatal nyilatkozattételre szólítja fel a rendszerüzemeltetőket az első 5 év fejlesztéseinek vállalására. A nyilatkozatnak tartalmazni kell a munkálatok megindításának időpontját és a véghatáridő kötelező vállalását.

7.9. A SZÁLLÍTÁSI RENDSZERIRÁNYÍTÓ KÖZREMŰKÖDÉSE A RENDSZERÜZEMELTETŐK ÁLTAL NEM VÁLLALT FEJLESZTÉSEKRE VONATKOZÓ PÁLYÁZTATÁSBAN

Ha az engedélyes nem nyilatkozott, nyilatkozatában nem vállalja a fejlesztést, vagy a munkálatokat nem kezdi meg a vállalt határidőben, a Hivatal pályázatot írhat ki a fejlesztés elvégzésére. A pályázat feltételei nem térhetnek el a fejlesztési tervtől, kivéve a kezdés és befejezés határidejét, ha azok változtatását a pályáztatás időigénye indokolja. A pályázati kiírásban meg kell határozni a tarifamegosztás szabályait. A szállítási rendszerirányító a Hivatal kérésére közreműködik a pályázat elkészítésében és kiírásában.

8. RENDSZERHEZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS SZABÁLYAI

8.1. KAPACITÁSLEKÖTÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

- (a) A GET és a VHR rendelkezése szerint a földgázrendszer szabad kapacitásainak a rendszerhasználók számára történő felajánlása és a Szabályzat szerinti lekötése a földgázszállító rendszer esetében a szállítási rendszerüzemeltető, földgázelosztó rendszer esetében a földgázelosztó, a földgáztároló rendszer esetében pedig a földgáztároló engedélyes joga és kötelezettsége.
- (b) A kapcsolódó rendszerek betáplálási-kiadási pontjaira vonatkozó szabad kapacitásokat az érintett rendszerüzemeltetők kötelesek közzétenni és közzététel előtt összehangolni. A szállítási rendszerüzemeltető a szabad kapacitásokat
- 984/2013/EU rendelet 9. cikkében meghatározott szabványos kapacitástermékek vagy
 - a 8.3 pontban meghatározott nem szabványos kapacitástermék formájában kínálja fel.
- (c) Szabad kapacitás iránti igény benyújtására a 3.1.3. pontban felsorolt szereplők jogosultak.
- (d) A rendszerhasználó vagy annak megbízottja az általa tervezett kereskedelmi tranzakció végrehajtásához szükséges kapacitáslekötést szállítási rendszerüzemeltetőnél, földgázelosztónál és földgáztároló engedélyesnél külön-külön végzi el.
- (e) A lekötött kapacitásokat a rendszerhasználók kötelesek az együttműködő földgázrendszer használatára vonatkozó jogszabályok, illetve a Szabályzat rendelkezéseit betartva használni.

8.2. Megszakítható kapacitásokra vonatkozó szabályok

- (a) A megszakítható kapacitás a szállítási rendszerüzemeltetővel kötött rendszerhasználati szerződésben meghatározott feltételekkel és mértékben vehető igénybe. A kapacitás megszakítás esetén a megszakított kapacitások terhére a rendszerbe földgáz nem táplálható be és onnan nem vételezhető.
- (b) A földgázszállító rendszeren az alábbiak szerint lehet megszakítható kapacitásokat értékesíteni az adott hálózati ponton:
- i. Amennyiben egy lekötési időszakra értékesítésre felajánlott nem megszakítható kapacitást a rendszerhasználók kapacitástermékenként a Tarifarrendelet szerinti mértékben lekötötték, a szállítási rendszerüzemeltető felajánlhat az adott lekötési időszakra megszakítható kapacitásokat.
- (c) A földgázelosztó rendszeren a felhasználó a felhasználási helyen a vásárolt kapacitásának mértékéig csak abban az esetben köthet le megszakítható kapacitást, amennyiben a földgázelosztó rendszer betáplálási pontján a szállítási rendszerüzemeltető nem rendelkezik nem megszakítható kapacitással és vállalja a megszakítható kapacitások kiadását.
- (d) A földgáztárolói rendszeren is van lehetősége a rendszerhasználónak megszakítható kapacitást lekötni. Amennyiben a rendszerhasználók a rendelkezésre álló tárolói kapacitásokat teljes mértékben lekötötték a rendszerüzemeltető megszakítható földgáztárolói kapacitásokat ajánlhat fel. A

földgáz tárolási megszakítható kapacitáslekötésének szabályait a 8.11.1.8 és 8.11.1.9. pontok tartalmazzák.

8.3. Téli időszakon kívüli kapacitáslekötés

- (a) A téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitás nem szabványos kapacitásterméknek minősül. A szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztók a Tarifarendelet vonatkozó pontjaiban meghatározott feltételekkel téli fogyasztási időszakon kívüli rendszerhasználati szerződést köthetnek, melyek alapján a rendszerhasználó jogosult a téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitást a rendszerüzemeltetővel kötött szerződésben meghatározott feltételekkel és mértékben igénybe venni.
- (b) A téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitások lekötésére azon rendszerhasználók jogosultak, akik a téli fogyasztási időszakon kívüli lekötésre jogosító Hivatal által kiadott igazolással rendelkeznek. A rendszerhasználóknak az igazolás kéréséhez a Szabályzat XXII. melléklete szerinti adatszolgáltatást kell benyújtani a Hivatal részére.
- (c) A Hivatal által jóváhagyott igazolást a rendszerhasználónak a téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitások lekötésére vonatkozó aukció indulása előtt 4 munkanappal be kell küldenie a szállítási rendszerüzemeltetőhöz. A szállítási rendszerüzemeltető az alábbi feltételek szerint bonyolítja le a téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitások lekötésére vonatkozó aukciót
- I. 2015. évben június negyedik hétfőjén, minden további évben
 - II. augusztus második hétfőjén,
- a lekötésre felkínálható kapacitás a hálózati pontra beérkezett (b) pont szerinti igazolásokban szereplő kapacitások összege és az adott hálózati pont szabad kapacitásának mértéke közül a kisebb érték.
- (d) A földgázelosztó a téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitás lekötése az éves nem megszakítható kapacitással csökkentett vásárolt kapacitások mértékéig történhet. A rendszerhasználó a téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitás igényeit 2015. évben június negyedik hétfőjén, minden további évben augusztus második hétfőjén adhatja be. A rendszerhasználók a Hivatal által kiadott igazolásokat a kapacitások lekötésének határnapja előtti 4-dik munkanapig adhatják be a földgázelosztókhoz. A téli fogyasztási időszakon kívüli idősakra vonatkozó elosztóvezetési kapacitások lekötése az éves kapacitáslekötési eljárással megegyező módon, de attól elkülönített eljárásban történik.
- (e) A téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitáslekötés az igazolásban szereplő mértékig és hálózati ponton lehetséges. Amennyiben valamely rendszerhasználó az igazolásban szereplő mértéknél nagyobb kapacitásigénnyel vesz részt az aukción, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az aukciót érvényteleníti, és újra aukciót ír ki a publikálási határidő figyelembe vételével. Azon rendszerhasználó, aki az igazolásban szereplő kapacitásnál nagyobb kapacitással vesz részt az aukción, mindennemű kártérítési felelősséget visel. A földgázelosztó az igazolásban szereplő mértéknél nagyobb rendszerhasználói kapacitásigény esetén a többletigényt visszautasítja.
- (f) A téli fogyasztási időszakon kívüli szállítóvezetési kapacitások lekötése a Kapacitáslekötési Platform Szabályzata szerinti éves kapacitáslekötési eljárással megegyező módon, de attól elkülönített eljárásban történik.

- (g) A lekötött téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitást a rendszerhasználó a Tarifarendeletben foglalt rendelkezések mellett az alábbi feltételek szerint veheti igénybe:
- I. április 1. és szeptember 30. közötti időszakban nem megszakítható kapacitásként;
 - II. október 1. és március 31. közötti időszakban speciális kapacitásként, amelyre leadott nominálást a rendszerüzemeltető a nem megszakítható kapacitáslekötésekre beérkezett nominálások visszaigazolását követően, a megszakítható kapacitáslekötésekre érkezett nominálásokkal együttesen bírálja el, a fennmaradó szabad kapacitások rendelkezésre állása függvényében.
- (h) A 2015. október 1-jén kezdődő gázév lekötött téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitásai a 2015. július, augusztus és szeptember hónapokra (átmeneti időszak) is érvényesek a GET vonatkozó előírása⁴⁹ alapján.

8.4. KERESKEDŐ VÁLTÁS SZABÁLYAI

- (a) A felhasználóknak joga van a hatályos GET és VHR vonatkozó paragrafusaiban⁵⁰ leírtak szerint földgázkereskedőt váltani.
- (b) A kereskedő váltási jogosultság a felhasználónak a földgázkereskedővel megkötött határozott idejű szerződése lejártakor, vagy a szerződés felmondása esetén a földgázkereskedővel megkötött szerződésében foglalt felmondási feltételeknek megfelelő időpontban következik be. Az egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználó, a határozatlan időtartamra kötött egyetemes szolgáltatási szerződését a felmondásnak a földgázkereskedő általi kézhezvételétől számított 30 napos felmondási idővel, írásban mondhatja fel.
- (c) A határozott idejű szerződés lejárta előtt 30 nappal a felhasználó köteles írásban bejelenteni a kereskedőnek, amennyiben nem kíván új szerződést kötni a kereskedővel.

8.4.1. A kapacitás-lekötési szerződések módosításával, a kapacitások átadás-átvételével kapcsolatos szabályok

- (a) A korábbi földgázkereskedő köteles a felhasználó – és ha a felhasználó megbízásából az új földgázkereskedő jár el, az új földgázkereskedő - részére a felmondás, illetve a határozott idejű szerződés lejárta miatti megszűnésnél a felhasználó 8.2. (c) pont szerinti bejelentésének a kézhezvételtől számított 5 napon belül írásban értesítést küldeni.

- i. vagy a felmondás visszaigazolásáról,

A felmondás visszaigazolásakor, illetve a szerződés lejártakor, abban az esetben, amennyiben a korábbi földgázkereskedő már kötött le kapacitást a felhasználó részére, a korábbi földgázkereskedő a szerződés megszűnésére vonatkozó alábbi információkat és felhasználói adatokat köteles megküldeni:

- a felmondás hatályba lépésének feltételei:
 - a földgáz-kereskedelmi szerződés megszűnésének időpontja,

⁴⁹ GET 134/B § (4)

⁵⁰ GET 31/A-C. § és VHR 26/A-B. §

- a felmondás benyújtásakor nem teljesített feltételeket, melyek teljesítése esetén a felmondás hatályosul,
 - felhasználói adatok
 - a felhasználási hely egyedi azonosító száma,
 - a felhasználónak az adott felhasználási helyen vásárolt kapacitása,
 - a lekötött, az új földgázkereskedő számára felajánlott betáplálási-kiadási kapacitások,
 - a felhasználó felhasználói profil besorolása.
 - ii. vagy a nem egyetemes szolgáltatásban ellátott felhasználó felmondása elutasításáról az elutasítás okainak megjelölésével.
- (b) Amennyiben a korábbi földgázkereskedő számára nem állnak rendelkezésére az előző pontban megjelölt felhasználói adatok, úgy azokat az érintett rendszerüzemeltetőktől jogosult megkérni.
- (c) Az új földgázkereskedő a felhasználó felmondásának a korábbi földgázkereskedő általi elfogadását követően haladéktalanul, de legkésőbb a korábbi kereskedelmi szerződés megszűnésének napja előtt 21 nappal köteles az érintett rendszerüzemeltetőknél kezdeményezni a rendszerhasználati szerződések megkötését vagy módosítását.

A felhasználóra a szállítási betáplálási, betároláshoz tartozó szállítási kiadási, illetve tárolói kapacitások kivételével a felhasználó, illetve a nevében eljáró új földgázkereskedő köteles a kapacitást gázéven belül ugyanazon a hálózati ponton teljes mértékben a rendszerüzemeltetőnél lekötni és a gázév végéig a kapacitás díjat időarányosan megfizetni. A szállítási betáplálási, betároláshoz tartozó szállítási kiadási, illetve tárolói kapacitásokat a korábbi földgázkereskedő felajánlja a felhasználónak, vagy a felhasználót ellátó új kereskedőnek. Amennyiben a felhasználó, vagy az új földgázkereskedő azt átveszi, úgy köteles gázéven belül ugyanazokon a hálózati pontokon ugyanolyan mértékű kapacitásokat a rendszerüzemeltetőknél lekötni, valamint szállítói és elosztói kapacitás esetében a gázév végéig, tárolási kapacitás esetében a tárolási év végéig a kapacitásdíjat időarányosan megfizetni. Amennyiben a felhasználó, vagy az új földgázkereskedő a korábbi földgázkereskedő által felajánlott szállítási betáplálási, betároláshoz tartozó szállítási kiadási, illetve tárolói kapacitásokat nem veszi át, akkor a korábbi földgázkereskedő kapacitás-lekötése változatlan marad, így a díjfizetés kötelezettsége is.

- (d) Az érintett rendszerüzemeltető köteles a rendszerhasználati szerződések megkötését vagy módosítását legkésőbb a régi földgáz-kereskedelmi szerződés megszűnését megelőző 4. napig elvégezni, és a felhasználói adatokat tartalmazó szerződés mellékletének az Adatcsere Modellben leírt elektronikus formában az érintett rendszerhasználóknak elküldeni.
- (e) Az elektronikus formában átadott rendszerhasználati szerződésnek tartalmaznia kell a felhasználási hely (POD) szintű alap-, és elszámolás szempontjából releváns adatokon kívül a felhasználási helyen található mérők alap-, és elszámolás szempontjából releváns adatait is, valamint az adott felhasználási hely tekintetében a szerződés érvényességének kezdetét.

8.4.2. Az érintett engedélyesek együttműködése

- (a) A felhasználó kereskedőváltása során az érintett engedélyeseknek az egymás közötti egyeztetéseket úgy kell lefolytatni, hogy a kereskedőváltás az igénybejelentéstől számított legkésőbb 30 napon belül megtörténjen.

- (b) Amennyiben a kereskedőváltás során a kiadási ponti kapacitásnak a kereskedők közötti átadása meghiúsul és az egyértelműen a kapacitás lekötés során a szállítási rendszerüzemeltetőre vonatkozó igazoláshoz kapcsolódó ellenőrzési feladatok elmulasztására vezethető vissza, akkor a kártérítési kötelezettség a szállítási rendszerüzemeltetőt terheli.

8.4.3. A felhasználó elszámolására vonatkozó szabályok

- (a) A felhasználó kereskedőváltása esetén a felhasználó záró/nyitó mérőállásának meghatározása a felhasználó, a korábbi és az új földgázkereskedő megállapodása alapján történik. Amennyiben ez a megállapodás nem jön létre a visszaigazolás időpontjáig, úgy a rendszerüzemeltető
- távleolvasható fogyasztásmérő berendezéssel rendelkező felhasználó esetében a földgáz-kereskedelmi szerződés megszűnésének időpontjában, vagy
 - nem távleolvasható fogyasztásmérő berendezéssel rendelkező felhasználó esetében a földgáz-kereskedelmi szerződés megszűnésének napjáig az új földgázkereskedő költségére köteles gondoskodni a fogyasztásmérő berendezés leolvasásáról. A rendszerüzemeltető a nem távleolvasható fogyasztásmérő berendezés esetében a záró mérőállást a leolvasás alapján arányosítással határozza meg.
- (b) A földgáz-kereskedelmi szerződés megszűnésétől számított 20 napon belül a korábbi földgázkereskedő a felhasználóval és az új földgázkereskedővel egyeztetve köteles végszámlát kibocsátani.
- (c) Ha a felhasználó a kereskedőváltással kapcsolatos kötelezettségeit teljesítette, de valamely érintett földgázkereskedő vagy rendszerüzemeltető nem teljesíti a kereskedőváltással kapcsolatos kötelezettségeit, és e miatt a kereskedőváltás nem jön létre, a felhasználó korábbi földgáz-kereskedelmi szerződése változatlan feltételekkel hatályban marad. A kereskedőváltással kapcsolatos kötelezettségeket nem teljesítő földgázkereskedő vagy rendszerüzemeltető – a kereskedőváltás meghiúsulása miatt – köteles az érintettek kárát és költségét kamatokkal együtt megtéríteni.
- (d) Ha az egyetemes szolgáltatásra jogosult nem lakossági fogyasztó földgáz-kereskedelmi szerződése megszűnését követően ismét egyetemes szolgáltatást kíván igénybe venni, az egyetemes szolgáltató jogosult a felhasználótól a földgázkereskedő arra vonatkozó igazolását kérni, hogy a földgáz-kereskedelmi szerződése nem a nemfizetésből eredő kikapcsolás miatt szűnt meg. A földgázkereskedő köteles az igazolást - a feltételek fennállása esetén - az egyetemes szolgáltatásra jogosult nem lakossági fogyasztó kérésére kiállítani.
- (e) A földgázelosztók és rendszerhasználók a kereskedőváltással kapcsolatos adatcserék során a XVIII. számú mellékletben található Elosztói – Kereskedői Adatforgalmi szabályzat 2. fejezetének előírásait alkalmazhatják.
- (d) A kereskedőváltás folyamatleírását az Elosztói – Kereskedői Adatforgalmi szabályzat tartalmazza.

8.4.4. Végső menedékes kereskedő kijelölése

- (a) Végső menedékes kereskedő kijelölésére a GET vonatkozó paragrafusaiban⁵¹, valamint a hivatkozott külön jogszabályban⁵² rögzített helyzet fennállása esetén kerülhet sor. A végső menedékes kereskedő kijelölése a Hivatal feladata.
- (b) Annak érdekében, hogy a végső menedékes szolgáltatás időben biztosítható legyen, a Hivatal folyamatosan figyelemmel kíséri a földgázkereskedők földgázpiaci tevékenységét. A földgázkereskedők kötelesek az ehhez szükséges adatokat jelen Szabályzat XVI. és XVII. számú mellékletében található formátumban naprakészen nyilvántartani és azt a Hivatal által meghatározott határidőre megküldeni. A hivatkozott mellékletben felsorolt adatokat olyan módon kell a földgázkereskedőknek nyilvántartani, hogy ezen adattáblák adattartama az engedélyesek közötti adatcserét könnyen, gyorsan és biztonságosan lehetővé tegye.
- (c) A (b) pontban hivatkozott adatszolgáltatási kötelezettségek alapján beérkezett információkat a Hivatal folyamatosan értékeli, és határozatban állapítja meg, ha a jogszabályokban rögzített szabályokat megsértették vagy a felhasználók ellátásában a szokásos piaci kockázatnál nagyobb mértékű kockázatot érzékel. A Hivatal a földgázkereskedőt a (b) pontban meghatározottakon túlmenően a felhasználók ellátásával összefüggő további adat naprakész nyilvántartására és szolgáltatására szólíthatja fel.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető, a földgázelosztó és a földgáztároló engedélyes a földgázellátás biztonsága és a felhasználói kockázatok mértékének megítélhetősége érdekében a Hivatal felszólítására, a felszólítást követő 24 órán belül elektronikus adathordozón köteles a Hivatal rendelkezésére bocsátani a Hivatal által kért, a felhasználók ellátásával összefüggő adatokat, különösen
- i. a Hivatal által megjelölt földgázkereskedő által szerződés alapján már ellátott, valamint az adatszolgáltatás időpontjától számított 30 napon belül ellátásába kerülő, egyetemes szolgáltatásra jogosult és nem jogosult felhasználók szerződéses azonosítóit, továbbá a felhasználók fogyasztási profil, valamint fogyasztási mennyiség szerinti besorolását;
 - ii. a földgázkereskedő által lekötött kapacitásokat;
 - iii. az i. pontban meghatározott felhasználók számát felhasználói profil és vásárolt kapacitás szerinti bontásban, megyénkénti összesítésben;
 - iv. a földgázkereskedő hazai földgáztárolóban elhelyezett mobil földgázkészletének mennyiségét és az éves csúcslekötést;
 - v. az információszolgáltatás időpontját megelőző 3 hónapban a földgázkereskedő által forgalmazott gázmennyiségeket napi bontásban.
- (e) A vonatkozó jogszabályban⁵³ fennálló esetekben a Hivatal felfüggeszti a földgázkereskedő engedélyét és a végső menedékes kijelölése érdekében a felfüggesztő határozat közlésekor telefonon és telefaxon felhív minden egyetemes szolgáltatót és földgázkereskedőt annak érdekében, hogy a végső menedékes ellátásra kényszerült vevők ellátására az ajánlatot 48 órán belül megtegye. Önkéntes felajánlás hiányában a Hivatal a korábban bekért adatok alapján jelöli ki a végső menedékes földgázkereskedőt.

51 GET 41-45 §, 119 § (6) .

52 52 48/2010. (II.26) Kormányrendelet

53 48/2010. (II.26) Kormányrendelet 6-8 §

- (f) Az engedély felfüggesztésének időtartama legfeljebb 90 nap, azonban a kijelölés az időtartam lejártát megelőzően hatályát veszti, ha a vonatkozó jogszabályban⁵⁴ meghatározott feltételek teljesülnek. A Hivatal a felfüggesztő határozatának közzétevése és a felfüggesztés kezdete között legfeljebb 7 napot határoz meg a kereskedőváltás megfelelő előkészíthetősége érdekében.
- (g) A végső menedékes földgázkereskedő kijelölése a felfüggesztés kezdetét megelőző napon a Hivatal által kiadott határozatban (kijelölő határozat) történik.
- (h) A Hivatal a felfüggesztő határozat meghozatalával egyidejűleg kötelezi a szállítási rendszerüzemeltetőt és az érintett földgázelosztót arra, hogy rögzítse a felfüggesztés kezdetén reggel 6 órakor a felfüggesztett engedélyű földgázkereskedő egyetemes szolgáltatásra nem jogosult felhasználóihoz, valamint a 100 m³/óra-nál nagyobb névleges gázmérő teljesítménnyel rendelkező felhasználóhoz tartozó távleolvasható fogyasztásmérők mérőállását. Az adatokat legkésőbb a leolvasást követő 2 munkanapon belül a felfüggesztett és a kijelölt földgázkereskedők részére át kell adni.
- (i) A Hivatal a felfüggesztő határozat meghozatalával egyidejűleg kötelezi az érintett földgázelosztót arra, hogy a felfüggesztett engedélyű földgázkereskedő nem távleolvasható fogyasztásmérővel rendelkező felhasználóinak folyamatos ellátása érdekében:
- i. alakítson ki ütemtervet a felhasználók gázmérő óráinak leolvasására, az ütemtervet adja át a kijelölt földgázkereskedőnek, valamint az ütemtervet tegye közzé;
 - ii. legkésőbb a felfüggesztő határozat meghozatalát követő 30. napig az ütemterv szerint olvassa le a felhasználók gázmérő óráját; és
 - iii. a rögzített adatokat az ütemtervnek megfelelően, folyamatosan juttassa el a felhasználó ellátására kijelölt földgázkereskedő részére.
- (j) Amennyiben a földgázelosztó eltér a (i) pont szerinti ütemtervben meghatározott leolvasási időpontoktól, a kijelölt földgázkereskedő igazolt, az eltérő leolvasással összefüggésben keletkező költségeit köteles megtéríteni.
- (k) Amennyiben a felhasználó nem működik közre, és a leolvasás megghiúsulása igazoltan erre vezethető vissza, a földgázelosztó nem kötelezhető a költségek (j) bekezdés szerinti megtérítésére, ha erről a kijelölt földgázkereskedőt 24 órán belül tájékoztatta.
- (l) A kijelölt földgázkereskedő a (h) és (i) pontban meghatározott leolvasást követően rendelkezésére álló adatok, a felfüggesztett engedélyű földgázkereskedőtől kapott adatok, valamint a jelen Szabályzatban meghatározott felhasználói profilok és a hőmérsékleti értékek figyelembevételével, becslés alapján megállapítja a hozzá rendelt felhasználó gázmérőóra-állását a kijelölő határozatban megjelölt kezdő gáznap reggel 6 óra időpontjára számítva.
- (m) Amennyiben a felfüggesztett engedélyű földgázkereskedő nem szolgáltat adatot és nem áll rendelkezésre diktált adat, vagy azok nem értékelhetőek, úgy a kijelölt földgázkereskedő a következő adatok:
- i. a felhasználó gázmérőóra-állását a (h) és (i) pontokban meghatározott leolvasást követően rendelkezésére álló adatok,

54 48/2010. (II.26) Kormányrendelet

- ii. a földgázelosztó által a kijelölt földgázkereskedőnek továbbított, az (h) és (i) pontok szerinti leolvasást megelőző utolsó leolvasási adatok,
 - iii. a jelen Szabályzatban meghatározott felhasználói profilok, valamint a hőmérsékleti értékek figyelembevételével állapítja meg.
- (n) A kijelölt földgázkereskedő becslés alapján megállapított gázmérőóra-állást figyelembe véve számol el a felfüggesztett engedélyű földgázkereskedővel.
- (o) A kijelölés első 30 napja alatt a szállítási rendszerüzemeltető köteles 10:00 óráig újranominálási lehetőséget biztosítani a rendszerhasználók részére a 9.2.7. pontban leírtaknak megfelelően.
- (p) Az engedély felfüggesztésének a kezdetét követő 10. napig a szállítási rendszerüzemeltetőnek törekednie kell arra, hogy vásárlással vagy opciók bevonásával a felfüggesztett engedélyű földgázkereskedő felhasználóinak részéről jelentkező földgáz igény kielégítése érdekében megfelelő mennyiségű kiegyensúlyozó földgáz álljon rendelkezésre. Ezen időtartam alatt a kiegyensúlyozó földgáz, valamint a Lehetetlenülés rendelet 24. § (1) bekezdés alapján számított és a szállítási rendszerüzemeltetőnek megfizetett ún. ajánlati földgázár közötti különbséget a szállítási rendszerüzemeltető költségeként kell elszámolni, és azt a szállítási rendszerüzemeltető indokolt költségének kell tekinteni. Ha az ajánlati ár meghaladja kiegyensúlyozó földgáz árát, a kijelölt földgázkereskedő csak a kiegyensúlyozó földgáz árát köteles megtéríteni a szállítási rendszerüzemeltetőnek. Ha az engedély felfüggesztésének kezdetét követő 10. napig terjedő időszakban a felfüggesztett engedélyű földgázkereskedő felhasználói által felhasznált kiegyensúlyozó földgáz ellenértékét a felfüggesztett földgázkereskedő részben vagy egészben megtéríti a szállítási rendszerüzemeltetőnek, akkor a szállítási rendszerüzemeltető indokolt költségeit megfelelően csökkenteni kell.
- (q) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető az adott napon, a földgázpiacon rendelkezésre álló szabad források hiányában nem tud az (p) bekezdésben meghatározott, a többlet földgáz igény ellátásához szükséges mennyiségű földgázt beszerezni, a szállítási rendszerirányító a korlátozási rendeletben meghatározott korlátozási kategóriák szerint a felfüggesztett engedélyű földgázkereskedő felhasználóira vonatkozó földgáz korlátozást rendelhet el.
- (r) Az (p) bekezdés alapján beszerezett többlet földgázmennyiséget, valamint a beszerzéshez kapcsolódó költségeket a szállítási rendszerüzemeltető elkülönítve tartja nyilván.
- (s) Az ellehetetlenült földgázkereskedő kereskedelmi engedélye megszűnéséig a felhasználók ellátását szolgáló kapacitását köteles átadni a végső menedékesként kijelölt kereskedőnek, aki köteles azt teljes mértékben lekötni a földgázszállító, földgázelosztó és földgáz tároló rendszeren.
- (t) Végső menedékes kijelölése esetén a szükséges kereskedelmi és rendszerhasználati szerződések módosítását úgy kell végrehajtani, hogy a felhasználók folyamatos ellátása biztosított legyen.
- (u) A kijelölés megszűnése vagy felhasználó kereskedőváltása esetén a végső menedékes köteles a felhasználó kapacitásait a 8.4. pont szerint az új kereskedőnek átadni.

8.5. A HOZZÁFÉRÉS FELFÜGGESZTÉSÉNEK SZABÁLYAI ÉS FELTÉTELEI

- (a) A rendszerüzemeltetők az általuk üzemeltetett rendszerhez való hozzáférést a GET vonatkozó paragrafusában⁵⁵ és a VHR vonatkozó bekezdésben⁵⁶ felsorolt esetekben, az ott tárgyalt kivételek figyelembe vételével függeszthetik fel:
- i. a szállítási rendszerirányító korlátozó intézkedést rendel el, mely eljárásrendet a jelen Szabályzat 11.3. pontjában foglaltaknak megfelelő eljárásrend szerint kell végrehajtani;
 - ii. a rendszerbe betáplálni kívánt földgáz minősége jelen Szabályzat 4.2.1. pontjában foglalt követelményeknek nem felel meg;
 - iii. a rendszerhasználó nem biztosítja folyamatosan a GET vonatkozó pontjaiban, más jogszabályokban, jelen Szabályzatban vagy a rendszerüzemeltetők Üzletszabályzatában előírt feltételeket és garanciákat;
 - iv. a rendszerhasználó nem fizeti meg a rendszerhasználati díjat;
 - v. a hozzáférés teljesítése veszélyezteti az életet vagy a vagyontárgyat;
 - vi. a rendszerhasználó kezdeményezésére a felhasználó szerződészegése miatt a jelen Szabályzatban meghatározott módon;
- (b) Amennyiben a felhasználót egy földgázkereskedő lát el, a szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználó szállítási rendszerüzemeltetőhöz eljuttatott, a közvetlen szállítóvezetékéről ellátott felhasználó kizárását célzó írásbeli felszólítása és egyidejű zéró nominálása esetén függeszti fel a szállító rendszerhez történő hozzáférést.
- (c) Amennyiben a felhasználót több földgázkereskedő lát el, a rendszerhasználó a szállítási rendszerüzemeltetőhöz eljuttatott, a közvetlen szállítóvezetékéről ellátott felhasználó kizárását célzó írásbeli felszólítása és egyidejű zéró nominálása esetén a kizárást kezdeményező rendszerhasználóra mennyiség nem allokálható.
- (d) Az (a) ii-vi. és (b) pontok szerinti esetek bekövetkezéséről a szállítási rendszerirányító részére a kapcsolódó rendszerüzemeltető értesítést küld.
- (e) Az (a) ii.-vi. pontok miatti szolgáltatás felfüggesztés folyamata:
- i. A rendszerüzemeltető az üzemeltetésében lévő szállító- és elosztóvezetéken, vagy a földgáztárolón az általa nyújtott szolgáltatás felfüggesztését szóban vagy írásban rendeli el a rendszerhasználók és a kapcsolódó rendszerüzemeltetők felé. A szóbeli felszólítást a rendszerüzemeltető köteles 24 órán belül írásban megerősíteni. A hozzáférés felfüggesztését a rendszerüzemeltető köteles indokolni.
 - ii. A felszólításról a kapcsolódó rendszerüzemeltetők kötelesek szóban vagy írásban értesíteni az általuk kiszolgált és a felfüggesztés által érintett felhasználókat. A szóbeli felszólítást a kapcsolódó rendszerüzemeltetők kötelesek 24 órán belül írásban megerősíteni. A hozzáférés felfüggesztését a rendszerüzemeltető köteles indokolni.
 - iii. A felfüggesztésbe bevont felhasználók az értesítést követően kötelesek vételezésüket megszüntetni.
 - iv. Amennyiben a felhasználó nem szünteti meg vételezését, az szerződés nélküli vételezésnek minősül. A rendszerüzemeltető a hozzáférés megtagadását az alapul szolgáló esemény bekövetkezésétől számított 3

55 GET 77 §
56 VHR 86 § (1)

napon belül köteles a Hivatalnak bejelenteni. A Hivatal a bejelentést a kézhezvételtől számított 10 munkanapon belül kivizsgálja.

8.6. SZABAD KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ VEZETÉKEN

8.6.1. KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN A 2015.10.01-JÉT MEGELŐZŐ HASZNÁLATI IDŐSZAKRA VONATKOZÓAN

8.6.1.1. Kapacitáslekötés általános szabályai

- (a) A kapacitáslekötés földgázszállító vezetéki betáplálási, valamint kiadási pontonként történik. A betáplálási ponton MJ/nap-ban, kiadási ponton MJ/óra-ban. A betáplálási oldalon MJ/nap-ban lekötött kapacitásnak maradék nélkül oszthatónak kell lennie 24-gyel. Az MGP virtuális ponton nem kell kapacitást lekötni, tekintettel arra, hogy ezen a ponton a kapacitás korlátlanul rendelkezésre áll.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető a nem megszakítható kapacitáslekötések mértékéig megszakítás és korlátozásmentes földgázszállítás biztosítására vállal kötelezettséget a források rendelkezésre állása esetén, kivéve a 6.6., a 9.2.4., a 11., illetve a 12. pontokban megadott tervezett karbantartás, üzemzavar és válsághelyzet eseteket.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető rövid távú időtartamra vonatkozó rendszerhasználati szerződéseket köthet a kapacitásigénylőkkel.
- (d) A földgázszállító rendszeren a kapacitáslekötési igények elbírálási sorrendje a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat szerinti éves kapacitáslekötés alapján 2015. július, augusztus és szeptember hónapokra visszavetített kapacitások figyelembe vételével⁵⁷ a következők szerint alakul: a havi és azt követően napi kapacitások.
- (e) A havi és napi kapacitáslekötési igénybejelentést a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján kell benyújtani. A szállítási rendszerüzemeltető a backhaul kapacitásokat a 6.13.3.1.2.3. pont szerinti döntés alapján hirdeti meg, a kapacitáslekötési igénybejelentést a rendszerhasználók az Informatikai Platformon nyújthatják be.
- (f) Adott földgázszállító vezetéki pontra vonatkozó kapacitás túligénylés esetén a szállítási rendszerüzemeltető a meghirdetett szabad kapacitást a 8.6.1.5. pont szerinti aukció keretében osztja szét.
- (g) A földgázszállító rendszerhez közvetlenül csatlakozó, egy rendszerüzemeltetőhöz tartozó földgáztárolói hálózati pontok kapacitásai összevontan kerülhetnek meghirdetésre.
- (h) Földgázszállítás csak a szállítási rendszerüzemeltetővel megkötött és rendelkezésre álló rendszerhasználati szerződés és az aktuális időszakra megfizetett földgázszállítási kapacitásdíj, valamint a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata és a VHR vonatkozó bekezdése⁵⁸ szerinti biztosítékok megléte esetén történik.
- (i) A határkeresztezési ponton tervezett szállítások megkezdése előtt 5 munkanappal az érintett rendszerhasználó - a XXIII. melléklet szerinti

⁵⁷ GET 134/B §. (4)

⁵⁸ VHR 83. § (3)

Földgázkereskedő bejelentő nyomtatványon - köteles bejelenteni a szállítási rendszerüzemeltető felé új szállítató (shipper) párját. A vonatkozó szállítás csak akkor kezdhető meg, ha az érintett határkeresztezési ponton csatlakozó rendszerüzemeltető - a Földgázkereskedő bejelentő nyomtatványban szereplő - szállítató (Shipper) párját visszaigazolta.

8.6.1.2. Havi kapacitáslekötés

8.6.1.2.1. Havi kapacitáslekötés folyamata

- (a) Adott hónapra vonatkozó kapacitásigényeknek legkésőbb az adott hónapot megelőző hónap első munkanapján 24.00-ig be kell érkezniük az Informatikai Platformra. Több hónapra vonatkozó igényt havonkénti bontásban a 6.13.8. pontban meghatározottak szerint közzétett havi elérhető szabad kapacitásokra lehet beadni.
- (b) A havi kapacitásigények elbírálására havonkénti bontásban, az adott hónapra vonatkozó beérkezési határidőt követően kerül sor.
- (c) A havi kapacitások lekötésének időtartama teljes naptári gázhónap(ok)ból álló időszak lehet. A használati időszak az adott hónap 1-jén reggel 06:00-kor kezdődik és az adott hónapot követő hónap első napján reggel 06:00-kor zárul le.
 - i. A betáplálási-kiadási pontokra az Informatikai Platformon leadott kapacitáslekötési igénynek a lekötési időszakra tartalmaznia kell:
 - a legnagyobb havi kapacitásigényt a betáplálási és/vagy kiadási pontokra az alábbiak szerint: MJ/napban és MJ/órában;
 - földgázszállítási igényt (MJ/hó);
 - az igényelt lekötési időtartamot (lekötés kezdő és befejező dátuma);
 - kapacitáslekötés típusát.
- (d) Az Informatikai Platformon kötelezően megadandó adatszolgáltatáson felül írásban kötelezően csatolni kell az alábbi mellékleteket:
 - i. amennyiben a rendszerhasználó földgázkereskedő, a Hivatal által részére kiadott engedély másolatát;
 - ii. rendszerhasználó nevét, címét, adószámát, cégjegyzék számát, számlavezető pénzügyintézetének megnevezését és számlaszámát;
 - iii. forrásszerződést, vagy forrásszerződésre vonatkozó nyilatkozatot az alábbi tartalommal:
 - a hálózati pont meghatározását;
 - a rendszerhasználó részére biztosított napi és órai maximális mennyiségeket (MJ/nap, MJ/óra);
 - a rendelkezésre állás idő intervallumát;
 - a rendszerüzemeltetők által egyeztetett betáplálási nyomást (bar);
 - a kapacitást igénylő rendszerhasználó által garantált betáplálási gázminőséget.
- (e) Az (d) pont alatti adatszolgáltatást a rendszerhasználónak csak akkor kell teljesítenie, ha azonos tartalmú adatszolgáltatást az adott gázévvvel kapcsolatosan akár éves, akár havi kapacitáslekötés során még nem teljesített, vagy ha az utolsó adatszolgáltatás óta az adatokban változás következett be.

- (f) A beérkezett kapacitáslekötési igénybejelentéseket a szállítási rendszerüzemeltető minden hónap első munkanapját követően 2 munkanapon belül az azt követő hónapra vonatkozóan ellenőrzi és bírálja el.
- (g) Abban az esetben, ha a kapacitáslekötési igénybejelentés formailag nem felel meg, vagy nem tartalmazza az előírt mellékleteket, a szállítási rendszerüzemeltető az (f) pontban meghatározott határidőn belül írásban felszólítja az érintett kapacitásigénylőket a hiánypótlásra vagy a hiba kijavítására.
- (h) A kapacitásigénylőnek 2 munkanap áll a rendelkezésére a hiányzó dokumentumok pótlására, illetve a hiba kijavítására. Ezen a határidőn belül mind a hiánypótlásra felszólított, mind pedig a hiánypótlásra fel nem szólított kapacitásigénylőknek jogukban áll a korábbi igénybejelentésüket módosítani. A szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználó írásbeli kérésére egy alkalommal, legfeljebb 2 munkanappal meghosszabbíthatja a hiánypótlási eljárást.
- (i) Amennyiben az igénylő a szállítási rendszerüzemeltető felszólítása ellenére, határidőre nem korigálja a kapacitáslekötési igénybejelentésének a szállítási rendszerüzemeltető által kifogásolt hiányosságait, a leadott kapacitás kérelmét a szállítási rendszerüzemeltető érvénytelennek tekinti, amelyről írásban értesítést küld.
- (j) A beérkezett és alakilag elfogadott kapacitáslekötési igénybejelentések megvalósíthatóságát a szállítási rendszerüzemeltető elbírálja. Abban az esetben, ha a beérkezett kapacitáslekötési igénybejelentések az adott hálózati pontra nem haladják meg a publikált elérhető szabad kapacitásokat, minden igénylő számára biztosítani kell az általa igényelt kapacitást.
- (k) Amennyiben az (a) pont szerint beadott kapacitáslekötési igények kielégítése után egy adott hónapra szabad kapacitások maradnak, azokat a szállítási rendszerüzemeltető publikálja a rendszerhasználók felé. Az így publikált szabad kapacitásokat a rendszerhasználók a 8.6.1.3.1. pont szerinti napi kapacitáslekötési eljárás szerint köthetik le.
- (l) A szállítási rendszerüzemeltető túljegyzés esetén, a rendelkezésre álló kapacitásokat az igénylők között kizárólagosan a 8.6.1.5. pontban ismertetett kapacitásaukción alkalmazásával osztja szét, figyelembe véve a 8.6 (d) pont előírásait.
- (m) Amennyiben nincs túljegyzés az elfogadott kapacitáslekötési igénybejelentések benyújtóival a szállítási rendszerüzemeltető 5 munkanapon belül rendszerhasználati szerződést köt az üzletszabályzatának megfelelően. Túljegyzés esetén a szállítási rendszerüzemeltető az érintett kapacitásigénylőket a hiánypótlás határidő lejártát követő munkanapon írásban tájékoztatja a túljegyzés tényéről, továbbá 2 munkanapos jelentkezési határidővel a kapacitásigények elbírálását követően aukciót hirdet, melyet a meghirdetéstől számított 5 munkanapon belül bonyolít le a szabad kapacitás értékesítésére a 8.6.1.5. pont szerinti eljárásnak megfelelően, figyelembe véve a 8.6.1.1. (d) pont előírásait. Az aukción sikeres ajánlatot tett rendszerhasználókkal a szállítási rendszerüzemeltető rendszerhasználati szerződést köt, vagy a meglévőt módosítja.
- (n) Amennyiben a 8.6.1.5.5. (p) pontban szabályozott aukciós eljárás eredménytelen havi kapacitásaukciónhoz vezet, az aukciós eljárásban le nem kötött szabad kapacitások napi nem megszakítható kapacitásként történő értékesítése is a 8.6.1.3.1. pontban részletezett folyamat szerint történik.
- (o) A havi kapacitáslekötésre vonatkozó folyamatleírás ábráját jelen Szabályzat XV. számú mellékletének 2. pontja tartalmazza.

8.6.1.2.2. Havi megszakítható kapacitáslekötés

- (a) Amennyiben a 8.6.1.2.1. pont szerinti eljárásban a havi nem megszakítható kapacitás maradéktalanul lekötésre került, vagy a szállítási viszonyok miatt csak megszakítható kapacitás áll rendelkezésre, a szállítási rendszerüzemeltető a Hivatal elnöke által rendeletben meghatározott áron és feltételek mellett havi megszakítható rendszerhasználati szerződést köthet, amelynek alapján a rendszerhasználó a megszakítható kapacitást a szállítási rendszerüzemeltetővel kötött szerződésben meghatározott feltételekkel és mértékben veheti igénybe. A szállítási rendszerüzemeltető nem köteles a Hivatal elnökének rendeletében meghatározott valamennyi megszakíthatósági típusú terméket értékesítésre felajánlani.
- (b) Azon a hálózati ponton(kon), ahol a szállítási rendszerüzemeltető szállítási viszonyok miatt megszakítható kapacitást ajánlott fel, az adott hónapra vonatkozó megszakítható kapacitásigényeknek legkésőbb az adott hónapot megelőző hónap első munkanapján 24:00 óráig kell beérkezniük a szállítási rendszerüzemeltetőhöz.
- (c) Azon a hálózati ponton(kon), ahol a nem megszakítható kapacitásra túljegyzés történik, az adott hónapra vonatkozó megszakítható kapacitásigényeknek a nem megszakítható kapacitásra vonatkozó a szállítási rendszerüzemeltető honlapján meghirdetett kapacitásaukción lezárását követő 2. munkanap 24:00 óráig kell beérkezniük a szállítási rendszerüzemeltetőhöz.
- (d) Több hónapra beérkező megszakítható kapacitás igényeket a szállítási rendszerüzemeltető havonta bírálja el az adott hónapban rendelkezésre álló nem megszakítható kapacitások függvényében.
- (e) A kapacitásigénylők havi megszakítható kapacitáslekötési igényeiket a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján adhatják be az alábbi adattartalommal:
 - i. hálózati pont megnevezése;
 - ii. a legnagyobb kapacitásigény a betáplálási és/vagy kiadási pontokra MJ/órában, valamint MJ/nap-ban;
 - iii. az igényelt lekötéssel érintett gázhónap.

8.6.1.3. Napi kapacitáslekötés

8.6.1.3.1. A nem megszakítható napi kapacitáslekötés

- (a) Nem megszakítható napi kapacitásra csak olyan kapacitásigénylő adhat be kapacitáslekötési igényt, aki a tervezett első napi kapacitáslekötés előtt 5 munkanappal napi kapacitáslekötési keretszerződéssel rendelkezik.
- (b) A rendszerhasználók legkésőbb gáznapi előtti utolsó munkanapon 12:00-ig adhatnak be kapacitáslekötési igényt naponkénti bontásban a nem megszakítható kapacitásokra.
- (c) A beadott kapacitásigények elbírálása naponkénti bontásban, az adott gáznapi vonatkozó beérkezési határidőt követően történik. A kapacitásigények jóváhagyását/elutasítását a szállítási rendszerüzemeltető az adott gáznapi beadott kapacitásigények elbírálását követően a gáznapi előtti utolsó munkanapon 14:00-ig az Informatikai Platformon visszaigazolja.
- (d) Túljegyzés esetén a szállítási rendszerüzemeltető a rendelkezésre álló nem megszakítható napi kapacitásokat az Informatikai Platformon rögzített igények arányában osztja ki, amelyet legkésőbb az adott gáznapi előtti utolsó munkanapon 14:00-ig visszaigazol.

- (e) A szállítási rendszerüzemeltető az adott gáznap előtti utolsó munkanapon jegyzőkönyvet készít a (c) és (d) pontok alapján elfogadott napi nem megszakítható kapacitásról, amelyet a rendszerhasználó részére faxon, e-mailen megküld. A rendszerhasználó a jegyzőkönyvet aláírásával igazolja, és faxon, e-mailen legkésőbb az adott gáznap előtti utolsó munkanapon 16:00-ig visszaküldi a szállítási rendszerüzemeltető részére.
- (f) A hálózati pontokra az Informatikai Platformon leadott kapacitáslekötési igénynek a lekötési időszakra tartalmaznia kell:
 - i. a hálózati pont meghatározását;
 - ii. a hálózati pontra vonatkozó legnagyobb kapacitásigényt MJ/napban és MJ/órában;
 - iii. az igényelt lekötéssel érintett gáznapot.
- (g) A beérkezett és alakilag elfogadott napi kapacitáslekötési kérelmek megvalósíthatóságát a szállítási rendszerüzemeltető hidraulikai vizsgálat alapján a földgázszállító rendszer műszaki korlátainak figyelembevételével bírálja el.
- (h) Amennyiben a 8.6.1.5.5. (p) pontban szabályozott aukciós eljárás eredménytelen havi kapacitásaukcióhoz vezet, az aukciós eljárásban le nem kötött szabad kapacitások napi nem megszakítható kapacitásként történő értékesítése is a jelen 8.6.1.3.1. pontban részletezett folyamat szerint történik.
- (i) A napi kapacitáslekötésre vonatkozó folyamatleírás ábráját jelen Szabályzat XV. számú mellékletének 3. pontja tartalmazza.

8.6.1.3.2. Megszakítható napi kapacitáslekötés

- (a) Amennyiben a 8.6.1.3.1. pont szerinti eljárásban a napi nem megszakítható kapacitás maradéktalanul lekötésre került, vagy a szállítási viszonyok miatt csak megszakítható kapacitás áll rendelkezésre, a szállítási rendszerüzemeltető a Hivatal elnöke által rendeletben meghatározott áron és feltételek mellett napi megszakítható rendszerhasználati szerződést köthet.
- (b) Megszakítható napi kapacitásra csak olyan kapacitásigénylő adhat be kapacitáslekötési igényt, aki a tervezett első napi kapacitáslekötés előtt 5 munkanappal napi kapacitáslekötési keretszerződéssel rendelkezik.
- (c) A rendszerhasználók a gáznap előtti utolsó munkanapon 14:00-14:30 óra között adhatnak be kapacitáslekötési igényt megszakítható kapacitásokra.
- (d) A beadott kapacitásigények elbírálása naponkénti bontásban, a 8.6.1.3.1. pont szerint az adott gáznapra, és hálózati pontra beadott napi nem megszakítható kapacitások elbírálását követően történik. A kapacitásigények jóváhagyását/elutasítását a szállítási rendszerüzemeltető az adott gáznapra beadott kapacitásigények elbírálását követően, a gáznap előtti utolsó munkanapon 15:00-ig az Informatikai Platformon visszaigazolja.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető az adott gáznap előtti utolsó munkanapon jegyzőkönyvet készít a (d) pont alapján elfogadott napi megszakítható kapacitásról, amelyet a rendszerhasználó részére faxon, e-mailen megküld. A rendszerhasználó a jegyzőkönyvet aláírásával igazolja, és faxon, e-mailen legkésőbb a gáznap előtti utolsó munkanapon 16:00-ig visszaküldi a szállítási rendszerüzemeltető részére.
- (f) A hálózati pontokra az Informatikai Platformon leadott kapacitáslekötési igénynek a lekötési időszakra tartalmaznia kell:

- i. a hálózati pont meghatározását;
 - ii. a hálózati pontra vonatkozó legnagyobb kapacitásigényt MJ/napban és MJ/órában;
 - iii. az igényelt lekötéssel érintett gáznapot.
- (g) A beérkezett kapacitáslekötési igényeket a szállítási rendszerüzemeltető beérkezéskor ellenőrzi arra vonatkozóan, hogy a kapacitáslekötési kérelem tartalmazza-e az (f) pontban megadott összes tartalmi elemet.

8.6.1.4. Lekötött, de nem nominált kapacitások kezelése

- (a) A szállítási rendszerüzemeltetőnek azokon a hálózati ponton, ahol szerződéses szűkület alakul ki a következő gáznapra megszakítható napi kapacitásként értékesítésre fel kell ajánlania a nem nominált kapacitásokat.
- (b) A nominálási folyamat során a rendszerhasználók gáznap előtt 24:00-ig küldhetnek nominálást. Ezt követően a szállítási rendszerüzemeltető a nem nominált kapacitásokat a rendelkezésre álló lekötött nem megszakítható kapacitás mértékéig ajánlja fel a Hivatal elnöke által rendeletben meghatározott rendszerüzemeltetési díjon és feltételekkel.
- (c) A napi nem nominált megszakítható kapacitások lekötése a földgázszállító rendszeren keretszerződés alapján történik, a szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformon keresztül visszaigazolja az elfogadott kapacitásigényt.
- (d) Abban az esetben, ha a publikált napi nem nominált megszakítható kapacitásra a rendszerhasználók az elérhetőnél több igényt nyújtanak be, akkor a leadott igények alapján pro-rata módon történik a kapacitások szétosztása. A szállítási rendszerüzemeltető a gáznap előtti 01:00-ig publikálja a nem nominált kapacitásokat.
- (e) A rendszerhasználók a gáznap előtt 02:00-ig adhatnak le napi kapacitásigényt a publikált kapacitásokra.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető a gáznap előtt 03:00-ig visszaigazolja az allokált kapacitásigényt, amely egyben szerződéskötésnek is minősül az adott hálózati pontra vonatkozóan.
- (g) Azoknak a rendszerhasználóknak, akiknek a napi megszakítható kapacitásigénye elfogadásra került, a gáznap előtt 04:00-ig újranominálást kell küldeniük a szállítási rendszerüzemeltető informatikai platformjára. A lekötött, de nem nominált kapacitások kezelésének időbeni folyamatát a XI. számú melléklet tartalmazza.

8.6.1.5. Kapacitásaukción

8.6.1.5.1. Kapacitásaukciónra vonatkozó általános szabályok

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető kapacitástúligénylés esetén havi kapacitás aukciót ír ki azon hálózati pontokra, ahol 8.6.1.2. pontban leírt eljárások szerint leadott kapacitásigénylések meghaladták a publikált szabad kapacitások mértékét.
- (b) A kapacitásaukción csak azok a kapacitásigénylők tehetnek ajánlatot, akiknek a 8.6.1.2. pontban leírt eljárások szerint leadott kapacitásigénylése túligénylés miatt nem került elfogadásra.
- (c) Aukciós ajánlattételre csak az a rendszerhasználó jogosult, aki az aukción történő jelentkezése során nyilatkozik a 8.6.1.5.2. (c) pont szerinti megállapodás

feltételeinek és az abban vállalt kötelezettségek, így az aukciós díj megfizetésének elfogadásáról, valamint arról, hogy nyertes aukciós ajánlat esetén megköti a vonatkozó rendszerhasználati szerződést.

- (d) Amennyiben a (d) pont szerinti jelentkezési eljárás eredményeként az aukciós ajánlattételre jogosult rendszerhasználók összesített kapacitásigénye nem haladja meg az aukcióra meghirdetett szabad kapacitást, a szállítási rendszerüzemeltető az aukciós folyamatot lezárja. A szállítási rendszerüzemeltető az aukcióra meghirdetett szabad kapacitást a (c) pont szerint jelentkezett rendszerhasználók között osztja ki a 8.6.1.2.1. pontok szerint beadott kapacitásigényeknek megfelelően.
- (e) Az aukciós árra szóló ajánlatot a szállítási rendszerüzemeltető webes alapú aukciós informatikai rendszerén, az aukciós felhívásban meghirdetett egy óras időablak keretén belül lehet megadni.

8.6.1.5.2. Az aukciós és rendszerhasználati díjak szétválasztása

- (a) Az aukciós árra szóló ajánlatot a megadott kapacitástípusra az aukció lebonyolításának időpontjában hatályos a Hivatal elnöke által rendeletben meghatározott éves kapacitáslekötési díj 4 tizedes jegyű százalékában kell megadni.
- (b) Az elnyert kapacitáshoz vezető sikeres ajánlat vételi jog alapítására vonatkozó megállapodást hoz létre a szállítási rendszerüzemeltető és az ajánlattevő között, amelynek keretében az aukción résztvevő rendszerhasználó kötelezettséget vállal az aukciós díj megfizetésére, mellyel jogot vásárol az aukción elnyert kapacitásra vonatkozó rendszerhasználati szerződés megkötésére. A vételi jog alapítására vonatkozó típus megállapodás mellékletét képezi a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatának.
- (c) Az aukción nyertes ajánlattevő az általa az aukció során leadott nyertes ajánlatában vállalt kötelezettség és aukciós ár alapján köteles megfizetni az alábbi képlet szerint számított aukciós díjat:

$$\text{aukciós díj} = \text{referencia kapacitás díj} \times \frac{\text{aukciós ár\%}}{100} \times \text{megnyert kapacitás}$$

- ahol referencia kapacitás díj az éves kapacitáslekötési díj (
- aukciós ár%: az egyes nyertes ajánlatokhoz tartozó ár.

Ez a kötelezettség független a tényleges kapacitáslekötésből fakadó egyéb fizetési kötelezettségektől.

- (d) Az aukciós díj megfizetése csak a rendszerhasználati szerződés megkötésének jogát biztosítja. A rendszerhasználatra vonatkozóan az aukción nyertes rendszerhasználó a szállítási rendszerüzemeltetővel rendszerhasználati szerződést köt.
- (e) Amennyiben az aukción nyertes rendszerhasználó a (d) pont rendelkezései ellenére a vételi jog alapítására vonatkozó megállapodásban megállapított határidőre nem köti meg a vonatkozó rendszerhasználati szerződést, a szállítási rendszerüzemeltető az ellátásbiztonság érdekében és a legkisebb költség elve alapján köteles az aukción érvényes ajánlato(ka)t benyújtó rendszerhasználónak vagy rendszerhasználóknak a szerződés kötés lehetőségét felajánlani a következő sorrend figyelembevételével: először a csak részben teljesült ajánlatot beadó rendszerhasználónak, majd azt követően, illetve annak hiányában az eredménytelen legjobb ajánlato(ka)t benyújtó rendszerhasználónak vagy

rendszerhasználóknak. Az aukción nyertes, de vételi jog alapítására vonatkozó megállapodásban előírt határidőre a vonatkozó rendszerhasználati szerződést meg nem kötő rendszerhasználó helyébe így belépő rendszerhasználó szerződéskötési kötelezettsége már nem áll fenn. A szállítási rendszerüzemeltető fenti felajánlási eljárása nem mentesíti az aukción nyertes rendszerhasználót az aukciós díj megfizetése és a kártérítési felelősség alól.

- (f) Az aukciós díj megfizetésének feltételeit a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata tartalmazza.
- (g) Ha az aukción nyertes rendszerhasználó a szállítási rendszerüzemeltetővel a rendszerhasználati szerződést az érvényes és nyertes ajánlat ellenére nem köti meg, a megfizetett aukciós díjat nem követelheti vissza a szállítási rendszerüzemeltetőtől.
- (h) Ha az aukción nyertes rendszerhasználóval a szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználati szerződést az érvényes és nyertes ajánlat ellenére nem köti meg, úgy a szállítási rendszerüzemeltető köteles a rendszerhasználó igazolt kárát és költségeit megtéríteni.

8.6.1.5.3. Az aukciós felhívás tartalmi elemei

- (a) Hálózati pont megnevezése;
- (b) Az aukcióra felajánlott kapacitás típusa;
- (c) Lekötési időtartam;
- (d) Aukcióra meghirdetett szabad kapacitás mennyisége (MJ/óra, MJ/nap);
- (e) Az aukció lebonyolításának ideje.

8.6.1.5.4. Aukciós ajánlatok tartalmi követelményei

- (a) Az igényelt kapacitás mennyisége (kiadási ponton MJ/óra dimenzióban, betáplálási ponton MJ/nap dimenzióban, a MJ/nap dimenzióban beadott ajánlat(ok)nak maradék nélkül oszthatónak kell lennie(ük) 24-gyel);
- (b) Az aukciós ár: a vonatkozó kapacitáslekötési díj 4 tizedes jegyű százalékában kifejezve;
- (c) Részteljesítési nyilatkozat;
- (d) Részteljesítés esetén az ajánlattevő által kötelezően elfogadott legkisebb teljesítés (kiadási ponton MJ/óra dimenzióban, betáplálási ponton MJ/nap dimenzióban, a MJ/nap dimenzióban beadott ajánlat(ok)nak maradék nélkül oszthatónak kell lennie(ük) 24-gyel).

8.6.1.5.5. Az aukciós ajánlatok benyújtásának és kiértékelésének szabályai

- (a) Az aukciós árra vonatkozó ajánlatot a szállítási rendszerüzemeltető webes alapú aukciós informatikai rendszerén az aukciós felhívásban meghirdetett egy órás időablak keretén belül lehet megadni.
- (b) Egy piaci szereplő egy aukciós eljárás keretében legfeljebb három egymástól eltérő ajánlatot adhat. A beadott ajánlatok egymástól függetlenül érvényesek. Egy piaci szereplő három beadott ajánlatában szereplő kapacitások összege nem lehet magasabb az általa az aukciót megelőzően benyújtott vonatkozó kapacitáslekötési igénybejelentésben megadott kapacitásnál, valamint az aukción felkínált kapacitásnál.

- (c) Az aukció lebonyolításának ideje alatt az ajánlattevő jogosult az aukciós árra tett ajánlatát növelni. A növelés lehetséges legkisebb mértéke: 0,0001 százalék. Az aukción nullánál kisebb aukciós árra nem adható be ajánlat.
- (d) Az aukció lebonyolításának ideje alatt a beadott ajánlatok nem vonhatók vissza, az ajánlatok a (c) pontban leírtakon kívül nem módosíthatók.
- (e) A beérkezett aukciós ajánlatokat a szállítási rendszerüzemeltető folyamatosan csökkenő ársorrendbe rendezi. Amennyiben két vagy több ajánlat ugyanazt az aukciós árat tartalmazza, a nagyobb mennyiséget tartalmazó ajánlatnak van elsőbbsége.

Amennyiben két vagy több ajánlat mind az aukciós ár, mind a mennyiség tekintetében azonos, a korábban beérkezett ajánlatnak van elsőbbsége. Az így sorrendbe rendezett ajánlatok közül az a legmagasabb árra szóló ajánlat, amely teljes mértékben már nem, de a megadott részteljesítési szempontok alapján még kielégíthető, részben kielégíthető státuszt kap.

- (f) Az ajánlat beadási ideje az adott ajánlat utolsó módosításának idejével azonos. Az ajánlat beadási idejének azt az időt kell tekinteni, amikor az ajánlat a szállítási rendszerüzemeltető webes alapú aukciós informatikai rendszerére beérkezett. A szállítási rendszerüzemeltető a beérkezett ajánlatokat automatikus időbélyeggel látja el.
- (g) Abban az esetben:
 - i. ha minden beadott ajánlat aukciós ára azonos, a szállítási rendszerüzemeltető eredménytelennek minősíti az aukciót és a kapacitás típusához igazodóan a lehető legrövidebb határidővel új aukciót hirdet meg, kivéve, azt az esetet, ha ezzel egy időben a ii. szerinti feltételek is fennállnak;
 - ii. ha az egy adott aukcióra beadott kapacitáslekötési igény összesített mennyisége nem haladja meg az aukción értékesítésre meghirdetett kapacitás mennyiségét, a szállítási rendszerüzemeltető eredménytelennek minősíti az aukciót. Ebben az esetben a szállítási rendszerüzemeltető minden, az aukció során beadott kapacitás ajánlatot elfogad és azokat a Hivatal elnöke által rendeletben meghatározott rendszerüzemeltetői díjtételek alkalmazásával kielégíti, az így megmaradt szabad kapacitások elosztása a 8.6.1.5.5 (p) pontban leírtak szerint történik.
- (h) Az aukció lebonyolításának ideje alatt a szállítási rendszerüzemeltető folyamatos adatszolgáltatást ad az alábbiakról:
 - i. Az aukció lezárásáig hátralévő idő, a szállítási rendszerüzemeltető informatikai rendszerének szervertideje szerint;
 - ii. Az utolsó, még kielégíthető ajánlat aukciós árának szintje;
 - iii. Az aukcióra felkínált szabad kapacitás pillanatnyi alul- vagy túljegyzettségének megjelenítése;
 - iv. Az ajánlattevő ajánlatának várható teljesíthetőségére vonatkozó előrejelzés (teljesíthető, részben teljesíthető, nem teljesíthető);
 - v. A részben teljesíthetőség mértéke, amennyiben az igénylő résztelestítés elfogadásáról nyilatkozott és a megadott részteljesítési mennyiség alapján lehetséges a részteljesítés;
 - vi. Az ajánlattevőre jellemző ajánlati limit, mely azt a legnagyobb kapacitást jelenti, melyet az ajánlattevő három ajánlatában szereplő kapacitások összege nem haladhat meg.

Az i-iii. pont szerinti információkat a szállítási rendszerüzemeltető az összes beérkezett ajánlat alapján összesítetten, míg a iv-vi. pont szerinti információkat csak az ajánlattevő munkaállomásán, az ajánlattevő saját érvényes ajánlatainak vonatkozásában adja meg.

- (i) A szállítási rendszerüzemeltető egy aukció keretében csak egy betáplálási-kiadási pont vagy összevont hálózati pont kapacitásait értékesíti.
- (j) A szállítási rendszerüzemeltető érvénytelennek tekinti azon ajánlatokat, amelyek a (b) pontban meghatározott ajánlati limitet meghaladják.
- (k) Ha az érvényes ajánlatokban megadott összes kapacitásigény nagyobb, mint az aukción meghirdetett rendelkezésre álló kapacitás mértéke, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az aukciós ajánlati ár szerint sorrendbe állított ajánlatok közül a sorban azt a legmagasabb ajánlati árra szóló ajánlatot és az azt az ársorrendben megelőző összes ajánlatot fogadja el, amelyekben foglalt kapacitáslekötési igény összege eléri a felajánlott rendelkezésre álló kapacitás mennyiségét, tehát az ajánlatok teljesen, a legalacsonyabb ajánlati árú pedig legalább a részteljesítési nyilatkozatban meghatározott mértékig kielégíthetők.
- (l) Ha az ajánlatok között vannak olyanok, amelyek ajánlati ára alapján elfogadásra kerülnének, de a fennmaradó szabad kapacitás kisebb, mint az ezen ajánlatokban és a részteljesítési nyilatkozatukban igényelt mennyiség, akkor ezeket az ajánlatokat a szállítási rendszerüzemeltető nem teljesíthetőnek minősíti.
- (m) Kapacitásaukción esetén a szállítási rendszerüzemeltető előzetesen az informatikai rendszerén az aukciós eljárást követően azonnal az informatikai rendszer által generált automatikus üzeneteken keresztül, hivatalosan legkésőbb az aukció utáni munkanapon írásban tájékoztatja az aukción részt vevő kapacitásigénylőket az aukció eredményéről. Az eredményhirdetésre megadott határidők túllépését a szállítási rendszerüzemeltetőnek minden esetben indokolnia kell. Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető ebben a határidőben nem hirdet eredményt, úgy a szállítási rendszerüzemeltető új kapacitás aukciót köteles meghirdetni. A korábban beadott ajánlatokat semmisnek kell tekinteni.
- (n) Kapacitásaukción esetén az elfogadott kapacitáslekötési kérelmek benyújtóival a szállítási rendszerüzemeltető az aukciós díj megfizetését követő 2. munkanapig rendszerhasználati szerződést köt. A kapacitásaukción nyertese minden esetben köteles megfizetni jelzett határidőre az aukciós díjat. Amennyiben a kapacitásaukción nyertese nem köti meg a kiírásnak megfelelően a vonatkozó szerződéseket, akkor a szállítási rendszerüzemeltetőnek jogában áll elállni a szerződéskötéstől, anélkül, hogy a megfizetett aukciós díjat visszafizetné a rendszerhasználó számára. Ebben az esetben a szállítási rendszerüzemeltető az adott kapacitásra vonatkozó aukción részt vett, azon kapacitásigénylővel vagy kapacitásigénylőkkel jogosult szerződést kötni, aki(k) az aukció zárásakor az aukciós rendszer által (k) pont szerint sorrendbe állított, részben nyert vagy nem nyert ajánlatok közül a következő legjobb ajánlatokat adták be. A vonatkozó aukciós díj kifizetését követően a rendszerhasználóknak a megszerzett kapacitás egészének tekintetében jogában áll lemondani a kapacitáslekötés jogáról. Amennyiben a rendszerhasználó az aukción elnyert kapacitás egészét nem kívánja lekötni, akkor a szállítási rendszerüzemeltető ezen rendszerhasználó ajánlatát az (e) pont szerinti elbírálási elvek alkalmazása mellett az utolsó helyre sorolja. Ezt követően az (e) pont szerinti elbírálási elvek mentén kielégítésre kerülnek a soron következő kielégíthető ajánlatok, majd az utolsó helyre sorolt – még kielégíthető ajánlatot tett – rendszerhasználó a fennmaradó mennyiség egészére vagy egy részére igényt tarthat és rendszerhasználati szerződést köthet.

- (o) Amennyiben egy adott hálózati ponton, adott havi kapacitásigények alapján kapacitástüligenyülés tapasztalható és a 8.6.1.5. pont alapján kiírásra kerül a kapacitásaukción, de a meghirdetett kapacitásaukción beadott jelentkezések alapján összesített kapacitásigények nem érik el a meghirdetett kapacitást, az aukción jelentkezett rendszerhasználók kapacitásigényének kielégítését követően a megmaradt szabad kapacitások elosztása ezen bekezdés (p) pontja alapján történik.
- (p) Amennyiben a kapacitásaukción eredménytelennek bizonyul, azaz az aukción beadott kapacitáslekötési ajánlat összesített mennyisége nem éri el az aukción értékesítésre meghirdetett kapacitás mennyiségét, a beadott ajánlatok kielégítését követően megmaradt szabad kapacitásokat a szállítási rendszerüzemeltető transzparens módon meghirdeti. Havi kapacitásokra vonatkozó eredménytelen kapacitásaukción esetén a le nem kötött kapacitásokat a rendszerhasználók a napi kapacitáslekötés keretében köthetik le a 8.6.1.3. pontban meghatározottak szerint.

8.6.1.6. Rendszerhasználati szerződés és szerződéses biztosítékok

A rendszerhasználati szerződés megkötéséhez kapcsolódó előírásokat, a szerződés tartalmi és formai követelményeit, a szerződéses biztosíték nyújtásának, igénybevételének feltételeit, annak mértékét és az egyedi szerződéses elvárásokat a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata tartalmazza.

A rendszerhasználati szerződés megkötéséhez kapcsolódó előírásokat, a szerződés tartalmi és formai követelményeit, a szerződéses biztosíték nyújtásának, igénybevételének feltételeit, annak mértékét és az egyedi szerződéses elvárásokat a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata tartalmazza.

8.6.2. KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN A 2015.10.01-JÉT KÖVETŐ HASZNÁLATI IDŐSZAKRA VONATKOZÓAN

- (a) A földgázz szállító vezeték azon betáplálási-kiadási pontjainak vonatkozásában, ahol a rendszerhasználók kapacitást kötelesek lekötni, a kapacitáslekötés a 984/2013/EU rendelet szerinti allokációs mechanizmusok szerint történik a Kapacitáslekötési Platformon. A kapacitáskiosztási és lekötési feltételeket, valamint a rendszerhasználati szerződés létrejöttének módját a 984/2013/EU rendelet, a GET⁵⁹ és VHR⁶⁰ vonatkozó paragrafusai, valamint Kapacitáslekötési Platform Szabályzata tartalmazzák.
- (b) Kapacitáslekötési eljárásban történő részvételre az a rendszerhasználó jogosult, amely teljesítette a Kapacitáslekötési Platform Szabályzata szerint határidőig a következő feltételeket:
- i. regisztrált a Kapacitáslekötési Platformon és megkötötte a Rendszerhasználói Tagsági Megállapodást;
 - ii. engedélyköteles tevékenységet végző rendszerhasználók esetén a Hivatal által kiadott engedély meglétét a szállítási rendszerüzemeltető felé igazolta,

⁵⁹ GET 71-80. §

⁶⁰ VHR 73-92/C. §

- iii. a szállítási rendszerüzemeltető Üzletszabályzata szerinti Rendszerhasználati Keretszerződést megkötötte,
 - iv. Informatikai Platform Felhasználói Megállapodást kötött,
 - v. a szállítási rendszerüzemeltető Üzletszabályzata és a Kapacitáslekötési Platform Szabályzata szerinti módon a szerződéses biztosítékot rendelkezésre bocsátotta.
- (c) A kapacitáslekötés földgázszállító vezetéki betáplálási, valamint kiadási pontonként történik. A kapacitáslekötés mértékegysége betáplálási-kiadási pontokon 25°C/0°C-os referenciahőmérsékletű égéshő alapján számított kWh/óra.
- (d) Amennyiben az összekapcsolási ponton kapcsolódó szállítóvezetékek egyike sem minősül rendszerösszekötőnek, akkor az összekapcsolási pontra vonatkozó kapacitáslekötés a Kapacitáslekötési Platform Szabályzata alapján történik.
- (e) Abban az esetben, ha az összekapcsolási ponton kapcsolódó szállítóvezetékek egyike rendszerösszekötő, akkor az összekapcsolási ponton a rendszerhasználók részére rendelkezésre álló kapacitás megegyezik a rendszerösszekötő államhatáron lévő betáplálási vagy kiadási pontján lekötött kapacitással.
- (f) A földgázszállító vezetékrendszeren jövőben létrehozandó betáplálási-kiadási pont kapacitásának, az érintett kapacitás kiépítését megelőző, a Hivatal által előzetesen jóváhagyott úgynevezett „open season” vagy azzal azonos értékű egyéb eljárás keretében történő kapacitás-értékesítésre a jelen fejezetben leírt szabályok nem vonatkoznak.
- (g) A szállítórendszeri kapacitásallokációs eljárások induló időpontját a határkeresztezési betáplálási-kiadási pontok és a tárolói betáplálási-kiadási pontok tekintetében az ENTSOG aukciós naptára, míg az ettől eltérő betáplálási-kiadási pontok kapacitásallokációs eljárásainak kezdő időpontját a VHR vonatkozó mellékletében⁶¹ szereplő kapacitásallokációs naptára határozza meg.
- (h) A szállítási rendszerüzemeltető a felajánlott és lekötött nem megszakítható kapacitások mértékéig megszakítás és korlátozásmentes földgázszállítás biztosítására vállal kötelezettséget a források rendelkezésre állása esetén, kivéve a jelen Szabályzatban meghatározott eseteket.
- (i) Földgázszállítás csak a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata szerinti biztosítékok megléte esetén történik.
- (j) A szállítási rendszerüzemeltető abban az esetben jogosult az 8.6.2. (g) szerint meghirdetett kapacitásokra vonatkozó kapacitásallokációs eljárások le nem folytatására vagy felfüggesztésére, amennyiben az adott betáplálási-kiadási ponton kereskedelmi vagy műszaki okok miatt nem áll rendelkezésre a megfelelő típusú kapacitás a szolgáltatási időszakban.

8.7. KAPACITÁS VISSZAADÁSÁNAK ÉS VISSZAVÉTELÉNEK ELJÁRÁSRENDEJE

8.7.1. Lekötött kapacitás visszaadása

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető – az egynapos és az annál rövidebb időtartamú kapacitáslekötések kivételével – köteles elfogadni a rendszerhasználó által egy

⁶¹ VHR 15. számú melléklet

adott határkeresztezési betáplálási-kiadási pontban lekötött nem megszakítható kapacitás visszaadását.

- (b) Adott szerződést a használat megkezdése előtt az alábbi határidőig lehet visszaadásra felajánlani, hogy biztosítani lehessen a felkínált kapacitás beépítését a következő lekötési eljárásba:
 - i. Éves kapacitás esetében a gázévet megelőző év június 30-ig,
 - ii. Negyedéves kapacitás esetében az érintett negyedévet megelőző hónap 15. munkanapjáig,
 - iii. Havi kapacitás esetében az érintett gázhónapot megelőző hónap harmadik péntekéig.
- (c) A rendszerhasználó a rendszerhasználati szerződésből fakadó jogait és kötelezettségeit mindaddig és annyiban megtartja, amíg és amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető az általa visszaadott kapacitás bármely részét újra nem értékesíti, melyről köteles haladéktalanul értesíteni a rendszerhasználót.
- (d) A visszaadott kapacitást a rendszerhasználók számára a lekötési eljárások során a szabad kapacitások között kell nyilvántartani.
- (e) A visszaadott kapacitások értékesítése a szállítási rendszerüzemeltető adott pontbéli egyéb szabad, nem megszakítható kapacitásának értékesítése után történhet csak meg.
- (f) A kapacitását visszaadó rendszerhasználó a kapacitás újra értékesítését követően, attól kezdődően mentesül az átadott kapacitásból fakadó mindennemű fizetési kötelezettsége alól, amikortól az újra értékesítésre vonatkozó kapacitás lekötésre vonatkozó szerződésből eredő fizetési kötelezettségek hatályba lépnek. Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető a visszaadott kapacitást kapacitás aukció keretében értékesíti, a kapacitást visszaadó rendszerhasználó nem részesedik az esetleges aukciós prémium bevételből.

8.7.2. Lekötött kapacitás visszavétele

- (a) Adott határkeresztezési betáplálási-kiadási ponton a rendszerhasználó által lekötött és rendszeresen ki nem használt kapacitás részleges vagy teljes visszavételre kerül, amennyiben a rendszerhasználó a ki nem használt kapacitását nem adta el a másodlagos kapacitás kereskedelemben, és más rendszerhasználók az adott határkeresztezési betáplálási-kiadási ponton nem megszakítható kapacitáslekötést igényelnek, de az adott ponton nem áll rendelkezésre szabad nem megszakítható kapacitás megfelelő mértékben.
- (b) A lekötött kapacitás abban az esetben tekinthető rendszeresen ki nem használatnak, ha:
 - i. a szerződés egy évnél hosszabb időtartamra vonatkozik, mind április 1-je és szeptember 30-a között, mind pedig október 1-je és március 31-e között a lekötött kapacitásának átlagban kevesebb, mint 80%-át használja ki az allokált adatok alapján, és ezt a magatartását nem indokolta megfelelően; vagy
 - ii. az adott gáznapra leadott első nominálása szisztematikusan a lekötött kapacitásának több mint 80%-a, de az adott gáznapra leadott újranominálás(ok) eredményeként kialakuló utolsó érvényes nominálása a lekötött kapacitásának 80%-a alatt marad.
- (c) A (b) pont szerinti eljárásban, amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető az allokált adatok alapján megállapítja, hogy az egy évnél hosszabb időtartamra vonatkozó szerződéssel rendelkező rendszerhasználó mind április 1-je és

szeptember 30-a, mind pedig október 1-je és március 31-e között a lekötött kapacitásának átlagban kevesebb, mint 80%-át használta ki, a szállítási rendszerüzemeltető a ki nem használt kapacitás tényéről tájékoztatja a Hivatalt és az érintett rendszerhasználót. A tájékoztatásban a szállítási rendszerüzemeltető jelzi, ha az adott hálózati ponton más rendszerhasználók nem megszakítható kapacitást igényeltek, és amely igény szabad kapacitás hiányában nem volt kielégíthető. A Hivatal felszólítására a rendszerhasználó 5 napon belül indoklással köteles bemutatni, hogy a lekötött, de ki nem használt kapacitását másodlagos kapacitáskereskedelemben értékesítette vagy értékesítésre felajánlotta. Amennyiben a Hivatal az indoklás alapján úgy dönt, hogy a rendszerhasználó ésszerű feltételek mellett nem kínálta fel a ki nem használt kapacitást a másodpiacon, akkor határozatban intézkedik a szállítási rendszerüzemeltető felé a kapacitás elvonásáról és értékesítésre történő felkínálásáról.

- (d) 2016. július 1-jét követően az egy gáznapos nem megszakítható „használd vagy elveszíted” mechanizmus alkalmazása nem tekinthető elegendő indoknak az (a) pont alkalmazásának mellőzésére.
- (e) A visszavétel következtében a rendszerhasználó a lekötött kapacitást egy adott időszakra vagy a szerződésének tárgyidőszakából még hátralévő időtartamra a ki nem használt kapacitást részlegesen vagy teljes mértékben elveszíti.
- (f) A rendszerhasználó a rendszerhasználati szerződésből fakadó jogait és kötelezettségeit mindaddig és annyiban megtartja, amíg és amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető a kapacitást újra nem allokálja.
- (g) Annak a rendszerhasználónak, akinek bármely kapacitás lekötésével kapcsolatosan a 8.7.2. (a) és (b) szerinti kapacitás visszavételi eljárás indult, a visszavett és újra értékesített kapacitással kapcsolatos szerződéses jogai és kötelezettségei attól a gáznaptól szűnnek meg, amely gáznaptól az újraértékesített kapacitással kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket a kapacitást újonnan lekötő rendszerhasználó vagy rendszerhasználók viselik. Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető a visszavett kapacitást aukció keretében értékesíti újra, a kapacitást visszaadó rendszerhasználó nem részesedik az esetleges aukciós díj bevételből.
- (h) A 8.7.2. (a) és (b) pont rendelkezéseit a másodlagos kapacitás piacon megszerzett kapacitások vonatkozásában is alkalmazni kell. Ebben az esetben a 8.7.2. (g) pont rendelkezéseit a kapacitás lekötési díj vonatkozásában az elsődleges kapacitást lekötő rendszerhasználóval, a forgalmi és szagosítási díj vonatkozásában a másodlagos piacon kapacitást átvevő rendszerhasználóval szemben kell érvényesíteni. A másodlagos kapacitás piaci tranzakcióban részt vevő kapacitást átadó és átvevő felek közötti szerződéses jogviszony tekintetében a szállítási rendszerüzemeltetőt nem terheli semmilyen felelősség, az nem tartalmazhat semmilyen kötelezettséget a szállítási rendszerüzemeltetőre vonatkozóan. A visszavételt és újraértékesítést követően a kapacitást átadó és átvevő felek kötelesek egymással elszámolni a másodpiaci tranzakcióból fakadó egyéb jogaikkal és kötelezettségeikkel.

8.7.3. Kapacitásbővítés túljegyzési-visszavásárlási mechanizmus alkalmazásával

- (a) Ha egy határkeresztezési betáplálási-kiadási ponton egy gázév vonatkozásában szerződéses torlódás alakult ki, akkor a szállítási rendszerüzemeltető köteles a Hivatal felé a következő gázévet megelőző év november 30-ig javaslatot előterjeszteni egy olyan ösztönző alapú túljegyzési-visszavásárlási

mechanizmusra, amelynek révén nem megszakítható többletkapacitások kínálhatók fel a rendszerben. Ha a Hivatal a javasolt mechanizmust jóváhagyja, a szállítási rendszerüzemeltető köteles ezt a mechanizmust Hivatala következő gázévet megelőzően bevezetni és a következő gázévre többletkapacitást december 31-ig lekötésre felajánlani. Többletkapacitás alatt a határkeresztezési betáplálási-kiadási pontnak a meghatározott technikai kapacitásán felül kínált nem megszakítható kapacitást kell érteni.

- (b) A túljegyzési-visszavásárlási rendszernek ösztönöznie kell a szállítási rendszerüzemeltetőt arra, hogy – a műszaki feltételek, köztük az égéshő, a hőmérséklet, az érintett betáplálási-kiadási rendszerben érvényesülő várt fogyasztás és a szomszédos hálózatokban rendelkezésre álló kapacitások figyelembevételével – többletkapacitást bocsásson rendelkezésre.
- (c) A túljegyzési-visszavásárlási mechanizmust megalapozó ösztönző rendszernek tükröznie kell a szállítási rendszerüzemeltető amiatti kockázatát, hogy többletkapacitást kínál. A mechanizmust úgy kell kialakítani, hogy a szállítási rendszerüzemeltető és a rendszerhasználók osztozzanak a többletkapacitás értékesítéséből származó bevételeken és a visszavásárlások, illetve az (f) bekezdés szerinti intézkedések költségein. A Hivatal meghatározza a bevételeknek és a költségeknek a szállítási rendszerüzemeltető és a rendszerhasználók közötti megoszlását.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető bevételeinek meghatározása szempontjából úgy kell tekinteni, hogy a technikai kapacitás, ezen belül különösen a visszaadott kapacitás és a hosszú távú »használd vagy elveszíted« mechanizmusok alkalmazásából származó kapacitás allokálása előbb történt, mint az esetleges többletkapacitásé.
- (e) A többletkapacitás meghatározása során a szállítási rendszerüzemeltető köteles figyelembe venni a határkeresztezési betáplálási-kiadási pontokban különböző időpillanatokban meglévő, fizikailag kihasználatlan kapacitások valószínű mennyiségére vonatkozó statisztikai forгатókönyveket. A szállítási rendszerüzemeltetőnek továbbá a többletkapacitás felkínálásával kapcsolatban olyan kockázati profilt kell figyelembe vennie, amelyből nem származik túlzott visszavásárlási kötelezettség. A túljegyzési-visszavásárlási mechanizmusnak becslést kell adnia a piaci kapacitás-visszavásárlások valószínűségére és költségeire, és ezt a becslést figyelembe kell vennie a felkínált többletkapacitás értékében.
- (f) Amennyiben a rendszer integritásának fenntartása érdekében szükséges, a szállítási rendszerüzemeltető köteles olyan átlátható piaci alapú visszavásárlási eljárást alkalmazni, amelynek keretében a rendszerhasználók kapacitásokat kínálhatnak fel. Az alkalmazandó visszavásárlási eljárásról a rendszerhasználókat tájékoztatni kell. A visszavásárlási eljárás alkalmazása nem érintheti a szükséghelyzeti intézkedések alkalmazását.
- (g) A szállítási rendszerüzemeltető a visszavásárlási eljárás alkalmazása előtt köteles ellenőrizni, hogy a rendszer integritása más műszaki és kereskedelmi intézkedések útján nem tartható-e fenn költséghatékonyabb módon.
- (h) A Hivatal felkérheti a szállítási rendszerüzemeltetőt a mechanizmus felülvizsgálatára.

8.8. MGP használata

- (a) Az MGP ponton a KP, a szervezett földgázpiaci és az előzőeken kívüli egyéb jogcím átvézetési ügyletek teljesítése történik.

- (b) Az MGP KP-n kívüli használatához a rendszerhasználó köteles rendszerhasználati, valamint jogcím átvezetésre vonatkozó szerződést kötni a szállítási rendszerüzemeltetővel. Az Elszámolóház a szállítási rendszerüzemeltetővel kötött együttműködési megállapodás keretében használja az MGP-t.
- (c) Az (a) pont szerinti szerződés az MGP-re vonatkozóan nem tartalmaz kapacitás korlátot.
- (d) A MGP használata során a rendszerhasználó nem köt le kapacitást, és az MGP-re vonatkozólag nem fizet kapacitás és forgalmi díjat.

8.9. MÁSODLAGOS KAPACITÁS KERESKEDELEM

8.9.1. Másodlagos kapacitás kereskedelem általános szabályai

- (a) Jelen fejezet a KP-n kívüli másodlagos kapacitás ügyleteket szabályozza. A KP-n kötött másodlagos kapacitásügyletek lebonyolítási rendjét a KP szabályzata tartalmazza.
- (b) A kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználó az általa lekötött kapacitásokat azonos jogok és kötelezettségek fenntartása esetén részben vagy egészben tovább értékesítheti más rendszerhasználó számára.
- (c) A rendszerhasználó másodlagos kapacitás-kereskedelemben csak azokat a kapacitásait értékesítheti, amelyek tekintetében rendszerhasználati szerződést kötött.
- (d) Csak olyan rendszerhasználó vehet kapacitást a másodlagos piacon, akinek az érintett rendszerüzemeltetővel rendszerhasználati szerződése van.
- (e) Amennyiben az eredeti kapacitás tulajdonos az adott gáznapra már nominált az átadandó kapacitásra, a bilaterális kapacitás ügyletet a rendszerüzemeltető visszautasítja.
- (f) Az eredeti rendszerhasználó a betáplálási-kiadási ponti kapacitáslekötési díjakat továbbra is az elsődleges rendszerhasználati szerződés szerint fizeti a rendszerüzemeltetőnek. A forgalomarányos rendszerhasználati díjat a másodlagosan átvevő rendszerhasználó fizeti.
- (g) Amennyiben az eredeti kapacitás tulajdonos rendszerhasználati jogát ideiglenesen vagy véglegesen elveszíti, a rendszerüzemeltető jogosult az adott rendszerhasználó által lekötött kapacitás visszavételére, beleértve a kapacitás tulajdonosa által másodlagos kapacitás kereskedelem keretében már harmadik személynek átruházott használati joggal érintett kapacitásokat is.

8.9.2. Másodlagos kapacitás kereskedelem a földgázszállító rendszeren

- (a) Az elsődleges kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználók a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján jelenthetik be a másodlagos kapacitásértékesítési igényt és annak főbb paramétereit a gáznapot megelőző napon a nominálási határidőt megelőző második óra kezdetéig.
- (b) A kapacitásértékesítési igénybejelentés főbb paramétereit:
 - i. az értékesítő rendszerhasználó ügyfél azonosítója;
 - ii. a kapacitást megvásárló rendszerhasználó ügyfél azonosítója;
 - iii. az értékesített kapacitás mennyisége;

- iv. az értékesített kapacitás típusa (megszakítható/nem megszakítható);
 - v. az értékesített kapacitás időtartama;
 - vi. az értékesítés hatálybalépésének időpontja.
- (c) A másodlagos kereskedelem során továbbértékesített kapacitások csak akkor kerülnek érvényesítésre, miután a kapacitásértékesítésben résztvevő másik fél azt a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján visszaigazolja. Amíg az Informatikai Platformon nem kerül visszaigazolásra a továbbértékesített kapacitás, addig az elsődleges földgázszállítási kapacitást lekötő rendszerhasználó rendelkezik az elsődlegesen lekötött teljes kapacitás fölött, beleértve a kapacitás KP-n történő értékesítésének lehetőségét is. A szállítási rendszerüzemeltető informatikai platformján rögzített másodlagos piaci tranzakciót ennek a szabálynak az alkalmazása során rendszerhasználati szerződésnek kell tekinteni.
- (d) A földgázszállító rendszeri kapacitástúllépések figyelését a másodlagos kapacitás értékesítések figyelembevételével végzi a szállítási rendszerüzemeltető. Ennek keretében a rendszerhasználó az adott hálózati pont és használati időszak vonatkozásában rendelkezésére álló kapacitásai között növelő tényezőként kell figyelembe venni az általa más rendszerhasználótól másodlagos kapacitás kereskedelemben átvett kapacitásokat, míg csökkentő tényezőként az általa más rendszerhasználó számára másodlagos kapacitás kereskedelemben átadott kapacitásokat. Az átvett, illetve átadott kapacitásokat a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platform érvényes adatállománya alapján kell számításban venni.

8.9.3. Másodlagos kapacitás kereskedelem a földgáztároló rendszeren

- (a) A rendszerhasználó másodlagos kapacitáskereskedelemben csak azokat a földgáztárolási kapacitásait értékesítheti, amelyek tekintetében földgáztárolási rendszerhasználati szerződést kötött.
- (b) A másodlagos kapacitáskereskedelmi tranzakcióban résztvevő szerződést kötő rendszerhasználóknak jelezniük kell a földgáztároló engedélyes felé a tranzakcióra vonatkozó szerződéskötés tényét az igénybevételt megelőző munkanapon a következő gáznapra vonatkozó nominálás leadásának határidejéig. Ezt minden esetben – mindkét rendszerhasználónak a földgáztárolói Informatikai Platformon kell megtenni. Amennyiben ez nem vagy késve történik meg, úgy a földgáztároló engedélyes nem fogadja be a kapacitást átvevő megnövelt be- vagy kitárolási kapacitásra leadott nominálását.
- (c) Az elsődleges kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználó a földgáztárolói Informatikai Platformon a következő szerződéses paramétereket rögzíti:
- i. a kapacitást értékesítő rendszerhasználó azonosítója;
 - ii. a kapacitást megvásárló rendszerhasználó azonosítója;
 - iii. az értékesített kapacitás volumene;
 - iv. az értékesített kapacitás típusa;
 - v. az értékesítés hatálybalépésének időpontja.
- (d) A földgáztároló engedélyes megvizsgálja a kapacitások átvezetésének lehetőségét. A kapacitásátadás és átvétel átvezetése megtörténik, ha a vizsgálat alapján a tranzakció lebonyolításának nincs akadálya, és a rendszerhasználók ezt a földgáztárolói Informatikai Platformon érvényesítik. A földgáztároló engedélyes a kapacitás átadás és átvétel átvezetését nem végzi el abban az

esetben, amennyiben a kapacitást megvásárló rendszerhasználónak nincs érvényes tárolási szerződése, vagy a rendszerhasználó által felajánlott kapacitás meghaladja a rendszerhasználó tulajdonában lévő kapacitást, vagy ha a felajánlott és átvenni kívánt kapacitás nem megegyező mértékű.

- (e) A másodlagos kereskedelem során továbbértékesített kapacitások csak akkor kerülnek érvényesítésre, miután azok átvezetésre kerültek a földgáztárolói Informatikai Platformon. Amíg ez az átvezetés nem történik meg, addig az elsődleges kapacitást lekötő rendszerhasználó rendelkezik az elsődlegesen lekötött teljes kapacitás fölött.
- (f) Amennyiben a rendszerhasználó más rendszerhasználó részére kapacitásjogot értékesít, és a kapacitás vásárlója - az eladóval kötött szerződés szerint - maga nominálja a megszerzett kapacitást, úgy a kapacitást vásárló rendszerhasználó a földgáztárolói Informatikai Platformon keresztül ezt megteheti.
- (g) A szolgáltatás ellenértékét és a fizetési feltételeket a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.
- (h) A földgáztároló engedélyes a földgáztárolói kapacitások másodlagos értékesítése során jelen Szabályzat ezen pontja szerint szabályozott másodlagos kapacitáskereskedelemmel összefüggő adminisztratív feladatok lebonyolítását végzi. Ennek megfelelően a nyilvántartási rendszerében átvezeti a rendszerhasználók kapacitás lekötésének változásait.
- (i) A földgáztárolói kapacitásdíjat a 8.9.1. (f) pontban leírtak alapján továbbra is a kapacitást elsődlegesen lekötő rendszerhasználó köteles fizetni a földgáztároló engedélyes számára. A forgalmi díjakat a rendszerhasználók által megkötött szerződés alapján a kapacitás átvevője fizeti meg a földgáztároló engedélyes részére.
- (j) A szolgáltatás elvégzéséhez szükséges, hogy a másodlagos kapacitásértékesítési szerződést kötő rendszerhasználók jelen Szabályzat ezen pontja alapján jelezzék a földgáztároló engedélyes felé a tranzakcióra vonatkozó szerződéskötés tényét és azt rögzítsék a földgáztároló engedélyes Informatikai Platformján.

8.10. SZABAD KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLDGÁZELOSZTÓ VEZETÉKEN

8.10.1. A szabad kapacitás lekötésének általános szabályai

- (a) A földgázelosztói kapacitás lekötésére a rendszerhasználók jogosultak. a vásárolt kapacitásaik mértékéig. A vásárolt kapacitásokat a földgázelosztó jelen Szabályzat 5.4.1. pontja szerint tartja nyilván.
- (b) A kapacitáslekötés a földgázelosztó hálózat kiadási pontjára (a felhasználási helyre) történik.
 - i. Ha a földgázelosztó rendszert egynél több gázátadó állomás látja el, akkor a földgázelosztónak minősítenie kell a földgázelosztó rendszer kilépési pontjait abból a szempontból, hogy melyik gázátadó szabad kapacitásának terhére biztosítja normál üzemmenet esetén az ellátásukat.
 - ii. Amennyiben a földgázelosztó rendszerhez csatlakozó rendszerhasználó ellátása a földgázelosztó hálózat olyan kilépési pontjáról történik, mely esetében egyértelműen nem határozható meg, hogy melyik gázátadó állomásról kapja az ellátását, és a szállítási rendszerüzemeltető a gázátadókat összevonhatóként jelölte meg üzletszabályzatában, akkor a

földgázelosztói rendszerhasználónak az összevont gázátadó szabad kapacitása mértékéig van lehetősége a kapacitáslekötését megadni.

- (c) A földgázelosztó a szerződéssel lekötött, nem megszakítható kapacitás mértékéig folyamatos földgázelosztás biztosítására vállal kötelezettséget, ez alól kivétel a tervezett karbantartás, az üzemzavar, korlátozás és válsághelyzet esete.
- (d) A földgázelosztó a rendszerhasználókkal hosszú távú, havi és napi időtartamra vonatkozó rendszerhasználati szerződéseket köthet.
- (e) A kapacitáslekötési kérelmet a földgázelosztóhoz kell benyújtani. A vásárolt kapacitás terhére történő kapacitáslekötést jelen Szabályzat 5.4.2. pontja szabályozza.

8.10.2. Szabad kapacitás publikálása

- (a) A szabad kapacitás a földgázelosztó hálózat betáplálási pontjain, a gázátadó állomás utáni első földgázelosztó vezetéki csőszakasz névleges nyomásfüggő teljesítőképessége és az átadási pontra igazolt felhasználói igények alapján lekötött mindenkorai kapacitások különbsége. A szabad kapacitás meghatározásának módszertanát nyilvánossá kell tenni.
- (b) A földgázelosztó köteles a földgázelosztó hálózat betáplálási pontjain rendelkezésre álló földgázelosztói szabad kapacitást meghatározni, ennek értékeit legalább 18 hónappal előre havi bontásban saját Informatikai Platformján közzétenni, és a kielégített kapacitásigény után azt módosítani.
- (c) A gázátadó állomások kilépési pontjainál (a földgázelosztó hálózat betáplálási pontjainál) rendelkezésre álló szabad kapacitás nem jelenti azt, hogy ugyanaz a szabad kapacitás a gázátadóhoz csatlakozó földgázelosztó rendszer bármelyik kilépési pontján rendelkezésre áll. Szabad kapacitás a földgázelosztói rendszer bármely kilépési pontjára csak tényleges új vagy többlet felhasználói igény esetén határozható és adható meg.

8.10.3. Hosszú távú kapacitáslekötés folyamata

- (a) A földgázelosztói rendszerhasználók minden év február 28-ig adhatnak be a következő gázévre vonatkozó éves kapacitáslekötési kérelmet a földgázelosztó hálózat kiadási pontjaira.
- (b) Az éves kapacitások lekötésének időtartama egy év, valamint a 9 évre szóló évenkénti előrejelzés. A használati időszak a gázév kezdőnapján, október 1-jén reggel 06:00-kor kezdődik, és a következő gázév első napján, október 1-jén reggel 06:00-kor zárul.
- (c) A földgázelosztó rendszer kiadási pontokra leadott kapacitáslekötési kérelemnek tartalmaznia kell:
 - i. ügyfél azonosítót – (engedélyes esetén a Hivatal által kiadott engedély száma, felhasználó esetén a POD azonosítója);
 - ii. a napi csúcskapacitási igényt (MJ/nap) a betáplálási és a kiadási pontokra téli és nyári időszakra;
 - iii. az órai csúcskapacitás igényt (MJ/óra) a betáplálási és a kiadási pontokra téli és nyári időszakra;
 - iv. az éves igényelt gázmennyiséget (MJ/év) havi bontásban, az előrejelzést éves bontásban tájékoztató jelleggel;
 - v. a lekötési időtartamot (év);

- vi. névleges nyomás igényt (bar) a felhasználási hely csatlakozási pontján.
- (d) A felhasználónak az órai csúskapacitási igényt a felhasználási helyre, a kereskedőnek – ha több nyilvántartásba vett felhasználót képvisel – a gázátadó állomásra és a felhasználási helyre kell megadni.
- (e) A szigetüzemben a kapacitáslekötési kérelemhez a termelő köteles csatolni nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy az igényelt kapacitás a saját termelés mértékét nem haladja meg és célja az országból való kiszállítás.
- (f) A beérkezett kapacitáslekötési kérelmeket a földgázelosztó ellenőrzi. Abban az esetben, ha a kapacitáslekötési kérelem formailag nem felel meg, vagy nem tartalmazza az előírt mellékleteket, a földgázelosztó 5 munkanapon belül írásban felszólítja az érintett kapacitásigénylőket a hiánypótlásra, vagy a hiba kijavítására.
- (g) A kapacitás igénylőjének 5 munkanap áll a rendelkezésére a hiányzó dokumentumok pótlására, illetve a hiba kijavítására.
- (h) Amennyiben az igénylő a földgázelosztó felszólítása ellenére, határidőre nem korigálja a kapacitáslekötési kérelmének a földgázelosztó által kifogásolt hiányosságait, leadott kapacitás kérelmét a földgázelosztó érvénytelennek tekinti, amelyről írásban értesítést küld.
- (i) A földgázelosztó döntése ellen a kapacitáskérelem igénylője a Hivatalhoz fordulhat.
- (j) A földgázelosztó a felhasználói igények felhasználói helyen történő kielégíthetősége érdekében köteles az 5.2.1.1. (c) pontja szerint beszerezni a szállítási rendszerüzemeltető nyilatkozatát a fogyasztói igény szállítóvezetékre allokált kapacitásának rendelkezésre állásáról.
- (k) A földgázelosztó írásban tájékoztatja a kapacitásigénylőt a kapacitáslekötési kérelem elfogadásáról vagy elutasításáról.
- (l) A földgázelosztó a GET vonatkozó paragrafusában⁶² leírt esetekben utasíthatja el a kapacitásigénylő kapacitáskérelmét.
- (m) A hozzáférés elutasítását a földgázelosztónak indokolnia kell.
- (n) A földgázelosztó döntése ellen a kapacitást igénylő a Hivatalhoz fordulhat.
- (o) Az elfogadott kapacitáslekötési kérelmek benyújtóival a földgázelosztó 15 napon belül rendszerhasználati szerződést köt az üzletszabályzatának megfelelően.
- (p) Amennyiben a felhasználó vásárolt kapacitását, vagy annak egy részét két egymást követő gázévben nem kötötte le, annak igénybevételére legkorábban az igényléstől számított második gázév első napjától kerülhet sor, kivéve, ha a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel erről eltérő időpontban állapodott meg.
- (q) Amennyiben a 20 m³/óra feletti felhasználók által vásárolt kapacitás részben vagy egészben két egymást követő gázévben sem kerül rendszerhasználati szerződéssel lekötésre, annak igénybevételére – eltérő megállapodás hiányában – a felhasználó csak abban az esetben jogosult, amennyiben a kapacitáslekötésére vonatkozó rendszerhasználati szerződés az igénybevétel időpontját egy teljes gázévvvel megelőzően aláírásra kerül.

62 GET 77.§

8.10.4. A havi kapacitáslekötés folyamata

- (a) A rendszerhasználók az igény tényleges felmerülése előtt 10 nappal adhatnak be kapacitáslekötési kérelmet a 8.10.2. pontban foglaltak szerint elérhető szabad kapacitásokra.
- (b) A kapacitások lekötésének időtartama egy hónap, vagy egészszámú többszöröse, maximum 11 hónap, de legfeljebb az adott gázév végéig tart. A lekötési időszak mindig a kapacitáslekötési kérelemben megadott hónap 1-jén reggel 06:00-kor kezdődik és a lekötési időszak utolsó napján reggel 06:00-kor ér véget.
- (c) Adott hálózati pontra vonatkozó kapacitáslekötési kérelemnek tartalmaznia kell a 8.8.3. pontban felsorolt elemeket, valamint mellékleteket.
- (d) A beérkezett kapacitáslekötési kérelmeket a földgázelosztó ellenőrzi. Ha a kapacitáslekötési kérelem formailag vagy tartalmilag nem felel meg a feltételeknek, a földgázelosztó 2 munkanapon belül felszólítja az érintett kapacitásigénylőket a hiány pótlására vagy a hiba kijavítására. A kapacitásigénylőjének 3 munkanap áll a rendelkezésére a hiányzó dokumentumok pótlására, illetve a hiba kijavítására.
- (e) Amennyiben a rendszerhasználó a földgázelosztó felszólítása ellenére, határidőre nem korrigálja a kapacitáslekötési kérelmének hiányosságait, leadott kapacitás kérelmét a földgázelosztó érvénytelennek tekinti, amelyről írásban értesíti a rendszerhasználót.
- (f) A beérkezett és alakilag elfogadott kapacitáslekötési kérelmek megvalósíthatóságát a földgázelosztó hidraulikai vizsgálat alapján a saját hálózata, valamint a szállítórendszer műszaki korlátainak figyelembevételével bírálja el.
- (g) A földgázelosztó a kapacitáslekötési kérelem benyújtását követően legkésőbb 3 munkanapon belül írásban tájékoztatja a rendszerhasználót a kapacitáslekötési kérelem elfogadásáról vagy elutasításáról.
- (h) A földgázelosztó a GET vonatkozó paragrafusában⁶³ leírt esetekben utasíthatja el a kapacitásigénylő kapacitáskérelmét.
- (i) A hozzáférés elutasítását a földgázelosztónak indokolnia kell.
- (j) A földgázelosztó döntése ellen a kapacitást igénylő a Hivatalhoz fordulhat.
- (k) A földgázelosztó a havi kapacitáslekötésre vonatkozó szerződést az elosztási üzletszabályzatában rögzített feltételek szerint a rendszerhasználó kapacitáslekötési kérelmének elfogadásáról történő írásbeli tájékoztatásával egyidejűleg küldi meg a rendszerhasználónak.

8.10.5. Napi megszakítható és nem megszakítható kapacitáslekötés

- (a) A földgázelosztó vezetéki betáplálási szabad kapacitások havi frissítéssel, MJ/óra mértékegységben kerülnek feltüntetésre.
- (b) Megszakítható kapacitást csak akkor lehet lekötni egy hálózati kiadási pontra, ha betáplálási ponton nem áll rendelkezésre nem megszakítható szabad kapacitás.
- (c) Megszakítható és nem megszakítható napi kapacitásra csak olyan kapacitásigénylők adhatnak be kapacitáslekötési igényt, akik hosszú távú vagy havi lekötött nem megszakítható kapacitással vagy annak hiányában napi

63 GET 77.§

kapacitáslekötésre feljogosító keretszerződéssel rendelkeznek az elosztórendszeren.

- (d) Éves vagy havi szerződés hiányában a napi nem megszakítható, valamint a megszakítható kapacitáslekötésre vonatkozó keretszerződés megkötését a napi kapacitáslekötés tervezett igénybevétele előtt 5 munkanappal korábban kezdeményezni kell a hozzáférésre jogosultaknak.
- (e) A napi kapacitáslekötési keretszerződéssel rendelkező hozzáférésre jogosultak gáznapi előtti napon 12:00-ig a gáznapi nominálással adhatnak be kapacitáslekötési igényt a nem megszakítható, valamint a megszakítható kapacitásokra, melyet a földgázelosztó - a szállítási rendszerüzemeltető által visszaigazolt rendelkezésre állás esetén - 16:00-ig igazol vissza vagy utasít el az igénybejelentő részére. A visszaigazolás az adott hálózati pontra igényelt kapacitás elfogadását jelenti. Amennyiben a földgázelosztó elutasítja a napi gázigény kielégíthetőségét, akkor a jogosult köteles újránominálást küldeni.
- (f) Megszakítható kapacitás túligénylése esetén az igénylőket az igényeik arányában szolgálja ki a szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó. Amennyiben túligénylés esetében az igények csak részben kerülnek elfogadásra, akkor a rendszerhasználó köteles újránominálást küldeni.
- (g) Adott hálózati pontra vonatkozó napi nem megszakítható, valamint megszakítható kapacitáslekötési igénynek tartalmaznia kell a legnagyobb napi többlet kapacitásigényt a betáplálási-kiadási pontokra az alábbiak szerint: egyetemes szolgáltató MJ/nap az órai csúcsigény (MJ/óra) megadásával; a többi rendszerhasználó esetén MJ/óra a napi csúcsigény (MJ/nap) megadásával minden igényelt napra külön.
- (h) A beérkezett kapacitáslekötési igényeket a földgázelosztó beérkezéskor ellenőrzi, hogy a kapacitáslekötési kérelem tartalmazza-e a (g) pontban megadott adatokat.
- (i) A beérkezett és alakilag elfogadott nem megszakítható kapacitáslekötési kérelmek megvalósíthatóságát a szállítási rendszerüzemeltető vezetéki kiadási (földgázelosztó vezetéki betáplálási) pontokra a szállítási rendszerüzemeltető hidraulikai vizsgálat alapján a szállítórendszer műszaki korlátainak figyelembevételével bírálja el.
- (j) A földgázelosztó a következő esetekben utasíthatja el a kapacitásigénylők nem megszakítható vagy megszakítható kapacitáskérelmét:
 - i. ha nem áll rendelkezésre felajánlható nem megszakítható kapacitás;
 - ii. az igény meghaladja a rendelkezésre álló vásárolt kapacitás mértékét.
- (k) A nem megszakítható kapacitásigény visszautasítása nem minősül automatikus megszakítható kapacitás igény kielégíthetőségnek.
- (l) A földgázelosztó a szerződéssel lekötött nem megszakítható kapacitás mértékéig folyamatos földgázelosztás biztosítására vállal kötelezettséget, ez alól kivétel a tervezett karbantartás, üzemzavar, korlátozás és válsághelyzet esete.
- (m) A lekötési időszak mindig a szerződésben szereplő nap reggel 06:00-kor kezdődik és az azt követő nap reggel 06:00-kor ér véget.
- (n) A több gáznapi történő kapacitáslekötés teljes igényelt időszakra történő elbírálása a tervezett igénybevételt megelőző gáznapi történik.

8.10.6. A hozzáférés felfüggesztésének szabályai és feltételei

A földgázelosztók az általuk üzemeltetett rendszerhez való hozzáférést az alábbi esetekben felfüggeszthetik fel:

- i. Amennyiben a teljes, vagy részleges szigetüzemi rendszerbe betáplált földgáz minősége eltér a 4.2. pont, illetve a rendszerüzemeltetők között megkötött együttműködési megállapodásokban előírtak szerint meghatározott gázminőségi előírásoktól;
- ii. A VHR vonatkozó bekezdésében⁶⁴ felsorolt esetekben.

8.11. SZABAD KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLD ALATTI GÁZTÁROLÓBAN

(a) A földgáztároló engedélyes által biztosított kapacitások:

- i. Nem megszakítható szezonális szolgáltatások keretében egy tárolási évre, vagy hosszabb távra igényelhető:
 - mobil kapacitás (MJ);
 - betárolási kapacitás (MJ/nap);
 - kitárolási kapacitás (MJ/nap).
- ii. Megszakítható kapacitás:
 - egy egész tárolási évre
 - betárolási kapacitás (MJ/nap);
 - kitárolási kapacitás (MJ/nap).
 - napi szinten:
 - betárolási kapacitás (MJ/nap);
 - kitárolási kapacitás (MJ/nap).

(b) A Hivatal legmagasabb hatósági áron történő hozzáférés-biztosítási kötelezettség alól felmentést adhat, amely alapján a földgáztároló engedélyes tárgyalásos módon értékesítheti az igénylő részére a kapacitásokat. A tárgyalásos hozzáférés díjait és a jogszabályi keretrendszernek megfelelő hozzáférés részletes szabályait a földgáztároló engedélyes az internetes honlapján közzéteszi.

(c) A földgáztároló engedélyes a különféle módon (szabályozott, illetve tárgyalásos) lekötött kapacitásaira vonatkozó információkat azonos módon, az internetes honlapján az alábbiak szerint teszi közzé:

- i. névleges kapacitások (mobilkapacitás, be-, kitárolási kapacitás);
- ii. szabad kapacitások (mobilkapacitás, be-, kitárolási kapacitás);
- iii. lekötött kapacitások (mobilkapacitás, be-, kitárolási kapacitás).

(d) A földgáztároló engedélyes - a műszaki lehetőségek figyelembe vételével - az időszakokkal ellentétes (betárolási időszakban kitárolás, kitárolási időszakban betárolás) úgynevezett „virtuális földgáztárolási szolgáltatást” is biztosíthat. A virtuális földgáztárolási szolgáltatás részletes szabályait - amennyiben a földgáztároló engedélyes nyújt ilyen szolgáltatást - a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.

64 VHR 86. § (1)

- (e) Virtuális földgáztárolási szolgáltatás igénybevétele esetén a rendszerhasználó köteles a földgázszállító rendszer földgáztárolási csatlakozási pontján megfelelő mértékű ellenirányú szállításra vonatkozó kapacitást lekötni.

8.11.1. Szabályozott hozzáféréssel biztosított kapacitások lekötése

8.11.1.1. Kapacitás lekötés általános szabályai

- (a) A földgáztároló engedélyes a GET⁶⁵-ben meghatározott elvek szerint köteles szabad kapacitásait lekötésre felajánlani és azokhoz hozzáférést biztosítani.
- (b) A földgáztároló engedélyes köteles a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel a meghirdetés előtt az értékesítésre kínált kapacitásokról egyeztetni.
- (c) A kapacitáslekötési kérelmet a földgáztároló engedélyeshez kell benyújtani a Szabályzatban rögzített eljárási rend szerint.
- (d) Kapacitás lekötés szempontjából az egy engedélyeshez tartozó hazai földgáztárolók egységes egészet alkotnak. A rendszerhasználók a földgáztárolói kapacitásokat – a földgáztároló engedélyes által összevontan kezelt - egyesített földgáztárolóra kötik le. Amennyiben az engedélyes a működési engedélye alapján egy tárolót működtet, az egyesített földgáztároló azt az egy tárolót jelenti.
- (e) Az összevont földgáztárolói paramétereket – kapacitás lekötéssel összefüggésben - a földgáztároló engedélyes az internetes honlapján közzéteszi és folyamatosan frissíti.
- (f) A földgáztárolói kapacitások be- és kitérési kapacitásként, valamint mobil kapacitásként csomagokban és/vagy önállóan kerülhetnek értékesítésre, rögzítve a legnagyobb terhelésváltási sebességet. A be- és kitérési kapacitásokat órai, napi legmagasabb értéként (MJ/óra, MJ/nap) kell lekötni, gáznapon belül egyenletes terhelési igényt feltételezve. (a napi lekötés 24-ed része az órai lekötés).
- (g) A földgáztároló engedélyes betárolási és kitérési kapacitást megszakíthatóként is értékesíthet, amennyiben az összes nem megszakítható kapacitás elkelt. A megszakítható kapacitások közzétételének és lekötésének folyamata alapvetően megegyezik a nem megszakítható kapacitások közzétételének és lekötésének folyamatával.
- (h) A földgáztároló engedélyes a földgáztárolási tarifa szerkezetére, alkalmazására és kalkulációjára vonatkozó szabályok rendszerhasználó számára történő ismertetésére az ügyfélszolgálati irodájában konzultációs lehetőséget biztosít.
- (i) A földgáztároló engedélyes köteles a szabad kapacitások meghatározásának módszertanát egyeztetésre a Hivatalhoz beterjeszteni, majd a módszertant internetes honlapján, valamint ügyfélszolgálati irodájában közzétenni.

8.11.1.2. A szabad kapacitások publikálása

- (a) A földgáztároló engedélyes az internetes honlapján és a földgáztárolói Informatikai Platformján minden év január 31-ig közzéteszi a számításai szerint éves (vagy több éves) időtartamra lekötendő földgáztárolói szabad kapacitásokat a következő tárolási évre (évekre) vonatkozóan.
- (b) A szabad kapacitásokat a földgáztároló engedélyes a 8.11.1.4. pontban leírtaknak megfelelően kétféleképpen hirdetheti meg, azaz a csomagokban történő kapacitásértékesítés mellett az egyes kapacitástípusok önálló lekötését is

65 GET 74 § (1)

lehetővé teszi. A csomagokban történő meghirdetés esetén a földgáztároló engedélyes a szabad kapacitásait rögzített mobil, kitérési és betérési kapacitásokból álló egységekben, "csomagokban" kínálja fel a rendszerhasználók számára, akik igényüket a csomagokra vonatkozó darabszámmal adják meg. A kapacitások "önállóan" történő meghirdetése esetén a földgáztároló engedélyes a szabad kapacitásaiból nem képez csomagot, azaz a kapacitásigény leadásakor a rendszerhasználó határozza meg, hogy mekkora (nullától különböző mértékű) mobil, kitérési és betérési kapacitást igényel. Figyelembe kell azonban venni, hogy a csomagon kívüli értékesítésnél mindegyik kapacitásfajtának léteznie kell. Nem lehet csak kitérési kapacitást lekötni, ha nincs lekötve betérési és/vagy mobilkapacitás.

- (c) A földgáztárolói szabad be- és kitérési-, valamint mobil kapacitásokat, illetve a földgáztárolói terhelésváltási sebességeket a földgáztároló engedélyes az egyesített földgáztárolóra vonatkozóan adja meg.
- (d) A földgáztároló engedélyes a szabad kapacitás adatokat – naponta aktualizálva – az internetes honlapján és a földgáztárolói Informatikai Platformján közzéteszi.

8.11.1.3. A kapacitásigény tartalma

- (a) A kapacitás igénylése a földgáztároló engedélyes földgáztárolói Informatikai Platformján, a kapacitáslekötést biztosító felületen történik. A földgáztárolói Informatikai Platform ezen funkciójának hiánya, vagy üzemképtelensége esetén a honlapján, illetve a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában meghatározott módon kell az igénylést a földgáztároló engedélyes részére leadni.
- (b) A kapacitáslekötési igénynek tartalmaznia kell:
 - i. Kapacitás csomagok meghirdetése esetén:
 - a leadott kapacitás csomagok számát, egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók ellátására szolgáló, valamint az előbbi körbe nem tartozó csomagbontásban [db];
 - a nyilvántartásba vett kapacitások esetében az igényelt lekötési időt (egy év több év);
 - egyéb igényelt csomagok számát [db];
 - a betérési és kitérési tervezett havi ütemezését [MJ/hó];
 - a rendszerhasználó azonosítására szolgáló kódot.
 - ii. A kapacitások nem csomagokban – önállóan – történő meghirdetése esetén:
 - a leadott mobil kapacitást [MJ], kitérési kapacitást [MJ/nap], betérési kapacitást [MJ/nap], egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók ellátására szolgáló, valamint az előbbi körbe nem tartozó bontásban;
 - a nyilvántartásba vett kapacitások esetében az igényelt lekötési időt (egy év, több év);
 - egyéb igényelt mobil kapacitást [MJ], kitérési kapacitást [MJ/nap], betérési kapacitást [MJ/nap];
 - a betérési és kitérési tervezett havi ütemezését [MJ/hó];
 - az igényelt kapacitás típusát (nem megszakítható, megszakítható);
 - a rendszerhasználó azonosítására szolgáló kódot.
- (c) A kapacitáslekötési igényhez kötelezően csatolni kell az alábbi mellékleteket:

- i. a működési engedély másolatát (a saját magát ellátó felhasználónak nem kell működési engedélyt csatolnia);
 - ii. pénzügyi biztosíték dokumentumait;
 - iii. a tárolásra kerülő földgáz minőségének, annak betartására való kötelezettség vállalását;
 - iv. betárolási és kitérési tervet havi bontásban.
- (d) A beérkezett kapacitáslekötési igényt a földgáztároló engedélyes benyújtáskor formai szempontból ellenőrzi. Ha az igény formailag nem felel meg, vagy nem tartalmazza hiánytalanul az előírt mellékleteket, a földgáztároló engedélyes 5 munkanapon belül felszólítja a kérelmezőt a hiánypótlásra vagy a hiba kijavítására. A kérelmezőnek 5 munkanap áll a rendelkezésére a hiányzó dokumentumok pótlására, illetve a hiba kijavítására. Amennyiben a rendszerhasználó a földgáztároló engedélyes felszólítása ellenére, határidőre nem korrigálja a kapacitáslekötési igényének a földgáztároló engedélyes által kifogásolt hiányosságait, a leadott kapacitáslekötési igényt a földgáztároló engedélyes érvénytelennek tekinti, amelyről értesítést küld.
- (e) A beérkezett és formailag elfogadott kapacitás lekötési igény teljesíthetőségét a földgáztároló engedélyes a földgáztároló rendszer műszaki korlátainak figyelembevételével bírálja el.
- (f) A földgáztároló engedélyes a következő esetekben utasíthatja el a kapacitásigénylő által benyújtott igényt:
 - i. a benyújtott igénylés hibás vagy hiányos,
 - ii. az igénylés határidő lejártá után érkezik,
 - iii. ha az igény kielégítéséhez szükséges szabad kapacitás hiányzik (túljegyzés),
 - iv. a földgáztárolóba betárolni kívánt földgáz minősége a 4.2. pontban meghatározott feltételeknek nem felel meg.
- (g) A (h) pont iii. alpontja esetében a földgáztároló engedélyes kapacitásaukciót ír ki a 8.11.1.5. fejezetben leírtaknak megfelelően.
- (h) A földgáztároló engedélyes a rendszerhasználó által lekötött kapacitásokat kapacitástípusok (mobilkapacitás, betárolási és kitérési kapacitás) szerinti bontásban visszaigazolja.
- (i) Az igénylés elutasítását a földgáztároló engedélyesnek indokolnia kell.
- (j) A földgáztároló engedélyes döntése ellen a kapacitást igénylő a Hivatalhoz fordulhat.
- (k) Az elfogadott kapacitás lekötési igényeket benyújtó rendszerhasználókkal a földgáztároló engedélyes legkésőbb az elfogadott igényben megjelölt kezdő gáznapot megelőző naptári napon szerződést köt az elfogadott igényeknek megfelelően. A kapacitás lekötési igények kötelező érvényűek, vissza nem vonhatók, a benyújtást követően kizárólag a földgáztároló engedélyes felszólítására módosíthatók.

8.11.1.4. Az egy éves vagy több éves kapacitás lekötés folyamata

- (a) Az éves és a több éves kapacitások lekötésére vonatkozó igényt a rendszerhasználó a 8.11.1.3. pontban leírtaknak megfelelően nyújthatja be.

- (b) A következő tárolási évre (tárolási évekre) vonatkozó kapacitás lekötési igényeket a földgáztároló engedélyes folyamatosan fogadja. Az igények földgáztároló engedélyeshez történő beérkezésének határideje: március 1.
- (c) A használati időszak az egy éves lekötések esetén április 1-jén reggel 06:00-kor kezdődik, és a következő év április 1-jén reggel 06:00-kor zárul le.
- (d) Az egy évnél hosszabb lekötések esetén a használati időszak a rendszerhasználó által megjelölt év április 1-jén reggel 06:00-kor (vagy az esetleges fejlesztések által meghatározott időpontban) kezdődik, és a záró év április 1-jén reggel 06:00-kor zárul le.
- (e) A földgáztároló engedélyes az igényeket a következő sorrendben és módon elégíti ki:
 - i. Amennyiben a rendszerhasználók által leadott kapacitásigények nem haladják meg a lekötésre felkínált, szabad („rendelkezésre álló”) kapacitást, úgy a földgáztároló engedélyes az összes érvényes kapacitásigényt visszaigazolja a rendszerhasználók felé és megköti a földgáztárolási szerződést.
 - ii. Amennyiben a rendszerhasználók által leadott kapacitásigények meghaladják a rendelkezésre álló kapacitást, a földgáztároló engedélyes az alábbiak szerint jár el:
 - A rendelkezésre álló kapacitás mennyiségre kapacitásaukciót ír ki a 8.11.1.5. fejezetben leírt módon.
- (f) A földgáztároló engedélyes azon alakilag elfogadott kapacitáslekötési igények benyújtóival, akik számára az igényt teljesen kielégítő mértékű földgáztárolási kapacitásokat allokált, március 31-ig megköti a földgáztárolási szerződést.

8.11.1.5. A kapacitás árverés (aukció) szabályai

- (a) A földgáztároló engedélyes a kapacitásigények beérkezését követő 15 munkanapon belül aukciót ír ki, megadva az aukció keretében leköthető kapacitásokat. Az aukción csak azok a rendszerhasználók adhatnak be ajánlatot, akiknek a kapacitásigényét a földgáztároló engedélyes visszautasította. Az aukciót a kiírást követő 10 munkanapon belül meg kell tartani. Az aukcióról azon rendszerhasználók kapnak értesítést, akik kapacitás lekötési igényét a földgáztároló engedélyes az aukció lebonyolítása nélkül nem tudja kielégíteni. Az aukciós felhívást a földgáztároló engedélyes az internetes honlapján is közzéteszi azzal, hogy az aukción csak a fent megjelölt rendszerhasználók vehetnek részt. Az aukció keretében a földgáztárolói kapacitásokat a földgáztároló kitérési, betárolási és mobil kapacitásokból kialakított csomagokban ajánlja fel értékesítésre. A kapacitáscsomagok kialakításának módszertanát az aukciós felhívásban a földgáztároló engedélyes közzéteszi.
- (b) Az aukciós felhívásnak tartalmaznia kell:
 - i. Az aukció helyét és idejét;
 - ii. Az aukció részletes lebonyolítási szabályait;
 - iii. Az aukció keretében meghirdetésre kerülő kapacitáscsomagok leírását:
 - mobil kapacitás [MJ];
 - kitérési és betárolási kapacitás [MJ/nap];
 - a kapacitás csomag induló ára.

- iv. Az aukció keretében értékesítésre kerülő kapacitáscsomagok mennyiségét;
 - v. Az igénylő visszalépésének esetére a földgáztároló engedélyes által lehívható, az igénylő által adott pénzügyi biztosíték típusát és mértékét;
 - vi. A szerződéses feltételeket.
- (c) A kapacitáscsomagok induló aukciós ára az aktuális időszakban érvényes a Hivatal elnöke által rendeletben meghatározott díj szerint kalkulált ár.
 - (d) A kapacitásaukciót a földgáztároló engedélyes bonyolítja le, az üzletszabályzatban meghatározott módon.
 - (e) A rendszerhasználóknak a kiírást követően 2 munkanap áll rendelkezésükre írásban jelentkezni az aukción való részvételre.
 - (f) A rendszerhasználók által benyújtott jelentkezésnek a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában meghatározott dokumentumokat kell tartalmaznia.
 - (g) Az aukciós ajánlat kötelező érvényű, vissza nem vonható.
 - (h) A jelentkezés formai vagy tartalmi hibája esetén a földgáztároló engedélyes elutasíthatja a jelentkezést. A jelentkezés elutasítását a földgáztároló engedélyesnek indokolnia kell.
 - (i) Érvénytelen aukció esetén a földgáztároló engedélyes 3 munkanapon belül új aukciót ír ki.
 - (j) A földgáztároló engedélyes az aukciót érvénytelennek nyilváníthatja, amennyiben:
 - i. az aukció során előre nem látható technikai problémák merülnek fel, amelyeket a földgáztároló engedélyes nem képes elhárítani. Ilyen esetben az aukcióra később meghirdetett időpontban kerül sor. Az ily módon megtartott aukcióra vonatkozó szabályokról a földgáztároló engedélyes tájékoztatást tesz közzé az internetes honlapján.
 - ii. valamelyik ajánlattevő rendszerhasználó nem megfelelő aukciós magatartást tanúsít, illetve bizonyíthatóan tisztességtelen módszerek alkalmazásával a többi résztvevő érdekeit megsértve jogosulatlan előnyt szerez, vagy ilyet megszerezni szándékozik. Ilyen esetben az aukcióra később meghirdetett időpontban kerül sor, az aukció érvénytelenségét okozó rendszerhasználó kizárásával. Az ily módon megtartott aukcióra vonatkozó szabályokról a földgáztároló engedélyes tájékoztatást tesz közzé az internetes honlapján.
 - (k) A kapacitásaukció nyerteseivel a földgáztároló engedélyes legkésőbb március 31-ig szerződést köt az üzletszabályzatának megfelelően.

8.11.1.6. A tárolási éven belüli kapacitáslekötés folyamata

- (a) A földgáztároló engedélyes a tárolói év során folyamatosan fogadja a tárolási év még hátralévő időtartamára vonatkozó igényeket. A földgáztároló engedélyes az egy tárolási évnél rövidebb időtartamra vonatkozó kapacitáslekötési igényeket az üzletszabályzatában rögzített, illetve az internetes honlapján közzétett, a szabályzatoknak megfelelően meghatározott áron és feltételek szerint teljesíti.
- (b) A beérkező igényeket a földgáztároló engedélyes megvizsgálja és túligénylés esetén az üzletszabályzata szerinti aukciós eljárás keretében allokálja szét a nyertes ajánlattevők között.

8.11.1.7. Új földgáztárolói kapacitások lekötése a gázév során

- (a) Amennyiben a gázév során a földgáztároló engedélyes új beruházást fejez be, vagy egyéb okból új földgáztárolói kapacitások válnak elérhetővé, a földgáztároló engedélyes a tárolási éven belüli kapacitás lekötési lehetőséget hirdeti meg a rendszerhasználók számára.
- (b) A földgáztároló engedélyes az új szabad kapacitásokat, és az azok lekötésére vonatkozó igény benyújtásának határidejét legalább 45 nappal az új kapacitások elérhetővé válása előtt internetes honlapján, illetve a földgáztárolói Informatikai Platformján és ügyfélszolgálati irodájában közzéteszi.
- (c) Az új szabad kapacitásokat a földgáztároló engedélyes csomagokban hirdeti meg. A csomagok a következő kapacitásokból állnak:
 - i. mobil kapacitás (MJ);
 - ii. betárolási kapacitás (MJ/nap);
 - iii. kitérési kapacitás (MJ/nap).

A fenti kapacitásokat a földgáztároló engedélyes az egyesített földgáztárolóra adja meg. A kapacitáscsomagot a földgáztároló engedélyes úgy állítja össze, hogy a csomagban lévő mobilkapacitás a csomagban lévő betárolási kapacitás igénybevételével földgázzal teljesen feltölthető legyen. A kapacitás igénylése a földgáztároló engedélyes Informatikai Platformján, a kapacitás lekötést biztosító felületen történik. A földgáztárolói Informatikai Platform ezen funkciójának hiánya vagy üzemképtelensége esetén a földgáztároló engedélyes honlapján, illetve az üzletszabályzatában meghatározott módon kell az igénylést a földgáztároló engedélyes részére leadni.

- (d) A kapacitáslekötési igénynek tartalmaznia kell:
 - a csomagok darabszámát [db];
 - a betárolás és kitérés tervezett havi ütemezését [MJ/hó];
 - a rendszerhasználó azonosítására szolgáló kódot.
- (e) A kapacitáslekötési igényhez kötelezően csatolni kell az alábbi mellékleteket:
 - i. a működési engedély másolata földgázipari engedélyes esetén;
 - ii. pénzügyi biztosíték dokumentumai;
 - iii. a tárolásra kerülő földgáz minőségének, műszaki-technikai paramétereinek megadása, annak betartására való kötelezettség vállalása.

A beérkezett kapacitáslekötési igényt a földgáztároló engedélyes benyújtáskor formai szempontból ellenőrzi. Ha az igény formailag nem felel meg, vagy nem tartalmazza az előírt mellékleteket, a földgáztároló engedélyes 5 munkanapon belül felszólítja a kérelmezőt a hiánypótlásra vagy a hiba kijavítására. A kérelmezőnek 5 munkanap áll a rendelkezésére a hiányzó dokumentumok pótlására, illetve a hiba kijavítására. Amennyiben a rendszerhasználó a földgáztároló engedélyes felszólítása ellenére, határidőre nem korrigálja a kapacitás lekötési igényének a földgáztároló engedélyes által kifogásolt hiányosságait, a leadott kapacitáslekötési igényt a földgáztároló engedélyes érvénytelennek tekinti, amelyről értesítést küld.

A beérkezett és formailag elfogadott kapacitás lekötési igény teljesíthetőségét a földgáztároló engedélyes a földgáztároló rendszer műszaki korlátainak figyelembevételével bírálja el.

- (f) A földgáztároló engedélyes a következő esetekben utasíthatja el a kapacitásigénylő által benyújtott igényt:
- i. a benyújtott igénylés hibás vagy hiányos,
 - ii. az igénylés határidő lejártá után érkezik,
 - iii. ha az igény kielégítéséhez szükséges szabad kapacitás hiányzik,
 - iv. a földgáztároló rendszerbe betáplálni kívánt földgáz minősége a 4.2. pontban meghatározott követelményeknek nem felel meg.

Ha a kapacitásigény nem haladja meg a meghirdetett kapacitást, akkor a földgáztároló engedélyes a kapacitásigényeket elfogadja és a lekötött kapacitásokat kapacitástípusok (mobillkapacitás, betárolási és kitérolási kapacitás) szerinti bontásban visszaigazolja. Az elfogadott kapacitás lekötési igényeket benyújtó rendszerhasználókkal a földgáztároló engedélyes legkésőbb az elfogadott igényben megjelölt kezdő gáznapot megelőző naptári napon szerződést köt az elfogadott igényeknek megfelelően. A kapacitás lekötési igények kötelező érvényűek, vissza nem vonhatók, a benyújtást követően kizárólag a földgáztároló engedélyes felszólítására módosíthatók.

A meghirdetett kapacitást meghaladó kapacitásigény esetén valamennyi igény visszautasításra kerül és a földgáztároló engedélyes kapacitásaukciót tart. A rendelkezésre álló szabad kapacitásokat az igénylők között a Szabályzat 8.11.1.5. fejezet szerint osztja szét a földgáztároló engedélyes. Az említett fejezetekben szereplő időpontok a (b) pont szerinti kapacitás lekötési időszaknak megfelelően módosulnak.

8.11.1.8. Megszakítható földgáztárolási kapacitás lekötése egy tárolási évre

- (a) Megszakítható be- és/vagy kitérolási kapacitás csak abban az esetben köthető le, ha a földgáztároló engedélyes által meghirdetett nem megszakítható be- és/vagy kitérolási kapacitás teljes mértékben lekötésre került.
- (b) Megszakítható be- és kitérolási kapacitás lekötésének a feltétele, hogy az igénylőnek legyen lekötött mobillkapacitása, vagy a megszakítható kapacitások lekötésével egy időben mobillkapacitást is lekössön.
- (c) Megszakítható szolgáltatásként a rendszerhasználó megszakítható kitérolási [MJ/nap] és betárolási [MJ/nap] kapacitást igényelhet. Mobil kapacitás megszakítható alapon nem igényelhető.
- (d) Megszakítható kapacitás a kapacitás lekötési időszakban és azt követően is leköthető.
- (e) A megszakítható kapacitáslekötési igénynek tartalmaznia kell:
 - i. az igényelt be- és kitérolási megszakítható kapacitást;
 - ii. az igényelt lekötési időt;
 - iii. a rendszerhasználó azonosítására szolgáló kódot.
- (f) A kapacitás lekötési igényhez kötelezően csatolni kell az alábbi mellékleteket:
 - i. a működési engedély másolata (a saját magát ellátó felhasználónak nem kell működési engedélyt csatolnia);
 - ii. pénzügyi biztosíték, dokumentumai;
 - iii. a tárolásra kerülő földgáz minőségének, műszaki-technikai paramétereinek megadása.

- (g) Azon rendszerhasználók, akik nem megszakítható kapacitást is lekötnek, és a fent meghatározott mellékleteket a földgáztároló engedélyesnek már a kapacitás lekötési időszakban benyújtották, nem kell a dokumentumokat ismételtlen beküldeni.
- (h) A beérkezett kapacitás lekötési igényt a földgáztároló engedélyes benyújtáskor formai szempontból ellenőrzi. Ha az igény formailag nem felel meg, vagy nem tartalmazza az előírt mellékleteket, a földgáztároló engedélyes 5 munkanapon belül felszólítja a kérelmezőt a hiánypótlásra vagy a hiba kijavítására. Amennyiben a rendszerhasználó a földgáztároló engedélyes felszólítása ellenére, határidőre nem korigálja a kapacitáslekötési igényének a földgáztároló engedélyes által kifogásolt hiányosságait, a leadott kapacitásigényt a földgáztároló engedélyes érvénytelennek tekinti, amelyről értesítést küld. A földgáztároló a megszakítható kapacitások túljegyzése esetén a nem megszakítható kapacitások allokációs módszerével osztja szét azokat az igénylők közt.
- (i) Azoknak a rendszerhasználóknak, akik a tárolási év megkezdését követően igényelnek megszakítható kapacitást, a kapacitások tervezett igénybevétele előtt legalább 5 munkanappal jelezniük kell az igényüket a földgáztároló engedélyes részére. A földgáztároló engedélyes az igény beérkezését követő 2 munkanapon belül kapacitásaukciós felhívást tesz közzé a honlapján, és a közzététel napját követő 2. munkanapon lebonyolítja az aukciót. A nyertes ajánlattevőknek 1 munkanapon belül megküldi a szerződést. Az aláírt szerződés és az az alapján esedékes, megszakítható kapacitás lekötésre vonatkozó díj földgáztároló engedélyeshez történt beérkezését követően adható le nominálás a megszakítható kapacitásra.
- (j) A rendszerhasználók számára lekötésre felajánlott éves megszakítható kapacitást a kapcsolódó rendszerüzemeltetőknek egymással egyeztetniük kell.
- (k) A földgáztároló indításokkal kapcsolatos nominálási és technológiai problémák kezelése érdekében a földgáztároló engedélyes megszakítható kapacitást ajánlhat fel a rendszerhasználók számára. Ebben az esetben a szállítási rendszerüzemeltető nem köteles megszakítható kapacitást felajánlani.

8.11.1.9. *Megszakítható földgáztárolási kapacitás lekötése tárolási éven belül (napi megszakítható kapacitás)*

- (a) A GET vonatkozó bekezdése⁶⁶ alapján földgáztároló engedélyes jogosult a lekötött, de fel nem használt kapacitásokat megszakítható kapacitásként értékesítésre felajánlani a többi rendszerhasználó számára, ha a kapacitást tulajdonló rendszerhasználó nem rendelkezett annak értékesítéséről.
- (b) A földgáztároló engedélyes a rendelkezésre álló napi – a rendszerhasználók által - nem nominált kapacitását naponta a földgáztárolói Informatikai Platformon meghirdeti megszakítható kapacitásként, amennyiben a kapacitást eredetileg tulajdonló rendszerhasználó nem rendelkezett annak értékesítéséről. Az így meghirdetett megszakítható kapacitás árát a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata rögzíti.
- (c) A naponta meghirdetett megszakítható kapacitást a rendszerhasználó érvényes földgáztárolási szerződés birtokában igényelheti a földgáztárolói Informatikai Platformon keresztül leadott nominálásával. A napi megszakítható kapacitás igénybevétele egyéb szerződéskötési kötelezettséget nem igényel. A kapacitás

66 GET 73. § (2)

díjának elszámolása a földgáztároló engedélyes által a rendszerhasználó számára allokált napi megszakítható kapacitás alapján történik.

- (d) A napi megszakítható betárolási kapacitás lekötésének a feltétele, hogy az igénylő rendelkezzen legalább annyi szabad (nem feltöltött) mobilkapacitással, amely a gáznapra nominált (megszakítható kapacitással együtt) betárolási feladat teljesítését maradéktalanul lehetővé teszi. A napi megszakítható kitérolási kapacitás lekötésének a feltétele, hogy az igénylő rendelkezzen a földgáztárolóban lévő legalább annyi földgázzal, amely a gáznapra nominált (megszakítható kapacitással együtt) kitérolási feladat teljesítését maradéktalanul lehetővé teszi.
- (e) Napi megszakítható szolgáltatásként a rendszerhasználó megszakítható kitérolási [MJ/nap], és betárolási [MJ/nap] kapacitást igényelhet. Mobil kapacitás megszakítható alapon nem igényelhető.
- (f) A virtuális tárolói szolgáltatás napi megszakítható kapacitásként vehető igénybe. A termék igénybevételének elengedhetetlen feltétele, hogy a rendszerhasználó rendelkezzen a földgáztároló engedéllyessel megkötött, annak üzletszabályzatának megfelelő, a szolgáltatásra jogosító érvényes szerződéssel.
- (g) A megszakítható kapacitás lekötési igénynek tartalmaznia kell:
 - i. az igényelt ki- és betárolási megszakítható kapacitást,
 - ii. a rendszerhasználó azonosítására szolgáló kódot.

8.11.1.10. Megszakítás a földgáztároló rendszeren

- (a) Amennyiben a rendszerhasználók által egy adott gáznapra leadott betárolási/kitérolási igény meghaladja a földgáztároló rendszer adott gáznapon elérhető aktuális technológiai kapacitását, a földgáztároló engedélyes az alábbiak szerint jár el:
 - i. gáznap előtti megszakítások esetén: a gáznapon rendelkezésre álló technológiai kapacitások túligénylésekor a földgáztároló engedélyes pro rata elv alapján, azaz a megszakítható kapacitásokra leadott nominálások arányában allokálja és igazolja vissza a rendszerhasználók által a megszakítható kapacitásokra leadott nominálásokat;
 - ii. gáznapon belüli megszakítások esetén: a szállítási rendszerüzemeltető által elrendelt újranominálás során keletkező túligénylés esetén a földgáztároló engedélyes pro rata elv alapján, azaz a megszakítható kapacitásokra leadott nominálások arányában allokálja és igazolja vissza a rendszerhasználók által a megszakítható kapacitásokra leadott nominálásokat. Az újranominálást minden esetben a szállítási rendszerüzemeltető rendeli el.
- (b) A megszakítás tényéről a földgáztároló engedélyes köteles értesíteni a rendszerhasználót megadva:
 - i. a megszakítás időpontját;
 - ii. a szükséges megszakítandó kapacitás mértékét (MJ/óra).
- (c) A megszakítás során a földgáztároló engedélyes a szerződesei és az üzletszabályzata szerinti megszakítási sorrendet alkalmazza. Az azonos szerződéstípuson (terméken) belül diszkriminációmentesen kell a megszakítást elrendelni.

8.11.1.11. A hozzáférés felfüggesztésének szabályai és feltételei

- (a) A földgáztároló engedélyes a földgáztárolóhoz való hozzáférést a GET vonatkozó bekezdéseiben⁶⁷ leírt esetekben tagadhatja meg, illetve felfüggesztheti fel.
- (b) A hozzáférés megtagadását vagy felfüggesztését a földgáztároló engedélyes köteles indokolni és a hozzáférés megtagadását az alapul szolgáló esemény bekövetkezésétől számított 3 napon belül köteles a Hivatalnak bejelenteni.
- (c) A hozzáférés felfüggesztését a rendszerhasználó jelentheti be a Hivatalnak. A Hivatal a GET vonatkozó bekezdése⁶⁸ szerint jár el.

8.12. A KAPACITÁSLEKÖTÉSI JOGOSULTSÁG IGAZOLÁSA MAGYARORSZÁG TERÜLETÉN TÖRTÉNŐ ÁTSZÁLLÍTÁS ILLETVE BÉRTÁROLTATÁS ESETÉN

- (a) Az a külföldi vagy belföldi rendszerhasználó, aki a földgázszállító rendszer szabad kapacitását Magyarország területén történő átszállításra vagy bértároltatásra veszi igénybe, a kapacitás lekötésekor olyan igazolást köteles benyújtani a szállítási rendszerüzemeltető részére, melyben nyilatkozik arról, hogy a szállítórendszer mely határkeresztező betáplálási, ill. tárolói betáplálási, valamint határkeresztező kiadási pontján kívánja az átszállítási, ill. bértároltatási tevékenységet megvalósítani.
- (b) A fenti nyilatkozat alapján, az abban szereplő betáplálási-kiadási pontok vonatkozásában jogosult az adott külföldi vagy belföldi rendszerhasználó részt venni kapacitásaukción.
- (c) A kapacitást igénylő rendszerhasználó által garantált betáplálási gázminőségnek meg kell felelnie a Vhr. 11. sz. mellékletben rögzített 2H minőségű földgáz követelményeinek, valamint megfelel a kapcsolódó rendszerüzemeltetők közötti, a betáplálási és kiadási pontra vonatkozó együttműködési megállapodásban rögzített minőségi előírásoknak.

67 GET 77. § (1)-(2)

68 GET 77. § (3)

9. A NOMINÁLÁS SZABÁLYAI

9.1. A NOMINÁLÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

- (a) A rendszerhasználóknak minden gáznapra vonatkozóan, illetve minden héten egy alkalommal a következő hét hétfőtől vasárnapig terjedő időszakra a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában meghatározott betáplálási és kiadási pontokra, valamint a földgáztároló rendszer minden betáplálási és kiadási pontjára, továbbá a földgázelosztó rendszer minden betáplálási és kiadási pontjára meg kell adniuk nominálás formájában az adott gáznapra tervezett gázforgalmat.
- (b) Nominálást csak azok a rendszerhasználók adhatnak le az adott rendszerre, amelyek rendelkeznek érvényes rendszerhasználati szerződéssel.
- (c) A rendszerhasználók kötelesek napi nominálást és heti előrejelzést adni a rendszerüzemeltető engedélyesnek. A rendszerhasználó felelőssége, hogy adott hálózati pont vonatkozásában az egyes, az adott ponton egymáshoz kapcsolódó rendszerüzemeltető engedélyeseknek általa és átadó-átvevő ügyfele által leadott nominálások között tartalmi eltérés ne legyen.
- (d) A rendszerüzemeltetők kötelesek a 9.2.8. pont szerinti nominálás egyezőségi vizsgálatot lefolytatni.
- (e) Amennyiben a rendszerüzemeltető a gáznapot megelőzően a Szabályzatnak megfelelően előre jelezte az általa üzemeltetett rendszer kapacitásainak átmeneti csökkenését, vagy kapacitás megszakítást rendelt el, a rendszerhasználóknak el kell fogadniuk a csökkentett kapacitásról szóló értesítést, és az aktuális kapacitás figyelembevételével kell kialakítaniuk nominálásaikat a minden ilyen esetben lehetővé tett újránominálás során.
- (f) A rendszerhasználó adhat zéró nominálást, amely szerint a gáznapra nem igényel rendszerhasználatot. A zéró nominálást úgy kell tekinteni, hogy az általa megadott napi földgázszállítási, földgáztárolási, földgázelosztási feladat nulla. A rendszerhasználó kiadási ponton negatív opciót, betáplálási ponton pozitív opciót és kapacitás független rugalmassági eszközt akkor is felajánlhat, ha az aznapi nominálása egyébként nulla. Földgáztárolói zéró nominálás esetén a közzétett visszaindulási szabályokat, felterhelési sebességeket figyelembe kell venni.
- (g) Nominálás legkorábban 60 nappal az adott gáznap előtt adható le.
- (h) Abban az esetben, ha a nominálásra lehetőséget biztosító időszakban a gáznapra leadott nominálás után az érintett rendszerhasználó kapacitása bilaterális kereskedelmi ügylet, megszakítás vagy korlátozás elrendelése miatt megváltozott és ennek során a leadott nominálásban jelzett feladat nem hajtható végre, akkor ez a nominálás érvénytelen és a rendszerüzemeltető erről köteles a rendszerhasználót értesíteni. A rendszerhasználó köteles ebben az esetben újránominálni.
- (i) Abban az esetben, ha a rendszerhasználónak nincs érvényes nominálása a rendszerüzemeltetőnél, a rendszerüzemeltető köteles a gáznap előtti utolsó nominálási határidő előtt 1 órával erről értesíteni a rendszerhasználót annak megjelölésével, hogy az adott napra a rendszerhasználó a rendszerüzemeltetőnek nem adott feladatot a köztük lévő szerződés alapján. Ebben az esetben úgy kell eljárni, mintha a rendszerhasználó gáznapra zéró nominálást adott volna le a rendszerüzemeltetőnek. A tény mennyiségek

allokálhatósága érdekében a rendszerüzemeltető nulla értékeket rögzít nominálásként a rendszerhasználó által lekötött pontokra.

- (j) Az egymáshoz csatlakozó rendszerekre leadott nominálásokat a rendszerüzemeltetők kötelesek ellenőrizni és egyezőség hiányában a köztük lévő együttműködési megállapodásokban szabályozottak szerint eljárni, kivéve ha jelen Szabályzat ezt másképpen szabályozza (nominálás egyezőségi vizsgálat).
- (k) A nominált érték nem haladhatja meg a rendszerhasználó által lekötött kapacitás mértékét.

9.2. NOMINÁLÁS A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZERRE

9.2.1. A földgázszállító rendszeri nominálásokra vonatkozó általános előírások

- (a) A nominálásokat a szállítási rendszerüzemeltető heti előrejelzések, napi nominálások és újránominálások formájában fogadja az Informatikai Platformon.
- (b) Ha a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformja elérhető és működőképes állapotban van, akkor a nominálásokat az Informatikai Platformon keresztül kell beadni. Az Informatikai Platform működésképtelensége esetén a rendszerhasználó e-mail és fax formájában is eljuttathatja a nominálását a szállítási rendszerüzemeltetőnek.
- (c) A rendszerhasználók a gáznapi egyensúlyozásra a KP szabályzatnak megfelelően egyensúlyozási eszközöket ajánlhatnak fel.
- (d) A rendszerhasználó által egy adott hálózati pont vonatkozásában a tervezett szállítási feladat (azaz a jogcím átvezetésekkel korrigált BH vagy NOM nominálási sorok), valamint a tervezett szállítási feladat irányában, az adott pont vonatkozásában felajánlott hidraulikai egyensúlyi eszközök (HEG, HEGO) együttesen nem haladhatják meg a tervezett szállítási feladat irányában a rendszerhasználó által lekötött kapacitást.

A fentiek szerint az alábbi feltételeknek teljesülnie kell:

Betáplálási pont esetén:

$$KAP_{\text{fizikai}} \geq \text{NOM} + \sum \text{TRADE} + HEG_{\text{poz}} + HEGO_{\text{poz}}$$

$$KAP_{\text{BH}} \geq \text{BH} + \sum \text{TRADE} + HEG_{\text{neg}} + HEGO_{\text{neg}}$$

Kiadási pont esetén:

$$KAP_{\text{fizikai}} \geq \text{NOM} + \sum \text{TRADE} + HEG_{\text{neg}} + HEGO_{\text{neg}}$$

$$KAP_{\text{BH}} \geq \text{BH} + \sum \text{TRADE} + HEG_{\text{poz}} + HEGO_{\text{poz}}$$

ahol

KAP_{fizikai} A hálózati ponton a földgáz fizikai áramlási irányának megfelelő kapacitáslekötés mértéke

KAP_{BH} A hálózati ponton a földgáz fizikai áramlási irányával ellentétes irányú kapacitáslekötés mértéke

NOM A hálózati ponton a földgáz fizikai áramlási irányának megfelelő irányú nominálás mértéke

BH A hálózati ponton a földgáz fizikai áramlási irányával ellentétes nominálás mértéke

$\sum \text{TRADE}$ A TRADE típusú nominálások előjelhelyes összege

HEG Az KP szabályzat szerinti, az adott pontra vonatkozó hidraulikai egyensúlyozó gáz ajánlat

HEGO Az KP szabályzat szerinti, az adott pontra vonatkozó hidraulikai egyensúlyozó gáz opció ajánlat

- (e) A rendszerhasználó által egy adott hálózati pont vonatkozásában a nominálásában megadott és a KP-n általa felajánlott kapacitásfüggő hidraulikai egyensúlyozó eszközökből meghatározható legkisebb szállítási feladat nem határozhat meg a fizikai áramlással ellentétes szállítási feladatot.
- (f) A rendszerhasználók a szállítási rendszerüzemeltető számára egyensúlyozás céljából lekötött kapacitásukon felül felajánlhatnak kapacitás független rugalmassági eszközt (KFRE-t) a KP-n. Az így felajánlott KFRE-kre külön vizsgálatot nem futtat a szállítási rendszerüzemeltető, a rendszerhasználó kötelezettsége a forrásoldali kapacitás biztosítása más rendszerüzemeltetőknél. A nominálásban megjelölt szállítandó gázmennyiségnek a betáplálási és a kiadási pontokon energiatartalomban (MJ) egyenlőnek kell lennie.
- (g) Amennyiben a rendszerhasználó több rendszerhasználati szerződést kötött a rendszerüzemeltetővel egyazon hálózati pontra a saját nevében, akkor az érintett pontokra összevontan nominálhat.
- (h) A szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platform segítségével a nominálásokat a következő formai és tartalmi szempontok alapján ellenőrzi:
 - i. a nominálás tartalmazza-e a 9.2.3. pontban felsorolt összes tartalmi elemet;
 - ii. a nominált mennyiségre az e fejezetben meghatározott feltételeket;
 - iii. betáplálási pontokon összesen nominált energiatartalom megegyezik-e a kiadási pontokon összesen nominált energiatartalommal.
- (i) Abban az esetben, ha a nominálás a formai és tartalmi követelményeknek megfelel, a szállítási rendszerüzemeltető visszaigazolja ennek tényét a rendszerhasználónak.
- (j) Abban az esetben, ha a nominálás formailag vagy tartalmilag nem felel meg, a szállítási rendszerüzemeltető nem fogadja el a nominálást. Ha a rendszerhasználónak az adott gáznapra volt beadott érvényes nominálása, a szállítási rendszerüzemeltető azt tekinti érvényesnek. Ha a rendszerhasználónak nem volt az adott gáznapra korábban leadott érvényes nominálása, akkor úgy kell tekinteni, mintha zéró nominálást adott volna le.
- (k) Amennyiben a nominálásban megadott átadó, átvevő ügyfél-azonosítóval jelölt fél és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnél érintett rendszerhasználó nem azonos, azaz az adott hálózati ponton a földgáz feletti rendelkezési jog átadása több szereplőn keresztül zajlik, a rendszerhasználó köteles biztosítani, hogy a partnerei a vonatkozó jogcím átvezetési ügyleteket, a teljes átadás-átvételi láncot az Informatikai Platformon nominálják, a kapcsolódó rendszerüzemeltetők nominálás ellenőrzése érdekében. A szállítási rendszerüzemeltető rendszeren Trade-típusú nominálást adó felek kötelesek a szállítási rendszerüzemeltetővel adatforgalmi megállapodást és jogcím átvezetési szolgáltatásra vonatkozó szerződést kötni.
- (l) A KP-n létrehozott ügyletekkel kapcsolatos nominálási feladatokat a KP szabályzat tartalmazza.
- (m) A szervezett földgázpiacon tagsággal rendelkező rendszerhasználók a szervezett földgázpiacon megkötött és fizikai szállítást maga után vonó ügyleteik teljesítéséhez szükséges nominálásukat a szervezett földgázpiac

üzemeltetőjének bevonásával -beleértve a szervezett földgázpiacnak szolgáltatást nyújtó elszámolóházat is- teszik meg.

- (n) Az elszámoló ház minden esetben az MGP-re adja meg a TRADE típusú nominált mennyiségeket.
- (o) Az elszámolóház által megadott, két vagy több piaci szereplő szállítási feladatait magában foglaló nominálásból az elszámolóházra jutó, az MGP-re vonatkoztatott eredő szállítási feladat minden esetben nulla.
- (p) A szervezett földgázpiacon megkötött ügyletben érintett piaci szereplő a földgázszállító rendszeri nominálásokra vonatkozó általános előírásokat a szervezett földgázpiaci ügyletei vonatkozásában is köteles betartani.
- (q) Amennyiben a szervezett földgázpiaci tagnak egy adott gáznapra nincs fizikai szállítást maga után vonó ügylete, úgy a szervezett földgázpiaci engedélyes vagy a nevében eljáró elszámolóház az adott szervezett földgázpiaci tag vonatkozásában zéró nominálást juttat el az Informatikai Platformra.
- (r) Az összekapcsolási pontra a rendszerhasználók kizárólag NOM típusú nominálást adhatnak le, a szállítási rendszerüzemeltető sajátgáz felhasználásának kivételével.
- (s) A határkeresztezési ponton tervezett szállítások megkezdése előtt 5 munkanappal az érintett rendszerhasználó - a XXIII. melléklet szerinti Földgázkereskedő bejelentő nyomtatványon - köteles bejelenteni a szállítási rendszerüzemeltető felé új szállítató (shipper) párját. A vonatkozó szállítás csak akkor kezdhető meg, ha az érintett határkeresztezési ponton csatlakozó rendszerüzemeltető - a Földgázkereskedő bejelentő nyomtatványban szereplő - szállítató (Shipper) párját visszaigazolta.

9.2.2. Nominálás típusai

- i. NOM – Nominálás, két rendszerüzemeltető csatlakozási pontján átadni-átvenni szándékolt gázmennyiség nominálás típusa
- ii. TRADE – jogcím átvezetési ügylet nominálás típusa
- iii. BH - Backhaul, a kapcsolódó rendszerüzemeltető rendszerére ellenirányú szállításra vonatkozó nominálás típusa
- iv. HEG (pos,neg) – a KP szabályzatban részletezett HEG ajánlat lehívásakor a fizikai ponton használt nominálás típusa
- v. HEGO (pos,neg) – a KP szabályzatban részletezett HEGO ajánlat lehívásakor a fizikai ponton használt nominálás típusa
- vi. KFRE – a KP szabályzatban részletezett KFRE ajánlat lehívásakor a fizikai ponton használt nominálás

9.2.3. A nominálás tartalmi követelményei

- (a) A rendszerhasználó által a földgázszállító rendszerre leadott nominálás tartalmazza:
 - i. a betáplálási pontokra és
 - ii. a kiadási pontokravonatkozó betáplálási és vételezési adatokat.
- (b) A hálózati pontokra vonatkozó nominálás tartalmi elemei a következők:

- i. hálózati pont azonosítója: annak a hálózati pontnak a megadása, amelyen a rendszerhasználó a földgázszállító rendszerbe betáplálja, vagy onnan vételezi a gázt;
- ii. napi mennyiség (MJ/nap): az adott gáznapon a megadott hálózati ponton szállíttatni kívánt gázmennyiség;
- iii. órai maximum mennyiség (MJ/óra): az adott gáznapon a szállítási rendszerüzemeltető hálózati pontján szállíttatni kívánt maximális órai gázmennyiség, amely nem lehet nagyobb:
 - betáplálási ponton a lekötött napi mennyiség 24-ed részénél;
 - kiadási ponton a lekötött órai kapacitásnál.
- iv. átvevő/átadó ügyfél-azonosító: annak az átvevő/átadónak az azonosítója, aki az adott hálózati ponton a rendszerhasználótól átveszi vagy neki átadja a földgázt;
- v. nominálás típusa.

9.2.4. Nominálás visszautasításának feltételei

A szállítási rendszerüzemeltető a nominálási határidő lejártakor történő ellenőrzéskor a következő esetekben utasíthatja el a nominálást:

- i. a nominálás nem felel meg a 9.2.1. pontban részletezett, a földgázszállító rendszerre vonatkozó általános nominálási szabályoknak vagy a 9.2.3. pontban részletezett tartalmi előírásoknak;
- ii. az együttműködő földgázrendszer kapacitásai bejelentett karbantartás vagy üzemzavar következtében csökkentek;
- iii. a nominálást beadó rendszerhasználó a 11. pontnak megfelelően korlátozásra került;
- iv. megszakítható kapacitás esetén, ha a szállítási rendszerüzemeltető megszakítást rendelt el;
- v. kapcsolódó rendszerüzemeltető olyan jelzése alapján, amely szerint a rendszerén nem képes a földgázszállítási feladatot végrehajtani.

9.2.5. Napi nominálás folyamata

- (a) A rendszerhasználóknak legkésőbb a gáznapot megelőző naptári nap 14:00-ig kell eljuttatniuk a gáznapra szóló nominálásukat a szállítási rendszerüzemeltetőhöz, majd ezt követően lehetőség van a leadott nominálás módosítására 24:00-ig.
- (b) A nominálás eljuttatásánál a rendszerhasználóknak figyelembe kell vennie a 9.2.1. pontban részletezett, a szállítási rendszerüzemeltető rendszerre vonatkozó általános nominálási szabályokat, valamint a 9.2.3. pontban részletezett tartalmi előírásokat. Amennyiben a nominálás nem felel meg az ezekben a pontokban részletezett szabályoknak, a szállítási rendszerüzemeltető elutasítja azt.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető 15:00-ig nominálás egyezőségi vizsgálatot végez a 9.2.8. pont szerint. 15:00 és 24:00 óra között a szállítási rendszerüzemeltető lehetőséget nyújt a nem egyező nominálások rendezésére, valamint folyamatos nominálási lehetőséget biztosít a rendszerhasználók részére.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető 15:00 és 16:00 óra között végzi el a hidraulikai vizsgálatot. A hidraulikai vizsgálat alapján a szállítási rendszerüzemeltető a gáznapot megelőző nap 16:00-ig visszajelez a rendszerhasználóknak a 14:00

beérkezett nominálások jóváhagyásáról és előzetes tervet készít a szállítási rendszerüzemeltető a gáznapi forgalom bonyolításához.

- (e) A szállítási rendszerüzemeltető a gáznapi előtti nap további részében 18:00, 20:00, 22:00 és 23:00 órákban végez nominálás egyezőségi vizsgálatot, melyről a rendszerhasználó e-mail értesítést kap a jelen Szabályzat 9.2.8. pontban foglalt eljárásnak megfelelően.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető gáznapi előtt 24:00 órákban megküldi a rendszerhasználók részére a nominálás egyezőségi vizsgálat során meghatározott szállítási feladatot.
- (g) Azon rendszerhasználók, akik 24:00 óráig nem rendezték a nominálási egyezőségüket, azoknak viselniük kell a nominálás nem egyezőségéből fakadó következményeket.
- (h) A napi nominálás időbeni folyamatát a XI. számú melléklet tartalmazza.

9.2.6. Heti előrejelzés folyamata

- (a) A rendszerhasználóknak minden héten, legkésőbb csütörtök 12:00-ig a következő hétre vonatkozó napi nominálásukat meg kell adniuk a szállítási rendszerüzemeltetőnek.
- (b) Az előrejelzésben megadott értékeket a rendszerhasználó a napi nominálás vagy újránominálás keretében módosíthatja.

9.2.7. Újránominálás a gáznapon - A Hivatal jóváhagyta, de módosításra jelölte

- (a) Amennyiben a fogyasztás mértéke előre láthatóan meghaladja vagy nem éri el a rendszerhasználók által nominált értékeket, akkor a szállítási rendszerüzemeltető a gáznapi során újránominálást javasolhat az Informatikai Platformon a rendszerhasználóknak.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető a javaslattételben kitér az általa szükségesnek látott rendszerszintű változtatásokra.
- (c) Az újránominálási javaslat kiadásáról a szállítási rendszerüzemeltető a kapcsolódó rendszerüzemeltetőket is értesíteni köteles az újránominálási javaslatban megjelölt rendszerhasználók megadásával.
- (d) A rendszerhasználók a felszólításban feltüntetett kezdési időponttól számított két órán belül adhatnak be újránominálást a szállítási rendszerüzemeltetőnek, aki az újránominálás elfogadásáról, elutasításáról az újránominálási időablak zárását követő egy órán belül tájékoztatja az érintetteket az Informatikai Platformon. Amennyiben az újránominálás két órán belül nem érkezik meg, akkor a szállítási rendszerüzemeltető köteles megtenni a napi egyensúly megteremtéséhez szükséges beavatkozásokat.
- (e) A rendszerhasználók nem kötelesek újránominálási javaslatnak eleget tenni.
- (f) Az újránominálásokat a rendszerhasználóknak az Informatikai Platformon keresztül kell továbbítani a szállítási rendszerüzemeltető részére.
- (g) A nominálás eljuttatásánál a rendszerhasználóknak figyelembe kell venniük a 9.2.1. pontban részletezett, a földgázszállító rendszerre vonatkozó általános nominálási szabályokat, valamint a 9.2.3. pontban részletezett tartalmi előírásokat. Amennyiben a nominálás nem felel meg az ezekben a pontokban részletezett szabályoknak vagy további rendszerszintű egyensúlytalanságot okozó változtatásokat tartalmaz, a szállítási rendszerüzemeltető elutasítja azt. Ebben az esetben a szállítási rendszerüzemeltető az adott napra vonatkozó

utolsó visszaigazolt nominálást tekinti érvényesnek. Amennyiben az elutasított újranominálás nem rontotta volna a rendszerszintű egyensúlyt, a rendszerhasználóra kiegyensúlyozási pótdíj nem vethető ki.

- (h) A rendszerhasználó csak az újranominálási időablak zárását követő második órától a gáznap végéig terjedő időszakra vonatkozó nominált mennyiségeket módosíthatja. Az eredetileg beadott nominálás:
 - i. növelése esetén a fent megjelölt időszakra jutó időarányos kapacitás mértékéig növelhető a hálózati pontokra nominált mennyiség;
 - ii. csökkentése esetén a fent megjelölt időszakig már leszállított/felhasznált mennyiség mértékéig csökkenthető a hálózati pontokra nominált mennyiség.
- (i) Csak olyan újranominálás adható be, amelyben a megjelölt betáplálás és vételezés a gáznapból már eltelt időszak tény betáplálását és fogyasztását figyelembe véve a gáznap lezárásáig egyetlen egy hálózati ponton sem lépi át a rendszerhasználó által lekötött kapacitást.
- (j) A szállítási rendszerüzemeltető az újranominálást követően 20 perc elteltével megküldi a rendszerhasználók részére a nominálás egyezőségi vizsgálat során meghatározott szállítási feladatot. A nominálás egyezőségi vizsgálat időbeni folyamatát a XIII. sz. melléklet tartalmazza.
- (k) Az újranominálás elfogadása esetén az újranominálásban megadott változtatásokat a szállítási rendszerüzemeltető regisztrálja, és az újranominálásnak megfelelően végzi az operatív irányítást, és az újranominálás lesz az allokálás és az elszámolás alapja. A gáznap újranominálás időbeni folyamatát a XII. számú melléklet tartalmazza.
- (l) A szervezett földgázpiacon megkötött és az Informatikai Platformon az MGP-re nominált ügyletek nem módosíthatóak és nem vonhatóak vissza az újranominálási eljárás során.

9.2.8. Nominálások egyezőségének vizsgálata a rendszerüzemeltetők között

9.2.8.1. A hazai rendszerüzemeltetők között

- (a) Az egymáshoz csatlakozó rendszerekre leadott nominálásokat a szállítási rendszerüzemeltető a nominálási határidők lejártakor az Informatikai Platformon publikálja a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszerüzemeltetők számára olyan célból, hogy a rendszerüzemeltetők összevessék azokat a hozzájuk leadott nominálásokkal.
- (b) A kapcsolódó rendszerüzemeltetők kötelesek a szállítási rendszerüzemeltető részére a saját rendszerükre befogadott nominálásokat a 9.2.5. (e) pont szerinti határidők előtt legalább 10 perccel, valamint az újranominálási határidő után 10 percen belül a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjára feltölteni.
- (c) Az ellenőrzésnek ki kell terjednie a nominálásban feltüntetett ügyfél-ügyfél kapcsolatra, nominálás típusára és a nominált értékekre. A rendszerüzemeltetőhöz történő betáplálást pozitív, kiadást negatív előjellel kell szerepeltetni.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető a (b) pont szerinti kapcsolódó rendszerüzemeltetői nyilatkozat fogadása után, annak alapján a 9.2.5. (e) pont szerinti határidőket követően legkésőbb 20 perccel értesítést küld a rendszerhasználók számára a nominálások egyezőségéről vagy a nominálások eltéréséről.

- (e) Amennyiben az ugyanazon pontra leadott földgázszállítói és kapcsolódó rendszerüzemeltetői nominálások eltérnek egymástól, az érintett rendszerhasználó köteles a (d) pont szerinti értesítést követően, a nominálási határidőket figyelembe véve az egyezőséget nominálásával biztosítani. A gáznapot megelőző nominálási határidő előtt 1 órával a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformja a két rendszerüzemeltetőhöz leadott nominálások értékei közül a kisebbet tekinti érvényesnek és ennek megfelelően módosítja a nominálásokat. Amennyiben a rendszerhasználó a nominálást a nominálási határidőig nem korrigálja, akkor az egyensúlytalan nominálásból fakadó közvetlen és közvetett károkért az egyensúlytalan rendszerhasználó mind a szállítási rendszerüzemeltető, mind pedig a többi rendszerhasználó felé felel.
- (f) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltetőhöz leadott nominálások a nominálások egyezőségének vizsgálatára vonatkozó szabályok szerint az ügyfél-ügyfél kapcsolat tekintetében nem feleltethetőek meg egyértelműen a kapcsolódó rendszerüzemeltető felé vagy az MGP-re leadott nominálásokkal, úgy az ilyen nominálási sorok törlésre kerülnek.
- (g) Amennyiben a Trade-típusú nominálás párok nominált mennyiségei eltérnek egymástól, a szállítási rendszerüzemeltető mindkét felet tájékoztatja e-mail-ben. Amennyiben a felek a nominálásukat nem korrigálják, a kisebb mennyiséget kell érvényesnek tekinteni az allokáció során.
- (h) Amennyiben valamely kapcsolódó rendszerüzemeltető a nominálás egyezőségi vizsgálatot nem vagy nem megfelelően végzi el és ebből fakadóan valamely rendszerhasználónak kára keletkezik, beleértve a nem teljesített szállítási feladatból eredő károkat vagy bármely, az érintett rendszerhasználót terhelő pótdíjat is, a kártérítési felelősség a nominálás egyezőségi vizsgálatot nem vagy nem megfelelően elvégző kapcsolódó rendszerüzemeltetőt terheli.
- (i) A nominálások egyezőségi vizsgálatának időbeni folyamatát a XIII. számú melléklet tartalmazza.

9.2.8.2. Külföldi rendszerüzemeltető és a szállítási rendszerüzemeltető között

- (a) A külföldi rendszerüzemeltető és a szállítási rendszerüzemeltető között létrejött együttműködési megállapodásnak megfelelően történik a nominálás egyezőségi vizsgálat az érintett pontok tekintetében. A gáznapon szállítási feladat a nominálás egyezőségi vizsgálat végeredménye alapján meghatározott érték, amelyet a szállítási rendszerüzemeltető átvezet az Informatikai Platformon a rendszerhasználó nominálásán, amennyiben az módosítja a rendszerhasználó által nominált értéket.
- (b) Amennyiben a külföldi kapcsolódó rendszerüzemeltetőhöz a nominálásokat órai bontásban kell megadni, akkor a nominálás egyezőségi vizsgálat során a szállítási rendszerüzemeltető a napi nominált értéket szétosztja a külföldi kapcsolódó rendszerüzemeltetőtől kapott órai profil alapján. Az egyezőségi vizsgálat során az órai adatok esetén a szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználók Informatikai Platformon megadott órai maximum feletti nominálásait visszautasíthatja, amennyiben az adott órában az összesített nominálás a hálózati pont hidraulikailag meghatározott órai kapacitását meghaladja vagy a külföldi kapcsolódó rendszerüzemeltető nem vállalja a napi egyenletes szállítás biztosítását.

9.2.9. A hálózati és mérési különbözet nominálása

- (a) A hálózati és mérési különbözetet (HMK) fedező gázmennyiségre a földgázelosztó, vagy az általa ezzel megbízott földgázkereskedő nominál.

- (b) A hálózati és mérési különbözet egy gázátadó állomásra nominált értéke alapértelmezésben az adott gázátadóra vonatkozó összes gáznapon nominált mennyiségének a 13.1.2.3. pontban leírt százalékos értékkel kifejezett aránya.
- (c) Amennyiben a földgázelosztó a fenti pontok szerint nominál a gáznapon hálózati és mérési különbözetre, akkor a nominált és a hálózati és mérési különbözetre allokált gáznapon mennyiség közötti eltérés okozta nominálás eltérési pótdíj megfizetésére nem kötelezhető.

9.2.10. Kapacitás megszakítás a földgázszállító rendszeren

- (a) A rendszerhasználó nem megszakítható kapacitása feletti nominálását úgy kell értelmezni, hogy az adott hálózati ponton rendelkezésére álló kapacitáit a következő sorrendben nominálja a kapacitáslekötési időbélyegek figyelembe vételével:
 - i. éves megszakítható kapacitás
 - ii. negyedéves megszakítható kapacitás;
 - iii. havi megszakítható kapacitás;
 - iv. napi megszakítható kapacitás;
 - v. napon belüli megszakítható kapacitás.
- (b) A megszakítás elrendelésére sor kerülhet a gáznapot megelőzően a hidraulikai vizsgálatok alapján és a gáznap közben a mért adatok ismeretében is. A megszakítás történhet a teljes lekötött megszakítható kapacitás egészére vagy annak egy részére vonatkozóan is (MJ/nap, vagy MJ/óra) a hálózati pont technikai kapacitásától függetlenül.
- (c) A gáznap előtt megszakításba bevont rendszerhasználók a szállítási rendszerüzemeltető által meghatározott megszakítandó földgázszállítási kapacitásokra nem adhatnak be nominálást a megszakítás feloldásáig. A szállítási rendszerüzemeltető jogosult a megszakított kapacitásra vonatkozó nominálást elutasítani.
- (d) Amennyiben a gáznap előtt megszakításba bevont rendszerhasználó gáznapon kapacitáskihasználtsága meghaladja a számára a nominálás visszaigazolásában meghatározott értéket, abban az esetben a szállítási rendszerüzemeltető jogosult az érintett rendszerhasználó terhére a Hivatal elnökének rendeletében a nem megszakítható kapacitáslekötésre előírt mértékű kapacitástüllépési pótdíjat felszámítani.
- (e) A gáznapon megszakítási felszólításról a szállítási rendszerüzemeltető írásban (faxon és elektronikus levélben) értesíti a megszakítandó rendszerhasználókat, meghatározva:
 - i. a megszakítás helyét;
 - ii. a megszakítás időpontját;
 - iii. a megszakított kapacitás típusát;
 - iv. az elrendelt megszakítás mértékét (MJ/nap, vagy MJ/óra).
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult a megszakítható kapacitások részleges megszakításának elrendelésére, amely mértékét a megszakítási felszólításban jelzi a rendszerhasználónak az (e) iv. pont szerint.
- (g) A szállítási rendszerüzemeltető a megszakítható kapacitásokat megszakítás elrendelése esetén az alábbi sorrendben szakítja meg:
 - i. napon belüli megszakítható kapacitás,

- ii. napi megszakítható kapacitás;
 - iii. havi megszakítható kapacitás;
 - iv. negyedéves megszakítható kapacitás;
 - v. éves megszakítható kapacitás.
- (h) A megszakítási helyzet fennállásáról kapott értesítést követően a rendszerhasználó a szállítási rendszerüzemeltető felszólítására a megjelölt hálózati ponton a megszakítható kapacitás előírt szintre való beállítását a felszólítástól számított 2 órán belül befejezi és ezzel párhuzamosan újranominálást ad be a szállítási rendszerüzemeltetőnek.
- (i) Amennyiben a szerződésben megjelölt határidőn belül az érintett rendszerhasználó a kért megszakítást nem hajtja végre - azaz megszakítási hibát követ el - a szállítási rendszerüzemeltető jogosult az érintett rendszerhasználó terhére a Hivatal elnökének rendeletében előírt mértékű megszakítási pótdíjat felszámítani.
- (j) A betáplálási pontokon a szállítási rendszerüzemeltető az érintett gáznap előtt 01:00 óráig megvizsgálja a megszakítható kapacitásokra leadott nominálások teljesíthetőségét. Amennyiben az adott ponton nem teljesíthető teljes mértékben a megszakítható kapacitásra leadott nominálás az érintett gáznap előtt 02:00-04:00 óra között újranominálási lehetőséget biztosít a rendszerhasználó és az általa megjelölt partner(ek) részére, hogy azok leadhassák a módosított napi gázszállítási igényüket a megszakítás mértékének megfelelően.
- (k) Az olyan kiadási pontokon, ahol több rendszerhasználó rendelkezik kapacitáslekötéssel, az egyes órákban az egyes rendszerhasználó tényleges órai kapacitás kihasználtságát a megszakítási hiba megállapítása szempontjából az egyes rendszerhasználók által ellátott felhasználók órai mérései alapján kell meghatározni. A rendszerhasználók felhasználóira vonatkozó összesített órai mérési adatait az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles biztosítani a szállítási rendszerüzemeltető részére.
- (l) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult a megszakítás végrehajtását ellenőrizni. Amennyiben több rendszerhasználó is azonos típusú és kapacitáslekötési időbélyegű megszakítható kapacitásra határozott meg földgázszállítási feladatot, és a megszakítás nem a teljes megszakítható kapacitásra vonatkozik, a megszakítás elrendelése az azonos típusú megszakítható kapacitásra a kapacitáslekötési időbélyegek figyelembe vételével a benyújtott nominálások arányában történik.
- (m) A szállítási rendszerüzemeltető a gázhónapot követően a megszakított kapacitásokról kimutatást és jegyzőkönyvet készít a rendszerhasználók részére a havi elszámolással együtt. A szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználók részére a megszakítással érintett kapacitásra a Tarifarendelet vonatkozó pontja szerinti kapacitás díjat visszatéríti.
- (n) A betáplálási pontokon a visszafizetendő kapacitás díj alapja az adott kapacitástermékre vonatkozó megszakítás miatti újranominálás előtti szállítási igény, és a megszakítást követően a szállítási rendszerüzemeltető által visszaigazolt megszakítható kapacitásra maximálisan megadható szállítási igény különbségével egyenlő (MJ/nap).
- (o) A kiadási pontokon a visszafizetendő kapacitás díj alapja az adott típusra vonatkozó megszakítás miatti újranominálás előtti szállítási igény, és a megszakítást követően a szállítási rendszerüzemeltető által visszaigazolt megszakítható kapacitásra maximálisan megadható szállítási igény napi

mennyiségeiből (annak 24-ed része) számított órai kapacitások különbségével egyenlő (MJ/óra).

9.3. NOMINÁLÁS A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZERRE

9.3.1. A nominálás általános szabályai

- (a) A földgázelosztói hálózaton a rendszerhasználóknak a földgázelosztó részére minden gáznapra vonatkozóan nominálniuk kell a földgázelosztó rendszer betáplálási pontjaira (a gázátadó állomás kiadási pontjaira). A kapacitásdíjas rendszerhasználók a földgázelosztó hálózat kiadási pontjára (felhasználási helyre) is nominálnak a földgázelosztónak.
- (b) A földgázelosztói hálózaton a rendszerhasználók a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában rögzített gázátadó állomások esetében összevontan nominálhatnak.
- (c) Nominálást csak azok a rendszerhasználók adhatnak le az adott földgázelosztói rendszerre, akik rendelkeznek érvényes rendszerhasználati szerződéssel.
- (d) Az egyetemes szolgáltató az egyetemes szolgáltatást igénybevevő felhasználók várható igényei alapján nominál.
- (e) A rendszerhasználók kötelesek napi nominálást adni és lehetőségük van napi bontású heti előrejelzést adni a földgázelosztónak.
- (f) A nominálás egy adott gáznapra vonatkozik.
- (g) A földgázelosztó hálózati rendszerhasználóknak egy adott gázátadó állomásra vonatkozó nominálási és újranominálási értékeit a földgázelosztó rendszerhasználókra bontva, illetve összesítve továbbítja a szállítási rendszerüzemeltető részére.
- (h) A nominált érték nem haladhatja meg a rendszerhasználó által lekötött kapacitás mértékét.
- (i) Amennyiben a rendszerhasználó több rendszerhasználati szerződéssel rendelkezik egy gázátadó állomáshoz tartozó földgázelosztó vezetékre, akkor a betáplálási pontra összevontan nominálhat.
- (j) Amennyiben a földgázelosztó – üzemzavar bekövetkezése miatt – a gáznapot megelőzően előre jelezte az általa üzemeltetett rendszer kapacitásainak átmeneti csökkenését, a rendszerhasználóknak el kell fogadniuk a csökkentett kapacitásról szóló értesítést, és az aktuális kapacitás figyelembevételével kell kialakítaniuk nominálásukat.
- (k) Amennyiben az üzemzavarral érintett gáznap nominálása meghaladja a földgázelosztó által rendelkezésre álló kapacitásokat, abban az esetben a földgázelosztó a nominálások arányában osztja meg a kapacitásigényeket.
- (l) A rendszerhasználó adhat zéró nominálást, amely szerint a gáznapra nem tervez betáplálást és vételezést.
- (m) A kapacitást lekötő rendszerhasználó köteles minden gáznapra nominálást leadni.
- (n) Abban az esetben, ha egy rendszerhasználótól adott gáznapra nem érkezik napi nominálás, a földgázelosztó a jóváhagyott heti előrejelzésben az adott napra megadott nominálást tekinti irányadónak. Ha a rendszerhasználónak nem volt az adott gáznapra korábban leadott érvényes nominálása, akkor úgy kell tekinteni, mintha zéró nominálást adott volna le.

- (o) A földgázelosztói hálózaton a rendszerhasználók a gáznapra vonatkozó nominálásukat a földgázelosztó által üzemeltetett Informatikai Platformra küldik.
- (p) A földgázelosztók és rendszerhasználók a földgázelosztói nominálással kapcsolatos adatcserék során a XVIII. mellékletben található Egységes Kereskedői Elosztói Adatcsere szabályzat 11. fejezetének előírásait kötelesek alkalmazni.

9.3.2. Teljes és részleges szigetüzemi nominálás speciális szabályai

- (a) A földgázelosztói teljes szigetüzem betáplálási pontján (termelési pont) kapacitással rendelkező rendszerhasználók kötelesek az általuk ellátott felhasználók fogyasztásigényét a földgázelosztói teljes szigetüzem betáplálási pontján a földgázelosztó és a termelő felé nominálni a nominálásra vonatkozó határidők szerint.
- (b) A részleges szigetüzem termelői betáplálási pontján kapacitással rendelkező rendszerhasználó a termelő által betáplálni tervezett mennyiséget nominálja a 4.3.2.1. pont (d) i pontban leírt virtuális betáplálási pontra.
- (c) A rendszerhasználó nominálja a földgázszállító rendszer 4.3.2.1. pont (d) ii bekezdés szerint összevont kiadási pontjára a felhasználók másnapi fogyasztás igényét a nominálásra vonatkozó határidők szerint.
- (d) Abban az esetben, ha a részleges szigetüzem összes fogyasztása alacsonyabb, mint a betáplálni tervezett összes gázmennyiség, a földgáztermelő köteles a termelését korlátozni mivel a részleges szigetüzem földgázszállítói betáplálási pontján a földgázszállító rendszeri irányába történő áramlás nem lehetséges.

9.3.3. A heti előrejelzés folyamata

- (a) A földgázelosztó hálózati rendszerhasználóknak minden héten, legkésőbb csütörtök 12:00-ig napi szintű bontásban előrejelzést adhatnak a következő hét hétfőn reggel 06:00-tól az azt követő hétfőn reggel 06:00-ig tartó fogyasztásukról a földgázelosztónak.
- (b) A földgázelosztó a beérkezett előrejelzéseket az alábbi szempontok szerint ellenőrzi:
 - i. a heti előrejelzés tartalmazza-e a 9.3.4. pontban felsorolt összes tartalmi elemet;
 - ii. az előre jelzett mennyiség nem haladja-e meg a rendszerhasználó rendelkezésére álló kapacitásokat.
- (c) Abban az esetben, ha az előrejelzés formailag vagy tartalmilag nem felel meg, a földgázelosztó 14:00-ig írásban felszólítja az érintett rendszerhasználót a hiánypótlásra vagy a hiba kijavítására.
- (d) A rendszerhasználónak 15:00-ig van lehetősége a hiba kijavítására, azt követően a földgázelosztó úgy tekinti, hogy a rendszerhasználónak nem érkezett be érvényes előrejelzése.
- (e) Az előrejelzésben megadott értékeket a rendszerhasználó a napi nominálás vagy újránominálás keretében módosíthatja.

9.3.4. Nominálás tartalma

- (a) A rendszerhasználó által a földgázelosztó rendszerre leadott nominálás tartalmazza:
 - i. a betáplálási pontokra (a gázátadó állomás kiadási pontja);

- ii. a kapacitásdíjas felhasználói kiadási pontokra (a felhasználási helye) vonatkozó napi mennyiséget.
- (b) A földgázelosztó hálózat betáplálási pontjaira vonatkozó nominálás minimális tartalmi elemei a következők:
- i. betáplálási pont azonosítója: annak a betáplálási pontnak a megadása, amelyen a rendszerhasználó a földgázelosztó rendszerbe kívánja betáplálni a gázt;
 - ii. ügyfél-azonosító: a betáplálási ponton a gázt betápláló azonosítója;
 - iii. átvevő/átadó ügyfél-azonosító: annak a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnél rendszerhasználati szerződéssel rendelkező rendszerhasználónak az azonosítója, aki az adott hálózati ponton a rendszerhasználótól átveszi, vagy neki átadja a földgázt;
 - iv. napi betáplálás (MJ/nap): az adott gáznapon az egyetemes szolgáltató, a földgázkereskedő, illetve a saját jogon kereskedő felhasználó által a földgázelosztó rendszerbe táplálni kívánt gázmennyiség;
 - v. órai betáplálás (MJ/óra): a saját jogon kereskedő felhasználó vagy földgázkereskedő által a földgázelosztói rendszerbe betáplálni kívánt maximális órai érték.
- (c) A kapacitásdíjas felhasználói kiadási pontra vonatkozó nominálás minimális tartalmi elemei a következők:
- i. kiadási pont azonosítója: annak a felhasználási helynek a megjelölése, amelyen a rendszerhasználó a földgázelosztó rendszerbe betáplált gázt a rendszerből kiveszi;
 - ii. ügyfél-azonosító: azon felhasználó azonosítója, aki részére a megadott kiadási ponton a rendszerhasználó a földgázt át kívánja adni;
 - iii. napi vételezés (MJ/nap): a földgázkereskedő által ellátott kapacitásdíjas felhasználó által adott gáznapon a megadott kiadási ponton a földgázelosztó rendszerből vételezni kívánt gázmennyiség.

9.3.5. Nominálás a gáznap előtt

- (a) A földgázelosztó a gáznap kezdete előtt egy nominálási ciklust biztosít a földgázelosztói hálózat rendszerhasználói részére.
- (b) A rendszerhasználók az nominálásokat a gáznap előtt 21:00-ig adhatják be a földgázelosztónak.
- (c) A földgázelosztó a beérkezett nominálásokat a következő formai és tartalmi szempontok alapján ellenőrzi:
 - i. az nominálás tartalmazza-e az 9.3.4. pontban felsorolt összes tartalmi elemet;
 - ii. a nominált mennyiség nem haladja-e meg a rendszerhasználó rendelkezésére álló kapacitásokat.
- (d) Abban az esetben, ha a nominálás formailag vagy tartalmilag nem felel meg, a földgázelosztó 21:00-ig felszólítja az érintett rendszerhasználót a hiánypótlásra, vagy a hiba kijavítására.
- (e) A rendszerhasználónak 22:00-ig van lehetősége a hiba kijavítására, azt követően a földgázelosztó úgy tekinti, hogy nem érkezett be nominálás.

- (f) A földgázelosztó elvégzi az igény kielégíthetőségi vizsgálatot. Ennek alapján a földgázelosztó 23:00-ig visszajelez a földgázelosztói rendszerhasználónak az nominálás jóváhagyásáról vagy elutasításáról.
- (g) Az nominálás elfogadása esetén az nominálásban megadott változtatásokat a földgázelosztó köteles végrehajtani.

9.3.6. Újranominálás a gáznapon - A Hivatal jóváhagyta, de módosításra jelölte

- (a) A földgázelosztó köteles az újranominálás előtt a 14.1.5. (a) pontja szerint megkapott adatokat a 14.1.5. (b) pont szerinti határidőre a földgázszállító rendszer rendszerhasználóira allokálni.
- (b) A gáznap megkezdését követően a szállítási rendszerüzemeltető értesítése alapján a földgázelosztó befogadja az újranominálásokat.
- (c) A rendszerhasználók újranominálásokat az újranominálási javaslat kiküldését követő 1 órán belül adhatnak be a földgázelosztónak.
- (d) A rendszerhasználók nem kötelesek az újranominálási javaslatnak eleget tenni.
- (e) A földgázelosztó a beérkezett újranominálásokat a következő formai és tartalmi szempontok alapján ellenőrzi:
 - i. az újranominálás tartalmazza-e az 9.3.4. pontban felsorolt összes tartalmi elemet;
 - ii. a nominált mennyiség nem haladja-e meg a rendszerhasználó rendelkezésére álló kapacitásokat.
- (f) Abban az esetben, ha a nominálás formailag vagy tartalmilag nem felel meg, a földgázelosztó felszólíthatja az érintett rendszerhasználót a hiánypótlásra, vagy a hiba kijavítására, vagy elutasíthatja az újranominálást. Amennyiben az elosztórendszeren az egyensúly nem tartható fenn, a szállítási rendszerirányító korlátozással biztosíthatja a rendszeregyensúly fenntartását.
- (g) A rendszerhasználónak a földgázelosztó felszólítását követően 1 órán belül van lehetősége a hiba kijavítására, azt követően a földgázelosztó úgy tekinti, hogy nem érkezett be új nominálása.
- (h) A földgázelosztó a jelen fejezetben foglaltak teljesülése esetén az újranominálásban megadott változtatásokat regisztrálja, és az újranominálásnak megfelelően végzi az operatív irányítást.

9.3.7. Újranominálás tartalma

- (a) A rendszerhasználók az újranominálásban csökkenthetik/növelhetik a korábban leadott és jóváhagyott nominálásuk szerint az egyes betáplálási/kiadási pontokon átadni/átvenni kívánt gázmennyiséget.
- (b) Az újranominálás kötelező tartalmi elemei megegyeznek a nominálás 9.3.4. pontban megadott kötelező tartalmi elemeivel.

9.4. NOMINÁLÁS A FÖLDGÁZTÁROLÓI KAPACITÁSOKRA ÉS OPCIO FELAJÁNLÁSA

9.4.1. Nominálás általános szabályai

- (a) A földgáztároló engedélyes és a rendszerhasználó közötti – a nominálással kapcsolatos – információcsere a földgáztárolói Informatikai Platformon keresztül,

annak hiányában, illetve működésképtelensége esetén e-mailen vagy faxon történik.

- (b) A rendszerhasználónak a földgáztároló rendszerre minden gáznapra meg kell adniuk nominálás formájában az adott gáznapra tervezett gázforgalmukat.
- (c) Kereskedelmi földgáztárolói kapacitásokra nominálást csak azok a rendszerhasználók adhatnak le, akik rendelkeznek érvényes földgáztárolási szerződéssel.

9.4.1.1. A heti előrejelzés folyamata

- (a) A rendszerhasználóknak minden héten legkésőbb csütörtök 12:00-ig napi [MJ/nap] szintű bontásban előrejelzést kell adniuk a következő hét hétfőn reggel 06:00-tól az azt követő hétfőn reggel 06:00-ig tartó, tervezett be/kitárolásukról (MJ/nap) a földgáztároló engedélyesnek.
- (b) A rendszerhasználó által megadott értékek alapján a földgáztároló engedélyes péntek 08:00-ig konkrét földgáztárolói betáplálási vagy kiadási pontra megbontva megküldi a heti előrejelzést a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek.
- (c) A heti előrejelzésben megadott értékeket a rendszerhasználó a napi nominálás vagy újranominálás keretében módosíthatja.

9.4.1.2. Nominálás folyamata

- (a) A rendszerhasználóknak legkésőbb a gáznapot megelőző naptári nap 21:00-ig kell a gáznapra szóló érvényes nominálást eljuttatniuk a földgáztároló engedélyeshez a földgáztárolói Informatikai Platformon keresztül. A földgáztároló engedélyes legkésőbb 22:00-ig visszaigazolja a rendszerhasználónak a gáznapra szóló elfogadott nominálását. A kommunikáció a platform meghibásodása vagy hiánya esetén e-mailen vagy faxon történik.
- (b) A nominálásnak tartalmaznia kell a 9.4.1.3. pontban felsoroltakat.
- (c) A földgáztároló engedélyes ellenőrzi, hogy a beérkezett nominálás megfelel-e:
 - i. a szerződéses adatoknak,
 - ii. a megjelölt gáznapnak,
 - iii. szerződött kapacitásoknak,
 - iv. az adott gáznapon a rendszerhasználó által elérhető kapacitásoknak.
- (d) A rendszerhasználó köteles a földgáztároló engedélyesnek leadott igényét a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján is megadni.
- (e) A földgáztároló engedélyes a következő esetekben utasíthatja el a nominálást:
 - i. a (c) pontban felsorolt ellenőrzés során eltérést tapasztal a rendszer;
 - ii. a földgáztároló rendszer kapacitásai üzemzavar következtében csökkentek;
 - iii. a nomináló rendszerhasználó részben vagy teljes mértékben korlátozásra kerül a szállítási rendszerirányító elrendelése alapján;
 - iv. megszakítható kapacitás esetén, ha a nem megszakítható kapacitások magas kihasználtsága nem teszi lehetővé a megszakítható kapacitások nominálás szerinti biztosítását;
 - v. A nominálás az egyesített földgáztárolóra közzétett legkisebb be- vagy kitérhető mennyiség miatt nem teljesíthető.

- (f) A rendszerhasználó adhat zéró nominálást is, amely szerint a gáznapra nem tervez se betáplálást, se vételezést. Ebben az esetben ezt úgy kell tekinteni, hogy a napi ki- és betárolási igénye nulla.
- (g) Az egyesített földgáztárolóra vonatkozó leadott, ellenőrzött és befogadott nominálásokat a földgáztároló engedélyes szétallokálja a csatlakozó rendszerek kapcsolódási pontjaira, amit megküld a kapcsolódó rendszerüzemeltetőknek a gáznapot megelőző gáznap 14:00, 23:00 és 04:00 óráig.
- (h) A földgáztároló engedélyes és a szállítási rendszerüzemeltető közötti nominálás egyezőségi vizsgálatot a 9.2.8. pont szerint kell végezni, mely pontban részletezett eljárást kell alkalmazni a sikertelen nominálás egyezőségi vizsgálatot követően.
- (i) A rendszerhasználók által nem nominált nem megszakítható kapacitást a földgáztároló engedélyes napi megszakítható kapacitásként felajánlja lekötésre a földgáztárolói Informatikai Platformon keresztül. A rendszerhasználónak, amennyiben van napi megszakítható kapacitás iránti igénye, azt az adott gáznapra a nem megszakítható kapacitással együtt kell nominálnia, és ha van nem nominált nem megszakítható kapacitás a gáznapon akkor a nominált megszakítható kapacitások igénybe vehetők a 9.4.4. pontban leírtak alapján.

9.4.1.3. *Nominálás tartalma*

- (a) A földgáztárolóra a földgáztároló engedélyes által közzétett kapacitásokkal összhangban lévő nominálások adhatók le (a be- illetve kitérési ciklusok figyelembevételével). A be-, illetve kitérésre vonatkozó szabályokat a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.
- (b) A földgáztároló engedélyeshez beérkezett nominálásnak tartalmaznia kell az alábbiakat:
 - i. a rendszerhasználó azonosítására szolgáló adatokat;
 - ii. átvevő/átadó ügyfél-azonosító: annak a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnél rendszerhasználati szerződéssel rendelkező rendszerhasználónak az azonosítója, aki az adott hálózati ponton a rendszerhasználótól átveszi, vagy neki átadja a földgázt;
 - iii. a gáznap megjelölését, amelyre a nominálást leadja;
 - iv. az általa szerződés szerint nominált mennyiségeket (az órai értékek a napi értékek 1/24- szereseiként képezhetők)
 - a megjelölt gáznapra nominált nem megszakítható kapacitás [MJ/nap];
 - a megjelölt gáznapra nominált HEGO [MJ/nap];
 - a megjelölt gáznapra nominált éves megszakítható kapacitás [MJ/nap];
 - a megjelölt gáznapra nominált napi megszakítható kapacitás [MJ/nap].

9.4.2. **Újranominálás a gáznap előtt**

- (a) A földgáztároló engedélyes a gáznap kezdete előtt folyamatos újranominálást biztosít a nominálási zárásig, azaz 21:00-ig.
- (b) A földgáztároló engedélyes a beérkezett újranominálásokat ellenőrzi, hogy tartalmazza-e a nominálás folyamatánál felsorolt összes tartalmi elemet, valamint annak alapján, hogy megfelel-e:
 - i. a szerződéses adatoknak;
 - ii. a megjelölt gáznapnak;

- iii. szerződött kapacitásoknak;
 - iv. az adott gáznapon a rendszerhasználó által elérhető kapacitásoknak.
- (c) Amennyiben az újranominálás során megadott értékeket a földgáztárolói Informatikai Platform nem tudja rögzíteni, mert formailag vagy tartalmilag nem felel meg, akkor automatikusan jelez a rendszerhasználóknak.
- (d) Jóváhagyott újranominálás esetén 21:00 óra után a földgáztároló engedélyes a nominálásnál megadott módon megadja a csatlakozó rendszerek kapcsolódó pontjaira nominált adatokat a kapcsolódó rendszerüzemeltetőknek.

9.4.3. Újranominálás a gáznapon

- (a) A gáznap megkezdését követően a szállítási rendszerüzemeltetőtől újranominálási felszólítást kapott rendszerhasználók módosíthatják az adott gáznapra érvényes földgáztárolói nominálásukat a földgáztároló engedélyes által megadott időintervallumban (kezdeté a szállítási rendszerüzemeltetői újranominálás kezdete után 30 perccel, vége a szállítási rendszerüzemeltetői újranominálás vége előtt 30 perccel).
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető és a földgáztároló engedélyes az újranominálási felszólítást megelőzően kötelesek egyeztetni.
- (c) A földgáztároló engedélyes az internetes honlapján közzétett földgáztárolói terhelésváltási szabályokkal összhangban lévő újranominálást fogad el.
- (d) Az újranominálás tartalmi elemei megegyeznek a nominálás kötelező tartalmi elemeivel.
- (e) A földgáztároló engedélyes a beérkezett újranominálásokat a nominálásnál előírtaknak megfelelően ellenőrzi.
- (f) A földgáztároló engedélyes a 9.4.1.2. (e) pontban meghatározott esetekben utasíthatja el az újranominálást.

9.4.4. Nominálás megszakítható kapacitásra

- (a) A megszakítható kapacitásra ugyanazok a nominálási szabályok érvényesek, mint a nem megszakítható kapacitásra, továbbá
- i. megszakítható kapacitásra a rendszerhasználó csak akkor nominálhat, ha a lekötött teljes nem megszakítható kapacitását is nominálja alap vagy opciók nominálás formájában.
 - ii. Amennyiben a rendszerhasználó által a nem megszakítható és az éves megszakítható kapacitásokra leadott nominálások összege nem haladja meg a gáznapon rendelkezésre álló összes kapacitást, a földgáztároló engedélyes elfogadottként visszaigazolja az igényeket. A fenti eljárást követően megmaradó, nem nominált kapacitást napi megszakítható kapacitásként felajánlja a rendszerhasználóknak. A földgáztároló engedélyes a felajánlott napi megszakítható kapacitást az üzletszabályzata szerinti allokációs eljárás alkalmazásával allokálja a rendszerhasználók közt, és igazolja vissza részükre. Amennyiben a rendszerhasználók által a nem megszakítható kapacitásokra leadott nominálások elfogadása után a megszakítható kapacitásokra leadott nominálások nem elégíthetők ki teljes körűen, akkor a földgáztároló engedélyes a megszakítás elrendelését az azonos típusú megszakítható kapacitásra benyújtott nominálások arányában (pro rata) allokálva igazolja vissza. A visszaigazolást a megszakításról az igénylőknek az Informatikai Platformon vagy e-mail-ben 22:00-ig küldi meg a földgáztároló engedélyes. A rendszerhasználóknak el

kell fogadniuk a csökkentett megszakítható kapacitásról szóló értesítést, és az aktuális kapacitás figyelembevételével kell megadniuk nominálásaikat a szállítási rendszerüzemeltető részére. Ebben az esetben napi megszakítható kapacitás felajánlás nem történik.

- iii. A földgáztároló engedélyes az adott napra vonatkozó megszakítható kapacitásra leadott nominálást – újránominálási felszólítást követően - kapacitás hiányra való hivatkozással elutasíthatja.
- (b) A földgáztároló engedélyesnek kötelessége a gáznapi előtt visszaigazolt megszakítható kapacitásokat a szállítási rendszerüzemeltető által elrendelt újránominálási felszólításig a rendszerhasználónak - a 9.4.1.2. (e) (i,ii,iii,v) pontban leírtak kivételével - biztosítani.
- (c) Amennyiben megszakítható kapacitások használatának megszakítására sor kerül, a földgáztároló engedélyes először a napi megszakítható, azt követően pedig az éves megszakítható kapacitásokra beérkező nominálásokat nem fogadja be.
- (d) A virtuális tárolási szolgáltatás nominálási szabályai:
 - i. A rendszerhasználónak lehetősége van betárolási időszakban kitérőt, kitérőtlen időszakban betárolást nominálni.
 - ii. A földgáztároló engedélyes a virtuális szolgáltatásra leadott igényeket az üzletszabályzatában szereplő allokációs elven osztja szét a rendszerhasználók között. az adott gáznapi.
 - iii. A virtuális tárolási szolgáltatás nominálása során a rendszerhasználónak a tárolandó mennyiségnek megfelelő back haul kapacitás lekötésére lehet szüksége a szállítói oldalon. A földgáztároló engedélyes üzletszabályzata részletesen szabályozza a nominálási feladatokat a szolgáltatás igénybevétele során.

9.5. NOMINÁLÁS SPECIÁLIS SZABÁLYAI

9.5.1. A szállítási rendszerüzemeltető és a rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer hálózati pontjain

9.5.1.1. A rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer betáplálási pontjain

- (a) A rendszerhasználó a rendszerhasználati szerződésének és a visszaigazolt nominálásának megfelelően veheti igénybe a földgázszállító rendszert.
- (b) A rendszerhasználó köteles a földgázszállító rendszer betáplálási pontján minden gáznapi az adott gáznapi leadott, jóváhagyott nominálásában jelzett, betáplálni szándékolt mennyiséget és a szállítási rendszerüzemeltető által lekötött HEG, illetve a rendszerhasználó által a gáznapi megelőzően felajánlott HEGO, KFRE igénybe vett részének megfelelő földgázmennyiséget a földgázszállító rendszerbe a szállítási rendszerüzemeltető által elfogadott ütemezésben és a rendszerhasználati szerződésben rögzített minőségben és nyomáson a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel betápláltatni és bizonylatoltatni. A bizonylatolásnak ki kell terjednie az átadott földgáz mennyiségi és minőségi jellemzőire, amelyet a rendszerüzemeltető a rendszerhasználó számára állít ki. A rendszerüzemeltető a kiállított bizonylatokat egyúttal megküldi a szállítási rendszerüzemeltető részére is.
- (c) Amennyiben az adott betáplálási ponton a rendszerhasználó összes betáplálása eltér a (b) pontban meghatározott mennyiségtől, a jelen Szabályzat II. számú

melléklete szerinti eltérést meghaladó mennyiség után, az ott meghatározott nominálási eltérési díjat köteles fizetni a szállítási rendszerüzemeltetőnek.

9.5.1.2. Eljárás nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása esetén

- (a) A rendszerhasználó felelős azért, hogy az általa a földgázszállító rendszerbe betáplált földgáz minősége megfeleljen a 4.2. pontban meghatározott gázminőségi előírásoknak. Ez a felelősségi alakzat a teljes és részleges szigetüzemek esetén is fennáll.
- (b) Amennyiben a földgázszállító rendszerbe betáplált földgáz minősége eltér a 4.2. pontban meghatározottaktól, a szállítási rendszerüzemeltető köteles az érintett rendszerhasználókat és a csatlakozó termelőt írásban haladéktalanul értesíteni a nem megfelelő földgáz betáplálásának tényéről. Amennyiben a rendszerhasználó az újranominálási igényét jelzi, abban az esetben a szállítási rendszerüzemeltető újranominálási lehetőséget biztosít, amelynek okaként a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálását jelöli meg.
- (c) Abban az esetben, ha a rendszerhasználó az újranominálási igényét nem jelzi vagy az újranominálásában a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálását nem veszi vissza olyan mértékben, hogy az a gáznap hátralévő óráira vonatkozóan az általa a szállító rendszerbe betáplált nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásának megszüntetését jelentse, akkor ez a betáplálási szándék fenntartását jelenti. Ebben az esetben a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásából eredő mindennemű kár a rendszerhasználót és a betápláló kapcsolódó rendszerüzemeltetőt terheli.
- (d) A kapcsolódó rendszerüzemeltető felé a szállítási rendszerüzemeltető megküldi nominálás egyezőségi vizsgálatra a rendszerhasználók újranominálását jelezve, hogy a (c) pont szerint lecsökkentett nominálás a gáznap hátralévő óráira kimenti a rendszerhasználót, amennyiben a betápláló kapcsolódó rendszerüzemeltető felé is így rendelkezett. Amennyiben a betápláló kapcsolódó rendszerüzemeltető ennek ellenére sem szünteti meg a nem megfelelő földgáz betáplálását, a pótdíjon felüli kárigényét a rendszerhasználó a Ptk. kártérítésre vonatkozó szabályai szerint érvényesítheti. Mindennemű, a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásából eredő kár a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt terheli.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása esetén megtagadhatja a rendszerhasználó minőségileg hibás gázának az átvételét.
- (f) Amennyiben a földgázszállító rendszerből a földgáztároló rendszerbe betárolásra kerülő földgáz minősége eltér a 4.2 pontban meghatározottaktól és így nem felel meg a VHR 11 sz. mellékletében foglalt gázminőségi követelményeknek, akkor a földgáztárolói engedélyes haladéktalanul értesíti a szállítási rendszerüzemeltetőt az Együttműködési megállapodásban foglaltaknak megfelelően. A Felek a gázminőségi problémát a köztük létrejött, mindenkor hatályos együttműködési megállapodásban rögzített protokoll szerint kezelik. A földgáztároló engedélyes a nem megfelelő minőségű földgáz betárolása esetén megtagadhatja a rendszerhasználó minőségileg hibás gázának az átvételét.

9.5.1.3. Eljárás többlet földgáz betáplálása esetén

- (a) Amennyiben az adott szállítási rendszerüzemeltető által nem szabályozható betáplálási ponton a rendszerhasználó az adott napra vonatkozó jóváhagyott nominálásában megadott és a szállítási rendszerüzemeltető által lekötött HEG, illetve a rendszerhasználó által a gáznapot megelőzően felajánlott HEGO, KFRE igénybe vett részének figyelembevételével meghatározott mennyiséget meghaladó mértékű földgázt táplál be a földgázszállító rendszerbe, és a többlet

betáplálás átvétele nem okoz műszaki problémát a földgázszállító rendszeren, a szállítási rendszerüzemeltető átveheti a többlet gázmennyiséget.

- (b) Amennyiben a földgázszállító rendszerbe a rendszerhasználók betáplálása egy nem szabályozható betáplálási ponton az adott gáznapra vonatkozó jóváhagyott nominálásukban megadott napi mennyiség 24-ed részét legalább 5%-kal meghaladja két egymást követő órában, a szállítási rendszerüzemeltető köteles az érintett rendszerhasználókat és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt ennek tényéről értesíteni.
- (c) Amennyiben a rendszerhasználók által a földgázszállító rendszerbe táplált földgáz mennyisége meghaladja a (b) pont szerinti időszakot és határértéket, az értesítést követően az érintett rendszerhasználó mérlegelheti a földgáz átvételét vagy intézkedhet a kapcsolódó rendszerüzemeltető felé a többletbetáplálás megszüntetése érdekében. A többlet földgáz átvétele esetén a rendszerhasználó az értesítést követő 1 órán belül kérheti az újránominálás lehetőségét, ebben az esetben a szállítási rendszerüzemeltető az érintett rendszerhasználókat köteles újránominálásra felszólítani.

9.5.1.4. A rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer kiadási pontjain

- (a) A rendszerhasználó köteles a földgázszállító rendszer kiadási pontján minden gáznapon az adott gáznapra leadott, jóváhagyott nominálásában jelzett, vételezni szándékolt mennyiséget és a szállítási rendszerüzemeltető által lekötött HEG, illetve a rendszerhasználó által a gáznapot megelőzően felajánlott HEGO igénybe vett részének megfelelő földgázmennyiséget a földgázszállító rendszerből kivenni.
- (b) Amennyiben az adott kiadási ponton a rendszerhasználó összes vételezése eltér az (a) pontban meghatározott mennyiségtől, jelen Szabályzat II. számú melléklete szerinti eltérést meghaladó mennyiség után, az ott meghatározott nominálási eltérési díjat köteles fizetni a szállítási rendszerüzemeltetőnek.
- (c) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltetőnek fel nem róható okokból a rendszerhasználó az (a) pontban meghatározott mennyiséget nem vagy csak részben veszi át, nem gondoskodik annak továbbszállításáról, úgy a szállítási rendszerüzemeltető az ebből eredő károkért nem felelős.
- (d) A rendszerhasználó által igénybevett kapacitás egy gáznapon sem haladhatja meg a rendszerhasználó által az adott kiadási pontra lekötött órai kapacitás mértékét.
- (e) Amennyiben a rendszerhasználó az adott napra vonatkozó jóváhagyott nominálásában megadott, a lekötött HEG, illetve a rendszerhasználó által a gáznapot megelőzően felajánlott HEGO igénybe vett részének figyelembevételével meghatározott mennyiséget meghaladó mennyiséget vételez a földgázszállító rendszerből, a szállítási rendszerüzemeltető rendelkezésre álló eszközeivel biztosítja az egyensúly fenntartását.

9.5.1.5. A szállítási rendszerüzemeltető jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető köteles a földgázszállító rendszer kiadási pontján a rendszerhasználó által az adott gáznapra leadott, jóváhagyott nominálásában az adott kiadási pontra jelzett, a lekötött HEG, illetve a rendszerhasználó által a gáznapot megelőzően felajánlott HEGO igénybe vett részének figyelembevételével meghatározott gázmennyiséget a rendszerhasználó részére átadni.

- (b) Amennyiben a rendszerhasználó által nominált, visszaigazolt és rendelkezésre álló forrás mennyiségeket a szállítási rendszerüzemeltető neki felrőható okból nem adja át, miközben a rendszerhasználó gázvételezése megfelel a nominálásnak, a rendszerhasználó a nominált teljesítmény és a rendelkezésre bocsátott teljesítmény közötti különbségre a Hivatal elnökének rendeletében meghatározott szállítói pótdíjat jogosult felszámítani a szállítási rendszerüzemeltető felé. Ebben az esetben a rendszerhasználónak nem kell megfizetnie sem a szállítási rendszerüzemeltető által felszámított nominálási eltérési díjat, sem egyensúlyozó gázzal kapcsolatos pótdíjakat, többletköltségeket. A pótdíjon felüli kárigényét a rendszerhasználó a Ptk kártérítésre vonatkozó szabályai szerint érvényesítheti. Amennyiben a földgázszállító rendszer kiadási pontján a kiadott földgáz minősége nem felel meg a 4.2. pontban leírtaknak, vagy a kiadott gáz kárt okozott, a szállítási rendszerüzemeltető a SIMONE rendszer segítségével köteles vizsgálni, hogy a nem megfelelő minőségű földgáz mely betáplálási pontokról, milyen mértékben és mikor került betáplálásra.
- (c) A SIMONE elemzése alapján azon a betáplálási ponton, ahol a nem megfelelő minőségű földgázt betáplálták a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásából eredő károkért az így meghatározott, azt betápláló rendszerhasználók felelősek a betáplálásuk arányában. Jelen szabály alkalmazandó teljes és részleges szigetüzem esetén is.
- (d) Amennyiben a földgázszállító rendszerből a földgáztároló rendszerbe betárolásra kerülő földgáz minősége eltér a 4.2. pontban meghatározottaktól és így nem felel meg a VHR 11. sz. mellékletében foglalt gázminőségi követelményeknek, a 9.5.1.2. (f) pont szerint kell eljárni.
- (e) Amennyiben a rendszerhasználó által nominált, visszaigazolt és rendelkezésre álló forrás és a szállítási rendszerüzemeltető által lekötött HEG, illetve a rendszerhasználó által a gáznapot megelőzően felajánlott HEGO, KFRE igénybe vett részének figyelembevételével meghatározott mennyiségeket a szállítási rendszerüzemeltető neki felrőható okból nem veszi át, miközben a rendszerhasználó gázvételezése megfelel a nominálásnak, a rendszerhasználó a nominált teljesítmény és a rendelkezésre bocsátott teljesítmény közötti különbségre a vonatkozó rendeletben meghatározott szállítói pótdíjat jogosult felszámítani a szállítási rendszerüzemeltető felé. Ebben az esetben a rendszerhasználónak nem kell megfizetnie sem a szállítási rendszerüzemeltető által felszámított nominálási eltérési díjat, sem egyensúlyozó gázzal kapcsolatos pótdíjakat és többletköltségeket. Amennyiben a rendszerhasználónak vagy harmadik félnek további, ezzel kapcsolatos kára keletkezett, a pótdíjon felüli kárigényét a rendszerhasználó a Ptk. kártérítésre vonatkozó szabályai szerint érvényesítheti.
- (f) Részleges szigetüzem esetén, amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető nem tudja befolyásolni, azaz nincs lehetősége szabályozni a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére átadott gáz mennyiségét, abban az esetben semmiféle felelősséggel, kötelezettséggel nem tartozik az adott átadási ponton.
- (g) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszeréhez kapcsolódó másik szállítási rendszerüzemeltető rendszerén felmerülő vis major helyzetről a tudomásszerzést követően haladéktalanul tájékoztatja az érintett rendszerhasználókat. Ezen esemény eredményeként a rendszerhasználók által beadott nominálások nem teljesíthetőségéért a szállítási rendszerüzemeltetőt semmilyen felelősség nem terheli.

9.5.2. A földgáztároló engedélyes és a rendszerhasználó jogai és kötelezettségei

A földgáztároló engedélyes és a rendszerhasználó jogait és kötelezettségeit a földgáztárolási szerződés szabályozza.

9.5.3. Hidraulikai egyensúlyozó eszközök felajánlása tárolói ponton

- (a) A rendszerhasználók a szállítási rendszerüzemeltető által végzett gáznapi egyensúlyozás céljából hidraulikai egyensúlyozó eszközöket ajánlhatnak fel a KP szabályzata szerint a földgáztárolási kapacitások nominálása keretében.
- (b) A felajánlott hidraulikai egyensúlyozó eszközökkel növelt nominálás nem haladhatja meg a rendszerhasználó földgáztárolási szerződése szerinti nem megszakítható kapacitásokat. Ennek a szabálynak a betartása érdekében a rendszerhasználó a KP szabályzat 3.2. pontja szerint a hidraulikai egyensúlyozó gáznak tárolói ponton történő felajánlása esetén felelős a teljesítéshez szükséges földgázforrás vagy elhelyezési lehetőség, valamint kapacitáshasználati jogok rendelkezésre állásáért. A kapacitás jogok rendelkezésre állásáért a KFRE felajánlója nem felel.
- (c) Adott gáznapra vonatkozó hidraulikai egyensúlyozó eszközök felajánlására, illetve a korábban már felajánlott hidraulikai egyensúlyozó eszközök módosítására vonatkozó határidők, időpontok, tartalmi elemek megegyeznek a KP szabályzatban meghatározott határidőkkel, időpontokkal, tartalmi elemekkel.
- (d) A rendszerhasználó hidraulikai egyensúlyozó eszközt akkor is felajánlhat, ha zéró az alap nominálása. Ilyen esetekben a földgáztárolói visszaindulási szabályokat, felterhelési sebességeket figyelembe kell venni.
- (e) A földgáztároló engedélyes a felajánlott hidraulikai egyensúlyozó eszközt, illetve a korábban már felajánlott hidraulikai egyensúlyozó eszköz módosítását az alábbi szempontok alapján vizsgálja:
 - i. A hidraulikai egyensúlyozó eszközt felajánló rendszerhasználó rendelkezik-e a szükséges nem megszakítható be- vagy kitárolási kapacitással;
 - ii. a földgáztároló aktuális be- vagy kitárolási kapacitása lehetővé teszi-e a hidraulikai egyensúlyozó eszköz felhasználását;
 - iii. a földgáztároló terhelésváltási korlátai lehetővé teszik-e az hidraulikai egyensúlyozó eszköz felhasználását.
- (f) A hidraulikai egyensúlyozó eszköz használatnak részletes szabályát a földgáztároló engedélyes és szállítási rendszerüzemeltető között megkötött együttműködési megállapodás tartalmazza.

10. AZ EGYENSÚLYTARTÁS SZABÁLYAI

10.1. EGYENSÚLYTARTÁS A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN

10.1.1. A rendszer fizikai egyensúlyának fenntartása

10.1.1.1. Az egyensúly fenntartásának alapelvei

- (a) Az egyensúlytartás feladata a rendszerbe való földgáz betáplálások és a rendszerből való földgáz vételezések napi egyensúlyának biztosítása.
- (b) Minden rendszerüzemeltető felelős a saját rendszerének egyensúlyáért.
- (c) Minden rendszerüzemeltető folyamatosan figyelemmel kíséri a saját rendszere egyensúlyát.
- (d) Az együttműködő földgázrendszeren, a gáznapon belüli egyensúly fenntartásának koordinálása a szállítási rendszerüzemeltető feladata.
- (e) Az egyensúlytartás célja:
 - i. az együttműködő földgázrendszer biztonságos és hatékony működésének biztosítása;
 - ii. a rendszerhasználók földgázszállítási és földgázelosztási szükségleteinek teljesítése, az együttműködő földgázrendszer optimális kihasználása mellett;
 - iii. diszkriminációmentes földgázszállítási szolgáltatás biztosítása a rendszerhasználóknak.

10.1.1.2. Az egyensúlytartás folyamata a földgázszállító rendszeren

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a heti előrejelzések és a napi nominálások alapján elkészíti a gáznapra vonatkozó földgázszállítási programot. A nominálásoknak megfelelően egyeztet az import betáplálási pontokon és a hazai betáplálási pontokon kapcsolódó rendszerek üzemeltetőivel és operatív utasításokkal, intézkedésekkel beállítja a napi betáplálást.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszeren lévő betáplálási-kiadási pontok gázforgalmának mérésével folyamatosan figyelemmel kíséri a földgázszállító rendszer fizikai egyensúlyát és elvégzi az egyensúlyi helyzet vizsgálatához szükséges elemzéseket:
 - i. forrás-fogyasztás egyensúlyelemzés;
 - ii. tárgynapi várható fogyasztás;
 - iii. rendelkezésre álló forrás (import, földgáztárolók, hazai termelés).
- (c) Az egyensúly megbomlása bekövetkezhet az alábbi esetekben:
 - i. fogyasztási pontok igényelnél kisebb/nagyobb teljesítmény vételezése;
 - ii. forrás kimaradása/többlet betáplálás a szállítási rendszerüzemeltető által nem szabályozható betáplálási pontokon;
 - iii. a földgázszállító rendszeren bekövetkezett üzemzavar;
 - iv. a földgázelosztó rendszeren bekövetkezett üzemzavar;
 - v. földgáztároló rendszeren bekövetkezett üzemzavar.

- (d) A rendszeregyensúly megbomlása esetén a szállítási rendszerüzemeltető az (e) pontban megadott egyensúlyozási eszközökkel állítja vissza a hidraulikai egyensúlyt.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltetőnek a következő eszközök állnak rendelkezésre a rendszeregyensúly helyreállítására:
 - i. a KP-n felajánlott, a KP Működési Szabályzat 3. pontja szerinti egyensúlyozó eszközök;
 - ii. újránominálási javaslat;
 - iii. földgázz szállítói kiegyensúlyozó gáz;
 - iv. korlátozás.
- (f) Korlátozás csak akkor rendelhető el, ha a többi egyensúlytartási eszköz alkalmazása már nem biztosítja a rendszeregyensúly helyreállítását.
- (g) A földgázz szállító rendszer egyensúlyának fenntartása érdekében rendelkezésre álló eszközök alkalmazásáról a szállítási rendszerüzemeltető önállóan dönt.
- (h) A szállítási rendszerüzemeltető az együttműködő földgázz szállító rendszer egyensúlyának helyreállítása során köteles figyelembe venni:
 - i. a jogszabályi feltételeket és a Korlátozási Besorolást;
 - ii. az együttműködő földgázrendszer műszaki és hidraulikai állapotát;
 - iii. intézkedése során a rendszerhasználók közötti diszkriminációmentességet.
- (i) Ha a kiegyensúlyozó gázra vonatkozó igényt a szállítási rendszerüzemeltető saját gázkészletéből biztosítja, a kiegyensúlyozó földgáz betáplálásához szükséges földgáztároló rendszerre vonatkozó nominálásokat a gáznapon a szállítási rendszerüzemeltető készíti el az erre vonatkozó szerződés és a Szabályzat vonatkozó nominálási fejezetei szerint.
- (j) A szállítási rendszerüzemeltető a gáznap lezárását követően meghatározza a napi végleges forrás-fogyasztás egyensúlyt, és összesítést készít a rendszerhasználók és a KP ügyletek elszámolását végző elszámolóház felé.
- (k) A rendszeregyensúly operatív fenntartásának költségeit a Hivatal elnöke által rendeletben meghatározott rendszerüzemeltetői díj tartalmazza, de a rendszerhasználók a forrás-fogyasztásuk eltérésének korrigálására felhasznált földgáz vonatkozó fejezetek szerinti ellenértékét, és az egyensúly helyreállításával kapcsolatosan felmerült egyéb költségeket kötelesek a KP szabályzatnak és a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően az elszámolóházzal vagy a szállítási rendszerüzemeltetővel pénzügyileg rendezni.
- (l) A rendszerhasználó által felajánlott HEGO-t és KFRE-t a rendszerhasználónak az adott gáznap során végig fenn kell tartania, és szükség esetén a szállítási rendszerüzemeltető részére rendelkezésre bocsátania.
- (m) - **A Hivatal jóváhagyta, de módosításra jelölte**

Amennyiben a rendszeregyensúly fenntartásához nem elegendő a rendszerhasználók által felajánlott HEG, HEGO, KFRE és az újránominálás végrehajtása sem eredményez rendszeregyensúlyt a szállítási rendszerüzemeltető jogosult forráshiány esetén korlátozást elrendelni, forrás többlet esetén pedig valamely forrásponti átvételt fizikailag csökkenteni. Ez utóbbi esetben a szállítási rendszerüzemeltető a rendszerüzemeltetők által újránomináláskor megadott alokált fogyasztás /forrás adatok alapján meghatározza a forrástöbblettel rendelkező rendszerhasználókat és az általuk nominált betáplálási ponton/pontokon a forráscsökkentést elvégzi. A

rendszerhasználókat, melyek forrástöbblettel rendelkeztek az allokálás során az eltérések arányában és mennyiségig terheli a csökkentés mértéke. A csökkentésből eredő esetleges károkért a szállítási rendszerüzemeltető nem tartozik felelősséggel.

A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer egyensúlyának fenntartása érdekében igénybe vett kiegyensúlyozó eszközökről szóló információkat, az üzleti titoknak minősülő információk bizalmas kezelése mellett, a KP szabályzat szerint nyilvánosságra hozza a KP-n és a szállítási rendszerüzemeltető honlapján.

10.1.2. A rendszerhasználókra vonatkozó egyensúlytartási szabályok

10.1.2.1. A rendszerhasználókra vonatkozó egyensúlytartási szabályok alapelvei

- (a) Minden rendszerhasználó köteles a betáplálásait és vételezéseit napi szinten egyensúlyban tartani.
 - i. Az összes betáplálás: a betáplálási pontokon a rendszerhasználó által adott gáznapon a földgázszállító rendszerbe betáplált és az MGP-n átvett mennyiségek előjelhelyes összege MJ-ban, beleértve valamennyi típusú nominálása terhére allokált mennyiségeket.
 - ii. Az összes vételezés: a kiadási pontokon a rendszerhasználó által adott gáznapon vételezett és az MGP-n átadott mennyiségek előjelhelyes összege MJ-ban, beleértve valamennyi típusú nominálása terhére allokált mennyiségeket.
- (b) Az KP-n az MGP földgáz termék és bármely hidraulikai egyensúlyi eszköz tárgyában és a szervezett földgázpiacon végrehajtott ügyleteket is figyelembe kell venni az (a) pont szerinti egyensúly meghatározásakor. Ezen ügyletekre is érvényes az (a) pont szerinti követelmény.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető naponta, a gáznap lezárását követően, a földgázszállító rendszeren lévő betáplálási-kiadási pontokon, valamint az MGP-n allokált adatok alapján meghatározza a rendszerhasználó által betáplált és vételezett gáz mennyiségét. Az így meghatározott betáplálás és vételezés különbözete képezi a kereskedelmi egyensúly helyreállítása érdekében felhasznált kiegyensúlyozó gáz előjelhelyes mértékét.
- (d) A rendszerhasználó betáplálása és tényleges vételezése (fogyasztása) $\pm 2\%$ -os mértékéig kiegyensúlyozási pótdíjazás nélkül eltérhet. Az eltérések kiegyensúlyozását a szállítási rendszerüzemeltető maximum a rendelkezésére álló kiegyensúlyozó eszközök mértékéig biztosítja.
- (e) Amennyiben a rendszerhasználók kiegyensúlyozó gáz felhasználása a kiadási pontokon túllépi (túl-, vagy alulfogyasztásként) a toleranciasáv mértékét, a rendszerhasználó a túllépés után a kiegyensúlyozó gáz KP szabályzat szerint meghatározott árának megtérítése mellett a III. számú mellékletben megadott kiegyensúlyozási pótdíjat is köteles megfizetni.
- (f) A rendszerhasználók napi egyensúlyozási célra a KP-n HEG, HEGO eszközöket és KFRE-t ajánlhatnak fel a szállítási rendszerüzemeltetőnek. HEG ügyletre szóló ajánlatot a KP szabályzatnak megfelelően a szállítási rendszerüzemeltető is tehet.
- (g) A szállítási rendszerüzemeltető a hidraulikai szükségszerűség, azaz az adott szállító részrendszer lokális forráshiánya vagy többlete valamint a hálózati pontokon felajánlott, a rendszerhasználó által biztosított forrás- és/vagy fogyasztásváltoztatási lehetőség rugalmassága alapján dönt, hogy a

földgázszállító rendszer melyik hálózati pontjára felajánlott HEG, HEGO eszközöket, illetve KFRE-t veszi igénybe.

- (h) Abban az esetben, ha a rendszer szempontjából a (g) pontban leírt feltételek közömbösek, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az egyensúlyozási eszközöket ársorrendben veszi igénybe.
- (i) Egy adott hálózati ponton felajánlott egyensúlyozási eszközök árainak teljes egyezősége esetén a felhasználandó mennyiséget a felajánlott mennyiségek arányában kell igénybe venni.
- (j) KFRE igénybevétele abban az esetben lehetséges, ha az adott hálózati ponton, a szükséges fizikai irányban HEGO eszközök már nem állnak rendelkezésre.
- (k) Egy betáplálási vagy kiadási ponton a rendszer egyensúlyozására felajánlott HEG, HEGO eszközöket és KFRE-t a szállítási rendszerüzemeltető a KP szabályzatban rögzítettek alapján veszi igénybe.
- (l) A kiegyensúlyozó földgáz biztosítása érdekében a szállítási rendszerüzemeltető saját gázkészlettel és földgáztárolói kapacitással is rendelkezhet.
- (m) A rendszerhasználók kötelesek a rendszerüzemeltetők egyensúly fenntartása/helyreállítása érdekében adott utasításait végrehajtani.

10.1.2.2. Az egyensúlytartás elszámolása

- (a) Abban az esetben, ha a rendszerhasználó nem kínált fel a KP-n HEG, HEGO eszközöket a gáznapon, a következő szabályok vonatkoznak rá:
 - i. Adott gáznapon a rendszerhasználó maximális kapacitás szerződészerű igénybevétele egy adott betáplálási-kiadási ponton a kiegyensúlyozó gáz felhasználással együtt sem lépheti át a rendszerhasználó által szerződésben lekötött napi vagy órai csúskapacitást.
 - ii. A rendszerhasználó gáznapon forrás-fogyasztás eltérése nem haladhatja meg az adott gáznapra legutoljára jóváhagyott napi nominálásban megadott összesített mennyiség $\pm 2\%$ -át.
 - iii. Amennyiben a rendszerhasználó gáznapon forrás-fogyasztás eltérése ezt a mértéket túllépi, a rendszerhasználó köteles a túllépésre a III. számú melléklet szerinti kiegyensúlyozási pótdíjat a szállítási rendszerüzemeltető részére megfizetni.
 - iv. Ha az adott gáznapon a rendszerhasználó által a földgázszállító vezeték rendszerből összesen kivett földgáz mennyisége meghaladja az általa oda összesen betáplált gáz mennyiségét, akkor az egyensúly helyreállítása kiegyensúlyozó gáz igénybevételevel történik, melyet a rendszerhasználó köteles a KP szabályzat alapján meghatározott kiegyensúlyozó gáz áron megvásárolni az elszámolóháztól vagy a szállítási rendszerüzemeltetőtől.
 - v. Ha az adott gáznapon a rendszerhasználó által a földgázszállító vezetékrendszerből összesen kivett gáz mennyisége elmarad az általa összesen betáplált földgáz mennyiségétől, akkor a forrás-fogyasztás eltérésnek megfelelő mennyiséget a rendszerhasználó a KP szabályzat alapján meghatározott kiegyensúlyozó gáz áron eladja az elszámolóháznak vagy a szállítási rendszerüzemeltetőnek.
 - vi. Amennyiben a rendszerhasználó tagja a KP-nek, akkor a iv. és a v. pontok szerinti ügyletet az elszámolóház számára a szállítási rendszerüzemeltető adatai alapján automatikusan létrehozza. A létrehozott ügyletek pénzügyi elszámolása az elszámolóház üzletszabályzata és a felek közötti szerződés alapján történik.

- vii. Amennyiben a rendszerhasználó nem tagja a KP-nek, akkor a iv. és a v. pontok szerinti gáznap végi kereskedelmi egyensúlytalanságok rendezésére a szállítási rendszerüzemeltetővel a rendszerhasználati szerződésével egy időben egyensúlyi szolgáltatásra vonatkozó szerződést köt.

10.1.2.3. Az egyensúlytartás elszámolása HEG, HEGO eszközöket felajánló rendszerhasználók esetén

- (a) Abban az esetben, ha a rendszerhasználó felkínált a KP-n HEG, HEGO egyensúlyi eszközöket, a következő szabályok vonatkoznak rá:

- i. Adott gáznapon a rendszerhasználó maximális kapacitás igénybevétele egy adott betáplálási-kiadási ponton a kiegyensúlyozó gáz felhasználással együtt sem lépheti át a rendszerhasználó által szerződésben lekötött napi és órai csúskapacitást.
- ii. A HEG és HEGO eszközöket felajánló rendszerhasználók a felajánlott eszközök mértékéig nem fizetnek kiegyensúlyozási pótdíjat.

Forráshiány (negatív egyenleg; $\Sigma Q_{\text{forrás}} - \Sigma Q_{\text{fogyasztás}} < 0$) esetén alkalmazott tolerancia sáv egyenlő az adott rendszerhasználó által biztosított, rendszerszintű forrás többletet nyújtó (pozitív) HEG, HEGO felajánlásokban foglalt energia mennyiséggel, amennyiben azok összege meghaladja a 10.1.2.2. a) ii. pontban meghatározott tolerancia szintet. Amennyiben a rendszeregyensúlyozásra felajánlott eszközök energia tartalma nem éri el a 10.1.2.2. a) ii. pontban meghatározott szintet, akkor a hivatkozott pont szerinti tolerancia szintet kell alkalmazni.

Forrástöbblet (pozitív egyenleg; $\Sigma Q_{\text{forrás}} - \Sigma Q_{\text{fogyasztás}} > 0$) esetén alkalmazott tolerancia sáv egyenlő az adott rendszerhasználó által biztosított, rendszerszintű forrás csökkentési lehetőséget nyújtó (negatív) HEG, HEGO felajánlásokban foglalt energia mennyiséggel, amennyiben azok összege meghaladja a 10.1.2.2. a) ii. pontban meghatározott tolerancia szintet. Amennyiben a rendszeregyensúlyozásra felajánlott eszközök energia tartalma nem éri el a 10.1.2.2. a) ii. pontban meghatározott szintet, akkor a hivatkozott pont szerinti tolerancia szintet kell alkalmazni.

A megfelelő irányú tolerancia sávot meghaladó egyensúlytalanság esetén pedig a III. számú mellékletben meghatározott kiegyensúlyozási pótdíjat kötelesek megfizetni.

- iii. Amennyiben a felajánlott HEG, HEGO eszközök mértéke kisebb az adott gáznapra legutoljára jóváhagyott napi nominálásban megadott összesített mennyiség $\pm 2\%$ -ánál, akkor az egyensúlytalanság elszámolását a 10.1.2.2. előírásainak figyelembe vételével kell végezni.
- iv. Ha az adott gáznapon a rendszerhasználó által a földgázszállító vezeték rendszerből összesen kivett földgáz mennyisége meghaladja az általa oda összesen betáplált gáz mennyiségét, akkor az egyensúly helyreállítása kiegyensúlyozó gáz igénybevételevel történik, maximum a szállítási rendszerüzemeltető rendelkezésére álló kiegyensúlyozó gáz mértékéig, melyet a rendszerhasználó köteles a KP szabályzatában meghatározott napi kiegyensúlyozó gáz áron az elszámoló háztól megvásárolni.
- v. Ha az adott gáznapon a rendszerhasználó által a földgázszállító vezetékrendszerből összesen kivett gáz mennyisége elmarad az általa összesen betáplált földgáz mennyiségétől, akkor a forrás-fogyasztás eltérésnek megfelelő mennyiséget a rendszerhasználó a KP szabályzat

alapján meghatározott napi kiegyensúlyozó gáz áron eladja az elszámolóházaknak.

10.2. EGYENSÚLYTARTÁS A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZEREN

10.2.1. A földgázelosztói rendszerhasználókra vonatkozó egyensúlytartási szabályok

- (a) A földgázelosztói hálózati rendszerhasználók kötelesek betáplálásaikat és vételezéseiket egyensúlyban tartani a nominálásuknak megfelelően.
- (b) A földgázelosztói rendszerhasználók kötelesek a földgázelosztónak az egyensúly fenntartása/helyreállítása érdekében adott utasításait maradéktalanul végrehajtani.

10.2.2. A földgázelosztóra vonatkozó egyensúlytartási szabályok

- (a) A földgázelosztói rendszerhasználók kötelesek a rendszeregyensúly fenntartása érdekében a földgázelosztó által elrendelt intézkedések végrehajtására. A földgázelosztó intézkedési jogkörét a rendszerhasználati szerződésekben rögzíteni kell.
- (b) Az egyensúlytartás célja:
 - i. az együttműködő földgázrendszer biztonságos és hatékony működésének biztosítása;
 - ii. a rendszerhasználók földgázelosztási szükségleteinek kielégítése a földgázelosztó hálózat optimális kihasználása mellett;
 - iii. diszkriminációmentes földgázelosztási szolgáltatás biztosítása a földgázelosztó hálózati rendszerhasználóknak.

10.2.3. Az egyensúlytartás folyamata a földgázelosztó rendszeren

- (a) A földgázelosztó a földgázelosztó rendszeren lévő betáplálási-kiadási pontok gázforgalmának mérésével folyamatosan figyelemmel kíséri a földgázelosztó rendszer fizikai egyensúlyát.
- (b) Az egyensúly megbomlása bekövetkezhet az alábbi esetekben:
 - i. a kiadási (fogyasztási) pontokon az igényeltnél kisebb/nagyobb teljesítmény vételezése;
 - ii. a földgázszállító rendszeren bekövetkezett üzemzavar;
 - iii. a földgázelosztó rendszeren bekövetkezett üzemzavar.
- (c) A földgázelosztónak sorrendben a következő eszközök állnak rendelkezésre a rendszeregyensúly helyreállítására:
 - i. újranominálás befogadása;
 - ii. korlátozás kezdeményezése a szállítási rendszerirányítónál.
- (d) Földgázszállítói rendszeren bekövetkezett egyensúly megbomlásának újranominálással történő helyreállítása esetén a szállítási rendszerüzemeltető újranominálási felhívása alapján fogadja az újranominálásokat.
- (e) A földgázelosztó rendszer egyensúlyának megbomlása esetén a földgázelosztó korlátozást kezdeményezhet a szállítási rendszerirányító felé.

- (f) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető a szállítóvezeték kiadási pontján észleli az elosztó vezetéki normál üzemmenettől eltérő állapot kialakulását, haladéktalanul értesíti a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt.
- (g) A földgázelosztó a földgázelosztói rendszer egyensúlyának helyreállítása során köteles figyelembe venni a földgázelosztói rendszer műszaki és hidraulikai állapotát.
- (h) A földgázelosztó intézkedése során a földgázelosztói rendszerhasználók között megkülönböztetést nem tehet.

10.3. AZ EGYENSÚLYTARTÁS SPECIÁLIS SZABÁLYAI

10.3.1. A szállítási rendszerüzemeltető kiegyensúlyozó földgáz készletének és kapacitásának beszerzése

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer egyensúlyának biztosítása érdekében kiegyensúlyozó földgázkészlettel és földgáztárolói kapacitással rendelkezhet.
- (b) Amennyiben a kiegyensúlyozó gázkészlet felhasználásra került, a kiegyensúlyozó gázkészlet beszerzésére a szállítási rendszerüzemeltető minden év február 1-jéig pályázatot írhat ki az alábbi tartalmi feltételek megadásával:
 - i. gázszükséglet a következő évben (MJ);
 - ii. havi minimum és maximum lehívás (MJ);
 - iii. napi minimum és maximum lehívás (MJ);
 - iv. átvételi pont.
- (c) A földgázkereskedők és a termelők ajánlataikat az ajánlat kiírását követő február 15-ig írásban juttathatják el a szállítási rendszerüzemeltetőnek.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető a legjobb ajánlati árat, a beadási határidőt követő munkanapon közzéteszi.
- (e) Az egyes megadott átvételi pontokra legkedvezőbb feltételű ajánlatokat tevő pályázóval/pályázókkal a szállítási rendszerüzemeltető február 28-ig szerződést köt.
- (f) A földgáztároló engedélyes köteles a szállítási rendszerüzemeltető által megadott kapacitásigényt a Hivatal elnöke által rendeletben meghatározott áron a szállítási rendszerüzemeltető részére biztosítani.
- (g) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető saját gázkészlete előreláthatóan nem elegendő az egyensúlyozási feladatok ellátására, a szállítási rendszerüzemeltető a gázév közben pályázatot írhat ki pótlólagos gáz beszerzésére. Erről a Hivatalt a szállítási rendszerüzemeltetőnek tájékoztatnia kell.

11. KORLÁTOZÁS

11.1. KORLÁTOZÁSI BESOROLÁS ÖSSZEÁLLÍTÁSA

- (a) A Korlátozási Besorolás kidolgozása - az együttműködő földgázrendszer hidraulikai egyensúlyának helyreállítása érdekében - a vonatkozó jogszabályokban meghatározott módon történik.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető, a földgázelosztók és a telephelyi szolgáltatók a rendszerhasználati szerződések alapján egyeztetik és közösen megállapítják a gázátadó állomások szerződéssel lekötött nem megszakítható és megszakítható teljesítményeit a Korlátozási Besorolás helyes megállapítása és a korlátozási lehetőségek és feladatok azonos értelmezése érdekében.
- (c) A földgázkereskedő vagy földgázkereskedő hiányában a felhasználó minden év június 30-ig köteles megadni a rendszerüzemeltetőnek, hogy a felhasználók teljesítményei melyik korlátozási kategóriába esnek. A teljesítmény besorolásához a földgázkereskedő vagy földgázkereskedő hiányában a felhasználó a MJ/óra-ban lekötött kapacitásokból a MER adatok alapján kell, hogy meghatározza gáztechnikai normál állapotú m³/óra mértékegységben a besorolási értéket. A rendszerüzemeltető elvégzi ez alapján a korlátozási kategóriába sorolást.
- (d) A rendszerüzemeltetők a működési területükre vonatkozóan minden év július 31-ig felelősséggel összeállítják a Korlátozási Besorolásra vonatkozó javaslatukat és feltöltik azt a szállítási rendszerirányító Informatikai Platformjára.
- (e) A szállítási rendszerirányító minden év augusztus 31-ig összeállítja Korlátozási Besorolást és a Hivatalnak jóváhagyásra megküldi.
- (f) A Korlátozási Besorolást- a XIV. számú, a besorolás módszerét és ellenőrzését tartalmazó melléklet szerinti formátumban és tartalommal kell elkészíteni.
- (g) A Korlátozási Besorolás javaslatot m³/óra mértékegységben rendszerhasználónkénti csoportosításban, gázátadó állomásonként, felhasználónkénti bontásban – kapacitásdíjas felhasználók esetében felhasználónként, az azt meg nem haladó felhasználókat összesítve – kell megadni.
- (h) A földgázszállító rendszeren lekötött megszakítható kapacitást és a kereskedelmi szerződésekben megjelölt megszakítható teljesítményeket is szerepeltetni kell a Korlátozási Besorolás megfelelő kategóriájában.
- (i) A felhasználóval az ellátását szolgáló kereskedelmi szerződésben rögzíteni kell a felhasználó földgázteljesítményeinek korlátozási kategóriába való besorolását, valamint a korlátozási kategóriánként korlátozható teljesítményeket, azok visszaadásának kötelezettségét és módját.
- (j) Ha a Hivatal nem hagyja jóvá a szállítási rendszerirányító által beterjesztett korlátozási tervet, az új Korlátozási Besorolás elfogadásáig az aktuális Korlátozási Besorolás marad érvényben.
- (k) A visszautasított Korlátozási Besorolást a szállítási rendszerirányító a Hivatal által megadott változtatási igényekkel összhangban, a szállítási rendszerüzemeltetővel és földgázelosztókkal együttműködve 15 munkanapon belül átdolgozza, és jóváhagyásra beterjeszti a Hivatalhoz.
- (l) A szállítási rendszerüzemeltető és földgázelosztó a korlátozási javaslatukban bekövetkező változásokat (különös tekintettel a korlátozási kategóriák, valamint a korlátozási felelős nevének, elérhetőségének megváltozásának esetén)

kötelesek 15 munkanapon belül bejelenteni a szállítási rendszerirányítónak. A változtatás elfogadása esetén a szállítási rendszerirányító köteles a Hivatalnak a módosított Korlátozási Besorolást megküldeni.

- (m) Az aktuális elosztónkénti és gázátadónkénti összesítő táblázatokat a szállítási rendszerirányító és a Hivatal internetes honlapján közzéteszi.
- (n) A Korlátozási Besorolás a jóváhagyás időpontjától visszavonásig marad érvényben.

11.2. KORLÁTOZÁSI KATEGÓRIÁK

- (a) A korlátozás alá vonható felhasználói kategóriákat a vonatkozó jogszabály⁶⁹ tartalmazza.
- (b) A korlátozási kategóriák római számozása egyben korlátozási besorolás is. A magasabb korlátozási kategóriába tartozó felhasználók csak abban az esetben vonhatók be a korlátozásba, ha a korlátozásba bevont gázátadó állomásokon keresztül vételező, alacsonyabb korlátozási kategóriába tartozó felhasználók vételezés csökkentési lehetőségei már kimerültek.

11.3. KORLÁTOZÁS VÉGREHAJTÁSA

- (a) Korlátozás az alábbi esetekben rendelhető el:
 - i. amennyiben egy vagy több rendszerhasználó vételezése tartósan meghaladja a rendelkezésre álló földgáz mennyiségét, és a szállítási rendszerüzemeltető a rendszer egyensúlyát már más, a 10.1.1.2. pontban ismertetett eszközökkel nem tudja biztosítani;
 - ii. amennyiben a rendszerszintű földgázszállítási igény meghaladja a rendszer aktuális kapacitásait;
 - iii. olyan műszaki üzemzavar esetén, amely révén nem biztosítható a fogyasztási igények kielégítése;
 - iv. válsághelyzet esetén.
- (b) A korlátozás elrendelésére sor kerülhet a gáznapot megelőzően és a gáznap közben is.
- (c) A korlátozás elrendelését követően a Korlátozási Besorolás „Szállítói rendszeren szerződött, de felhasználóhoz nem köthető teljesítmény (m³/óra)” oszlopában szereplő teljesítmények is korlátozásra kerülnek az I. kategóriában található teljesítményekkel egy időben.
- (d) A korlátozási igényről a Hivatal által jóváhagyott éves Korlátozási Besorolás felhasználásával a szállítási rendszerirányító a szállítási rendszerüzemeltetőt és a földgázelosztót köteles értesíteni, meghatározva:
 - i. a korlátozási kategóriát; és
 - ii. a korlátozás helyét (gázátadó állomás), amennyiben regionális korlátozás kerül elrendelésre;
 - iii. korlátozás elrendelésének időpontját;
 - iv. az elrendelt korlátozási kategória százalékos arányát;

69 265/2009. (XII.1.) Kormányrendelet

- v. a VII-es kategóriában megjelölt teljesítmények használhatóságának feltételeit.
- (e) A korlátozás elrendelése történhet szóban vagy írásban. A szóbeli elrendelését a szállítási rendszerirányító köteles 1 munkanapon belül írásban megerősíteni a szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó felé. Amennyiben a 265/2009. 3.§ (1)–(2) bekezdés szerinti bejelentés, valamint a szállítási rendszerirányító ezek alapján történő utasítása szóban történik, köteles arról hangfelvételt készíteni, azt a Hivatalnak a GET 96. § (7) bekezdése szerinti vizsgálatáig megőrizni.
- (f) A korlátozás elrendelésétől számított 30 percen belül a szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó köteles szóban vagy írásban értesíteni az általuk kiszolgált korlátozandó rendszerhasználókat, megjelölve a korlátozási kategória százalékos arányát. A szóbeli elrendelést a szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó köteles 1 munkanapon belül írásban megerősíteni.
- (g) Azokat a felhasználókat, akiknek a lekötött teljesítménye az I-IV. kategóriába került besorolásra a velük jogviszonyban álló rendszerhasználó a korlátozás elrendelésétől számított 1 órán belül a rájuk vonatkozó korlátozás elrendeléséről szóban és telefax útján is értesíti.
- (h) Azokat a felhasználókat, akiknek a lekötött teljesítménye az V-VII. kategóriába került besorolásra a (g) pont szerinti értesítéssel egy időben a szállítási rendszerirányító a nemzeti hírügynökség útján értesíti.
- (i) A szállítási rendszerirányító a korlátozás elrendeléséről, a zavar súlyosságáról és a rendszeregyensúly fenntartása érdekében megtett vagy tervezett további intézkedéseiről a Hivatalt haladéktalanul, de legfeljebb 24 órán belül írásban tájékoztatja.
- (j) A korlátozásba bevont felhasználók a (g) pont szerinti értesítések esetén a telefax elküldésének időpontjától, a (h) pontban szereplő kategóriák esetén a nemzeti hírügynökség útján történő első értesítéstől kezdődően a felhasználói korlátozási kategóriájukra vonatkozó 265/2009. Kormányrendelet 12. § (1) pontjában leírt határidőn belül kötelesek a korlátozásban előírt mértékben csökkenteni a vételezésüket.
- (k) A szállítási rendszerüzemeltető és földgázelosztó a korlátozás végrehajtását a felhasználó vételezési pontjánál a mérőóra távleolvasása vagy helyszíni leolvasás alkalmazásával ellenőrzik. Abban az esetben, ha az ellenőrzés során a korlátozási utasítás végrehajtásának vonatkozásában mulasztás állapítható meg, a rendszerüzemeltető jogosult a rendszerhasználó vételezését megszakítani.
- (l) Korlátozás esetén a célvezeték üzemeltetője is köteles a szállítási rendszerirányító által megadott intézkedéseket végrehajtani.
- (m) A gáznap előtt korlátozott felhasználókat ellátó és saját jogon szállítató rendszerhasználók a szállítási rendszerirányító által korlátozott földgázszállítási kapacitásokra nem adhatnak be nominálást a korlátozás feloldásáig.
- (n) A gáznap közben korlátozott felhasználókat ellátó és saját jogon szállítató rendszerhasználók a földgázszállító rendszeri forrásponthoz történő betáplálásukat nem csökkenthetik, csak a szállítási rendszerirányító utasításának megfelelően. A rendszerhasználó köteles a korlátozott kiadási oldallal egyensúlyos betáplálás felett a betáplálási pontokon a lehetséges összes forrását opcióként vagy kapacitás független rugalmassági eszközként a szállítási rendszerüzemeltetőnek felajánlani.

- (o) A korlátozás napján a korlátozott felhasználót ellátó rendszerhasználó által a korlátozás ideje alatt a földgázszállító rendszerbe betáplált, de ki nem vett, többlet gázmennyiséget kiegyensúlyozó gáz áron kell elszámolni. Ezután a gázmennyiség után a szállítási rendszerüzemeltető nem számol fel kiegyensúlyozási pótdíjat.
- (p) A korlátozási szükséglet megszűnését követően a szállítási rendszerirányító köteles értesíteni a szállítási rendszerüzemeltetőt és a földgázelosztót a korlátozás feloldásáról.
- (q) A szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó a szállítási rendszerirányító értesítését követő 1 órán belül kötelesek az általuk kiszolgált, a korlátozásba bevont felhasználókat ellátó rendszerhasználókat a korlátozás feloldásáról értesíteni.
- (r) A korlátozás időtartama alatt a szállítási rendszerirányító köteles honlapján folyamatos tájékoztatást nyújtani a korlátozással kapcsolatban.
- (s) A korlátozás időtartamáról a korlátozást elrendelő rendszerüzemeltető a korlátozott felhasználók kérésére igazolást állít ki.
- (t) A szállítási rendszerirányító a korlátozás feloldását követően 8 napon belül részletes jelentést készít a Hivatal számára. A jelentésnek tartalmaznia kell:
 - i. a korlátozás elrendelésének okát;
 - ii. a korlátozási helyzet kialakulásának körülményeit;
 - iii. a korlátozás elkerülésére tett intézkedések részletes ismertetését;
 - iv. a korlátozott kategóriát;
 - v. a megtett intézkedések időrendi felsorolását;
 - vi. a korlátozott teljesítményeket;
 - vii. a szállítási rendszerirányító a korlátozás elrendelésére, végrehajtására vonatkozó értékelését (a végrehajtásban résztvevők munkájának és a korlátozással érintett engedélyesek részéről tapasztalt együttműködési készség összefoglaló értékelését);
 - viii. a korlátozással összefüggő intézkedések dokumentálására vonatkozó tájékoztatást;
 - ix. valamint a forrásgazdálkodási intézkedésekről készített jelentést.
- (u) A jelentést a Hivatal elfogadhatja, vagy kiegészítésre visszaadhatja a szállítási rendszerirányítónak, megjelölve a kiegészítés tárgyát.
- (v) A jelentés kiegészítését a szállítási rendszerirányítónak 4 munkanapon belül be kell nyújtania a Hivatalnak.
- (w) Amennyiben a szállítási rendszerirányító jogosan rendelte el a korlátozást, a korlátozás által okozott károkért kártérítési felelőssége nincs. Amennyiben a korlátozás elrendelése nem volt jogszerű, a szállítási rendszerirányító kártérítési felelősséggel tartozik a korlátozás által okozott károkért.

11.4. A KORLÁTOZÁS BE NEM TARTÁSÁNAK KÖVETKEZMÉNYEI

- (a) Amennyiben a földgázvételezés elrendelt korlátozását a felhasználó nem hajtja végre, az érintett szállítási rendszerüzemeltető vagy földgázelosztó köteles – közellátást biztosító felhasználó kivételével – az érintett felhasználót az elzáró szerelvény zárt állapotában történő rögzítésével, rögzíthetőség hiányában a vezetékes kapcsolat megszüntetésével a földgázellátásból kizárni. A korlátozást

be nem tartó felhasználó felel a mulasztásából eredő valamennyi kárért, különösen azokért a károkért, amelyek a nem korlátozott kategóriába tartozó felhasználóknál merülnek fel amiatt, hogy a kizárásra irányuló műszaki intézkedés más műszaki megoldás hiányában rájuk is kiterjed.

- (b) Amennyiben a kizárásra irányuló műszaki intézkedés más műszaki megoldás hiányában olyan, nem korlátozható kategóriába sorolt felhasználói földgázteljesítményeket érintene, amelyek elvonása esetén az emberi életet vagy egészséget, továbbá a környezetet súlyosan veszélyeztető káros anyagok környezetbe jutása valószínűsíthető, akkor kizárás helyett a korlátozást be nem tartó felhasználó földgázvételezését fizikailag korlátozni kell a veszélyeztetettség elkerüléséhez szükséges földgázvételezés mértékéig. A korlátozás végrehajtásával egyidejűleg a korlátozást végrehajtó írásban hívja fel a korlátozást be nem tartó felhasználó figyelmét a fennmaradó földgázteljesítmény felhasználási céljára, valamint a jogszerűtlen felhasználás következményeire. A jogszerűtlen felhasználásból eredő valamennyi kárért a korlátozást be nem tartó felhasználó felel.
- (c) A felhasználó kizárásának műszaki és egyéb körülményeit a rendszerüzemeltető köteles írásban rögzíteni, feltüntetve a korlátozás elrendelésének és a kizárásnak az időpontját, valamint az ezen idő alatt elfogyasztott földgáz mennyiségét, továbbá az intézkedést elrendelő és az azt végrehajtók személyes adatait.
- (d) A korlátozás megszüntetését követő 5 munkanapon belül a rendszerüzemeltető köteles a korlátozás végrehajtásáról – személyes adatot nem tartalmazó – írásos jelentést, továbbá a műszaki kizárásokról tételes kimutatást készíteni és azt a szállítási rendszerirányítónak átadni.
- (e) A korlátozás megszüntetését követően a rendszerüzemeltető köteles a hálózathasználati szerződésben foglalt határidőben, de legfeljebb 5 munkanapon belül a földgázvételezésből történő műszaki kizárást megszüntetni, valamint jogosult a kizárás és a szolgáltatás visszaállításával kapcsolatosan felmerült – az üzletszabályzatban meghatározott – költségeit az érintett felhasználóval megtéríttetni. Amennyiben a szolgáltatás visszaállítása a felhasználónak felróható ok miatt az e bekezdésben meghatározott időtartamon belül nem biztosítható, a felhasználó a késedelmes visszakapcsolásból származó kárigényt a rendszerüzemeltetővel szemben nem érvényesítheti.
- (f) A 265/2009. Kormányrendelet 15. § (4) pontja alapján, amennyiben a korlátozás alá vont felhasználó földgázt vételez a korlátozott mennyiségek terhére, köteles az így vételezett földgázmennyiségnek megfelelő, a legutolsó nem korlátozott gáznapon vételre felajánlott egyensúlyozó gáz legmagasabb árának az ötvenszeres értékében meghatározott pótdíjat a szállítási rendszerirányítónak megfizetni.

12. VÁLSÁGHELYZET KEZELÉSE A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN

12.1. VÁLSÁGHELYZET ELRENDELÉSE

- (a) A rendszerüzemeltetők kötelesek a tudomásukra jutott – földgázellátási válsághelyzet várható bekövetkezésére utaló – információkat a Hivatal elnökének haladéktalanul bejelenteni.
- (b) A Hivatal elnöke a rendelkezésére álló információk alapján a minisztert tájékoztatja és a fokozatba sorolásra vonatkozó javaslattal kezdeményezi a földgázellátási válsághelyzet minősítését.
- (c) A miniszter a vonatkozó jogszabály előírása⁷⁰ szerinti bizottság (a továbbiakban: Bizottság) bevonásával kialakított helyzetértékelésre figyelemmel dönt a válsághelyzet fennállásáról és fokozatáról és azt kihirdeti.
- (d) Válsághelyzet elrendelése esetén a szállítási rendszerirányító köteles a Kormány és a miniszter által elrendelt fogyasztást érintő intézkedéseket végrehajtani.
- (e) A szállítási rendszerirányító a földgázellátási válsághelyzet fennállásáról és annak fokozatáról az azt megállapító miniszteri határozat közzétételétől számított 2 órán belül köteles a rendszerüzemeltetőket, valamint a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szervét szóban és telefax útján értesíteni, amelyek további 2 órán belül kötelesek a velük szerződéses kapcsolatban álló rendszerhasználókat szóban és telefax útján tájékoztatni.

12.2. VÁLSÁGHELYZETRE VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSEK

- (a) A válsághelyzet elhárításának operatív irányítását a szállítási rendszerirányító látja el, amely folyamán a rendszerüzemeltetők és rendszerhasználók kötelesek együttműködni.
- (b) A felhasználói önkorlátozás szükséges mértékét a szállítási rendszerirányító határozza meg, a szükséges lépéseket az érintett rendszerüzemeltetők és rendszerhasználók azt az érvényes Korlátozási Besorolás vagy jogszabályi elrendelés⁷¹ alapján kötelesek végrehajtani, illetve végrehajtatni.
- (c) Válsághelyzetben az elrendelt intézkedések végrehajtásából eredő károkért a rendszerüzemeltetők nem felelnek.

12.3. NOMINÁLÁS, EGYENSÚLYOZÁS, ALLOKÁLÁS, ELSZÁMOLÁS VÁLSÁGHELYZET ESETÉN

12.3.1. I. fokozatú válsághelyzet

A nominálást, egyensúlyozást, allokálást és az elszámolást a jelen Szabályzat vonatkozó fejezetei szerint kell elvégezni.

⁷⁰ 265/2009. (XII.1.) Kormányrendelet. 6. §
⁷¹ 265/2009. (XII.1.) Kormányrendelet. 14. §

12.3.2. II. fokozatú válsághelyzet

12.3.2.1. *Nominálás*

- (a) Rendszerhasználók kötelesek a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel, termelőkkel és kereskedelmi partnerekkel egyeztetni a források rendelkezésre állásának biztosítása érdekében. A rendelkezésre álló forrásaikat a rendszerhasználók a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján kötelesek nominálni a betáplálási pontokra vonatkozóan.
- (b) Az (a) pont szerint nominált teljes forrásnak megfelelő mennyiséget a rendszerhasználók kötelesek az MGP2 kiadási pontra nominálni a szállítási rendszerüzemeltetőnek történő átadás megjelölésével. Annak érdekében, hogy az allokálás zavartalanul elvégezhető legyen, a rendszerhasználók mindazon kiadási pontokra, ahol hatályos kapacitás lekötési szerződéssel rendelkeznek, nulla mennyiségről szóló nominálást kötelesek megadni.
- (c) A rendszerhasználók által lekötött betáplálási ponti nem nominált és szabad kapacitások terhére a szállítási rendszerüzemeltető megszakítható kapacitást biztosít a kapacitás lekötéssel nem rendelkező, illetve kapacitásukat teljes mértékig kihasználó, a vonatkozó rendelet⁷² alapján többletforrást felajánló földgázkereskedők részére.

12.3.2.2. *Egyensúlytartás*

- (a) A szállítási rendszerirányító koordinálásával a szállítási rendszerüzemeltető köteles a hidraulikai egyensúly fenntartásáról gondoskodni.
- (b) Amennyiben a rendszerhasználók által felajánlott források, valamint a bekért biztonsági földgázkészlet együttesen nem teszik lehetővé a hidraulikai egyensúly fenntartását, a szállítási rendszerüzemeltető javaslatára a szállítási rendszerirányító kezdeményezi a szükséges mértékű biztonsági földgázkészlet igénybevitelét és/vagy dönt a korlátozás elrendeléséről. Szükség esetén a szállítási rendszerirányító kezdeményezi további biztonsági földgázkészlet felszabadítását. A szállítási rendszerirányító köteles a földgázforrásokkal úgy gazdálkodni, hogy a válsághelyzet megszűnését követően a kereskedelmi földgáztárolóknak a válsághelyzet megszűnését követő első betárolási időszakig az országos földgázellátás folyamatossága fenntartható legyen.

12.3.2.3. *Allokálás*

- (a) A kapcsolódó rendszerüzemeltetők és termelők a gáznapot követően, a jelen Szabályzat vonatkozó fejezete szerint kötelesek az allokációt elvégezni.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető az allokálás eredményeként megállapítja az egyes rendszerhasználók gáznaponkénti egyensúlytalanságát.

12.3.2.4. *Elszámolás*

- (a) II. válsághelyzet esetén a KP és a szervezett földgázpiac működtetése felfüggesztésre kerül, ezért ilyen esetben az egyensúlytartással kapcsolatban valamennyi rendszerhasználóval közvetlenül a szállítási rendszerüzemeltető számolja el, annak gáznaponkénti egyensúlytalanságát a 10.1.2.2. (a) iv. és v. pontok szerint. Az elszámolás során nem a KP szabályzatában meghatározott napi kiegyensúlyozó gáz árat, hanem az alábbi pontokban meghatározott, válsághelyzeti kiegyensúlyozó gáz árat kell alkalmazni.

72 265/2009. (XII.1.) Kormányrendelet 10 § (7)

- (b) II. válsághelyzet esetén a rendszerhasználó az (a) pont szerinti nominálást követően a gáznap kezdetét megelőző 04.00 óráig köteles telefaxon tájékoztatni a szállítási rendszerirányítót és a Hivatalt a vonatkozó rendelet⁷³ szerint felajánlott földgáz eladási áráról betáplálási pontonként.
- (c) Az allokációt követő forrástöbblettel rendelkező rendszerhasználók esetén a szállítási rendszerüzemeltető meghatározza a rendszerhasználóra allokált valamennyi forrás súlyozott átlagárát (P_{Shfor}). A rendszerhasználóra allokált forrástöbbletet ($Q_{Shfortöbb}$) úgy kell tekinteni, mint ezen a súlyozott átlagáron az egyensúlytartás céljára felhasznált földgáz mennyiséget. A szállítási rendszerüzemeltető legkésőbb a II. Válsághelyzet visszavonását követő hónap 15-ig havi végleges elszámolással együtt elkészíti a forrástöbblet igénybevételére vonatkozó jegyzőkönyvet, melyet aláírásra megküld a rendszerhasználók részére. Az aláírva visszaküldött jegyzőkönyv alapján a szállítási rendszerüzemeltető a forrástöbblettel rendelkező rendszerhasználó által megküldött számlát az szállítási rendszerüzemeltető Üzletszabályzatában meghatározott határidőn belül kiegyenlíti.
- (d) A válsághelyzeti kiegyensúlyozó gáz árát a szállítási rendszerirányító a (b) és (c) pont szerint meghatározott forrás mennyiségek és árak, valamint az igénybe vett biztonsági földgázkészlet mennyisége (Q_{Strat}) és annak a rendeletben meghatározott árának (P_{Strat}) a mennyiséggel súlyozott átlagáraként állapítja meg az alábbi képlet szerint:

$$P_{Valkieg} = \frac{\sum P_{Shfor} \times Q_{Shfortöbb} + P_{Strat} \times Q_{Strat}}{\sum Q_{Shfortöbb} - Q_{Strat}}$$

Ahol:

- $P_{Valkieg}$: válsághelyzeti kiegyensúlyozó gáz ára
- P_{Shfor} : valamennyi forrás többlet súlyozott átlagára
- $Q_{Shfortöbb}$: allokált forrástöbblet
- Q_{Strat} : biztonsági földgázkészlet mennyisége
- P_{Strat} : biztonsági földgázkészlet rendeleti ára

- (e) A forráshiányos rendszerhasználók válsághelyzeti kiegyensúlyozó gáz áron veszik meg a felhasználóik ellátásához szükséges földgáz mennyiséget. A válsághelyzeti kiegyensúlyozó gáz vásárlásának elszámolása a 15.2.2.4 (h) pontban leírtaknak megfelelően történik.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető a vezetékészlet terhére történő földgáz-értékesítés és földgázvétel elszámolása tekintetében forrástöbblettel/forráshiánnyal rendelkező rendszerhasználónak minősül.
- (g) Válsághelyzet esetén sem nominálás eltérési pótdíj, sem kiegyensúlyozási pótdíj nem kerül felszámításra a rendszerhasználók részére.

73 265/2009. (XII.1.) Kormányrendelet 15 § (2)

13. MENNYISÉG MÉRÉS, MINŐSÉG ELLENŐRZÉS

13.1. A FÖLDGÁZ MENNYISÉGÉNEK ÉS MINŐSÉGÉNEK MEGHATÁROZÁSA

- (a) A földgáz energiatartalmát a fűtőérték alapján MJ-ban kell kifejezni.
- (b) A földgáz energiatartalmát napi elszámolási időszakra a napi normál állapotú térfogat és a 6.8.1.2 fejezet szerinti napi átlag fűtőérték szorzataként, a kerekítési szabályoknak megfelelően egész számra kerekítve kell meghatározni.
- (c) Bármely, egy napnál hosszabb időszakra az adott időszak földgáz energiatartalmát az adott időszak napjain számított energiamennyiségek összegeként kell számítani.
- (d) Minden rendszerüzemeltető köteles a saját rendszerének betáplálási-kiadási pontjain a földgáz mennyiségét és minőségét bizonylatolni.

13.1.1. Mérés a földgázszállító rendszeren

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállításra átvett-átadott földgáz mérésére, valamint a saját felhasználás elszámolásához mérőeszközöket üzemeltet.
- (b) A mérés fajtái:
 - i. külső elszámolási mérések (átvételi és átadási mérések) - külső szervezettől átvett vagy annak átadott földgáz mérése;
 - ii. belső elszámolási mérések - a szállítási rendszerüzemeltető vezetékrendszerén belül a saját célra felhasznált, illetve a földgáz mozgásának követésére szolgáló mérések.
- (c) A rendszerhasználókkal és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel való elszámolás alapját a külső elszámoló mérések képezik.

13.1.1.1. Mérés a betáplálási pontokon

A szállítási rendszerüzemeltetőnek a betáplálási pontokon a földgázszállításra átvett földgáz mennyiségének, nyomásának, hőmérsékletének, összetételének és minőségi jellemzőinek mérésére alkalmas mérőeszközöket kell üzemeltetnie.

13.1.1.2. Mérés a kiadási ponton

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer kiadási pontjain a kiadott földgáz mennyiségének, nyomásának és hőmérsékletének mérésére alkalmas mérőeszközöket üzemeltet. A gázminőségi jellemzőket a szállítási rendszerüzemeltető a 6.8.1.2. pont szerint határozza meg.
- (b) A kapcsolódó rendszerüzemeltető jogosult a földgázszállító vezeték kiadási pontján a szállítási rendszerüzemeltető által üzemeltetett mérés számítóművének archív adatait, a gázhónapot követő tárkiolvasáskor saját, a szállítási rendszerüzemeltetővel egyeztetett típusú adathordozón elvinni, mellyel lehetősége nyílik az adatok ellenőrzésére.

13.1.1.3. Saját fogyasztás, mérési különbözet és földgázszállítási veszteség kezelése

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a sajátgáz-felhasználását, mérési különbözetét és földgázszállítási veszteségét operatív módon naponta, hó végén pedig a nem

telemechanizált mérései alapján véglegesen tárgyhónapot követő hónap 15-ig határozza meg.

- (b) A szállítási rendszerüzemeltető saját fogyasztását a belső elszámolási mérései alapján határozza meg.
- (c) A mérési különbözet és földgázzállítási veszteség, a szállítási rendszerüzemeltetőnél a földgázzállító rendszerbe betáplált mennyiségek, kiadott mennyiségek, saját fogyasztás és a vezetékészlet változás figyelembevételével mérlegszerűen kerül meghatározásra naponta. A szállítási rendszerüzemeltető a saját gáz felhasználását vezetékészletéből biztosítja.
- (d) A saját felhasználás, valamint a mérési különbözet és földgázzállítási veszteség pótlásához szükséges gázmennyiség beszerzésére a szállítási rendszerüzemeltető szerződéssel kell rendelkezzen, továbbá a szükséges gázmennyiség a KP-n is beszerezhető.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető köteles az általa igényelt, a saját felhasználás, valamint a mérési különbözet és földgázzállítási veszteség pótlására szolgáló mennyiséget átvenni.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető a napi elszámolás során a saját felhasználás, valamint a mérési különbözet és földgázzállítási veszteség mennyiségeket külön-külön soron köteles nyilvántartani, az ezek pótlására igényelt és átvett mennyiség elszámolása egyben történik.

13.1.1.4. Mérési adatok gyűjtésének gyakorisága a földgázzállító rendszeren

- (a) A földgázzállító rendszer betáplálási és a kiadási pontjain a mérési adatok leolvasása a szállítási rendszerüzemeltető telemechanikai rendszerének segítségével történik.
- (b) A gázhónap lezárását követően legkésőbb a gázhónapot követő hónap 5. munkanapjáig a földgázzállító vezeték betáplálási-kiadási pontján a szállítási rendszerüzemeltető, az érintett rendszerhasználó, vagy hivatalos megbízottjaik gázátadónként helyszíni tárkiolvasást végeznek.

13.1.2. Mérés a földgázelosztó rendszeren

13.1.2.1. Mérés a földgázelosztó rendszer betáplálási pontján

- (a) A földgázelosztó a szállítási rendszerüzemeltetőtől a gázátadó állomás kiadási pontján veszi át földgázelosztás céljára a földgázzállító vezetéken szállított földgáz mennyiséget.
- (b) A földgázelosztó által átvett gázmennyiség mérése a gázátadó állomáson a szállítási rendszerüzemeltető által üzemeltetett mérőrendszerrel történik.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázzállító rendszer kiadási pontján (amely azonos a földgázelosztó hálózat betáplálási pontjával) a földgáz mennyiségének, nyomásának és hőmérsékletének mérésére alkalmas mérőeszközöket üzemeltet.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázzállító rendszer kiadási pontján köteles a napi gázminőségi adatszolgáltatást teljesíteni és a földgáz minőségét bizonylatolni a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére.
- (e) A földgázelosztó jogosult saját rendszerén ellenőrző mérőrendszert kiépíteni, illetve üzemeltetni.

13.1.2.2. Mérés a földgázelosztó rendszer kiadási pontján

A földgázelosztó hálózat kiadási pontjain vételező felhasználók mérési adatainak gyűjtése és összesítése a földgázelosztó informatikai rendszerének segítségével, vagy helyszíni leolvasással a földgázelosztó által meghatározott gyakorisággal történik az alábbiak szerint:

- i. 100 m³/óra névleges mérőteljesítmény vagy a feletti felhasználási helyeken távleolvasással, az órai és napi adatok következő gáznapon történő megküldésével;
- ii. 20 m³/óra és a 100 m³/órát el nem érő névleges mérőteljesítmény közötti felhasználási helyek esetében a tárgyhót követő hónapban az elosztói leolvasási ütemterv szerinti napon történő mérőállással;
- iii. 20 m³/óra névleges mérőteljesítmény alatti felhasználók esetében az elszámolás évi egy alkalommal történő tényleges leolvasással történik. A leolvasás időpontjáról a kereskedőt előzetesen értesíteni kell az elosztónak.

13.1.2.3. Technológiai célú és hálózati és mérési különbség meghatározása

- (a) A technológiai célú földgázfelhasználást és a hálózati és mérési különbséget a földgázelosztó rendszeren a földgázelosztó állapítja meg.
- (b) A földgázelosztó technológiai földgázfelhasználása méréssel, mérő hiányában számítással kerül meghatározásra. A hálózati és mérési különbséget a földgázelosztó rendszeren a földgázelosztó rendszerbe betáplált mennyiségek, és a földgázelosztó rendszeren kimutatott elvétel figyelembevételével, az egyes földgázelosztó működési területén belül társasági szinten kerül meghatározásra.
- (c) A hálózati és mérési különbség meghatározására a földgázelosztónak havi gyakoriságú kiszámítást kell elkészítenie. Ennek eredménye %-os érték, mely a hálózati- és mérési különbség arányát fejezik ki a teljes átvett mennyiséghez képest. A részletes eljárásrendjét jelen Szabályzat IX. számú melléklete tartalmazza.
- (d) A földgázelosztó által alkalmazott hálózati és mérési különbség meghatározására szolgáló számítási módszer alkalmazásának feltétele, hogy azt a társaság számviteli elszámolását végző független könyvvizsgálónak el kell fogadnia.
- (e) Az egy vagy összevont átadóra vonatkoztatott hálózati és mérési különbséget a korrekciós eljárás során kerül elszámolásra.
- (f) A saját felhasználás és a mérési különbség pótlásához szükséges gázmennyiséget a földgázelosztó éves szerződés keretében vásárolja meg.

13.1.3. Mérés a földgáztároló rendszeren

- (a) A földgáztároló engedélyes részére a földalatti gáztárolók földgázszállító vezetéki „0” pontjain a földgázszállító vezetékrendszerrel a földgáztárolóhoz érkező, illetve földgázszállító vezetéki rendszerre kiadott gázmennyiséget és gázminőséget a szállítási rendszerüzemeltető méri meg. A földgáztároló engedélyes és a szállítási rendszerüzemeltető együttműködési megállapodása tartalmazza azon minőségmérési feladatokat, amelyek elvégzéséről a földgáztároló engedélyes gondoskodik. A rendszerüzemeltetők által végzett/végeztetett földgázminőség méréseknek biztosítani kell a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgáz szabvány szerinti paraméterek igazolhatóságát a rendszerhasználók felé.

- (b) A földgáztároló engedélyes az együttműködési megállapodásban rögzített földgázminőségi paraméterek mérését - amennyiben saját méréssel nem rendelkezik - akkreditált labor szervezettel - megbízásos szerződés alapján végezteti.
- (c) Azon földalatti gáztárolók esetében, ahol a földgáztermelő közvetlenül kapcsolódik a földgáztároló technológiai rendszeréhez, határfelületi mérések működtetése szükséges. A mérések a helyi műszaki adottságoktól, a gazdasági ésszerűségtől és a felek megállapodásától függően, vagy a földgáztároló engedélyes vagy a földgáztermelő végzi. A felosztást a termelő és a földgáztároló engedélyes között megkötött együttműködési megállapodás rögzíti. A földgáz minőség méréseknek biztosítani kell a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgáz szabvány szerinti paraméterek igazolhatóságát a rendszerhasználók felé.
- (d) Az elektronikus gázminőség-mérőrendszer adatait kiegészítő labormérések mintavételi helyeinek és mérési gyakoriságának meghatározása – a földgáztároló területén – a földgáztároló engedélyes illetékességi körébe tartozik.
- (e) A fentiekben felül a földgáztároló engedélyes méréssel rögzíti a gázforgalom minden olyan elemét, amelyek a földgáztárolók teljes körű gázforgalmi mérlegének felállításához, illetve a ki- és betárolt gázminőség teljes körű kontrolljához szükségesek.
- (f) A földgázszállító vezetéki „0” ponti kitérés esetén a földgáztároló engedélyes a földgáztárolókból kitéréselt földgáz minőségéről köteles műbizonylatot kiállítani (nyilatkozni a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgáz szabvány szerinti megfeleléséről) és a jegyzőkönyv részeként a rendszerhasználónak és a szállítási rendszerüzemeltetőnek átadni.
- (g) A földgázszállító vezetéki „0” ponti betárolás esetében a - rendszerhasználó megbízása alapján, a rendszerhasználó nevében - a szállítási rendszerüzemeltető méri meg a gázminőséget és a földgáztárolóba betárolt földgáz minőségéről köteles műbizonylatot kiállítani (nyilatkozni a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgáz szabvány szerinti megfeleléséről a mért paraméterek tekintetében) és a jegyzőkönyv részeként a rendszerhasználónak és földgáztároló engedélyesnek átadni.
- (h) A termelői átadási ponti kitérés esetén a földgáztároló a földgáztárolókból kitéréselt földgáz minőségéről köteles műbizonylatot kiállítani (nyilatkozni a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgáz szabvány szerinti megfeleléséről) és a jegyzőkönyv részeként a rendszerhasználónak átadni.
- (i) A termelő átadási ponti betárolás esetében a - rendszerhasználó megbízása alapján, a rendszerhasználó nevében - a termelő a földgáztárolóba betárolt földgáz minőségéről köteles műbizonylatot kiállítani (nyilatkozni a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgáz szabvány szerinti megfeleléséről) és a jegyzőkönyv részeként a rendszerhasználónak és a földgáztároló engedélyesnek átadni.

13.1.3.1. Mérési adatok gyűjtésének gyakorisága a földgáztároló rendszeren

- (a) A földalatti gáztárolókhoz kapcsolódó távvezetéki „0” pontok mennyiség mérései esetében a szállítási rendszerüzemeltető órai gyakorisággal, elektronikusan átadja a földgáztároló engedélyes részére a mennyiségi adatokat. Ennél nagyobb gyakoriságot a felek külön megállapodása esetén biztosít a szállítási rendszerüzemeltető. Az elszámolási adatnak tekintett havi „0” ponti forgalmi adatokat a szállítási rendszerüzemeltető havi egyszeri helyszíni leolvasás után jegyzőkönyvben biztosítja a földgáztároló engedélyes részére.

- (b) A szállítási rendszerüzemeltető bármikor lehetőséget biztosít a földgáztároló engedélyes számára a helyszíni leolvasáson való részvételre.
- (c) A földalatti gáztárolóhoz kapcsolódó távvezetési „0” pontok minőségmérései esetében a szállítási rendszerüzemeltető napi gyakorisággal, elektronikusan átadja a földgáztároló engedélyes részére az alapvető minőségi adatok (CH összetétel, fűtőérték, Wobbe szám, relatív sűrűség, CO₂, és NO₂ tartalom) 24 órás számtani átlagértékét. Ennél nagyobb gyakoriságot a felek külön megállapodása esetén biztosít a szállítási rendszerüzemeltető.
- (d) A földgáztároló engedélyes az általa az együttműködési megállapodás alapján végzett mérések eredményét, - a mérések gyakoriságának megfelelően - átadja a szállítási rendszerüzemeltető részére.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető és a földgáztároló engedélyes biztosítják minden földgáztárolót érintő földgázszállító vezetési „0” pont esetében a földgázminőségének - a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgázra rögzített paraméterekre - az MSZ 10715 gyakoriságú mérések elvégzését.
- (f) A földgáztermelő és a földgáztároló engedélyes biztosítják minden földgáztárolót érintő közvetlen termelési átadási pont esetében a földgázminőségének - a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgázra rögzített paraméterekre - az MSZ 10715 gyakoriságú mérések elvégzését.

13.2. MÉRÉSI HIBÁK KEZELÉSE

- (a) A mérőberendezés hibás állapotában a mérőberendezések átadott/átvett földgáz mennyiségét a következő módok egyikével kell meghatározni, az érintett felek megállapodása szerint:
 - i. a hibás mérőberendezés kalibrálása, ellenőrzése során meghatározott hiba figyelembevételével, nulla hibára korrigálva;
 - ii. a szóban forgó időszakhoz hasonló időszakban mért gázmennyiség alapján, amikor a mérőberendezés hibátlanul üzemelt;
 - iii. a hibás mérőberendezéstől függetlenül működő, azonos gázáramot mérő másik mérőberendezés alapján, ha van ilyen mérőberendezés.
- (b) Ha a hibás mérés időtartama nem ismert, akkor a hibás mérés időtartamát a legutolsó jegyzőkönyvvel lezárt elszámolási időszak óta eltelt idő egészének kell tekinteni.
- (c) A mérési hibák kezelésének részletes módszertanát az együttműködési megállapodások, valamint a rendszerhasználati szerződések tartalmazzák.

14. ALLOKÁLÁS

14.1. RÉSZLETES ALLOKÁLÁSI SZABÁLYOK

14.1.1. Allokálás a földgázszállító rendszer hálózati betáplálási, betárolási és kitárolási pontjain

- (a) A földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetői kötelesek minden gáznapot követő nap 12:00-ig allokálni a betáplálási pontokon mért energiatartalmat (MJ) az egyes földgázszállító rendszeri rendszerhasználókra, valamint minden gáznapot követő nap 13:00-ig adatszolgáltatást nyújtani az allokált mennyiségekről a rendszerhasználók részére. A gáznap fizikai gázforgalmazás lezárását követően a rendszerhasználók a KP szabályzat 4.1 pontjában foglaltak szerint jogosultak egyensúlytalanságukkal kereskedni. Az ebben az időszakban a rendszerhasználó által a KP-n megvásárolt vagy értékesített gázmennyiségeket az allokáció során forrásként, illetve fogyasztásként kell a rendszerhasználóra allokálni.
- (b) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető az üzletszabályzata alapján több hálózati pontot összevontan kezel, úgy a földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője azokra összevontan köteles megtenni az allokációját.
- (c) Amennyiben a földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője nem küldi meg az allokációját a szállítási rendszerüzemeltetőnek, úgy a szállítási rendszerüzemeltető nominálás arányosan az allokációt elvégzi. Amennyiben a napi allokáció a földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetőjének hibájából nominálás arányosan történik és a rendszerhasználónak bizonyíthatóan ebből eredően pótdíj, kötbér fizetési kötelezettsége vagy egyéb kára keletkezik, azok a földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetőjét terhelik. A szállítási rendszerüzemeltető az ilyen vitatott allokációs esetek rendezéséhez a szükséges adatszolgáltatásokat köteles biztosítani.
- (d) A földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője köteles legkésőbb a gázhónapot követő hónap 10. napjáig a szállítási rendszerirányító Informatikai Platformján a rendszerhasználó allokált havi végleges energiatartalmát megküldeni a szállítási rendszerirányítónak, valamint ezzel egyidejűleg adatszolgáltatást nyújtani az allokált mennyiségekről a rendszerhasználók részére.
- (e) Amennyiben a földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője gázhónapot követő hó 10. napjáig nem küldi meg az újraallokációt, vagy a hóközi allokációjának megerősítését, és a végleges elszámolási adatok nem változtak a hóközi adatokhoz képest, a szállítási rendszerüzemeltető a hóközi allokációkat köteles érvényesnek tekinteni. Abban az esetben, ha végleges elszámolási adatok megváltoztak a hóközi adatokhoz képest, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az utolsó visszaigazolt nominálás arányában köteles elszámolni. Az ebből eredő mindennemű kár a földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetőjét terheli. A szállítási rendszerüzemeltető az ilyen vitatott allokációs esetek rendezéséhez a szükséges adatszolgáltatásokat köteles biztosítani.
- (f) A földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője a hó végi allokációra vonatkozó határidő után a gázhónapot követő hó 14-ig további módosítást igényelhet.

- (g) A földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője ebben az esetben írásban köteles kezdeményezni a szállítási rendszerüzemeltetőnél az allokáció módosítását. Ezzel egy időben a kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles az érintett rendszerhasználókat teljes körűen értesíteni. A kérelem beérkezését követően a szállítási rendszerüzemeltető biztosítja az allokáció módosításának lehetőségét az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltető részére.
- (h) A (g) pont szerinti újrallokáció után a szállítási rendszerüzemeltető köteles az érintett rendszerhasználók elszámolásait korrigálni. Az elszámolásra vonatkozó határidő nem teljesítésével kapcsolatban ez esetben a szállítási rendszerüzemeltetőt semmi nemű felelősség nem terheli.
- (i) Az (a)-(d) pontban rögzítettektől az import betáplálási pontokon el lehet térni, ha erről a rendszerüzemeltetők együttműködési megállapodásukban másként állapodnak meg.
- (j) A földgázszállító rendszerhez csatlakozó külföldi rendszerüzemeltetőkre vonatkozó allokálási szabályokat a velük megkötött együttműködési megállapodás tartalmazza.

14.1.2. Allokálás a földgázszállító rendszer kiadási pontjain

- (a) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető az üzletszabályzata alapján több hálózati pontot összevontan kezel, úgy a földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője azokra összevontan köteles megtenni allokációját.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető gáznapot követő nap 10:00-ig energiatartalomban (MJ) publikálja a kiadási ponton mért mennyiséget a földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője számára. Az adatszolgáltatás tartalmazza az adott pont napi átlag fűtőértékét is.
- (c) A földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője köteles a (b) pont szerint meghatározott hőmennyiséget maradéktalanul felosztani az egyes, az adott ponton a földgázszállító rendszeren kapacitás lekötéssel rendelkező rendszerhasználókra a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján.
- (d) Az egyes rendszerhasználók csatlakozó rendszeri vételezését, azaz a rendszerhasználó kiadási pontra allokált mennyiségét, figyelembe véve a (c) pontban meghatározott szabályt, az alábbiak szerint kell meghatározni:
 - i. amennyiben a csatlakozó vezetékszakas fogyasztási pontjai rendelkeznek 13.1.2.2 (i) pont szerinti mérőeszközzel, akkor eltérő megállapodás hiányában ezek mért napi térfogat értékei és az adott naphoz és átadóhoz tartozó publikált napi átlag fűtőérték szorzata alapján történik az allokálás;
 - ii. amennyiben a csatlakozó vezetékszakas fogyasztási pontjai nem rendelkeznek a 13.1.2.2 (i) pont szerinti mérőeszközzel, akkor az allokálást a fogyasztási profil alapú elszámolási rendszert alkalmazva (a IV. számú mellékletben leírt szabályok szerint) végzi el a kapcsolódó rendszerüzemeltető;
 - iii. amennyiben a csatlakozó vezetékszakas fogyasztási pontjai rendelkeznek olyan mérőeszközzel, ami megfelel a 13.1.2.2 (i) pontnak és olyan mérőeszközzel is, ami annak nem felel meg, a mért mennyiség meghatározását a 14.1.2. (d) i és ii bekezdésnek megfelelően egyaránt el kell végezni a jelzett bekezdések szerinti mérőkre vonatkozóan, és ezeket összegezni kell;
 - iv. amennyiben a csatlakozó rendszeren szerződés nélküli vételező nem zárható ki úgy a rendszerhasználatból, hogy más érdeke ne sérüljön, akkor az allokálást a szerződött felhasználók mellett a szerződés nélküli

- vételező(k)re is el kell végezni a földgázelosztó hálózati és mérési különbözete terhére;
- v. nulla fogyasztást csak a kikapcsolt státuszú felhasználók esetében allokál a csatlakozó vezetékrendszer üzemeltetője. Minden más fogyasztás-szüneteltetés esetében mérés vagy profil alapú allokálást kell alkalmaznia.
- (e) A földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője köteles a (d) pont szerint meghatározott mennyiségek alapján a szállítási rendszerüzemeltető által az Informatikai Platformon publikált napi átadói átlag fűtőértékkel az allokálendő energiatartalmat meghatározni és a (c) pont szerinti allokálást elvégezni.
- i. amennyiben a csatlakozó vezeték szakasz kiadási pontja rendelkezik a 13.1.2.2 (i) pont szerinti mérőeszközzel, akkor az energiatartalom meghatározása során szükséges kerekítési eljárásokat POD szinten kell elvégezni. A kapcsolódó rendszerüzemeltető az így meghatározott MJ-ban kifejezett energiatartalmak összegét tölti fel az Informatikai Platformra. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a rendszerhasználó felé a fentiek szerint meghatározott POD szintű energiatartalmat és tájékoztató jelleggel az ahhoz tartozó m³ mennyiséget megadja;
- ii. amennyiben a csatlakozó vezeték szakasz kiadási pontja nem a 13.1.2.2 (i) pont szerinti felhasználási hely, akkor az energiatartalom meghatározása elosztó hálózati betáplálási pontokra kereskedőként történik. Az Informatikai Platformra elosztó hálózati betáplálási pontokra rendszerhasználónként összegzett energiatartalom kerül meghatározásra, míg a rendszerhasználók felé összegezve kerül átadásra az energiatartalom;
- iii. amennyiben a csatlakozó vezeték szakasz kiadási pontja rendelkezik olyan mérőeszközzel, ami megfelel a 13.1.2.2 (i) pontnak és olyan mérőeszközzel is, ami annak nem felel meg, az energiatartalom meghatározása a 14.1.2. (e) i és ii bekezdésnek megfelelően egyaránt el kell végezni a bekezdések szerinti mérőkre vonatkozóan. A csatlakozó vezeték szakasz kiadási pontjára (felhasználási hely) meghatározott energiatartalom az így kapott hőmennyiségek összege.
- (f) Amennyiben a csatlakozó rendszeren szerződés nélküli vételező nem zárható ki úgy a rendszerhasználatból, hogy más érdeke ne sérüljön, akkor az allokálást a szerződött felhasználók mellett a szerződés nélküli vételező(k)re is el kell végezni.
- (g) Amennyiben a földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője nem küldi meg az allokációját a szállítási rendszerüzemeltetőnek, úgy a szállítási rendszerüzemeltető nominálás arányosan az allokációt elvégzi. Amennyiben a napi allokáció a kapcsolódó rendszerüzemeltető hibájából nominálás arányosan történik és a rendszerhasználónak bizonyíthatóan ebből eredően pótdíj, kötbér fizetési kötelezettsége vagy egyéb kára keletkezik azok a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt terhelik. A szállítási rendszerüzemeltető az ilyen vitatott allokációs esetek rendezéséhez a szükséges adatszolgáltatásokat köteles biztosítani.
- (h) A földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője köteles legkésőbb a gázhónapot követő hónap 10-ig a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján végleges allokációját elvégezni.
- i. Amennyiben a csatlakozó vezeték szakasz kiadási pontja rendelkezik a 13.1.2.2 (i) pont szerinti mérőeszközzel, akkor az energiatartalom meghatározása során szükséges kerekítési eljárásokat POD szinten kell

elvégezni. A földgázz szállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője az így meghatározott MJ-ban kifejezett energiatartalmak összegét tölti fel az Informatikai Platformra. A földgázz szállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője a rendszerhasználó felé a fentiek szerint meghatározott POD szintű energiatartalmat és tájékoztató jelleggel az ahhoz tartozó m³ mennyiséget megadja;

- ii. Amennyiben a csatlakozó vezetékszakaszi kiadási pontja nem rendelkezik a 13.1.2.2 (i) pont szerinti mérőeszközzel, akkor az energiatartalom meghatározása elosztó hálózati betáplálási pontokra kereskedőnként történik. Az Informatikai Platformra elosztó hálózati betáplálási pontokra rendszerhasználónként összegzett energiatartalom kerül meghatározásra, míg a rendszerhasználók felé a profilos eljárásrend szerinti POD szintű energiatartalom kerül átadásra;
 - iii. Amennyiben a csatlakozó vezetékszakaszi kiadási pontja rendelkezik olyan mérőeszközzel, ami megfelel a 13.1.2.2 (i) pontnak és olyan mérőeszközzel is, ami annak nem felel meg, az energiatartalom meghatározása a 14.1.2. (h) i és ii bekezdésnek megfelelően egyaránt el kell végezni a bekezdések szerinti mérőkre vonatkozóan. A csatlakozó vezetékszakaszi kiadási pontjára meghatározott energiatartalom az így kapott mennyiségek összege.
- (i) Amennyiben a földgázz szállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője gázhónapot követő hó 10-ig nem küldi meg az (h) pont szerinti végleges újraallokációt, vagy a hőközi allokációjának megerősítését, és a végleges elszámolási adatok nem változtak a hőközi adatokhoz képest, a szállítási rendszerüzemeltető a hőközi allokációkat köteles érvényesnek tekinteni. Abban az esetben, ha végleges elszámolási adatok megváltoztak a hőközi adatokhoz képest, akkor az utolsó visszaigazolt nominálás arányában köteles elszámolni a szállítási rendszerüzemeltető. Az ebből eredő mindennemű kár a földgázz szállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetőjére terhel. A szállítási rendszerüzemeltető az ilyen vitatott allokációs esetek rendezéséhez a szükséges adatszolgáltatásokat köteles biztosítani.
 - (j) A napi allokáció az alábbi esetek bekövetkezése esetén módosítható a tárgyhót követő hónap 10. napjáig:
 - i. a szállítási rendszerüzemeltető által publikált adat módosításra kerül,
 - ii. a távleolvasóval rendelkező felhasználási hely mérőköre meghibásodik.
 - (k) A profilos felhasználók időközbeni leolvasásának különbözete a korrekciós elszámolás keretében történhet.
 - (l) Amennyiben a tárgyhót követő hónap 10-ig az allokációt a földgázelosztó módosítja, úgy a változásokról és annak (j) pontbeli okáról tételes kimutatást köteles haladéktalanul megküldeni az érintett kereskedőknek.
 - (m) Földgázelosztó hibás allokációja esetén annak korrekciója a 15.4.9 pont szerinti korrekciós eljárás felhasználásával is elvégezhető
 - (n) Amennyiben a csatlakozó rendszeren szerződés nélküli vételező nem zárható ki úgy a rendszerhasználatból, hogy más érdeke ne sérüljön, akkor az allokálást a szerződött felhasználók mellett a szerződés nélküli vételező(k)re is el kell végezni.
 - (o) A földgázelosztók és rendszerhasználók az allokálással kapcsolatos adatcserék során jelen Szabályzat XVIII. számú mellékletében található Egységes

Kereskedői Elosztói Adatcsere szabályzat 11. fejezetének előírásait kötelesek alkalmazni.

14.1.3. Betáplálási-kiadási pontok speciális allokálási szabályok

- (a) Az olyan betáplálási-kiadási pontok esetében, ahol a kapcsolódó rendszerüzemeltetők a forgalmazott gázmennyiség elszámolására létezik OBA alkalmazására vonatkozó megállapodás, ott az allokáció a következők szerint történik.
- i. Az allokált mennyiség a NOM típusú nominálás esetében megegyezik a kapcsolódó rendszerüzemeltetők együttműködési megállapodásában vagy annak hiányában a 9.2.8. fejezetben rögzített nominálás egyezőségi vizsgálat eredményével. A nem NOM típusú sorok allokációja a 14.2. és 14.4. pontok szerint történik.
 - ii. Az igénybe vett HEGO-t és KFRE-t a szállítási rendszerüzemeltető allokálja.
 - iii. Az előző pontok szerint allokált mennyiség és a ténylegesen átadott-átvett mennyiség különbözete az OBA számlán kerül elszámolásra.
- (b) Az olyan határkeresztezési betáplálási-kiadási, ki- és betárolási pontok esetében, ahol a kapcsolódó rendszerüzemeltetők a forgalmazott gázmennyiség elszámolására OBA számlát nem alkalmaznak, ott az allokáció a következők szerint történik.
- i. Az allokált mennyiség a NOM típusú nominálás esetében megegyezik a kapcsolódó rendszerüzemeltetők együttműködési megállapodásában vagy annak hiányában a 9.2.8. fejezetben rögzített nominálás egyezőségi vizsgálat eredményével. A nem NOM típusú sorok allokációja a 14.2. és 14.4. pontok szerint történik.
 - ii. Az igénybe vett HEGO-t és KFRE-t a szállítási rendszerüzemeltető allokálja.
 - iii. Az előző pontok szerint allokált mennyiség és a ténylegesen mért mennyiség különbségének allokálása nominálás arányában történik a NOM típusú nominálásokra.

14.1.4. Allokálás a részleges szigetüzem földgázszállító rendszeri betáplálási-kiadási pontján

- (a) A részleges szigetüzem összevont földgázszállító rendszeri kiadási pontjának allokációját a földgázelosztó végzi. A földgázelosztó köteles a felhasználók térfogatban megállapított mennyiségét az áramlási viszonyokat figyelembe vevő módszer alapján meghatározott fűtőértékével energiára átszámolni és ezt allokálni a szállítási rendszerüzemeltető felé.
- (b) Az allokálást az adott termelői betáplálási pontnak megfelelő földgázszállító rendszeri virtuális betáplálási pontra vonatkozóan a termelő végzi naponta.

14.1.5. Napon belüli allokált adatszolgáltatás

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető az újránominálási felszólítást megelőzően egy órával publikálja a betáplálási-kiadási pontokra vonatkozó, a gáznap kezdetétől az újránominálási felszólítás előtti utolsó, a SCADA rendszerben már rendelkezésre álló egész óráig eltelt időszak összes energiatartalmát az

Informatikai Platformon. Az energiatartalmat hálózati pontonként a mért térfogat és az utolsó érvényes napi átlag fűtőérték szorzataként kell meghatározni.

- (b) A földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetői kötelesek a szállítási rendszerüzemeltető újránominálási felszólítása esetén a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján az egyes kiadási és betáplálási pontokra vonatkozó (a) pontban publikált energiatartalmat 50 percen belül allokálni a földgázszállító rendszeri rendszerhasználókra.
- (c) Amennyiben valamely, a földgázszállító rendszerhez csatlakozó rendszer üzemeltetője nem végzi el a (b) pont szerinti allokációt, a szállítási rendszerüzemeltető köteles a mért adatokat a kiadási és termelési pontokon az adott pontra leadott nominálás arányában allokálni. A földgáztárolói és határbetáplálási pontokon az allokált értékeket a nominált értékek időarányos részeként kell képezni.
- (d) napon belüli allokálás eljárás rendje:
- i. a szállítási rendszerüzemeltető által publikált kiadási ponti energiatartalmat rendszerhasználónként kell felosztani az alábbi mennyiségek összegeként:
 - a napon belüli mért adattal rendelkező felhasználók mennyisége
 - gázmérővel nem rendelkező felhasználók mennyisége
 - a teljes átadói profilos mennyiség nominálás arányos mennyisége
 - ii. a hálózati veszteség és mérési különbség mennyisége, azon rendszerhasználó esetében, akivel annak beszerzésére a kapcsolódó rendszerüzemeltető szerződött.
- (e) A (b) vagy a (c) pontok szerint elvégzett allokálások alapján - feltüntetve az alkalmazott módszert - a szállítási rendszerüzemeltető publikálja a rendszerhasználók számára a rájuk vonatkozó:
- i. Az ukrán – magyar határbetáplálási pont allokált energiatartalmat;
 - ii. Az osztrák – magyar határ betáplálási pont allokált energiatartalmat;
 - iii. A román - magyar határ betáplálási pont allokált energiatartalmat;
 - iv. A horvát – magyar határ betáplálási pont allokált energiatartalmat;
 - v. Az összevont földgáztárolói pontra allokált energiatartalmat;
 - vi. A termelési pontokra összesen allokált energiatartalmat;
 - vii. A kiadási pontokra allokált energiatartalmat.
- (f) Az (a)-(d) pontokban meghatározott eljárás szerint elvégzett allokáció a rendszerhasználókkal történő elszámolásra nem használható fel.
- (g) A szállítási rendszerüzemeltető nem felel az (a)-(d) pontokban meghatározott eljárás szerint elvégzett allokáció pontosságáért, de felel azért, hogy a (d) pontban leírt publikálást a beérkezett adatok alapján elvégezze.
- (h) Ha az egyensúlyi pozícióról a rendszerhasználó nem kap tájékoztatást, vagy hibás tájékoztatást kap, az ezt okozó rendszerüzemeltető, akinek az elmaradt vagy hibás napon belüli allokáció felróható, köteles megtéríteni a rendszerhasználónak az ebből származó igazolt kárát. A kapcsolódó rendszerüzemeltető napon belüli allokáció hiányában a (c) pont szerint elvégzett

helyettesítő eljárás alapján meghatározott egyensúlyi pozíció hibájából eredő károkért a szállítási rendszerüzemeltetőt semmi nemű felelősség nem terheli.

14.2. JOGCÍM ÁTVEZETÉSI ÜGYLETEK ALLOKÁLÁSA

- (a) A Trade-típusú nominálások allokálását betáplálási-kiadási pontokon és az MGP-n a szállítási rendszerüzemeltető végzi.
- (b) Abban az esetben, ha a Trade nominálás-párokban a nominált energiatartalom megegyezik, az allokált energiatartalom a nominált energiatartalommal egyenlő.
- (c) Abban az esetben, ha a Trade nominálás-párokban a nominált energiatartalom eltér egymástól, az allokált energiatartalom a kisebb nominált energiatartalommal egyenlő.
- (d) A kiadási pontokon leadott előjelhelyes Trade típusú nominálásra allokált mennyiség szerint kell a földgázszállító rendszeri forgalmi díjat megfizetni.

14.3. ALLOKÁLÁS AZ MGP-n

- (a) Az MGP-n kötött KP ügyleteket a KP szabályzata alapján kell allokálni.
- (b) A KP-n kívüli ügyletek allokációit a szállítási rendszerüzemeltető jelen Szabályzat 14.2. pontja szerint végzi.

14.4. BACKHAUL ÜGYLETEK ALLOKÁLÁSA

A Backhaul típusú nominálások esetén az allokált mennyiség megegyezik a kapcsolódó rendszerüzemeltetők együttműködési megállapodásában vagy annak hiányában a 9.2.8. fejezetben rögzített nominálás egyezőségi vizsgálat eredményével.

15. ELSZÁMOLÁS

15.1. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

- (a) Az elszámolás alap időegysége a gáznap.
- (b) A tény gázforgalmat naponta térfogatban (m³) és energiatartalomban (MJ) kötelesek a rendszerüzemeltetők elszámolni.
- (c) A kereskedelmi szerződések teljesítésének igazolása, az együttműködő földgázrendszer használatának elszámolása a Szabályzatban meghatározott földgázmérő berendezések által mért adatok és azok allokációja alapján történik.

15.2. ELSZÁMOLÁS A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN

15.2.1. Elszámolás a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel

15.2.1.1. *Az elszámolás tartalmi elemei*

A földgázszállító rendszeri napi szintű adatszolgáltatásnak minden kapcsolódó rendszerüzemeltető tekintetében betáplálási vagy kiadási pontonként legalább a következő adatokat kell tartalmaznia:

- i. mért mennyiség (MJ, m³);
- ii. minőségi paraméterek (fűtőérték, Wobbe-szám, égéshő);
- iii. teljes gázösszetétel.

15.2.1.2. *Napi operatív földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás*

A szállítási rendszerüzemeltető betáplálási vagy kiadási pontokra vonatkozó napi mennyiségmérési adatait, a gáznap lezárását követően 10:00-ig publikálja az Informatikai Platformon a kapcsolódó rendszerüzemeltető számára a 15.2.1.1. szerinti tartalommal.

15.2.1.3. *Havi előzetes földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás*

A szállítási rendszerüzemeltető a napi operatív adatszolgáltatások alapján a gázhónap lezárását követő harmadik munkanapon 9:00-ig havi előzetes elszámolást készít, amelyet az Informatikai Platformon keresztül biztosít a kapcsolódó rendszerüzemeltető számára a 15.2.1.1. szerinti tartalommal.

15.2.1.4. *Végleges havi földgázszállító rendszeri elszámolás*

A szállítási rendszerüzemeltető a számítóművekből kiolvasott napi mérések alapján, a gázhónap lezárását követő 5. munkanapon 9:00-ig havi végleges elszámolást készít, amelyet az Informatikai Platformon keresztül biztosít a kapcsolódó rendszerüzemeltető számára a 15.2.1.1. szerinti tartalommal.

15.2.1.5. *Mérési jegyzőkönyv és műbizonylat*

- (a) Az adott kiadási ponton fizikailag átadott-átvett allokátatlan földgáz mennyiségéről és minőségéről a szállítási rendszerüzemeltető és a kapcsolódó rendszerüzemeltető jegyzőkönyvet vesznek fel az elszámolási időszakot követően. A jegyzőkönyv az elszámolási időszak utolsó napjára összegzett mennyiséget tartalmazza mind térfogatban, mind energiamennyiségben kifejezve.

- (b) Az energiamennyiség képzése naponta történik, így a havi energiamennyiség az adott időszak napjain számított energiamennyiségek összegeként áll elő.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a kapcsolódó rendszerüzemeltető számára a naponta átadott – átvett földgáz mennyiségét (térfogatban és energiamennyiségben), a minőségi és összetétel adatait, valamint a jelen Szabályzat 4.2. pontjának való megfelelést jegyzőkönyv mellékletben igazolja.
- (d) A jegyzőkönyvet havonta egyszer, a tárgyhónapot követő hónap 15. napjáig készíti el a szállítási rendszerüzemeltető.

15.2.1.6. *Elszámolás módja hiteles mérés hiánya esetén*

- (a) A mérőrendszerek helyszínén képzett napi mennyiségi elszámolási adatoknak kell képezni a havi gáz átadás-átvételi jegyzőkönyvek alapját. Ha a napi táruk tartalma hibás, akkor az előző havi tárukból kell a havi mennyiséget meghatározni. Ha az előző havi táruk tartalma is hibás, akkor a gázelszámolási adatot a göngyöltett belső számláló állásainak különbségéből kell képezni. Ennek hibája esetén használható a mechanikus számlálókészlet képzett adat. Ha a számítóműből nem nyerhető ki információ, turbinás mérés esetén a turbina mechanikus számlálója alapján kell a gázmennyiséget meghatározni.
- (b) Ettől eltérni csak a mérőrendszerek hibája, helyszíni vizsgálata, cseréje esetén, indokolt esetben és mértékben lehet, melyről jegyzőkönyvet kell készíteni.

A mérés nélkül átadott mennyiség meghatározásának módszerei:

- i. Az egy órát meg nem haladó mérés kiesés esetén az előző órai mennyiséget kell figyelembe venni. A Felek az órai mennyiség meghatározásánál alkalmazhatják a kiesést megelőző óra és a kiesést követő óra fogyasztásának átlagát is, amennyiben úgy ítélik meg, hogy az így meghatározott mennyiség a fogyasztás jellegének változása miatt pontosabb elszámolt mennyiséget eredményez.
- ii. Az egy órát meghaladó mérés kiesésnél az előző órai adat, illetve az előző nap hasonló időszakának figyelembevételével kell a mennyiséget meghatározni. Amennyiben az előző nap eltérő jellegű (munkanap vagy munkaszüneti nap), úgy a legközelebbi hasonló jellegű nap adatai az irányadók.
- iii. A 24 órát meghaladó mérés kiesés esetén az előző napok, illetve az előző hét hasonló jellegű napjai, illetve az előző év azonos időszakának hőmérséklettel korrigált adatait kell figyelembe venni. Ebben az esetben a mennyiséget az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek és a szállítási rendszerüzemeltetőnek együtt kell meghatározni.

15.2.2. *Elszámolás a rendszerhasználókkal*

A szállítási rendszerüzemeltető minden rendszerhasználó részére a gáznapot követő napon napi operatív adatszolgáltatást, havi végén havi előzetes elszámolást, a havi számítómű leolvasások és a kapcsolódó rendszerüzemeltetők végleges allokálási adatainak beérkezését követően pedig havi végleges elszámolást készít.

15.2.2.1. *Az elszámolás tartalmi elemei*

- (a) A földgázszállító rendszeri napi szintű adatszolgáltatás minden rendszerhasználó tekintetében betáplálási-kiadási pontonként legalább a következő adatokat tartalmazza:

- i. allokált hőmennyiség (MJ);
 - ii. a nominálástól való eltérés (MJ/nap);
 - iii. minőségi paraméterek (fűtőérték, Wobbe-szám, égéshő);
 - iv. teljes gázösszetétel;
 - v. átadó-átvevő ügyfél azonosító.
- (b) A napi szintű adatszolgáltatás során a szállítási rendszerüzemeltető minden rendszerhasználó tekintetében köteles továbbá a következő adatokat megadni:
- i. gáznapi forrás-fogyasztás egyenleg (MJ);
 - ii. nominálás eltérési pótdíjalap (MJ) és pótdíj (Ft);
 - iii. kiegyensúlyozási pótdíjalap (MJ) és pótdíj (Ft).

15.2.2.2. Napi operatív földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás

A szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználókra allokált adatok alapján napi operatív mérleget készít az előző gáznapról, melyet a gáznapot követően 14:00 óráig a rendszerhasználók számára az Informatikai Platformon elérhetővé tesz.

15.2.2.3. Havi előzetes földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás

A szállítási rendszerüzemeltető a napi operatív adatszolgáltatások alapján a gázhónap lezárását követő harmadik munkanapon 9:00-ig havi előzetes napi szintű elszámolást készít, amelyet az Informatikai Platformon közzétesz.

15.2.2.4. Végleges havi földgázszállító rendszeri elszámolás

- (a) A végleges havi elszámolás a számítóművekből kiolvasott mérési adatok, valamint a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel jegyzőkönyvben korrigált mennyiségi adatok, végleges allokációja alapján készül.
- (b) A rendszerüzemeltetők a gázhónap lezárását követő hónap 10-ig a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján elvégzik a hozzájuk kapcsolódó földgázszállítási betáplálási/kiadási pontokra a rendszerhasználókra vonatkozóan az allokációt.
- (c) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető nem kapja meg az allokált adatokat
 - i. és a végleges elszámolási adatok nem változtak a hóközi adatokhoz képest, akkor az előzetes havi elszámolás alapján készül a havi végleges elszámolás;
 - ii. amennyiben a végleges elszámolási adatok változtak akkor a nominálás arányos allokáció arányában készül a végleges elszámolás;
 - iii. amennyiben a hibás allokációra vonatkozó reklamáció érkezik a szállítási rendszerüzemeltetőhöz, annak kivizsgálásáért és a rendszerhasználókkal jogos reklamáció esetén szükséges minden nemű korrekcióért a hibásan allokáló kapcsolódó rendszerüzemeltető felel.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető legkésőbb az adott gázhónap lezárását követő hónap 15-ig havi végleges elszámolást készít, melyet a rendszerhasználók az Informatikai Platformon érhetnek el.

- (e) A havi végleges elszámolás tartalmi elemei megegyeznek a 15.2.2.1. (a)-(b) pontokban megadott tartalmi elemekkel.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető a végleges adatok alapján jegyzőkönyvet állít ki a rendszerhasználók által betáplált és vételezett hőmennyiségről, valamint igazolást állít ki a gázminőségről hálózati pontonként az üzletszabályzatában részletezett tartalommal.
- (g) Amennyiben a rendszerhasználó a KP tagja, az egyensúlyi elszámolását a KP szabályzatának megfelelően kell elvégezni.
- (h) Amennyiben a rendszerhasználó nem a KP tagja, azaz a szállítási rendszerüzemeltetővel egyensúlyi szolgáltatásra szerződést kötött, akkor a kiegyensúlyozó gázelszámolása a következők szerint történik:
 - i. A szállítási rendszerüzemeltető a végleges napi adatok alapján, külön vételi és eladási jegyzőkönyveket állít ki, ír alá és küld meg a rendszerhasználóknak a tárgyhónapot követő 15-ig a kiegyensúlyozó gáz forgalomról. A rendszerhasználó köteles a jegyzőkönyveket 3 munkanapon belül aláírva a szállítási rendszerüzemeltetőnek visszaküldeni.
 - ii. A rendszerhasználó az i. pont szerinti jegyzőkönyv alapján számlát nyújt be a szállítási rendszerüzemeltető felé az általa a vezetékkészletben hagyott gázmennyiségről.
 - iii. A szállítási rendszerüzemeltető az i. pont szerinti jegyzőkönyvek alapján számlát nyújt be a rendszerhasználó felé a rendszerhasználó által a vezetékkészletből kivett gázmennyiségről.
 - iv. Amennyiben a rendszerhasználó a szállítási rendszerüzemeltetővel erre szerződést kötött, az ii. és az iii. pontokban kiállított számlák pénzügyi rendezése összevontan történhet.
 - v. A rendszerhasználó, illetve a szállítási rendszerüzemeltető jelen Szabályzatban és a rendszerhasználati szerződésben meghatározott fizetési feltételek mellett kötelesek az előző pontban jelzett követeléseket kiegyenlíteni.

15.2.2.5. A szállítási rendszerüzemeltetőnél a kiegyensúlyozó gázon realizált egyensúlyozási értékesítési különbözet elszámolása a rendszerhasználókkal

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető havonta köteles kimutatni a kiegyensúlyozó gáz hóközi beszerzési és eladási ára közötti negatív vagy pozitív értékesítési különbözetet (\hat{E}_{kiegy}), és felárként vagy árengedményként kell elszámolnia azt az egyensúlyozásban résztvevő rendszerhasználókkal.
 - i. Az elszámolásban pozitív előjellel kell figyelembe venni a kiegyensúlyozó gáznak a tárgyhónap során a rendszerhasználók és/vagy az elszámolóház felé naponta értékesített mennyiségeit a tárgynapokra érvényes, az alkalmazás idején hatályos KP szabályzat alapján számított elszámoló áron

$$\sum_{i=1}^n (KIEGY_{elad} * P_{kiegy})_i$$

míg negatív előjellel kell figyelembe venni a kiegyensúlyozó gáznak a tárgyhónap során a rendszerhasználóktól és/vagy az elszámolóháztól naponta beszerzett mennyiségeit a tárgynapokra érvényes, az alkalmazás idején hatályos KP szabályzat alapján számított elszámoló áron:

$$\sum_{i=1}^n (KIEGY_{vás} * P_{kiegy})_i$$

- ii. Ha az i. pont szerint összesen elszámolt kiegyensúlyozó gáz forgalom az egyensúlytartási szabályokban megfogalmazott természetes mértékegységben a szállítási rendszerüzemeltető szempontjából többlet beszerzést mutat $\sum KIEGY_{vás} > \sum KIEGY_{elad}$, akkor a forrástöbbletet a szállítási rendszerüzemeltető átlagos beszerzési áron készletre veszi.
- iii. Ha az i. pont szerint összesen elszámolt kiegyensúlyozó gáz forgalom az egyensúlytartási szabályokban megfogalmazott természetes mértékegységben a szállítási rendszerüzemeltető szempontjából hiányt mutat $\sum KIEGY_{vás} < \sum KIEGY_{elad}$, akkor a forrást a szállítási rendszerüzemeltető saját földgázkészletéből a szükséges mértékig kiegészíti.
- iv. A készletre vett, vagy készlettel szemben elszámolt földgáz mennyisége:

$$\Delta K = \sum KIEGY_{vás} - \sum KIEGY_{elad}$$

- v. A kiegyensúlyozásban résztvevő rendszerhasználók között felár vagy árengedmény formájában felosztandó árkülönbözet összeg az alábbiak szerint kerül kimutatásra:

$$ELÁBÉ = \left(\sum_{i=1}^n [(Nytitó_{érték} + Kiegy_{vás.érték}) / (Nytitó_{mennyiség} + Kiegy_{vás.mennyiség})] * \sum_{i=1}^n Kiegy_{elad.mennyiség} \right) + \sum_{i=1}^n Elsz.ház_{kltsg}$$

Ahol:

ELÁBÉ : Eladott áruk beszerzési értéke

Nytitó_{érték} : A tárgyhavi nyitó kiegyenlítő gázkészlet értékben kifejezve

Kiegy_{vás.érték} : A tárgyhónapban az egyensúly tartása érdekében beszerzett kiegyenlítő gázmennyiség értékben kifejezve

Nytitó_{mennyiség} : A tárgyhavi nyitó kiegyenlítő gázkészlet mennyiségben kifejezve

Kiegy_{vás.mennyiség} : A tárgyhónapban az egyensúly tartása érdekében beszerzett kiegyenlítő gáz mennyiségben kifejezve

$\sum_{i=1}^n Kiegy_{elad.mennyiség}$: A tárgyhónapban az egyensúlytartás érdekében eladott összes kiegyenlítő gáz mennyiségben kifejezve

$\sum_{i=1}^n Elsz.ház_{kltsg}$: A tárgyhónapban az egyensúlytartás érdekében az Elszámolóház által - a jóváhagyott Üzletszabályzata szerint - a szállítási rendszerüzemeltető felé számlázott költségek összesen

$$\dot{E}_{\text{kiegy}} = \sum_{i=1}^n \text{Kiegy}_{\text{elad.érték}} - \text{ELÁBÉ}$$

Ahol:

$\sum_{i=1}^n \text{Kiegy}_{\text{elad.érték}}$:A tárgyhónapban az egyensúly tartása érdekében értékesített kiegyenlítő gázmennyiség értékben kifejezve

Amennyiben az (\dot{E}_{kiegy}) értéke a fenti számítás elvégzését követően negatív szám, úgy a szállítási rendszerüzemeltetőnek vesztesége keletkezett az adott hónapban és a veszteség összegét beszedi a rendszerhasználóktól.

Amennyiben az (\dot{E}_{kiegy}) értéke a fenti számítás elvégzését követően pozitív szám, úgy a szállítási rendszerüzemeltetőnek nyeresége keletkezett az adott hónapban és a nyereség összegét kifizeti a rendszerhasználók részére.

- vi. A szállítási rendszerüzemeltető a Számviteli törvény előírásainak megfelelően elkészített Számviteli Politikája alapján a 2. számlaosztályban egyéb készleteitől elkülönített módon tartja nyilván a hidraulikai egyensúlyának fenntartását szolgáló gázmennyiséget.

A kiegyensúlyozó gázforgalom elszámolása során növekedésként kerül figyelembevételre:

- a KP tag rendszerhasználóktól hidraulikai egyensúlyozási célból vásárolt földgáz tényleges beszerzési áron.

A beszerzett gázmennyiség a beszerzéshez kapcsolódó egységárral számolt értékével növeli az adott gázhónap nyitó készletértékét,

- a KP-n tagsággal nem rendelkező rendszerhasználóktól vásárolt földgáz napi elszámoló áron.

A beszerzett gázmennyiség a KP-n az adott napon érvényes elszámoló árral kerül megvásárlásra, és az így számított értékkel növeli az adott gázhónap nyitó készletértékét.

- a KELER Csoporttól vásárolt földgáz napi elszámoló áron.

Az így beszerzett gázmennyiség a KP-n érvényes napi elszámoló árral kerül megvásárlásra, és az így számított értékkel növeli az adott hónap nyitó készletértékét.

A kiegyensúlyozó gázforgalom elszámolása során csökkenésként kerül figyelembe vételre:

- a KP tag rendszerhasználók felé hidraulikai egyensúlyozási célból értékesített földgáz tényleges eladási áron.

Az így értékesített gázmennyiség a KP-n érvényes napi elszámoló árral kerül értékesítésre, és az így számított értékkel csökkenti az adott hónap nyitó készletértékét.

- a KP-n tagsággal nem rendelkező rendszerhasználók felé értékesített földgáz napi elszámoló áron.

Az így értékesített gázmennyiség a KP-n az adott napon érvényes elszámoló árral kerül értékesítésre, és az így számított értékkel csökkenti az adott gázhónap nyitó készletértékét.

- a KELER Csoport részére értékesített földgáz napi elszámoló áron.

Az így értékesített gázmennyiség a KP-n érvényes napi elszámoló árral kerül értékesítésre, és az így számított értékkel csökkenti az adott hónap nyitó készletértékét.

- vii. A készletszámítások során a felsorolt készletnövelő és csökkentő gazdasági események vannak hatással a nyitó készlet természetes mennyiségére és értékére, és az adott gázhónap záró mennyiségére és értékére.
- viii. A készletnövelő, vagy csökkentő tételeket befolyásoló mennyiségek és egységárak transzparens piaci körülmények között a KP-n, vagy az Informatikai Platformon kerülnek publikálásra az érintett piaci szereplők felé.
- (b) A havi fajlagos egyensúlyozási értékesítési különbözet $FÉ_{kiegy}$ megállapításához a szállítási rendszerüzemeltetőnél kiegyensúlyozó gáz ügyleteken megállapított értékesítési különbözetet el kell osztani a szállítási rendszerüzemeltető által a hónap során a rendszerhasználóktól elszámoló áron beszerzett és a rendszerhasználók részére elszámoló áron értékesített kiegyensúlyozó gáz összevont mennyiségével. A fajlagos eredmény elszámolásánál figyelembe kell venni minden, a kiegyensúlyozó gáz adásvétele tárgyában kötött ügyletet az alábbiak szerint:

$$FÉ_{kiegy} = \hat{É}_{kiegy} / \left(\sum KIEGY_{elad} + \sum KIEGY_{vás} \right)$$

- (c) A rendszerhasználót a szállítási rendszerüzemeltetőnél kiegyensúlyozó gáz ügyleteken megállapított különbözetből az általa az adott hónap során a szállítási rendszerüzemeltetőtől elszámoló áron vásárolt és a szállítási rendszerüzemeltetőnek elszámoló áron értékesített kiegyensúlyozó földgáz együttes mennyisége és a havi fajlagos egyensúlyozási különbözet alapján kalkulált rész terheli vagy illeti meg. Ezzel a módszerrel a szállítási rendszerüzemeltetőnél havonta kimutatott kiegyensúlyozási különbözetet maradéktalanul fel kell osztani a rendszerhasználók között. Az egyes rendszerhasználót illető különbözet számításának képlete:

$$\hat{É}_{száll} = FÉ_{kiegy} * \left(KIEGY_{elad} + KIEGY_{vás} \right)$$

Ahol:

$\hat{É}_{száll}$: az adott rendszerhasználót illető hányad

$KIEGY_{elad}$: az adott rendszerhasználó számára a tárgyhónapban értékesített kiegyensúlyozó gáz mennyisége

$KIEGY_{vás}$: az adott rendszerhasználótól a tárgyhónapban beszerzett kiegyensúlyozó gáz mennyisége

- (d) A rendszerhasználók a kiegyensúlyozásból és az egyensúlyozási különbözet felosztásából fakadó követeléseiket és tartozásaikat a szállítási rendszerüzemeltetővel havonta rendezik a felek által közösen felvett

jegyzőkönyv alapján. A jegyzőkönyvezett végleges felirat vagy árendedményt mindig a szállítási rendszerüzemeltető érvényesíti.

15.2.2.6. Nominálás eltérési pótdíj meghatározására, elszámolására vonatkozó előírások

- (a) A rendszerüzemeltetők a gázhónap lezárását követő hónap 10-ig a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján elvégzik a hozzájuk kapcsolódó földgázzállítási betáplálási/kiadási pontokra a rendszerhasználókra vonatkozó allokációt nominálási soronként.
- (b) Amennyiben a végleges elszámolási adatok nem változtak a hőközi adatokhoz képest és a szállítási rendszerüzemeltető nem kapja meg az (a) pont szerinti allokált adatokat, a szállítási rendszerüzemeltető a hőközi allokációkat köteles érvényesnek tekinteni. Abban az esetben, ha a végleges elszámolási adatok megváltoztak a hőközi adatokhoz képest, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az utolsó visszaigazolt nominálások arányában köteles elszámolni. Amennyiben a hibás allokációra vonatkozó reklamáció érkezik a szállítási rendszerüzemeltetőhöz, annak kivizsgálásáért és a rendszerhasználókkal jogos reklamáció esetén szükséges minden nemű korrekcióért a hibásan allokáló kapcsolódó rendszerüzemeltető felel.
- (c) A nominálási sorokra nominált és allokált mennyiségek alapján a II. számú melléklet szerinti nominálás eltérés kimutatásra kerül. Amennyiben a nominált és az allokált mennyiség különbségének abszolút értéke meghaladja a nominált érték 14%-át, akkor a 14%-ot meghaladó részre a Hivatal elnökének rendelete szerinti pótdíjat kell megfizetni a rendszerhasználónak.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető legkésőbb az adott gázhónap lezárását követő hónap 15-ig havi végleges elszámolással együtt elkészíti a nominálás eltérésre vonatkozó jegyzőkönyvet, melyet aláírásra megküld a rendszerhasználók részére. A részletes nominálás eltérés kimutatását a rendszerhasználók részére a szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformon publikálja.

15.2.2.7. Kiegyensúlyozási pótdíj meghatározására, elszámolására vonatkozó előírások

- (a) A rendszerüzemeltetők a gázhónap lezárását követő hónap 10-ig a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján elvégzik a hozzájuk kapcsolódó földgázzállítási betáplálási/kiadási pontokra a rendszerhasználókra vonatkozó allokációt.
- (b) Amennyiben a végleges elszámolási adatok nem változtak a hőközi adatokhoz képest és a szállítási rendszerüzemeltető nem kapja meg az (a) pont szerinti allokált adatokat, a szállítási rendszerüzemeltető a hőközi allokációkat köteles érvényesnek tekinteni. Abban az esetben, ha a végleges elszámolási adatok megváltoztak a hőközi adatokhoz képest, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az utolsó visszaigazolt nominálások arányában köteles elszámolni. Amennyiben a hibás allokációra vonatkozó reklamáció érkezik a szállítási rendszerüzemeltetőhöz, annak kivizsgálásáért és a rendszerhasználókkal jogos reklamáció esetén szükséges minden nemű korrekcióért a hibásan allokáló kapcsolódó rendszerüzemeltető felel.
- (c) A betáplálási és a kiadási pontokra allokált összes mennyiségek alapján naponta a III. számú melléklet szerint az egyensúlytalanság kimutatásra kerül. Az egyensúlytalanság meghatározását a 10.1.2.2. és a 10.1.2.3. pontok figyelembe vételével kell végezni. Amennyiben az egyensúlytalanság alapján fizetési kötelezettség keletkezik, akkor a tolerancia sáv feletti mennyiség és a Hivatal

elnökének rendeletében meghatározott díj alapján számított pótdíjat kell megfizetnie a rendszerhasználónak.

- (d) A szállítási rendszerüzemeltető legkésőbb az adott gázhónap lezárását követő hónap 15-ig havi végleges elszámolással együtt elkészíti a kiegyensúlyozási pótdíjra vonatkozó jegyzőkönyvet, melyet aláírásra megküld a rendszerhasználók részére. A rendszerhasználó a jegyzőkönyvet annak kézhezvételét követően három napon belül köteles a szállítási rendszerüzemeltető részére aláírva visszaküldeni. A részletes egyensúly eltérés kimutatást a rendszerhasználók részére a szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformon publikálja.

15.2.2.8. Kapacitástúllépés meghatározására vonatkozó előírások a földgázszállító rendszeren

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer betáplálási pontjaira (MJ/nap) és az egy rendszerhasználó által ellátott a szállító vezetékhez közvetlen kapcsolódó felhasználói kiadási pontra (MJ/óra) rögzíti az igénybevett kapacitásokat. Az elosztó rendszerhez kapcsolódó vagy a több rendszerhasználó által ellátott, a szállító vezetékhez közvetlen kapcsolódó felhasználók földgázszállító rendszeri kiadási pontjai esetében a kapcsolódó rendszerüzemeltető által mért, illetve képzett órai igénybevett kapacitás adatok képezik az alapját a kapacitástúllépés számításának. A kapacitástúllépést (betáplálási pont MJ/nap, illetve kiadási pont - MJ/óra) a Hivatal elnöke által kiadott rendelet vonatkozó pontjai szerint kell ellenőrizni és meghatározni.
- (b) Ha a rendszerhasználónak a szervezett földgázpiaci ügyleteiből eredően a gáznapi nominálási határidő lejártakor nominálásai alapján a szállítási feladat egyensúlytalan és a rendszerhasználónak az így keletkező kiegyensúlyozási feladathoz szükséges kapacitás nem áll rendelkezésére, akkor a rendszerhasználónak a kiegyensúlyozáshoz kapcsolódó egyéb pótdíjakon felül a hiányzó kapacitás mértékéig a Hivatal elnöke által kiadott rendelet kapacitástúllépésre vonatkozó előírása szerinti pótdíjat is meg kell fizetnie.
- (c) A földgázelosztó rendszerhez kapcsolódó vagy a több rendszerhasználó által ellátott a szállító vezetékhez közvetlen kapcsolódó felhasználók földgázszállító rendszeri kiadási pontjai esetében gáznaponkénti allokált óracsúcsot kiadási pontonként és földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónkként az alábbi eljárás szerint kell meghatározni.
- i. A szállítási rendszerüzemeltető minden gázhónapot követő hónap 10. napjáig a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére átadja a földgázszállító rendszer kiadási pontjain mért $m^3/ó$ -s adatokból és a kiadási ponthoz tartozó órai átlag fűtőértékből szorzással képzett óránkénti MJ/óra értéket, valamint az óránkénti átlag fűtőértékeket. Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltetőnek nem áll rendelkezésére az óránkénti átlag fűtőérték, abban az esetben a 6.8.1.2. (f) pontja szerint meghatározott napi átlag fűtőértéket kell a kapacitástúllépés meghatározása során felhasználni.
 - ii. A kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek fel kell töltenie minden gázhónapot követő hónap 20. napjáig az Informatikai Platform erre kialakított felületére az i. pont szerinti MJ/óra adatok alapján a gáznaponkénti óracsúcsokat a hozzá tartozó gáznapon belüli időponttal együtt kiadási pontonként és földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónkként. A földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az által ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználó által ellátott felhasználók számától függetlenül, összesítetten egy adatként kell az óracsúcsot meghatározni.

- iii. Az energiatartalmat (MJ/óra) a m³-ben mért és meghatározott adatok és az adott gáznapon a szállítási rendszerüzemeltető által a kiadási pontra publikált, 6.8.1.2. fejezet alapján meghatározott órai átlag fűtőérték szorzataként egész számra kerekítve kell meghatározni a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek.
- iv. A profilos felhasználókkal is rendelkező rendszerhasználók esetében a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek az alábbiak szerint kell meghatározni a legnagyobb igénybevett kapacitást:

A földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználók órai mérésel rendelkező kapacitásdíjas felhasználók fogyasztási adatait gáznaponként a gáznap minden órájára összesíteni kell és a földgázszállító rendszer kiadási ponthoz tartozó azonos órára vonatkozó gáznaponkénti órai adataiból le kell vonni, továbbá a gáznaponkénti órai adataiból le kell vonni a kiadási pontra vonatkozó IX. sz. melléklet alapján meghatározott napi hálózati és mérési veszteségnek (HMK) a kiadási pont azonos órai mennyiségével arányosított részét. Így előáll földgázszállító rendszer adott kiadási pontjához tartozó profilos felhasználók összesített napon belüli óránkénti fogyasztása (MJ/óra). Ezen órai adatokat fel kell osztani a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználó profilos felhasználóira vonatkozó napi allokált gázmennyiségek arányában (az arányt három tizedes jegyre kerekítve kell meghatározni), ezáltal előállnak földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználó profilos felhasználóira jutó képzett órai gázmennyiségek. Ezt követően földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónként óránként összegezni kell a mért iii. pont alapján átszámított órai (MJ/óra) és képzett órai mennyiségeket (MJ/óra). Azon földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó esetén, akitől a kapcsolódó rendszerüzemeltető a HMK-t beszerzi, az óránként összegzett mennyiséghez hozzá kell adni a kiadási pontra vonatkozó IX. sz. melléklet alapján meghatározott napi hálózati és mérési veszteségnek (HMK) a kiadási pont azonos órai mennyiségével arányosított részét. Majd földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónként ki kell választani a legnagyobb órai értéket és a hozzá tartozó időpontot.

Amennyiben ezt az eljárást nem lehet alkalmazni, mert a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználó távméréssel rendelkező felhasználóinak órai fogyasztása és a földgázszállító rendszer adott kiadási pontjához tartozó órai átlag fűtőértékből szorzással képzett MJ/óra érték nagyobb, mint a kiadási ponton mért órai mennyiség és az adott kiadási ponthoz tartozó órai átlag fűtőértékből szorzással képzett óránkénti MJ/óra érték, abban az esetben a földgázszállító rendszer adott kiadási pontjára vonatkozó óracúcs értéket a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználóra allokált napi mennyiségből kell képezni az adott napra, a kiadási pontra vonatkozó csúcskihasználási óraszámával való osztással.

- v. Abban az esetben, ha iv. pontban meghatározott földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználók profilos felhasználóira jutó képzett órai gázmennyiség nagyobb, mint a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználó profilos felhasználóinak a felhasználási helyein felszerelt gázmérők névleges összteljesítménye, abban az esetben a földgázszállító vezetéken

kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználók profilos felhasználóira jutó képzett órai gázmennyisége egyenlő a profilos felhasználók felhasználási helyein felszerelt gázmérők névleges összteljesítményével.

- vi. A szállítási rendszerüzemeltető az ii. pont szerinti allokált óracsúcsok és a földgázzállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználók által az adott kiadási ponton és adott gáznapra vonatkozó lekötött kapacitásai alapján meghatározza földgázzállító rendszer kiadási pontjain földgázzállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónként a legnagyobb túllépést és a hozzá tartozó gáznapot.
 - vii. A szállítási rendszerüzemeltető elérhetővé teszi az v. pontban meghatározott adatokat az Informatikai Platformon keresztül a túllépéssel érintett földgázzállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználók részére legkésőbb az ii. pont szerinti adatszolgáltatást követő 10. munkanapon.
 - viii. A vi. pontnak megfelelő határidőt követő 5 napon belül a kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles a túllépéssel érintett allokált óracsúcs mennyiségeket elosztó vezetéki rendszerhasználónként megadni a szállítási rendszerüzemeltető részére.
 - ix. Az allokált óracsúcsokkal kapcsolatban felmerült észrevételeket a földgázzállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználóknak a vi. pont szerinti publikációt követően 5 munkanapon belül jeleznie kell a kapcsolódó rendszerüzemeltető felé. Az észrevételt az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles megvizsgálni, és köteles annak eredményéről az észrevétel beérkezésétől számított 5 munkanapon belül a rendszerhasználót és a szállítási rendszerüzemeltetőt tájékoztatni.
 - x. Az v., illetve a vii. pont szerint megállapított kapacitástúllépés alapján a szállítási rendszerüzemeltető a kapacitástúllépésre vonatkozó pótdíjat meghatározza.
- (d) Amennyiben a kapcsolódó rendszerüzemeltető elmulasztja a (c) ii. pontban leírt adatszolgáltatást, a szállítási rendszerüzemeltető köteles a Hivatalt erről értesíteni, és az alábbi eljárással a földgázzállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónkénti napi óracsúcsot meghatározni:
- i. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a szállítási rendszerüzemeltető felhívására, az abban megjelölt határidőre köteles megadni elosztó rendszeri rendszerhasználónkénti bontásban, földgázzállító rendszeri kiadási pontonként az elosztó vezetéki rendszerhasználó órai mérésrel rendelkező felhasználóinak órai fogyasztási adatait a gázhónap minden órájára vonatkozóan a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján, továbbá elosztó vezetéki rendszerhasználónként a profilos felhasználók felhasználási helyein felszerelt mérők névleges összteljesítményét, valamint a kiadási pontra vonatkozó IX. sz. melléklet alapján meghatározott napi HMK értékét.
 - ii. A szállítási rendszerüzemeltető a földgázzállító rendszeri kiadási ponton mért órai m³/ó-s adatokból és a kiadási ponthoz tartozó órai átlag fűtőértékből szorzással képzett óránkénti MJ/óra mennyiségek és az i. pontban a kapcsolódó rendszerüzemeltető által megadott órai összesített adatok, valamint a kiadási pontra vonatkozó IX. sz. melléklet alapján meghatározott elosztói napi HMK azonos órai mennyiségével arányosított részének különbsége alapján határozza meg a profilos felhasználók

földgázszállító rendszeri kiadási pontonkénti, az adott gáznapra vonatkozó összesített, képzett órai fogyasztási adatait.

- iii. Az ii. pontban meghatározott órai adatokat (MJ/óra) fel kell osztani földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónként a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználókra vonatkozó napi allokált gázmennyiségek arányában.
 - iv. Ezt követően földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónként össze kell adni a mért és a (d) iii. pont szerint átszámított (MJ/óra) és a képzett órai értékeket (MJ/óra). Azon földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó esetén, akitől az adott kapcsolódó rendszerüzemeltető a HMK-t beszerzi, az óránként összegzett mennyiséghez hozzá kell adni a kiadási pontra vonatkozó IX. sz. melléklet alapján meghatározott napi hálózati és mérési veszteségek (HMK) a kiadási pont azonos órai mennyiségével arányosított részét.
 - v. Az adott gáznapon belül meg kell határozni, hogy melyik órában volt az adott földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó legmagasabb órai felhasználása (MJ/óra), és így kerül kiválasztásra az adott gáznap óracsúcs.
 - vi. A v. pontban meghatározott földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónkénti napi óracsúcs adatok és a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó által az adott kiadási ponton és adott gáznapra vonatkozó lekötött kapacitása alapján a szállítási rendszerüzemeltető meghatározza földgázszállító rendszeri kiadási pontonként a legnagyobb túllépést és a hozzá tartozó gáznapot.
 - vii. A szállítási rendszerüzemeltető elérhetővé teszi a vi. pontban meghatározott adatokat az Informatikai Platformon keresztül a túllépéssel érintett földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználók részére legkésőbb az i. pont szerinti adatszolgáltatást követő 20. munkanapon.
 - viii. Az allokált óracsúcsokkal kapcsolatban felmerült észrevételeket a rendszerhasználóknak a vii. pont szerinti publikációt követően 5 munkanapon belül kell jeleznie a szállítási rendszerüzemeltető felé. A szállítási rendszerüzemeltető köteles az észrevételt megvizsgálni és annak eredményéről az észrevétel napjától számított 5 munkanapon belül a rendszerhasználót tájékoztatni.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltetőnek legkésőbb a gázhónapot követő harmadik hónap 20. napjáig kell a kapacitástúllépésről a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználók felé a pótdíjszámlákat kibocsátania (az adott betáplálási-kiadási pont kapacitás lekötési egységében, azaz kilépési pontokon MJ/órában, betáplálási pontokon MJ/nap-ban).

15.2.2.9. Gáznap középhőmérséklet

- (a) Az OMSZ meteorológiai adatbázis óránként (reggel 6:00 órától a következő nap reggel 6:00 óráig terjedő 24 órás időtartamban) mért adataiból számtani átlagszámítással meghatározott napi középhőmérséklet. Abban az esetben, ha az adott meteorológiai állomásnak legalább 20 órai adata nem áll rendelkezésre az adott időtartamban és az adathiány a rákövetkező napi adatszolgáltatás idején is fennáll, akkor a hiányzó gáznap középhőmérséklet meghatározása a környező meteorológiai állomások mérései alapján történik.
- (b) A gáznap középhőmérséklet:

- i. kiadási pont esetén az (a) pont szerinti adott napi középhőmérséklet az 1/2013. (VII. 11.) MEKH rendelete 5. sz. mellékletének besorolása alapján.
- ii. betáplálási pont esetén az 1/2013. (VII. 11.) MEKH rendelete 5. sz. melléklete szerinti OMSZ mérési pontoknak az (a) pont szerinti középhőmérsékletének számtani átlaga.

15.2.2.10. Számlázási előírások

A Hivatal elnöke által rendeletben meghatározott díjak alkalmazása, a számlák kiállítása:

- i. A szállítási rendszerüzemeltető az általa nyújtott, a rendszerhasználati szerződésre vonatkozó számláit a mindenkor hatályos a Hivatal elnöke által rendeletben meghatározott díjszabás alapján – egész forintra kerekített összegre - állítja ki.
- ii. A Hivatal elnöke által rendeletben meghatározott díjtételek az ÁFÁ-t nem tartalmazzák.
- iii. A szállítási rendszerüzemeltető a számláit az ÁFÁ-val növelt – egész forintra kerekített – összegre állítja ki.
- iv. A szállítási rendszerüzemeltető által nyújtott alapszolgáltatásokra vonatkozó részletes számlázási feltételeket az üzletszabályzatában kell rögzíteni.
- v. Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető valamely rendszerhasználónak kedvezményt ad – vagyis eltér a Hivatal elnöke által rendeletben meghatározott maximális díjaktól -, köteles azt honlapján közzétenni és minden rendszerhasználó részére, azonos feltételek mellett ugyanolyan kedvezményt biztosítani.

15.3. ELSZÁMOLÁS A FÖLDGÁZTÁROLO ÉNGEDÉLYES RENDSZERÉN

15.3.1. A földgáztároló engedélyes napi és órai operatív adatszolgáltatása

- (a) A földgáztároló engedélyes térfogati, valamint energiamennyiség alapú összesített gázforgalmi mérleget vezet órai és napi szinten. A mérleg tartalmi elemeinek és készítési rendszerének kidolgozása a földgáztároló engedélyes feladata.
- (b) A földgáztárolói mérleg elkészítéséhez a szállítási rendszerüzemeltető a gáznapon óránként átadja a földgáztároló engedélyesnek a földgáztárolói „0” ponti mérések gáznapra vonatkozó órai összegzett mennyiségeit. Ugyanígy a gáznapot követő 10:00 óráig átadja a „0” ponti minőségmérő berendezéseken rögzített, gáznapra vonatkozó minőségi paramétereket (fűtőérték, Wobbe-szám, égéshő).
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető az egyesített földgáztárolói pontra is megadja az előző napi elszámoláshoz szükséges mennyiséggel súlyozott átlag fűtőértéket.
- (d) Az órai operatív adatszolgáltatás a következő adatokat tartalmazza:
 - i. betárolt/kitárolt mennyiség (m³, MJ);
 - ii. nyitó/záró mobil gázkészlet (m³, MJ).

15.3.2. A földgáztároló engedélyes havi elszámolása

- (a) A földgáztároló engedélyes és a rendszerhasználó közötti kereskedelmi-pénzügyi elszámolás alapja az allokált napi földgáztárolói gázforgalmi mérleg, illetve e mérleg alapján kiállított jegyzőkönyvek.
- (b) Az allokált földgáztárolói forgalmi mérleg alapja az egyesített földgáztároló engedélyes gázforgalmi mérlege, amely a földgáztároló engedélyes által üzemeltetett összes földgáztároló tényleges forgalmának összegzése útján jön létre.
- (c) A földgáztároló engedélyes legkésőbb a gázhónapot követő hónap 5. munkanapján a rendszerhasználók részére havi elszámolást küld a földgáztárolási üzletszabályzatban leírtaknak megfelelően.
- (d) Tekintettel a földalatti gáztárolók műszaki sajátosságára, a földgáztárolási tevékenység velejárója lehet, hogy a kitérési ciklusban a kitérőt mobil gázzal együtt kényszerű párnagáz és kondenzátum termelés is történik. A kényszerű kitermelés miatt a földgáztárolók biztonságos működését segítő párnagáz mennyisége csökken, amit folyamatosan pótolni kell. A kényszerű termelés során kitermelt párnagáz mennyisége számítással meghatározható. A számítási módszert a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata rögzíti.

A földgáztároló engedélyes a kitermelt párnagáz mennyiségét folyamatosan visszapótolja. A rendszerhasználó kiválasztása - akivel a földgáztároló engedélyes szerződést köt a földgáz megvásárlására - pályázat útján, átlátható módon történik a VHR 81. §-ban leírtaknak megfelelően. A kitermelt párnagáz pótlására vonatkozó elszámolás a földgáztároló engedélyes és a rendszerhasználó között havonta történik.

- (e) A jegyzőkönyvekben szereplő készlet adat egyúttal bizonylatolt készlet adatnak is tekintendő, ebből a célból a földgáztároló engedélyes nem állít ki külön dokumentumot.
- (f) Abban az esetben, ha a havi elszámolás alapján a rendszerhasználónak tartozása van a földgáztároló engedélyes felé, akkor a földgáztároló engedélyes a havi elszámolás megküldését követően az egyenleget kiszámlázza a rendszerhasználó felé. Abban az esetben, ha a rendszerhasználónak követelése van a földgáztároló engedéllyessel szemben, a földgáztároló engedélyes jóváírási értesítőt küld, vagy egyéb módon egyeztet a rendszerhasználóval, ami alapján a rendszerhasználó a követelését kérheti visszautalni, vagy kérheti következő havi fizetési kötelezettségében kompenzálni.

15.4. ELSZÁMOLÁS A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZEREN

15.4.1. Elszámolás a földgázelosztó rendszer kiadási pontjain

- (a) A földgázelosztó rendszer kiadási pontjain - az egyes földgázelosztói rendszerhasználók által a földgázelosztó rendszerből ténylegesen vételezett gázmennyiség meghatározása - az adott kiadási (fogyasztási) ponton a földgázelosztó által a rendszerhasználókra a 14.1.2. fejezet szerint mért vagy allokált fogyasztások alapján történik. A profilos fogyasztói kör fogyasztásának meghatározására vonatkozó eljárásrendet jelen Szabályzat IV. számú mellékletének 1.2. (a) bekezdése tartalmazza. Az átalánydíjas felhasználók elszámolását a vonatkozó jogszabályok szerint kell végezni.
- (b) A gázmérők, illetve a mérési rendszerek leolvasásának gyakoriságát és a mérési adatok továbbítására vonatkozó adatszolgáltatás rendjét a földgázelosztó

üzletszabályzata, valamint a földgázelosztói rendszerhasználókkal kötött szerződés tartalmazza.

- (c) A földgázelosztók és rendszerhasználók egymás közti elszámolással, elszámolási mérőállás átadásával kapcsolatos adatcserék során a XVIII. számú mellékletben található Egységes Kereskedői Elosztói Adatcsere szabályzat 10. és a 6. fejezetének előírásait kötelesek alkalmazni.

15.4.2. Kapacitástúllépés meghatározására vonatkozó előírások

- (a) A földgázelosztó a kapacitásdíjas felhasználók távadatgyűjtővel ellátott mérői esetében az elosztó hálózati kiadási pontjára regisztrálja az igénybevett órai kapacitást, és a napi óracsúcsot hozzáférhetővé teszi a rendszerhasználó részére, amely alapja lesz a kapacitástúllépés számításának. A kapacitástúllépést (MJ/óra) a Hivatal elnöke által kiadott rendelet vonatkozó pontjai szerint kell ellenőrizni és meghatározni.
- (b) A földgázelosztó a felhasználó lekötött órai kapacitás túllépését (MJ/óra) a legmagasabb igénybevett órai kapacitás ($m^3/óra$) és az adott órában a szállítási rendszerüzemeltető által a kiadási pontra publikált órai fűtőérték szorzatával határozza meg.

15.4.3. Elszámolás a földgázelosztói rendszerhasználókkal

- (a) A földgázelosztói rendszeren szállított, elosztott földgázmennyiség elszámolása a földgázelosztó és a földgázelosztói rendszerhasználók közötti szerződésben foglaltak szerint történik.
- (b) Amennyiben a telephelyi vezetéken egyetemes szolgáltatásra nem jogosult felhasználó, valamint egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználó is vételez, akkor a földgázelosztó a rendszerhasználó telephelyi szolgáltató felé a különbség képzés elve szerint allokál.
- (c) Az elosztói rendszerhasználati díj forgalmi díj alapjaként az adott felhasználóra vonatkozóan az elszámolási időszakban kiszámlázott hőmennyiség meg kell, hogy egyezzen az ugyanerre a felhasználóra az időszakban mérés alapján meghatározott hőmennyiséggel, vagy ennek hiányában, az időszak ugyanazon napjaira allokált hőmennyiséggel.
- (d) A leolvasást követően a földgázelosztói rendszerhasználati díj forgalmi díj a tény mennyiség alapján helyesbítésre és elszámolásra kerül.

15.4.4. Elszámolás módja hiteles mérés hiánya esetén

Hiteles mérés hiánya esetén a VHR vonatkozó előírása⁷⁴ szerint kell eljárni.

15.4.5. Jegyzőkönyv és műbizonylat

- (a) A rendszerhasználati szerződések teljesítésének igazolására a földgázelosztó által leolvasásokon alapuló jegyzőkönyvi elszámolások vagy a felhasználóra napi allokálás alapján megállapított mennyiségek alapján kerül sor.
- (b) A földgázelosztó és a szállítási rendszerüzemeltető vagy szigetüzem esetén a termelő által publikált műbizonylatokat a földgázelosztó Informatikai Platformján havi gyakorisággal közzéteszi.

74 VHR 1. számú melléklet 36. §

15.4.6. A földgázelosztói rendszerhasználók által fizetett díjtételek

A rendszerhasználati szerződések teljesítésének igazolására a földgázelosztók üzletszabályzatában leírtak szerint kell eljárni. A földgázelosztó hálózati rendszerhasználati díjak megfizetése a mindenkor hatályos hozzáférési díjakra vonatkozó a Hivatal elnöke által kiadott rendelet díjtételei és a kétoldalú szerződésekben rögzített fizetési feltételek mellett történik a földgázelosztó részére.

15.4.7. Korrekciós mennyiségek számítása

- (a) A korrekciós mennyiség a profilos elszámolású felhasználókra allokált és a mérők leolvasása után megismert tényleges fogyasztások eltérését mutatja. A korrekciós mennyiséget felhasználóra, illetve korrekciós csoportokra, földgázkereskedőkre, földgázelosztóra összegezve kell megállapítani.
- (b) A korrekció szempontjából allokált fogyasztásnak a havi, végleges allokáció során megállapított érték számít.
- (c) A korrekció szempontjából leolvasásnak csak az elszámolási leolvasás számít. Elszámolási leolvasás hiányában az adott felhasználóra vonatkozóan nem történik korrekció.
- (d) Elszámolási leolvasásnak minősül a földgázelosztó által az üzletszabályzatában vállalt térítésmentes ciklikus leolvasás, továbbá a kereskedőváltás során figyelembevett mérőállás.
- (e) Nem minősül elszámolási leolvasásnak a nem helyszíni leolvasásból származó mérőállás, továbbá a földgázelosztó tevékenységének eredményeként a mérőhely ellenőrzések vagy mérőmozgások következtében keletkezett mérőállás sem.
- (f) A korrekciós mennyiségeket havonta, az adott hónapban leolvasott POD-onként (mérőhelyenként) kell kiszámítani a IV. számú mellékletben meghatározott szabályok alapján.
- (g) A korrekciós csoportokat a földgáz szállítói rendszerhasználati díjak megállapításáról szóló a Hivatal elnöke által kiadott rendeletben, valamint a Hivatal közigazgatási hatósági eljárásban kiadott határozatában rögzített rendszerhasználói bontásban képzni a földgázelosztó.

15.4.8. A korrekciós elszámoló árak és díjak

- (a) A korrekciós elszámolás során a korrekciós mennyiségben foglalt gáz után fizetendő fajlagos elszámoló földgázárakat és korrekciós földgázelosztási rendszerhasználati díj korrekciós csoportonként megállapított értékét kell alkalmazni.
- (b) A korrekciós elszámolásnál alkalmazandó elszámoló földgázárakat és korrekciós földgázelosztási rendszerhasználati díjakat havonta kell képezni a IV. számú melléklet 3.2. pontjában meghatározott módszer szerint.
- (c) A korrekciós elszámolás során alkalmazandó elszámoló földgázárakat és korrekciós földgázelosztási rendszerhasználati díjakat az egyes földgázelosztók működési területén belül egységesen kell képezni.
- (d) A tárgyhónapra vonatkozó elszámoló földgázárakat, illetve korrekciós földgázelosztási rendszerhasználati díjakat a tárgyhónap lezárulta előtt ki kell hirdetni. A meghirdetett elszámoló földgázárakat és korrekciós földgázelosztási rendszerhasználati díjakat a földgázelosztó Informatikai Platformján kell

meghirdetni úgy, hogy azt a földgázelosztó rendszeri rendszerhasználók megismerhessék.

15.4.9. Profileltérés rendezése

- (a) A rendszerhasználók, valamint a földgázelosztó kötelesek rendezni egymás között az allokálás és a tényleges felhasználói mérőleolvasás eltéréseiből adódó eltérést.
- (b) A korrekciós elszámolás során a rendszerhasználókra allokált mennyiség, illetve annak az elsődleges elszámolásban megállapított értékének korrekciója történik a leolvasott, illetve mért adatok alapján. A földgázelosztó köteles a korrekciós elszámolásokhoz a rendszerhasználók felé 3.3.1.1.3. vi. pontban meghatározott releváns adatokat havi rendszerességgel biztosítani.
- (c) A korrekciós elszámolás fő lépései: a korrekciós mennyiségek megállapítása, a korrekciós elszámoló árak és díjak kiszámítása, a korrekciós értékek meghatározása és a korrekciós számlázás.
- (d) A korrekciós mennyiséget a tárgyhót követő hónap végéig kell meghatározni és az érintett rendszerhasználók részére megküldeni.
- (e) A korrekciós elszámolások rendezését a gázhónapot követő második hónap 20-ig kell elvégezni és jegyzőkönyvezni az adott gázhónap tényleges gázmérő leolvasások alapján. A korrekciós elszámolás legalább 5 napos késedelmese esetén az azt követő munkanapon a korrekciós elszámolás elvégzéséért felelős piaci szereplő köteles mulasztást igazoló jelentést küldeni a Hivatal, az érintett rendszerüzemeltető és az érintett rendszerhasználók felé, amelyben köteles a vállalt teljesítési póthatáridőt bejelenteni.
- (f) A korrekciós elszámolások pénzügyi rendezésének határideje a számla kiállítását követő 8. nap.
- (g) A földgázelosztói rendszerhasználó, illetve a korrekciós elszámolás elvégzéséért felelős piaci szereplő kötelesek földgázelosztó rendszerre való hozzáférési jogosultság megszerzésével egy időben szerződést kötni a korrekciós elszámolásról. A szerződésnek a jelen Szabályzatban leírt eljárást kell követnie.
- (h) A korrekciós elszámolás a korrekciós elszámolás elvégzéséért felelős piaci szereplő és a földgázelosztói rendszerhasználó közötti szerződésben foglaltak szerint, a jelen Szabályzatban leírt eljárással összhangban történik.
- (i) A földgázelosztói korrekciós elszámolás gyakorlatára épülő, a rendszerhasználók és korrekciós elszámolás elvégzéséért felelős piaci szereplő közötti egységesen megkötendő mintaszerződést a korrekciós elszámolás elvégzéséért felelős piaci szereplő üzletszabályzata tartalmazza.
- (j) A korrekciós elszámolást 2010. július 1-jéig visszamenőleg el kell végezni.

15.4.10. Hibás mérés rendezése

- (a) A hibás mérésből adódóan elszámolási korrekció végzésére van szükség akkor, ha a hibás mérés alapján történt elszámolás módosul.
- (b) Hibás mérési korrekciós mennyiség az érintett POD-okra elszámolt mennyiség és a helyes elszámolandó mennyiség eltérését mutatja.
- (c) A hibás mérési korrekciós mennyiséget POD-onként, illetve korrekciós csoportokra, rendszerhasználókra összegezve kell megállapítani.
- (d) Hibásan elszámolt mennyiség: a hibás mérő, vagy hibás mérési eredmény alapján elszámolt mennyiség.

- (e) Helyes elszámolandó mennyiség:
- a mérő meghibásodás időszakára meghatározott mennyiség, valamint
 - a mérőállás hibás rögzítésének javítása miatti helyes elszámolandó mennyiség,
 - egyéb elszámolási paraméterek javításából származó helyes elszámolandó mennyiség
- (f) A hibás mennyiségi korrekciós elszámolás időszaka fenti eljárásrend szerinti egy év.
- (g) Egy éven túl a felek egyedi megállapodással rendezik a hibás mérés korrekcióját.
- (h) A hibás mérési korrekciós mennyiséget a tárgyhót követő hónap végéig kell meghatározni, az érintett kereskedők részére megküldeni, és a mennyiségi korrekciós elszámolás keretében elszámolni.
- (i) A hibás mérési korrekcióra vonatkozó árak: a mennyiségi korrekciós eljárásnak megfelelően kerülnek meghatározásra a IV. számú melléklet 3.2. pontja szerint. A hibás méréssel érintett gázmennyiséget az elszámolás hónapjában az adott korrekciós csoportra meghirdetett árakkal kell elszámolni.
- (j) A hibás mérési korrekciós elszámolások rendezését a mérési hiba felismerés hónapját követő második hónap 20-ig kell elvégezni, jegyzőkönyvezni és számlázni.
- (k) A hibás mérési korrekciós elszámolások pénzügyi rendezésének határideje a számla kiállítását követő 15. nap.
- (l) A vitatott elszámolások rendezése a 15.4.11.2. pont szerint történik.

15.4.11. Számlázási előírások

15.4.11.1. A korrekciós elszámolás és számlázás

- (a) A korrekciós elszámolásban a korrekciós mennyiségek és azok értékeinek a földgázelosztó rendszeri rendszerhasználó és a földgázelosztó közötti elszámolása zajlik.
- (b) A korrekciós elszámolásban foglalt gáz értékét a korrekciós mennyiség és a korrekciós földgázárak és szállítási rendszerhasználati díjak alapján, a IV., valamint a X. számú melléklet szerint kell megállapítani.
- (c) A korrekciós elszámolást korrekciós csoportokra bontva, a korrekciós csoportmennyiségek és azok korrekciós elszámoló ára, illetve díja feltüntetésével kell megadni.
- (d) Az elszámolás tartalmát a földgázelosztónak felhasználási helyenként tételesen kell a rendszerhasználó számára megismerhetővé tenni a számla mellékleteként bemutatott elektronikus kimutatás formájában. A tételes kimutatásnak a következőket kell tartalmaznia: azonosító (POD), korrekciós csoport, elszámolási időszak, allokált mennyiség, mért mennyiség, korrekciós mennyiség. A számlán korrekciós csoportonként fel kell tüntetni az elszámoló egységárat és a nettó összeget.
- (e) A korrekciós elszámolás havonta történik az előző hónapban leolvasott felhasználókra meghatározott korrekciós mennyiségek alapján.

- (f) Pozitív kereskedői korrekciós gáz-, illetve díjérték esetén a földgázkereskedő köteles a korrekciós mennyiséget az adott korrekciós értéken a földgázelosztó által kibocsátott számla ellenében megfizetni.
- (g) Negatív kereskedői korrekciós gáz-, illetve díjérték esetén a földgázelosztó köteles a korrekciós mennyiséget az adott korrekciós értéken a földgázkereskedő által kibocsátott számla ellenében megfizetni.
- (h) A földgázkereskedők, illetve a földgázelosztók jogosultak a korrekciós elszámolásról szóló szerződésben meghatározott feltételek mellett számlát kibocsátani az elszámolásban meghatározott korrekciós gázmennyiségről és értékről.

15.4.11.2. Vitatott korrekciós elszámolások kezelése

- (a) A korrekciós elszámolás analitikájának hibája esetén a földgázkereskedő a korrekciós elszámolás kézhezvételét követően 5 munkanapon belül írásban kezdeményezheti az elszámolásért felelős földgázelosztónál az elszámolás felülvizsgálatát és javítását a hiba és az érintett POD megjelölésével.
- (b) A hiba elismerése esetén a földgázelosztó a felülvizsgálati kérelem beérkezését követő 5 munkanapon belül javító elszámolást/adatszolgáltatást küld a földgázkereskedőnek.
- (c) A földgázelosztó a felülvizsgálati kérelem beérkezését követő 5 munkanapon belül az elutasítás okának írásbeli indoklásával elutasíthatja az elszámolás javítását. Elutasítás esetén a földgázkereskedő a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Választott Bírósághoz fordulhat a felülvizsgálati kérelem elutasításával kapcsolatban.
- (d) A földgázelosztónak a földgázkereskedő számára minden olyan adatot mellékelni kell, amely alapján a vitatott elszámolás készült.
- (e) Azon vitatott részösszeg, amellyel kapcsolatban a korrekciós számla kibocsátásáig nem sikerül a földgázkereskedőnek és a földgázelosztónak a vitás kérdéseket rendeznie, nem kerül kiszámlázásra.
- (f) A vitás kérdések lezárását követően a földgázelosztó és földgázkereskedő külön új, az eredetit javító elszámolást és számlát készít.
- (g) Az elszámolási adatok utólagos javítása során az (f) pontban meghatározott érték feletti hiba fennállása esetén az ellenőrző leolvasás költségviselője a földgázelosztó.
- (h) Az elszámolási adatok utólagos javítási igényének megalapozatlansága esetén az ellenőrző leolvasás költségviselője az igénylő rendszerhasználó.
- (i) A korrekcióval nem rendezhető elszámolási hibák esetén a földgázelosztó és a szállítási rendszerüzemeltető kötelesek együttműködni a havi gázmérlegek módosítása érdekében. A tárgyhónapot követő hónap utolsó napjáig feltárt és szállítási rendszerüzemeltető felé bejelentett elszámolási hibák alapján szállítási rendszerüzemeltető is köteles az érintett rendszerhasználók elszámolásait korrigálni.

15.5. VITATOTT ELSZÁMOLÁSOK KEZELÉSE

- (a) A jelen Szabályzat keretébe tartozó, a rendszerüzemeltetők és kereskedők fejezeteiben tárgyalt elszámolás hibája esetén a rendszerhasználó vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető az elszámolás kézhezvételét követően 5 munkanapon belül írásban a hiba megjelölésével az elszámolás felülvizsgálatát és korrekcióját kezdeményezheti az elszámolást kiadó rendszerüzemeltetőnél.

- (b) A hiba elismerése esetén a rendszerüzemeltető a felülvizsgálati kérelem beérkezését követő 5 munkanapon belül korrekciós elszámolást/adatszolgáltatást küld a rendszerhasználónak.

15.6. VÉGLEGES GÁZMÉRLEGGEL ÉS EREDMÉNYFELOSZTÁSSAL LEZÁRT IDŐSZAK KORREKCIÓJA

A szállítási rendszerüzemeltető minden rendszerhasználó részére lehetővé teszi a végleges gázmérleggel és eredményfelosztással lezárt időszak módosítását.

15.6.1. Jegyzőkönyvvel lezárt elszámolási időszak mérési hibáinak kezelése

- (a) Mérési hibákból eredő mennyiségi korrekciókat az érintett időszakra kell elvégezni.
- (b) A mérés hibájából eredő mennyiségi eltérést a szállítási rendszerüzemeltető az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltetővel jegyzőkönyvben rögzíti. A mennyiségek megállapításánál a 13.2. pont szerinti eljárást kell alkalmazni.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a (b) pont szerint jegyzőkönyvezett mennyiséget a hibás mérésben érintett időszak napjaira az eredeti jegyzőkönyvben rögzített napi mennyiségek arányában minden napra korigálja az EIP-n.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető a korigált mennyiségekről módosított havi átadás-átvételi jegyzőkönyvet és műbizonylatot küld meg a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére.

15.6.2. Jegyzőkönyvvel lezárt elszámolási időszak allokálásának korrekciója a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain

- (a) Az allokálási hibákból eredő mennyiségi korrekciókat az érintett időszakra kell elvégezni.
- (b) A kapcsolódó rendszerüzemeltető az allokálási hibából fakadó eltérésekkel 15.4.8. és 15.4.9. pontok szerinti korrekciós eljárás alkalmazásával számol el a rendszerhasználókkal.
- (c) Amennyiben az (b) pont szerinti eljárással a kapcsolódó rendszerüzemeltető nem végzi el az allokálási hibából eredő elszámolás módosítását, akkor a kapcsolódó rendszerüzemeltető írásban kezdeményezheti a szállítási rendszerüzemeltetőnél a hó végi allokálásának módosítását. A kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles megfizetni a szállítási rendszerüzemeltető költségét.

15.6.3. Korrekciós elszámolás közös általános szabályai

- (a) A kapcsolódó rendszerüzemeltető az érintett betáplálási-kiadási pontokon köteles az újra allokálást elvégezni az Informatikai Platformon lévő formátumban és annak eredményét elektronikus formában megküldeni a szállítási rendszerüzemeltető részére, az újra allokálási értesítést követő 1 munkanapon belül.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető elkészíti a módosított allokálási adatok alapján a módosított rendszerhasználói, és kapcsolódó rendszerüzemeltetői átadás-átvételi jegyzőkönyveket.

- (c) Az érintett rendszerhasználók részére a szállítási rendszerüzemeltető elkészíti a módosított allokálásnak megfelelő korigált nominálás eltérési, kiegyensúlyozási és kapacitástúllépési pótdíjakra vonatkozó jegyzőkönyveket.
- (d) Az érintett rendszerhasználók részére a szállítási rendszerüzemeltető napi tételes kimutatást készít az eredeti, és a módosított allokálásból eredő kiegyensúlyozó gáz felhasználás mennyiségi és értékbeli különbözetéről. A módosítás miatt keletkezett kiegyensúlyozó gáz mennyiség különbözeteket az érintett napi kiegyensúlyozó gáz áron kell elszámolni.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető a módosításból eredő különbözeteket közvetlenül számolja el a nem KP tag rendszerhasználókkal. Az aláírt jegyzőkönyvek alapján a korigált számlákat (forgalmi díj, szagosítási díj, pótdíjak) megküldi az érintett rendszerhasználók részére.
- (f) Amennyiben nem KP tag vagy rendszerüzemeltető kezdeményezi a korrekciós elszámolást – és a módosítás hatása érinti KP-n tagsággal rendelkező rendszerhasználók pozíciójának megváltozását – az alábbi szabályok vonatkoznak rá:
- Lezárt elszámolási időszakra vonatkozó korrekciós elszámolást az elszámolóház irányába kizárólag a szállítási rendszerüzemeltető jogosult kezdeményezni.
 - Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető a saját vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető kezdeményezése alapján a havi korrekciós elszámolásokat követően a már lezárt elszámolási időszakra új, korrekciós elszámolás iránti igényt jelent be, akkor az elszámolóház ellenszolgáltatás ellenében köteles ezt elvégezni, amelyet a szállítási rendszerüzemeltető megtérít részére. Az ellenszolgáltatás mértékét az elszámolóház a szabályzataiban a honlapján teszi közzé. A korrekciós elszámolás módosítás költségeit az a rendszerüzemeltető viseli, akinek a felelősségéből eredően következett be a korrekciós elszámolás módosítása, és ezt köteles a szállítási rendszerüzemeltető felé megtéríteni a szállítási rendszerüzemeltető által kibocsátott terhelő levél alapján, az abban foglaltak szerint.
 - A nem KP tag rendszerhasználók lezárt elszámolási időszak korrekciójára irányuló igényüket a szállítási rendszerüzemeltető részére nyújthatják be. A szállítási rendszerüzemeltető a korrekciós igényt az eljárási költségek viselésére vonatkozó megállapodás létrejöttét követően továbbítja az elszámolóház irányába.
- (g) A (d) pont szerint jegyzőkönyvezett mennyiségekről az érintettek kölcsönösen helyesbítő számlát bocsátanak ki egymás felé.

16. ADATSZOLGÁLTATÁS

16.1. AZ ADATSZOLGÁLTATÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

- (a) A GET-ben, a VHR-ben, a jelen Szabályzatban és az engedélyesek üzletszabályzataiban megadott adatszolgáltatási kötelezettségen felül a rendszerüzemeltetők és a rendszerhasználók a szállítási rendszerüzemeltető, illetve a szállítási rendszerirányító kérésére kötelesek minden olyan adatot biztosítani, amely az együttműködő földgázrendszer operatív üzemeltetéséhez szükséges.
- (b) Az adatszolgáltató és az adatokat kérő kötelesek gondoskodni az adatok biztonságáról, kötelesek megtenni azokat a technikai és szervezési intézkedéseket és kialakítani azokat az eljárási szabályokat, amelyek jelen Szabályzat, valamint az egyéb adat- és titokvédelmi szabályok érvényre juttatásához szükségesek. Az adatot védeni kell különösen a jogosulatlan hozzáférés, megváltoztatás vagy törlés, illetőleg sérülés vagy a megsemmisülés ellen, valamint biztosítani kell az adatok rekonstruálhatóságát.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető, a földgáztároló engedélyes, a földgázelosztó és a telephelyi engedélyesek kötelesek az üzemeltetésükben álló rendszerek forgalmi (órai és napi mennyiség és minőség mérési) alapadatait 5 gázéven keresztül megőrizni, az azokhoz történő hozzáférést szükség szerint – eseti módon - biztosítani.

16.2. ADATSZOLGÁLTATÁS A HIVATAL FELÉ

A rendszerüzemeltetők teljes körű olvasási jogot biztosítanak a Hivatal felé az Informatikai Platformjukhoz adatszolgáltatás céljából.

16.3. JEGYZŐKÖNYV ÉS MŰBIZONYLAT

- (a) A földgázelosztó, illetve a telephelyi szolgáltató köteles a rendszeréhez közvetlenül csatlakozó felhasználó vagy rendszerüzemeltető vagy rendszerhasználó kérése alapján az átadott földgáz mennyiségi, minőségi adatait tartalmazó jegyzőkönyvet, műbizonylatot átadni, szolgáltatni.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető rendszeréhez közvetlenül csatlakozó felhasználó és rendszerüzemeltetők részére a szállítási rendszerüzemeltető havi rendszerességgel kiállítja és megküldi az átadott földgáz mennyiségi, minőségi adatait tartalmazó jegyzőkönyvet, műbizonylatot.
- (c) A földgázelosztói és a telephelyi szolgáltató rendszeréhez csatlakozó felhasználók esetén a szállítási rendszerüzemeltető által a napi és havi elszámolás során biztosított adatok alapján a rendszerüzemeltetők kötelesek az adatszolgáltatásra.

16.4. AZ ENGEDÉLYESEK ÁLTAL BIZTOSÍTOTT ADATSZOLGÁLTATÁS

- (a) A rendszerüzemeltetők egymás közötti napi gyakoriságú, elszámolást támogató adatszolgáltatást díjmentesen végzik.
- (b) A rendszerüzemeltetők egymás közötti, a napi gázforgalmazás irányításához szükséges adatforgalma térítésmentes.
- (c) A földgázelosztók kötelesek a szállítási rendszerirányító által megadott megszakítható kapacitással rendelkező felhasználók fogyasztási adatait hálózati

pontonként a szállítási rendszerirányító külön kérésére átadni a VIII. számú mellékletben szereplő formátumban, a megszakítások elrendelése, illetve azok végrehajtásának ellenőrzése érdekében.

- (d) A földgázelosztók és a szállító vezetékhez közvetlen kapcsolódó felhasználók a GET⁷⁵ előírásai alapján az együttműködő földgázrendszer fejlesztéséhez szükséges adatszolgáltatások elkészítése céljából minden év március 21-ig kötelesek egyedi vagy összevont hálózati pontonként adatokat szolgáltatni a soron következő 10 gázévre a XX. sz. melléklet szerint. Az adatszolgáltatásnak tartalmaznia kell az aktuális gázév tényleges és várható negyedéves adatait is. A földgázelosztók továbbá kötelesek a szállítási rendszerüzemeltető részére a XXI. sz. melléklet szerinti adatokat szolgáltatni március 21-ig. Az adatszolgáltatást a földgázelosztók és a szállító vezetékhez közvetlen kapcsolódó felhasználók a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjára töltik fel.
- (e) A földgázelosztók kötelesek a Korlátozási Besorolásban szereplő felhasználók fogyasztási adatait hálózati pontonként, valamint korlátozási kategóriánként összegezni és a szállítási rendszerirányító külön kérésére átadni a VIII. számú mellékletben szereplő számítási módszer és formátum szerint, a korlátozások elrendelése, illetve azok végrehajtásának ellenőrzése érdekében.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető napon belüli allokált adatszolgáltatást nyújt újránominálás esetén a rendszerhasználók számára az üzletszabályzatban rögzített feltételekkel térítésmentesen. Ennek az adatszolgáltatásnak az alapja a kapcsolódó rendszerüzemeltetők által biztosított allokált adatok. Amennyiben valamely, a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszerüzemeltető nem végzi el az allokációt, a szállítási rendszerüzemeltető köteles a mért adatokat a kiadási és termelési pontokon az adott pontra leadott nominálások arányában allokálni. A földgázraktárolói és határbetáplálási pontokon az allokált értékeket a nominált értékek időarányos részeként kell képezni.
- (g) A (b) és (c) pontokban részletezetten túl igénybevett adatszolgáltatásért a szállítási rendszerüzemeltető, a földgázelosztó és a földgázraktároló engedélyes az üzletszabályzatukban meghatározott díjat számíthat fel.

16.5. FÖLDGÁZELOSZTÓK ÉS ELOSZTÓI RENDSZERHASZNÁLÓK KÖZÖTTI ADATCSERE

- (a) Az Adatcsere Modell a földgázelosztói engedélyesek és a rendszerhasználók együttműködése során keletkező jelentős adatforgalom egységes keretek között történő, diszkriminációmentes lebonyolítását támogatja. Az Adatcsere Szabályzat rögzíti a földgázelosztók és rendszerhasználók közötti adatcsere csatornát, formátumot, gyakoriságot illetve tartalmat. Az Adatcsere Modell alkalmazásának szabályait a XVIII. számú mellékletben található Adatcsere Szabályzat tartalmazza.
- (b) A földgázelosztók és rendszerhasználók a jogszabályokban és jelen Szabályzatban megfogalmazott adatszolgáltatási kötelezettségek megfelelő módon történő teljesítése érdekében, a rendszerhasználati szerződések rendelkezéseinek betartása mellett, az Adatcsere Szabályzatban foglaltak szerint járnak el. Az Adatcsere Modell működésének földgázelosztó oldali akadályoztatása esetén a rendszerhasználó részére lehetőséget kell biztosítani egyéb kommunikációs csatorna használatára (e-mail, fax, hivatalos levél).
- (c) Az Adatcsere Modell az alábbi elvárások figyelembe vételével kell működnie:

⁷⁵ GET 81. - 85. §

- i. Kereskedelmi és elszámolási folyamatok határidőre történő megvalósítása;
 - ii. Rendszerhasználati szerződések adatainak kommunikációja;
 - iii. Adatforgalmi biztonság és garanciák biztosítása;
 - iv. Egyensúlytartáshoz szükséges adatforgalom biztosítása (nominálás, allokálás);
 - v. Jogszabályokban, és jelen Szabályzatban előírt adatforgalom támogatása;
 - vi. A nemzetközi szabványoknak való megfelelés;
 - vii. Az piaci működés költséghatékony biztosítása.
- (d) Az Adatcsere Szabályzat az alábbi folyamatokra terjed ki:
- i. kereskedőváltás folyamata;
 - ii. új bekapcsolás kezelése és meglévő felhasználási hely módosítása;
 - iii. felhasználási hely megszüntetése;
 - iv. földgázelosztó/rendszerhasználó bejelentése általa kezelt törzsadatok változásáról;
 - v. elszámolási leolvasás eredmények átadása, fogadása;
 - vi. felhasználó ki- és visszakapcsolásának folyamata;
 - vii. szabálytalan vételezés kezelése;
 - viii. mérőhelyen végzett műszaki munkák igénylése, státuszjelentése;
 - ix. földgázelosztó által kalkulált rendszerhasználati díj analitika átadása rendszerhasználónak;
 - x. földgázelosztói nominálási, allokációs adatok átadása;
 - xi. korrekciós elszámolás adatainak átadása;
 - xii. védendő fogyasztók kezelése;
 - xiii. felhasználó kijelentése, kereskedelmi szerződés megszűnése.
- (e) A 16.5. (d) pontban felsorolt folyamatok során az Adatcsere Modell alkalmazása esetén a földgázelosztó és a rendszerhasználó között az adatok az Adatcsere Szabályzatban rögzített, az EASEE gas szabványoknak megfelelő, alkalmazási rendszerektől független XML formátumokban és módon közlekedhetnek.
- (f) Azon rendszerhasználók részére, amelyek eltérő technikai felkészültség miatt XML formátumot fogadni, illetve előállítani nem képesek, az elosztói engedélyesek számukra egységes, folyamatosan aktualizált Excel ↔ XML konvertert bocsátanak rendelkezésre.
- (g) A jogszabályok és a piaci működés változása miatt szükséges módosításokat a XVIII. sz. mellékletben szereplő Adatcsere Szabályzatban aktualizálni kell. Az aktuális adatcsere modellt a földgázelosztók az elosztói Informatikai Platformon teszik elérhetővé egységes szerkezetben és tartalommal a piaci szereplők részére.

16.6. ADATFORGALMI CSATORNÁK

- (a) Jelen Szabályzat hatálya alá eső engedélyesek jelen pontban rögzített adatkommunikációs csatornákat kötelesek alkalmazni.
- (b) Adatszolgáltatás a következő módon történhet:

- i. a rendszerüzemeltetők és rendszerhasználók Informatikai Platformján;
 - ii. internetes honlapon keresztül;
 - iii. egyéb elektronikus úton, elektronikus aláírással ellátott e-mailek keresztül.
- (c) A fenti adatszolgáltatás a szállítási rendszerirányító részéről sürgős esetben, szóbeli üzenetben is történhet hangrögzítővel ellátott telefonról, melyet 24 órán belül írásban is meg kell erősíteni. A szóbeli üzenet megfelelő rögzítése és archiválása a szállítási rendszerirányító feladata.
- (d) Egyéb hivatalos, nem operatív adatszolgáltatás:
cégszerűen aláírt írásos küldeményben:
- i. levél;
 - ii. telefax;
 - iii. elektronikus aláírással ellátott e-mail.
- (e) Nem minősül hivatalosnak, csak tájékoztató jellegűnek az (a)-(c) ponttól eltérő formájú küldemény vagy üzenet.
- (f) A hivatalos adatszolgáltatás, küldemény átvételének bizonyítása a küldőt terheli.
- (g) A hivatalos adatszolgáltatás nyelve a magyar.

16.7. ADATFORGALMI SZABÁLYOK

Az engedélyesek informatikai rendszereinek, valamint adatkezelési folyamatainak illeszkedni kell a nemzeti, illetve nemzetközi adatvédelmi szabályozások előírásaihoz.

16.7.1. Bizalmas adatkezelés

- (a) Az üzleti titkok védelme kiterjed:
- i. az engedélyesek tevékenységéből adódó üzleti titokká minősített adatokra,
 - ii. a másik féltől vagy felektől szerződés, megállapodás alapján átvett üzleti titkokra,
 - iii. az engedélyesekre az együttműködő földgázrendszerben betöltött szerepkörükből adódóan rájuk bízott üzleti titkokra.
- (b) Az adatok 3 csoportba sorolhatók: titkos adat, bizalmas adat és nyilvános adat. A minősítési rend egységes rendszerbe foglalja a minősítéssel és a betekintési jogosultság engedélyezésével kapcsolatos feladatok megoldásának szabályozását. Az adatforgalmi megállapodásokban rögzíteni kell az egyes adatok besorolását.
- (c) Az üzleti titok védelmét szolgáló informatikai biztonsági követelményszint meghatározása során (a TCSEC és más nemzeti dokumentumok figyelembevételével) az Európai Unió által kidolgozott ITSEC-et, valamint a TCSEC B2 védelmi osztályára vonatkozó előírásokat kell irányadónak tekinteni (B csoport: kötelező és ellenőrzött védelem B2 = strukturált hozzáférés-védelem). Ennek megfelelően a hozzáférési jogosultság kiosztása terén a „Mandatory Access Control” (MAC) vezérlési módot kell megvalósítani. Ezen irányelvhez igazodva kell kidolgozni az üzleti titkot képező adatok feldolgozását is támogató alkalmazások informatikai biztonsági koncepcióját és a rájuk vonatkozó részletes informatikai biztonsági követelményeket.

- (d) A TCSEC és ITSEC előírás szerint az üzleti titok minősítésű elektronikus adatok feldolgozását támogató számítástechnikai alrendszereket, alkalmazásokat az informatikai rendszer többi részétől (belső) tűzfalakkal kell elválasztani, vagyis VPN virtuális magánhálózat létrehozására van szükség az engedélyes számítástechnikai LAN hálózatán belül is.
- (e) Az együttműködésben résztvevőknek vállalniuk kell azt, hogy ezeket az információkat a saját munkájuk során is bizalmasan kezelik, és gondoskodniuk kell arról, hogy megbízottaik, alkalmazottaik, tisztségviselőik bizalmasan kezeljék mindazon adatokat, információkat és dokumentációkat, amelyeket annak tulajdonosa bizalmasnak minősít, továbbá azokat nem adják át harmadik félnek, vagy nem használják fel olyan célra, amely a tulajdonosa érdekének sérelméhez vezetne.
- (f) A felek közötti adatforgalmi megállapodásokban a bizalmas adatok/üzleti titkok és információk köréről és cseréjéről meg kell állapodni.
- (g) Azokban az esetekben, ha bizalmasnak minősített adatot vagy információt, vagy azoknak bármely részét harmadik félnek is át kell adni, akkor ezen átadáshoz az átadó félnek meg kell szereznie az adat, vagy titokgazda írásbeli hozzájáruló nyilatkozatát.
- (h) A bizalmas adatokat vagy információkat a kapó fél köteles bizonyítható módon megsemmisíteni, ha azok a feladatainak ellátásához már szükségtelenné váltak.

17. A SZERVEZETT FÖLDGÁZPIAC MŰKÖDÉSÉNEK FŐBB SZABÁLYAI

- (a) A szervezett földgázpiaci engedélyes a VHR⁷⁶ vonatkozó paragrafusa alapján jelen Szabályzat hatálya alá tartozik. A szervezett földgázpiac működése során biztosítani kell, hogy
- i. a szervezett földgázpiac működése ne veszélyeztesse az együttműködő földgázrendszer jogszabályoknak és hatósági rendelkezéseknek megfelelő működését;
 - ii. ha a szervezett földgázpiacon forgalmazott földgáz, kapacitás vagy kiegyensúlyozó földgáz alapú termék jelen Szabályzat hatálya alá tartozó szállítási rendszerüzemeltető, földgáztároló vagy földgázelosztó rendszert érinti, akkor a szerződések teljesítési feltételei ne veszélyeztessék az ellátásbiztonság követelményeit.
- (b) Abban az esetben, ha szervezett földgázpiaci ügyletek által támasztott rendszeregyensúlyozási feladatot a szállítási rendszerüzemeltető piaci egyensúlyozó eszközökkel újra nominálás után sem tudja elvégezni, akkor jogosult a rendszeregyensúly helyreállítása érdekében korlátozási intézkedéseket végrehajtani a 10.1.1.2. (l) és a 11.3. pont alapján. Az ebből eredő valamennyi kárért kizárólag az egyensúlytalanságot előidéző szervezett földgázpiaci tag a felelős.
- (c) A szervezett földgázpiaccal tagsági viszonyt létesítő jogi vagy természetes személynek rendelkeznie kell az alábbi érvényesen megkötött szerződésekkel:
- i. rendszerhasználati és rendszerirányítási szerződés,
 - ii. jogcím átvezetésre vonatkozó szerződés,
 - iii. csatlakozási megállapodás a KP-hez,
 - iv. elszámolóházi szerződés.
- (d) A szervezett földgázpiacra bevezetett, jelen Szabályzat hatálya alá tartozó nagynyomású földgázszállító, tároló vagy elosztó rendszert érintő, földgázra, kapacitásokra vagy kiegyensúlyozó földgázra szóló opciós, határidős, csere-, valamint bármely más származtatott ügyletre vonatkozó szabványosított szerződés teljesítési feltételeinek meg kell felelniük az érintett rendszerre vonatkozó földgáz minőségi, kapacitáslekötési, nominálási, allokálási és egyensúlytartási, illetve elszámolási szabályoknak.

Az érintett rendszerüzemeltető jogosult és köteles közreműködni a szabványosított szerződések kidolgozásában. Az érintett rendszerüzemeltető egy adott szabványosított termék szervezett földgázpiacra történő bevezetéséhez a hozzájárulását csak akkor tagadhatja meg, ha a bevezetni kívánt szervezett földgázpiaci termék az együttműködő nagynyomású földgázrendszer működtetését, egyensúlyozási feladatainak ellátását, a földgázforgalom korrekt és határidőre történő elszámolását vagy az ellátás biztonságát veszélyezteti. Az ilyen jellegű veszélyeztetettség indoklását és a hozzájárulás megtagadását az érintett rendszerüzemeltető írásban köteles megküldeni a Hivatalnak. A szabványosított termék bevezetését a szóban forgó

76 VHR 38. § (1)

terméket felügyelő Hivatal elutasíthatja, amennyiben nem látja biztosítottak az együttműködő földgázrendszer biztonságos és megbízható működését.

- (e) A szervezett földgázpiac működtetési engedélyesnek vagy/és a vele szerződéses kapcsolatban lévő elszámolóházának rendelkeznie kell a szállítási rendszerüzemeltetővel egyeztetett, annak Informatikai Platformjához történő kapcsolódáshoz szükséges informatikai eszközökkel. A szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjához való csatlakozás feltételeit a 6.11.1.1.4. fejezet tartalmazza.
- (f) A szervezett földgázpiaci működési engedélyesnek rendelkeznie kell a Hivatal által jóváhagyott és a szállítási rendszerüzemeltetővel, elszámolóházzal egyeztetett informatikai katasztrófatervvel és üzletmenet folytonossági tervvel.
- (g) A szállítási rendszerirányító a GET⁷⁷ vonatkozó paragrafusában foglalt földgázellátási zavar és válsághelyzet esetén kívül jogosult a szervezett földgázpiacon folyó kereskedés felfüggesztését kezdeményezni a Hivatalnál abban az esetben is, ha a szervezett földgázpiac elektronikus kereskedési rendszere és/vagy az elszámolóház elszámolási rendszere, illetve az egyes elektronikus rendszerek közötti kapcsolat oly mértékben sérült, hogy az a nagynyomású földgázrendszerre meghatározott földgázszállítási feladat teljesítését, az egyensúlytartást vagy elszámolást veszélyezteti.

77 GET 49. §

18. JOGALKALMAZÁSI SZABÁLYOK

18.1. A JOGALKALMAZÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

- (a) Az együttműködő földgázrendszer részeit üzemeltető valamennyi engedélyes és az együttműködő földgázrendszerhez kapcsolódó, vagy azt használó engedélyesek és rendszerhasználók a jelen Szabályzat hatálya alá tartoznak.
- (b) A jelen Szabályzat rendelkezéseinek betartása a rendszer igénybevételének teljes időtartama alatt kötelező.
- (c) Az együttműködő földgázrendszer üzemeltetése és használata során a Szabályzatban és annak 1.2. pontjában felsorolt jogszabályokban foglaltak szerint kell eljárni.
- (d) A Hivatal jogosult a Szabályzat betartását ellenőrizni.

18.2. A SZABÁLYZAT MEGSZEGÉSÉNEK KÖVETKEZMÉNYEI

- (a) A Szabályzatban foglalt kötelezettségek megszegése esetén a szállítási rendszerirányító panasszal élhet a Hivatal irányába.
- (b) Jelen Szabályzatban rögzített előírások be nem tartása esetén a GET vonatkozó paragrafusában⁷⁸ meghatározott szankciókat rendelheti el a Hivatal az engedélyesekkel és rendszerhasználókkal szemben.
- (c) A szállítási rendszerirányító amennyiben észleli, hogy egy engedélyes az ellátás biztonságát, élet-, egészség-, üzem- és vagyonszámát, illetve a környezetet súlyosan veszélyeztető módon üzemelteti a földgázrendszer bármely elemét, vagy a jelen Szabályzatban meghatározott kötelezettségeinek nem képes eleget tenni, e körülményt jelzi a Hivatalnál.
- (d) Az engedélyes vagy rendszerhasználó, aki a Szabályzatban foglalt kötelezettségeinek a megszegésével vagy nem teljesítésével más engedélyesnek/ rendszerhasználónak bizonyíthatóan kárt okoz, köteles azt megtéríteni.

18.3. DISZKRIMINÁCIÓ MENTESSÉG

- (a) A rendszerüzemeltetők és a szállítási rendszerirányító kötelesek minden, azonos típusú engedéllyel rendelkező, illetve minden rendszerhasználó részére ugyanazokat a jogokat, szerződéses feltételeket, díjakat és nominálási eltérési- és kiegyensúlyozási díjakat alkalmazni, a versenysemlegességet biztosítani.
- (b) A rendszerüzemeltetők és a szállítási rendszerirányító az általuk nyújtott szolgáltatás tekintetében minden rendszerhasználó részére ugyanazokat a jótállási feltételeket biztosítja.
- (c) A rendszerüzemeltetők és a szállítási rendszerirányító kötelesek szerződéses feltételeiket, az aktuális díjaikat, illetve nominálási eltérési- és kiegyensúlyozási díjaikat, valamint a kapacitáslekötéssel kapcsolatos szabályokat internetes honlapjukon közzétenni.
- (d) A rendszerüzemeltetőknek a közzétett szerződéses feltételektől, díjaktól és nominálási eltérési- és kiegyensúlyozási díjaktól való minden eltérést közzé kell tenniük internetes honlapjukon.

78 GET 119 (1).§

- (e) A szállítási rendszerirányító köteles biztosítani a birtokába jutott, nem közcélú adatok bizalmas kezelését és a rendszerhasználók, valamint az engedélyesek felé történő egységes szintű, szelektív és diszkriminációmentes adatszolgáltatást.
- (f) Diszkrimináció vélelmezett előfordulása esetén az érintett engedélyes vagy rendszerhasználó a Hivatalhoz fordulhat.
- (g) A diszkriminációmentes működést a Hivatal ellenőrizheti.
- (h) A szolgáltatási szerződésekbe foglalt díjak, azonos szolgáltatás igénybevétele esetén minden arra szerződő piaci szereplő számára azonosak kell, hogy legyenek. A szolgáltatás igénybevételét a rendszerüzemeltető nem tagadhatja meg az igénylőtől, ha azt már másik azonos típusú (engedélyű) piaci szereplő számára is biztosította.
- (i) Az engedélyesek kötelesek az internetes honlapjukon feltüntetni az alapszolgáltatásokon felül nyújtott szolgáltatásaik szerződéseinek azon tartalmi elemeit és árait, amelyek más piaci szereplők számára is elérhetőek kell, hogy legyenek.